

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΝΕΟΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

**ΡΗΓΑΤΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΝΙΚΗ

ΠΑΤΡΑ- 2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση στην Ελλάδα και οι συνέπειες της έχουν αναγκάσει πολλούς εμπόρους και επιχειρηματίες να δηλώνουν αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους με αποτέλεσμα τη διακοπή της δραστηριότητάς τους. Από την έναρξη της κρίσης το κράτος έχει προβεί τρεις φορές σε αλλαγές του Πτωχευτικού Κώδικα του 2007, κυρίως στο κεφάλαιο της εξυγίανσης των επιχειρήσεων με σκοπό αφενός την εναρμόνιση των εγχώριων διαδικασιών με τις διεθνείς και αφετέρου τη συνέχιση της λειτουργίας των επιχειρήσεων. Στην παρούσα εργασία γίνεται εκτενής αναφορά στη διαδικασία της πτώχευσης και τις επιπτώσεις της στους εμπόρους και στις επιχειρήσεις, αλλά και στη διαδικασία εξυγίανσης των τελευταίων, όπως θεσπίστηκαν με το νόμο 3588/2007 και ισχύουν έως και σήμερα βάσει του νόμου 4336/2015. Επίσης, γίνεται συνοπτική αναφορά στις αντίστοιχες διαδικασίες που ισχύουν σε κάποιες χώρες της Ευρώπης και στην Αμερική, ενώ παρουσιάζονται και στατιστικά στοιχεία για την πορεία των πτωχεύσεων κατά την τελευταία πενταετία. Μέσα από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε εξειδικευμένα στελέχη τραπεζών με τη χρησιμοποίηση ερωτηματολογίου επιχειρήθηκε να καταγραφούν τα αίτια που καθιστούν μία επιχείρηση προβληματική, η χρονική διάρκεια των διαδικασιών, τα προβλήματα που υφίστανται και ανακύπτουν, εάν οι αλλαγές που ψηφίστηκαν με το νέο νόμο είναι προς τη σωστή κατεύθυνση και τέλος κατά ποσό οι διαδικασίες επιτυγχάνουν το σκοπό τους. Συμπερασματικά προκύπτει ότι, οι νομοθετικές πρωτοβουλίες των τελευταίων ετών έγιναν με σκοπό την συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, χωρίς αυτό ωστόσο να αποτυπώνεται στην πράξη. Δυστυχώς, η εργασία και κατά συνέπεια η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μία περίοδο που δεν έχουν κατατεθεί αιτήσεις βάσει των νέων διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα με αποτέλεσμα πιο ασφαλή συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητά τους να μπορούν να εξαχθούν στο προσεχές μέλλον.

Λέξεις – κλειδιά : πτωχευτικός νόμος, πτώχευση εμπόρων / επιχειρήσεων, διαδικασία

ABSTRACT

The ongoing financial crisis in Greece and its consequences have obliged many traders and businessmen to claim inability to correspond to their obligations, resulting in the interruption of their business activity. From the start of the crisis, the Greek state has proceeded to changing three times in a row the Bankruptcy Code of 2007, especially as regards the capital of business rehabilitation, aiming, on the one hand at harmonizing domestic procedures to international ones and, on the other hand, at continuing the business operation. In this essay, a detailed analysis of the process of bankruptcy and its impact on traders and business is conducted – as well as of the rehabilitation of the latter, as adopted by the law 3588/2007 and are valid until today under the Law 4336/2015. Also, there is a brief reference to the corresponding procedures that are in use in some countries of Europe and America, while statistical analysis about the routes of bankruptcy in these countries for the last five years is provided. In order to account for the causes that render a firm problematic, the duration of the above mentioned procedures, the problems that exist and arise even when the changes enacted by the new law is to the right direction and, finally, in order to assess whether the processes achieve their purpose, research was conducted with the use of a questionnaire provided to specialized bankers. In conclusion, it is shown that, legislative initiatives of the recent years aimed at the continuity of business activity, without however being reflected in practice. Unfortunately, this thesis and therefore the related survey that was conducted at a time when applications which fall under the new provisions of the Bankruptcy Code have not been submitted yet, with the result that more reliable conclusions about their effectiveness can only be drawn in the near future.

Keywords: bankruptcy law, corporate / trader's bankruptcy, corporate rehabilitation procedure

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	8
ΜΕΡΟΣ 1ο - Η πτωχευτική διαδικασία εμπορών και επιχειρήσεων στην Ελλάδα.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1- Κίνδυνος.....	11
1.1. Κίνδυνος	11
1.2. Είδη Κινδύνων	12
1.2.1. Κίνδυνος Αγοράς (Market Risk).....	12
1.2.2. Κίνδυνος Πληθωρισμού (Inflation Risk).....	12
1.2.3. Κίνδυνος Ρευστότητας (Liquidity Risk).....	13
1.2.4. Κίνδυνος Διακανονισμού-Εκκαθάρισης (Settlement Risk).....	13
1.2.5. Επιχειρηματικός Κίνδυνος (Business Risk).....	13
1.2.6. Χρηματοοικονομικός Κίνδυνος (Financial Risk).....	14
1.2.7. Κίνδυνος Διασποράς (Dispersion Risk).....	14
1.2.8. Κίνδυνος Απόδοσης (Yield Risk).....	14
1.2.9. Κίνδυνος Θεματοφυλακής (Custody Risk).....	14
1.2.10. Πολιτικός ή Χώρας Κίνδυνος (Country Risk).....	15
1.2.11. Λειτουργικός Κίνδυνος (Operational Risk).....	15
1.2.12. Νομικός Κίνδυνος (Legal Risk).....	15
1.2.13. Κίνδυνος ανεπαρκούς εποπτείας (Inadequate Monitoring Risk).....	15
1.2.14. Κίνδυνος Μόχλευσης (Leverage Risk).....	16
1.2.15. Πιστωτικός Κίνδυνος (Credit Risk).....	16
1.2.16. Φορολογικός Κίνδυνος (Tax Risk).....	16
1.2.17. Κίνδυνος Φήμης (Reputation Risk).....	16
1.2.18. Συστημικός Κίνδυνος (Systemic Risk).....	17
Κεφάλαιο 2 - Η πτώχευση εμπορών και επιχειρήσεων	18
2.1 Έννοια και σκοπός	18
2.2 Προϋποθέσεις πτώχευσης.....	19
2.3 Λόγοι Απόρριψης της αίτησης της πτώχευσης.....	19

2.4. Τα όργανα της πτώχευσης	20
2.5 Οι συνέπειες της πτώχευσης	22
2.5.1 Ως προς τον οφειλέτη.....	22
2.5.2 Στις προσωπικές εταιρείες	23
2.5.2.1 Η ομόρρυθμη εταιρεία	23
2.5.2.2 Η ετερόρρυθμη εταιρεία	24
2.5.3 Ως προς τις μικτές εταιρείες.....	24
2.5.4 Ως προς τις κεφαλαιουχικές εταιρείες	24
2.5.5 Ως προς τους πιστωτές.....	24
2.6 Οι εργασίες για την περάτωση της πτώχευσης.....	26
2.7 Περάτωση της πτώχευσης και αποκατάσταση του οφειλέτη	28
Κεφάλαιο 3 - Η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων.....	31
3.1 Έννοια και σκοπός	31
3.2 Προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης	31
3.3 Τα όργανα της διαδικασίας εξυγίανσης.....	32
3.4 Το «άνοιγμα» της διαδικασίας εξυγίανσης.....	33
3.5 Διαδικασία σύναψης της συμφωνίας.....	36
3.6 Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης (άρθρο 106β)	37
3.7 Επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης	38
3.8 Βασικά υποδείγματα πρόβλεψης εταιρικής αποτυχίας.....	40
3.8.1 Η Μονομεταβλητή Ανάλυση (Univariate analysis).....	41
3.8.2 Η Πολυμεταβλητή Ανάλυση Διαχωρισμού (MDA)	43
3.8.3 Υποδείγματα Πιθανότητας-Γραμμικό υπόδειγμα πιθανότητας (LPM)	45
ΜΕΡΟΣ 2ο - Η προπτωχευτική και πτωχευτική διαδικασία διεθνώς.....	47
Κεφάλαιο 4 - Το αγγλικό δίκαιο	47
Κεφάλαιο 5 - Το γερμανικό δίκαιο	51
Κεφάλαιο 6 - Το γαλλικό δίκαιο.....	53
Κεφάλαιο 7- Το ιταλικό δίκαιο.....	56

Κεφάλαιο 8 – Το ισπανικό δίκαιο.....	58
Κεφάλαιο 9 - Το ολλανδικό δίκαιο.....	61
Κεφάλαιο 10 - Το αμερικάνικο δίκαιο	62
Κεφάλαιο 11 – Στατιστικά στοιχεία πτωχεύσεων σε Ευρώπη και Αμερική την τελευταία πενταετία.....	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12- Μοντέλα Πρόβλεψης.....	67
12.1. Εισαγωγή	67
12.2. Μονομεταβλητή Ανάλυση.....	68
12.2.1. Μονομεταβλητό Υπόδειγμα Beaver	69
12.3. Πολυμεταβλητή Ανάλυση	70
12.3.1. Πολυμεταβλητή Διακριτική Ανάλυση.....	70
12.3.1.1. Το Z-score του Altman	71
12.3.1.2. Το μοντέλο του Springate	74
ΜΕΡΟΣ 3ο - Έρευνα με ερωτηματολόγιο	75
Κεφάλαιο 13 – Εισαγωγή	75
13.1 Πληθυσμός έρευνας και δειγματοληπτική μέθοδος	76
13.2 Τεχνική συλλογής δεδομένων – Δομή ερωτηματολογίου.	76
13.3 Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας.....	78
13.3.1 Πρώτη ενότητα	78
13.3.2 Δεύτερη ενότητα	85
13.3.3 Τρίτη ενότητα. Η προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων.	90
Συμπεράσματα - Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	99
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	1033
Παράρτημα : Αποφάσεις Πτωχευτικής Διαδικασίας.....	11407

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική ύφεση των τελευταίων ετών στη χώρα μας έχει δημιουργήσει οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Μερικά από αυτά είναι η μείωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η αύξηση της ανεργίας, η μείωση των επενδύσεων, οι περικοπές σε μισθούς και συντάξεις, η πτώση της αγοραστικής δύναμης και του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, η εμφάνιση κατάθλιψης σε μέρος του πληθυσμού, η αύξηση της εγκληματικότητας κτλ.

Ένα από τα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι ελληνικές κυβερνήσεις αφορά την αδυναμία των επιχειρήσεων και των εμπόρων να συνεχίσουν να ασκούν τη δραστηριότητα τους. Ιδιαίτερος όταν αναφερόμαστε σε μεγάλες επιχειρήσεις οι επιπτώσεις είναι πολύπλευρες και μεγαλύτερες, καθώς αφορούν την απώλεια θέσεων εργασίας, την απώλεια εσόδων για το Δημόσιο και του φορείς κοινωνικής ασφάλισης, την αδυναμία αποπληρωμής των δανείων και εξόφλησης των προμηθευτών.

Ήδη από το 2007 με την ψήφιση του Πτωχευτικού Κώδικα (νόμος 3588) πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στη διαδικασία της πτώχευσης των εμπόρων και των επιχειρήσεων, ενώ εισήχθη και η διαδικασία συνδιαλλαγής (άρθρο 99), δηλαδή μια δεύτερη ευκαιρία στις επιχειρήσεις, οι οποίες μπορούν, να αναδιοργανωθούν και να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Ανταποκρινόμενος στις απαιτήσεις της εποχής ο Έλληνας νομοθέτης προέβη σε τροποποιήσεις του Πτωχευτικού Κώδικα το 2011 με την ψήφιση του νόμου 4013 και το 2012 με την ψήφιση των νόμων 4055 και 4072. Πλην κάποιων αλλαγών στη διαδικασία της πτώχευσης ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στον εκσυγχρονισμό των προ-πτωχευτικών διαδικασιών για τη διάσωση των επιχειρήσεων (η διαδικασία συνδιαλλαγής αντικαταστάθηκε από τη διαδικασία εξυγίανσης).

Η τελευταία αλλαγή του Πτωχευτικού Κώδικα πραγματοποιήθηκε το 2015 με την ψήφιση του νόμου 4336 και κινείται γύρω από τρεις άξονες :

- την πρόληψη των πτωχεύσεων των επιχειρήσεων,
- την παροχή καλύτερων συνθηκών για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών
- και τέλος την παροχή δεύτερης ευκαιρίας στους έντιμους οφειλέτες.

Είναι φανερό από τους τίτλους των νόμων και των αιτιολογικών εκθέσεων, ότι οι εκάστοτε αλλαγές πραγματοποιήθηκαν με γνώμονα την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και της έλλειψης ρευστότητας σε εμπόρους και επιχειρήσεις, παρέχοντας αφενός μία δεύτερη ευκαιρία σε έντιμους οφειλέτες να επαναδραστηριοποιηθούν και αφετέρου τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να συνεχίσουν τη λειτουργία τους.

Η εκπόνηση της εργασίας είχε ως αντικειμενικό στόχο και σκοπό να παρουσιάσει, όσο πιο απλά και κατανοητά γίνεται, τη διαδικασία της πτώχευσης των εμπόρων και των επιχειρήσεων και την προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων, ως ισχύουν σήμερα.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από δύο κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα. Δίνεται ο ορισμός της πτώχευσης, οι προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν για να πτωχεύσει κάποιος, οι λόγοι της απόρριψης μίας αίτησης πτώχευσης, τα όργανα της πτώχευσης, οι συνέπειες της και οι εργασίες μέχρι και την περάτωση της διαδικασίας.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στην προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης. Αναλυτικότερα, παρουσιάζονται η έννοια και ο σκοπός της διαδικασίας εξυγίανσης, οι προϋποθέσεις υπαγωγής, τα όργανα της διαδικασίας και η διαδικασία που προβλέπεται

από την αίτηση μέχρι και τη δικαστική επικύρωση της συμφωνίας.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας αποτελείται από οχτώ κεφάλαια. Τα επτά πρώτα κεφάλαια παρουσιάζουν τις αντίστοιχες διαδικασίες που ισχύουν σε κάποιες άλλες χώρες της Ευρώπης και στην Αμερική. Το τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζει στατιστικά στοιχεία πτωχέυσεων στη Δυτική Ευρώπη και την Αμερική κατά την τελευταία πενταετία.

Στο τρίτο μέρος παρουσιάζεται η εμπειρική έρευνα της παρούσας εργασίας μέσα από τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο δόθηκε σε 70 εξειδικευμένα στελέχη των τεσσάρων συστημικών τραπεζών με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων για τα όσα ισχύουν σήμερα στις διαδικασίες πτώχευσης και εξυγίανσης, αλλά και γι' αυτά που πρόκειται να εφαρμοστούν μελλοντικά. Στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της εργασίας και οι προτάσεις για την καλύτερη αποτελεσματικότητα των διαδικασιών.

ΜΕΡΟΣ 1ο - Η πτωχευτική διαδικασία εμπόρων και επιχειρήσεων στην Ελλάδα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1- Κίνδυνος

1.1. Κίνδυνος

Γενικά κίνδυνος είναι η κατάσταση που μπορεί να δημιουργηθεί από διάφορους λόγους με αποτέλεσμα να δημιουργήσει συνθήκες εκτάκτου ανάγκης για την ζωή, την υγεία, την ιδιοκτησία ή γενικά για το περιβάλλον και ο οποίος δεν μπορεί να προβλεφθεί. Όσο αφορά την έννοια του κινδύνου στα οικονομικά εννοούμε την μεταβλητότητα των πιθανών αποτελεσμάτων που μπορούν να προκύψουν σε μια επένδυση ή σε μια εταιρεία ή σε ένα οργανισμό ή σε ένα κράτος σε σχέση με το αναμενόμενο, το οποίο δεν μπορεί προβλεφθεί και έχει συνήθως δυσμενή αποτελέσματα μέσα σε ένα οικονομικό περιβάλλον (Ψυχομάνης, 2016).

Επειδή δεν μπορούμε να γνωρίζουμε εκ των προτέρων το τελικό αποτέλεσμα υπάρχει πάντα μια αβεβαιότητα να συμβεί ή δεν θα συμβεί ένα γεγονός, για το οποίο έχουμε αναλάβει το κόστος. Στη συνέχεια θα αναφέρουμε τους κινδύνους που υπάρχουν σε ένα οικονομικό περιβάλλον. Σε αυτή την διπλωματική θα ασχοληθούμε με την βιωσιμότητα και την πιστοληπτική ικανότητα γενικά των εταιρειών, για αυτό θα αναλύσουμε τους κινδύνους τους οποίους έχουν να αντιμετωπίσουν. Θα παρουσιάσουμε τις υποκατηγορίες που υπάρχουν και θα επικεντρωθούμε στο πιστωτικό κίνδυνο και με πιο τρόπο θα μπορούσαμε να τον προβλέψουμε όσο καλύτερα γίνεται (Ψυχομάνης, 2013).

1.2. Είδη Κινδύνων

Εδώ θα αναλύσουμε με γενικές γραμμές τους κινδύνους που υπάρχουν και συνδέονται με την κεφαλαιαγορά και με τον τρόπο που αυτή λειτουργεί. Όλοι οι κίνδυνοι συνδέονται με το χρηματοπιστωτικό σύστημα που υπάρχει και στο γεγονός ότι μπορούν να συμβούν μέσα σε αυτό, τα οποία δεν μπορούμε να αποκλείσουμε ότι θα συμβούν αλλά και ούτε να τα προβλέψουμε (Ποταμίτης, 2013).

1.2.1. Κίνδυνος Αγοράς (Market Risk)

Ο κίνδυνος αυτός οφείλεται στο ότι οι τιμές στην συνολική αγορά ή κάποια στοιχεία του ενεργητικού μειώνονται ή αυξάνονται. Όλες αυτές οι εναλλαγές στην αγορά προκαλούν και τα ανάλογα προβλήματα. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τον κίνδυνο αγοράς είναι (Ψυχομάνης, 2013):

- Κίνδυνος μετοχών (equity risk): αυτός προκαλείται από την μεταβολή των τιμών των μετοχών και έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους οι εταιρείες και οι εμπλεκόμενοι φορείς.
- Κίνδυνος επιτοκίου (interest rate risk): προέρχεται από την μεταβολή των επιτοκίων με αποτέλεσμα την ευκολότερη ή δυσκολότερη χρηματοδότησή τους και αντίστοιχα την εκπλήρωση ή μη των υποχρεώσεών τους.
- Συναλλαγματικός κίνδυνος (forex risk): είναι ο κίνδυνος, ο οποίος προέρχεται από τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, οι οποίες συνδέονται με τις εταιρείες ή τους φορείς που έχουν συναλλαγές ή θυγατρικές εταιρείες στο εξωτερικό.
- Κίνδυνος εμπορευμάτων (commodity risk): αυτός συνδέεται με την μεταβολή των τιμών των πρώτων υλών, που εισάγουν εταιρείες, με αποτέλεσμα την μεταβολή στην τιμή των κατασκευαζόμενων προϊόντων ή στην εισαγωγή προϊόντων με μεγαλύτερη ή μικρότερη τιμή.

1.2.2. Κίνδυνος Πληθωρισμού (Inflation Risk)

Είναι ο κίνδυνος που υπάρχει να μεταβληθούν οι αποδόσεις μιας επένδυσης ή το

κέρδος που έχει κάποια εταιρεία λόγω μεγαλύτερης αύξησης ή μείωσης του αναμενόμενου πληθωρισμού. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο μέρος στην μείωση της αγοραστικής δύναμης των χρημάτων που διαθέτει ο πληθυσμός. Ο πληθωρισμός που θα υπάρχει στον μέλλον δεν μπορεί να προβλεφθεί, ακόμα και αν έχουμε σίγουρη ονομαστική απόδοση η πραγματική δεν θα είναι αυτή που θα είχαμε υπολογίσει (Ποταμίτης, 2013).

1.2.3. Κίνδυνος Ρευστότητας (Liquidity Risk)

Ο κίνδυνος αυτός προέρχεται από την αδυναμία ρευστοποίησης στην αγορά διαφόρων χρηματοοικονομικών μέσων με συνέπεια τη μη αποτελεσματική συγκέντρωση ρευστότητας. Είναι η αδυναμία που υπάρχει κατά την ρευστοποίηση στοιχείων ενεργητικού μιας επένδυσης που έχει γίνει σε σύντομο χρονικό διάστημα και σε μια εύλογη τιμή χωρίς να υπάρχουν απώλειες για τους επενδυτές από τις μεταβολές των τιμών από την στιγμή της εντολής μέχρι την πραγματοποίηση της (Ποταμίτης, 2013).

1.2.4. Κίνδυνος Διακανονισμού-Εκκαθάρισης (Settlement Risk)

Ο κίνδυνος αυτός προκύπτει όταν δεν υπάρχει σωστή εκπλήρωση των υποχρεώσεων εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων, οι οποίοι μετέχουν σε συστήματα πληρωμών ή διακανονισμού συναλλαγών (π.χ. αν κάποιος δεν πληρώσει μια επιταγή που έχει δώσει σε άλλο ή αν κάποιος δεν παραδώσει τίτλους τους οποίους έχει πωλήσει). Αν το αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε προϊόντα ή υπηρεσίες γίνεται σε οργανωμένες αγορές ο κίνδυνος είναι μικρότερος επειδή υπάρχει εποπτεία. Το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο αν οι αγορές δεν είναι οργανωμένες επειδή εκεί ο έλεγχος είναι ελάχιστος ή δεν υπάρχει.

1.2.5. Επιχειρηματικός Κίνδυνος (Business Risk)

Είναι ο κίνδυνος λόγω των μεταβολών στις αποδόσεις από την επένδυση πάνω σε μία εταιρεία και ο οποίος εξαρτάται από την δραστηριότητα της εταιρείας. Ένα

παράδειγμα. μικρού επιχειρηματικού κινδύνου είναι η επένδυση σε εταιρείες τροφίμων όπου κίνδυνος ελαχιστοποιείται γιατί οι πωλήσεις είναι σταθερές και

τα κέρδη συνήθως αυξάνονται. Αν όμως η επένδυση γίνει σε ναυτιλιακές εταιρείες οι πωλήσεις αυξομειώνονται σε μεγάλο βαθμό με αποτέλεσμα το ίδιο να συμβαίνει τόσο στα κέρδη όσο και στον επιχειρηματικό κίνδυνο (Ποταμίτης, 2013).

1.2.6. Χρηματοοικονομικός Κίνδυνος (Financial Risk)

Ο κίνδυνος αυτός εμφανίζεται στις επιχειρήσεις και προέρχεται από πιθανές μεταβολές στις αποδόσεις μιας επένδυσης ή δάνειο σε κάποια επιχείρηση. Αυτό δημιουργείται όταν η επιχείρηση χρησιμοποιεί δανειακά κεφάλαια. Όσο περισσότερα είναι τα δανειακά κεφάλαια που χρησιμοποιεί η κάθε εταιρεία τόσο πιο εκτεθειμένη είναι στο χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

1.2.7. Κίνδυνος Διασποράς (Dispersion Risk)

Ο κίνδυνος αυτός προέρχεται όταν ο επενδυτής επενδύει όλα τα χρήματα του σε ένα μόνο χρηματοοικονομικό μέσο. Είναι αντίθετο της διαφοροποίησης του κινδύνου που συμβαίνει στην περίπτωση που ο επενδυτής επενδύει σε πολλά χρηματοοικονομικά μέσα με διαφορετικά χαρακτηριστικά.

1.2.8. Κίνδυνος Απόδοσης (Yield Risk)

Είναι ο κίνδυνος που συνδέεται με την απόδοση των στοιχείων ενεργητικού μιας επένδυσης. Αυτό για παράδειγμα μπορεί να συμβεί στα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως δικαιώματα προαίρεσης, τα οποία έχουν υποχρεώσεις, σε αυτή την περίπτωση ο επενδυτής μπορεί να ζητήσει μια ελάχιστη αξία ως ασφάλεια ή να δοθεί εγγύηση στο σύνολο ή μέρους του ενεργητικού της επένδυσης από κάποιο πιστωτικό ίδρυμα (Ποταμίτης, 2013).

1.2.9. Κίνδυνος Θεματοφυλακής (Custody Risk)

Είναι ο κίνδυνος απώλειας περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται σε

θεματοφυλακή από πράξεις ή παραλείψεις του θεματοφύλακα ή απάτης όταν ο θεματοφύλακας γίνει αφερέγγυος. Ο κίνδυνος αυτός είναι πάρα πολύ μικρός λόγω της αυστηρής εποπτείας, που υπάρχει στην περίπτωση της θεματοφυλακής καθώς και γιατί τα άτομα αυτά επιλέγονται με συγκεκριμένα κριτήρια.

1.2.10. Πολιτικός ή Χώρας Κίνδυνος (Country Risk)

Ο κίνδυνος αυτός προέρχεται από την αβεβαιότητα που μπορεί να προέλθει από σημαντικές μεταβολές στο πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον μιας χώρας. Αυτό το φαινόμενο ιδίως στις αναδυόμενες οικονομίες είτε επειδή δεν υπάρχει άμεση διασύνδεση έχουμε καθυστέρηση στην μεταφορά εντολών ή των τιμών άμεσα είτε και λόγω των διαφορετικών ωρών λειτουργίας των αγορών αυτών.

1.2.11. Λειτουργικός Κίνδυνος (Operational Risk)

Είναι ο κίνδυνος να προκληθούν ζημιές από την ανεπάρκεια και την αποτυχία-αναποτελεσματικότητα των εσωτερικών διαδικασιών, των ατόμων ή των διαφόρων συστημάτων ή σε διάφορα εξωτερικά γεγονότα που μπορούν να συμβούν.

1.2.12. Νομικός Κίνδυνος (Legal Risk)

Ο κίνδυνος που προέρχεται από διάφορες νομικές ενέργειες, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα να προκαλέσουν μεταβολές στην αναμενόμενη απόδοση. Μπορεί, δηλαδή, να καταστεί παράνομη μια πράξη ενώ στην πραγματικότητα αυτή η πράξη δεν είναι. Αυτός ο κίνδυνος περιλαμβάνει και τις οποιασδήποτε μεταβολές στο φορολογικό σύστημα. Ο νομικός κίνδυνος εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως πολιτικούς, οικονομικούς κ.λ.π.

1.2.13. Κίνδυνος ανεπαρκούς εποπτείας (Inadequate Monitoring Risk)

Αυτός ο κίνδυνος συνδέεται με τον κίνδυνο χώρας. Αναφέρεται σε εκδότες που η έδρα τους είναι σε χώρες, όπου τα συστήματα εποπτείας προσφέρουν μειωμένη προστασία σε κάθε επενδυτή. Ακόμα σε αυτές τις χώρες οι φορείς που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες η εποπτεία είτε είναι αποσπασματική είτε είναι αναποτελεσματική (Ποταμίτης, 2013).

1.2.14. Κίνδυνος Μόχλευσης (Leverage Risk)

Ο κίνδυνος αυτός συνήθως παρουσιάζεται στα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και συμβαίνει στην περίπτωση των επενδυτών όπου είτε η αγορά με ασφάλιστρο για το άνοιγμα μιας θέσης είναι μικρότερο σε σχέση με την συνολική αξία της θέσης είτε με χρήση παραγώγων για να αυξηθεί η έκθεση τους στην αγορά χωρίς να επενδυθεί μεγαλύτερο ποσό από το πραγματικό του λογαριασμού του το οποίο είναι εξαιρετικά επικίνδυνο γιατί μπορεί να χάσει και τα χρήματα του αλλά και αυτά που έχει δανειστεί. Για τις επιχειρήσεις είναι η διαδικασία με την οποία αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ανταποκριθούν έναντι ενός χρέους (ξένα κεφάλαια, δάνειο κ.λ.π) με σκοπό την έναρξη, την συνέχιση ή την επέκταση αυτής αντί της χρήσης ιδίων κεφαλαίων με την έκδοση ομολόγων ή μετοχών έναντι του χρέους (Ποταμίτης, 2013).

1.2.15. Πιστωτικός Κίνδυνος (Credit Risk)

Είναι ο κίνδυνος που οφείλεται όταν υπάρχει αδυναμία να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις ο αντισυμβαλλόμενος. Δηλαδή όταν υπάρχει πρόβλημα στην καταβολή των δόσεων κάποιας χορήγησης, αδυναμία καταβολής μερισμάτων ή τόκων κ.λ.π. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να προβλεφθεί και να περιοριστεί όταν πριν από όλα γίνει ένας ακριβής έλεγχος όσο αφορά την πιστοληπτική αξιολόγηση αυτού. Οι επιδράσεις που μπορεί να έχει ο πιστωτικός κίνδυνος είναι πολλαπλές (π.χ αν είναι εκδότης αφορά όλα τα χρηματοπιστωτικά του μέσα, ενώ αν είναι εταιρεία ή πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να πλήξει την φερεγγυότητα του κ.λ.π).

1.2.16. Φορολογικός Κίνδυνος (Tax Risk)

Ο κίνδυνος^{10,13} αυτός σχετίζεται με την φορολόγηση των εσόδων από επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά μέσα. Αλλά ακόμα και με την φορολόγηση των εσόδων και των πωλήσεων στις επιχειρήσεις που οι συχνές αλλαγές στην φορολογική νομοθεσία δημιουργεί αρκετά προβλήματα σε αυτές.

1.2.17. Κίνδυνος Φήμης (Reputation Risk)

Ο κίνδυνος φήμης είναι ο αυτός ο οποίος μπορεί να προκληθεί από ένα αρνητικό δημοσίευμα ή αρνητικά σχόλια όσο αφορούν μια επιχείρηση. Αυτό έχει σαν

αποτέλεσμα η εταιρεία να χάσει κέρδη από την μείωση των πελατών της, δικαστικούς αγώνες οι οποίοι πολλές είναι δαπανηροί, μείωση των εσόδων λόγω μείωσης των πωλήσεων, μείωση ρευστότητας ή πίεση όσο αφορά την κεφαλαιοποίηση στην αγορά. Η φήμη για μια επιχείρηση αποτελεί το πιο πολύτιμο στοιχείο, το οποίο μπορεί να έχει και είναι ένα στοιχείο, το οποίο είναι πολύ δύσκολο να το προφυλάξουν (Ποταμίτης, 2013).

1.2.18. Συστημικός Κίνδυνος (Systemic Risk)

Αυτός είναι ένας κίνδυνος τον οποίο δεν μπορούμε να αποφύγουμε και είναι ικανός να επηρεάσει ένα μεγάλο εύρος αξιών σε χρεόγραφα και επενδύσεις. Συνδέεται συνήθως με τους κινδύνους που τίθενται από τράπεζες και τα διάφορα οικονομικά όργανα. Παράδειγμα αν υπάρξει πρόβλημα σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις αυτό θα έχει ως συνέπεια να προκαλέσει αντίστοιχη αδυναμία σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή ΕΠΕΥ ή εταιρείες με αποτέλεσμα την δημιουργία αλυσιδωτών αντιδράσεων στην πραγματική οικονομία. Έχουμε δηλαδή την μετάδοση της αφερεγγυότητας κυρίως στις εκκαθαρίσεις συναλλαγών και στα συστήματα πληρωμών σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή επιχειρήσεις. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην οικονομία, για αυτό το λόγο ο έλεγχος του συστημικού κινδύνου αποτελεί την κύριο μέλημα αυτών. Όλοι οι παραπάνω κίνδυνοι που αναφέραμε είναι σημαντικοί και ο καθένας από αυτούς λίγο ή πολύ προκαλεί αρκετά προβλήματα σε ένα οικονομικό περιβάλλον. Η πρόβλεψη αυτών και η σωστή διαχείριση τους έχει σαν αποτέλεσμα το οικονομικό περιβάλλον να είναι σταθερό και υγιές και οι επενδυτές, οι επιχειρήσεις και ο κόσμος να έχει εμπιστοσύνη σε αυτό και να προσπαθεί συνέχεια να το βελτιώσει και να κάνει καλύτερη την καθημερινότητα του (Ποταμίτης, 2013).

Κεφάλαιο 2 - Η πτώχευση των εμπόρων και των επιχειρήσεων

2.1 Έννοια και σκοπός

Πτώχευση είναι η νομική κατάσταση στην οποία περιέρχεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο έχει / ασκεί την εμπορική ιδιότητα και το οποίο έπαυσε τις πληρωμές του ή δήλωσε ότι τις αναστέλλει ή είχε / ασκούσε και είτε παραιτήθηκε από την εμπορία ή γενικότερα έχασε την εμπορική του ιδιότητα αν κατά το χρόνο παύσης των πληρωμών ήταν ακόμη έμπορος, είτε απεβίωσε σε χρόνο κατά τον οποίο είχε παύσει τις πληρωμές του. Σε περίπτωση θανάτου του εμπόρου, η αίτηση για κήρυξή του σε πτώχευση πρέπει να υποβληθεί το αργότερο εντός έτους από το θάνατό του και υποκείμενο της διαδικασίας καθίσταται ο κληρονόμος του χωρίς ωστόσο στο πρόσωπο του να επέρχονται οι συνέπειες της πτώχευσης, απλώς η «πτώχευτική περιουσία» διαχωρίζεται από την ατομική περιουσία του κληρονόμου και αν αποδεχθεί την κληρονομία ανεπιφύλακτα (χωρίς δηλαδή το λεγόμενο ευεργέτημα της απογραφής) τότε θα ευθύνεται ως προς τους πιστωτές και με την προσωπική του περιουσία (Ρόκας, 1997).

Η πτώχευση κηρύσσεται μόνο με δικαστική απόφαση και αρμόδιο δικαστήριο είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο αιτών έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του και συγκεκριμένα στον τόπο, όπου ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του και είναι αναγνωρίσιμος από τους τρίτους. Για τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο, ότι κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας. Η αίτηση για να κηρυχθεί κάποιος σε πτώχευση υποβάλλεται είτε από τον ίδιο (εάν έχει προβεί σε παύση πληρωμών προς όλους τους πιστωτές), είτε από κάποιον πιστωτή είτε και αυτεπαγγέλτως από το ίδιο το δικαστήριο σε περιπτώσεις δημοσίου συμφέροντος (Κοτσίρης, 2011).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 3588/2007 όπως τροποποιήθηκε με τον ν 4336/2015 και ισχύει έως σήμερα «η πτώχευση αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη με τη ρευστοποίηση της περιουσίας του ή με άλλο τρόπο που προβλέπεται από σχέδιο αναδιοργάνωσης και ιδίως με τη διατήρηση της επιχείρησης

του» (Ρόκας, 1997).

2.2 Προϋποθέσεις πτώχευσης

Σύμφωνα με το Πτωχευτικό Δίκαιο (άρθρα 2,3 ν. 3588/2007) για να κηρυχθεί η πτώχευση πρέπει να συντρέχουν 2 βασικές προϋποθέσεις, οι οποίες είναι οι εξής (Ψυχομάνης, 2016):

- **Υποκειμενική προϋπόθεση :** Αφορά την εμπορική ιδιότητα του αιτούντα, δηλαδή πτωχευτική ικανότητα έχουν μόνο οι έμποροι , φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώ δεν μπορούν να πτωχεύσουν Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. και δημόσιοι οργανισμοί. Με βάση τα ανωτέρω δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα η αφανής εταιρία και η συμπλοιοκτησία ως μη έχουσες νομική προσωπικότητα και η αστική εταιρία ως μη έχουσα εμπορική ιδιότητα.
- **Αντικειμενική προϋπόθεση :** Η αδυναμία του οφειλέτη να εκπληρώσει τις ληξιπρόθεσμες χρηματικές υποχρεώσεις του κατά τρόπο γενικό και μόνιμο (παύση πληρωμών) δηλαδή αδυναμία πληρωμής στο εγγύς μέλλον του κύριου όγκου των χρεών λόγω έλλειψης ρευστότητας που οφείλεται σε υπερχρέωση. Ακόμα και η επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη συνιστά λόγο κήρυξης σε πτώχευση εφόσον την κήρυξη της τη ζητάει ο ίδιος. Ο χρόνος παύσης των πληρωμών, η λεγόμενη «ύποπτη περίοδος » αν δεν ορισθεί από το Δικαστήριο που κηρύττει την πτώχευση τεκμαίρεται η ημέρα δημοσίευσης της απόφασης του. (Ρόκας, 1997).

2.3 Λόγοι Απόρριψης της αίτησης της πτώχευσης

Το δικαστήριο δύναται να απορρίψει την αίτηση πτώχευσης εάν συντρέχουν οι

εξής προϋποθέσεις¹ :

- εάν δεν συντρέχουν οι υποκειμενικές ή οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για την κήρυξη της πτώχευσης.
- εάν προβλέπεται ότι η περιουσία του οφειλέτη δεν επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων της πτωχευτικής διαδικασίας.
- εάν αποδειχθεί ότι αυτή ασκείται καταχρηστικά.

2.4. Τα όργανα της πτώχευσης

Από την κήρυξη έως και την περάτωση της πτώχευσης, έχουν οριστεί από τον ΠτΚ τα όργανα της πτώχευσης, τα οποία αναφέρονται κατωτέρω και έχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες². Είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι από 01.01.2016 εισήχθη το επάγγελμα του διαχειριστή αφερεγγυότητας, ο οποίος θα ασκεί τις αρμοδιότητες του συνδίκου³. Όλες οι ρυθμίσεις που απαιτούνται για την εισαγωγή του νέου αυτού επαγγελματικού θεσμού θα αποτελέσουν περιεχόμενο προεδρικού διατάγματος (δεν έχει εκδοθεί ακόμα) με το οποίο θα καθορισθούν οι τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος, τα επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται για την πρόσβαση στο επάγγελμα, οι όροι πρακτικής εξάσκησης, οι όροι και ο φορέας εγγραφής, οι επιμέρους αρμοδιότητες σε σχέση με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του ΠτΚ (Ψυχομάνης, 2016).

1. Το Πτωχευτικό Δικαστήριο. Είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο που κηρύσσει την πτώχευση και είναι το ανώτατο όργανο. Ασκεί την ανώτατη εποπτεία και δικάζει τυχόν διενέξεις καθ' όλη τη διάρκεια της πτώχευσης⁴. Με την κήρυξη της πτώχευσης

---

¹ άρθρο 6 του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα.

² άρθρο 6 του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα.

³ Η του μεσολαβητή, ή του ειδικού εντολοδόχου ή του ειδικού εκκαθαριστή αναλόγως της διαδικασίας και όσων προβλέπονται στον ΠτΚ.

⁴ Η απόφασης της πτώχευσης δημοσιεύεται στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών

διορίζει τον εισηγητή δικαστή, το σύνδικο της πτώχευσης και διατάσσει τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας. Με την απόφαση της πτώχευσης το Πτωχευτικό Δικαστήριο ορίζει και την ημερομηνία παύσης πληρωμών του πτωχού⁵.

2. Ο Εισηγητής. Διορίζεται από το Πτωχευτικό Δικαστήριο και είναι ένας πρωτοδίκης που υπηρετεί στο πρωτοδικείο της περιοχής που εδρεύει ο πτωχός. Κύρια καθήκοντα του είναι η επιτήρηση και η επιτάχυνση των εργασιών της πτώχευσης, η επίβλεψη του συνδίκου⁶, ενώ προεδρεύει και στη συνέλευση των πιστωτών. Επίσης, παρέχει στο σύνδικο, μετά από άδεια της επιτροπής πιστωτών, την άδεια να εκποιήσει στοιχεία του ενεργητικού. Τέλος, ο εισηγητής δύναται να εκτελέσει και ανακριτικά καθήκοντα, καθώς μπορεί να ανακρίνει τον οφειλέτη, τους αντιπροσώπους και υπαλλήλους του όσον αφορά τη σύνταξη του ισολογισμού, τις περιστάσεις και τις αιτίες της πτώχευσης.

3. Ο σύνδικος. Διορίζεται από το Πτωχευτικό Δικαστήριο, είναι δικηγόρος με τουλάχιστον 5ετή εμπειρία, κατοικεί στην έδρα του Πτωχευτικού Δικαστηρίου και κύριο έργο του είναι η εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας και η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης στους πιστωτές. Κύρια καθήκοντα του είναι : η απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας, η σύνταξη ειδικής αναφοράς στον εισηγητή για την κατάσταση της πτωχευτικής περιουσίας και για τον τρόπο συνέχισης των εργασιών της πτώχευσης, η υποβολή έκθεσης στους πιστωτές σχετικά με την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, τα αίτια της πτώχευσης κτλ, η είσπραξη απαιτήσεων του πτωχού, η συνέχιση της δραστηριότητας του πτωχέυσαντα, η εκποίηση των στοιχείων του ενεργητικού, η σύνταξη των προσωρινών και του οριστικού πίνακα διανομής προς τους πιστωτές (Κοτσίρης, 2011).

4. Η συνέλευση των πιστωτών. Εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης της πτώχευσης και εντός είκοσι (20) ημερών από την επαλήθευση των απαιτήσεων διατάσσεται από τον εισηγητή η σύγκληση της συνέλευσης των πιστωτών

---

⁵ Οι υποθέσεις εκδικάζονται εντός είκοσι (20) ημερών, η κλήτευση γίνεται προ δέκα (10) ημερών και η απόφαση εκδίδεται εντός δεκαπέντε ημερών (15) από τη συζήτηση.

⁶ Υπό ορισμένες συνθήκες μπορεί να ζητήσει και την αντικατάστασή του.

προκειμένου να συνταχθεί ο πίνακας εικαζόμενων πιστωτών και να οριστεί η επιτροπή των πιστωτών⁷. Στο πρώτο στάδιο, η συνέλευση των πιστωτών, αποτελείται από όλους τους πιστωτές του πτωχού ανεξαρτήτως προνομίων ή εμπράγματων ασφαλειών ή απαιτήσεων που τελούν υπό αίρεση, ενώ στο δεύτερο στάδιο συμμετέχουν μόνο οι πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις επαληθεύτηκαν και βεβαιώθηκαν ενόρκως. Απαρτία στη συνέλευση υπάρχει όταν μετέχουν τουλάχιστον το 50% των πιστωτών και οι αποφάσεις της συνέλευσης λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των παρόντων.

5. Η επιτροπή των πιστωτών. Εκλέγεται από τη συνέλευση των πιστωτών και αποτελείται από τρία (3) μέλη, ενώ παράλληλα εκλέγονται και τρία (3) αναπληρωματικά. Κάθε μέλος εκπροσωπεί κάθε μία από τις κατηγορίες των πιστωτών (υπέγγυοι, γενικώς προνομιούχοι, ανέγγυοι) και το ίδιο ισχύει και για τα αναπληρωματικά μέλη. Κύρια καθήκοντα της επιτροπής είναι η παρακολούθηση των εργασιών της πτώχευσης και η παροχή βοήθειας στο σύνδικο στην εκτέλεση των καθηκόντων του (Κοτσίρης, 2011).

2.5 Οι συνέπειες της πτώχευσης

2.5.1 Ως προς τον οφειλέτη

Η σημαντικότερη συνέπεια για τον οφειλέτη, ο οποίος κηρύσσεται πτωχός αφορά την περιουσία του. Με την κήρυξη της πτώχευσης ο οφειλέτης στερείται της διαχείρισης και διάθεσης της περιουσίας του (πτώχευτική απαλλοτρίωση) και οποιαδήποτε πράξη ασκείται μόνο από τον σύνδικο. Επίσης, στην πτωχευτική περιουσία ανήκουν τα εμπορικά βιβλία και στοιχεία που αφορούν την περιουσία του οφειλέτη. Σημειώνεται ότι εάν ο οφειλέτης διαθέσει περιουσιακά του στοιχεία την ημέρα της πτώχευσης τεκμαίρεται ότι διενεργήθηκε μετά την κήρυξη της πτώχευσης (Ψυχομάνης, 2016).

Ο πτωχός μπορεί να διαχειριστεί ο ίδιος την περιουσία του μόνο όταν η πτώχευση κηρυχτεί μετά από αίτηση του και αφού πρώτα εκδοθεί απόφαση από το αρμόδιο δικαστήριο. Είναι απαραίτητη η σύμπραξη του συνδίκου και η σύμφωνη γνώμη της επιτροπής των πιστωτών, ενώ η ανάθεση της διαχείρισης από τον ίδιο τον πτωχό πρέπει

---

⁷ Κατά τη συνέλευση των πιστωτών ο εισηγητής προεδρεύει, ενώ ο σύνδικος απλά παρίσταται

να είναι προς το συμφέρον των πιστωτών. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ο πτωχός δεν ενεργεί προς το συμφέρον των πιστωτών τότε ο σύνδικος ή η επιτροπή ζητούν από το δικαστήριο την αφαίρεση της διοίκησης από αυτόν και αναλαμβάνει ο σύνδικος⁸.

Επίσης, με την κήρυξη του οφειλέτη ως πτωχού (Ψυχομάνης, 2013):

- Παύουν εναντίον αυτού ατομικές διώξεις (π.χ. αναγκαστική εκτέλεση).
- Ο πτωχός δε νομιμοποιείται σε δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία εκπροσωπείται από το σύνδικο.
- Στερείται μόνο εκείνων των δικαιωμάτων του προσωπικής φύσεως, που προβλέπουν ειδικές διατάξεις νόμων όπως το δικαίωμα να διορίζεται δημόσιος υπάλληλος ή να ασκεί δημόσιο λειτούργημα.
- Περιορίζεται η ελευθερία του καθώς ο σύνδικος λαμβάνει γνώση των επιστολών, τηλεγραφημάτων, fax και μηνυμάτων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που απευθύνονται προς τον οφειλέτη, εφόσον κατά την κρίση του έχουν σχέση με την πτώχευση (Balcaen et al., 2006).

2.5.2 Στις προσωπικές εταιρείες

2.5.2.1 Η ομόρρυθμη εταιρεία

Όταν πτωχεύσει μία ομόρρυθμη εταιρεία, με την ίδια απόφαση πτωχεύουν και οι ομόρρυθμοι εταίροι της. Τόσο η περιουσία της εταιρείας, όσο και αυτή των 9 άρθρο 18, παρ. 2 του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα. 13 εταίρων αποτελεί μέρος της πτωχευτικής περιουσίας ανεξαρτήτως του ποσοστού συμμετοχής, της κεφαλαιακής συνεισφοράς και της ενεργούς συμμετοχής του κάθε εταίρου στην εταιρεία. Αυτό οφείλεται στο καθεστώς που διέπει τις Ο.Ε., δηλαδή στην απεριόριστη και εις ολόκληρο ευθύνη του κάθε εταίρου με την ατομική του περιουσία για τα χρέη της

---

⁸ άρθρο 18, παρ. 2 του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα.

εταιρείας. Είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι εάν πτωχέυσει κάποιο φυσικό πρόσωπο, το οποίο τυγχάνει να είναι και ομόρρυθμο μέλος μίας Ο.Ε., αυτή δεν πτωχέυει (Ψυχομάνης, 2013).

2.5.2.2 Η ετερόρρυθμη εταιρεία

Όταν πτωχέυσει μία ετερόρρυθμη εταιρεία, τότε οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν πτωχέυουν, ενώ ό,τι ισχύει για τους ομόρρυθμους εταίρους στις Ο.Ε. ισχύει και για τους ομόρρυθμους της Ε.Ε., δηλαδή πτωχέυουν με την ίδια απόφαση. Το ίδιο ισχύει και εάν πτωχέυσει φυσικό πρόσωπο, ως αναφέρθηκε ανωτέρω.

2.5.3 Ως προς τις μικτές εταιρείες

Η πτώχευση της Ε.Π.Ε. δεν συμπαράσχει τα μέλη της, λόγω του περιορισμού της ευθύνης τους, αναλόγως του ποσοστού συμμετοχής τους και επίσης η πτώχευση ενός εταίρου της Ε.Π.Ε. δεν επηρεάζει τη λειτουργία της εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό της. Εάν η πτώχευση της Ε.Π.Ε. οφείλεται σε αμέλεια ή δόλο του εκπροσώπου ή των μελών του Δ.Σ., τότε οι υπαίτιοι ευθύνονται για την αποζημίωση των πιστωτών (Κοτσίρης, 2011).

2.5.4 Ως προς τις κεφαλαιουχικές εταιρείες

Η πτώχευση της Α.Ε. επιφέρει και τη λύση της, αλλά όχι την πτώχευση των μετόχων της. Οι μέτοχοι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους, δηλαδή ισχύει ό,τι ακριβώς ισχύει και στις Ε.Ε. Τα όργανα του νομικού προσώπου διατηρούνται, όμως από την κήρυξη της πτώχευσης στερούνται αυτοδικαίως της διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας την οποία ασκεί μόνο ο σύνδικος.

2.5.5 Ως προς τους πιστωτές

Οι πιστωτές χωρίζονται σε τέσσερις (4) κατηγορίες και είναι οι εξής (Ψυχομάνης, 2016) :

- Ανέγγυοι πιστωτές. Οι απαιτήσεις τους δεν διασφαλίζονται με προνόμιο ή εμπράγματα ασφάλεια. Π.χ. δανειακές συμβάσεις χωρίς προσημειώσεις κτλ.
- Γενικοί προνομιούχοι πιστωτές. Οι απαιτήσεις τους ικανοποιούνται προνομιακά από το σύνολο της πτωχευτικής περιουσίας. Π.χ. εργαζόμενοι, Δημόσιο, Ι.Κ.Α. κτλ.
- Ενέγγυοι πιστωτές. Οι απαιτήσεις τους εξασφαλίζονται με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματα ασφάλεια επί συγκεκριμένου αντικειμένου της πτωχευτικής περιουσίας. Π.χ. προσημείωση / υποθήκη επί ακινήτου, ενέχυρο επί εταιρικών σημάτων κτλ.
- Πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης. Οι απαιτήσεις τους ικανοποιούνται από την πτωχευτική περιουσία μετά από την ικανοποίηση των ανέγγυων πιστωτών. Για την καλύτερη κατανόηση του θέματος της ικανοποίησης των πιστωτών παρατίθεται το εξής παράδειγμα :

Έστω ότι ο σύνδικος εκποιεί ένα ακίνητο της πτωχής εταιρείας X αντί ποσού € 1.000.000. Βάσει των αναγγελιών που έχουν πραγματοποιηθεί και επαληθευτεί υφίστανται οι εξής οφειλές :

Ανέγγυοι πιστωτές	€ 1.000.000
Γενικοί προνομιούχοι πιστωτές	€ 1.000.000
Ενέγγυοι πιστωτές	€ 1.000.000

Λόγω των αλλαγών στον ΚπολΔ με ισχύ από 01.01.2016 ο σύνδικος της πτώχευσης κατά την σύνταξη του πίνακα κατάταξης θα κατατάξει τους ανέγγυους πιστωτές για € 100.000, τους γενικούς προνομιούχους πιστωτές για € 250.000 και τους ενέγγυους πιστωτές για €650.000.

Τέλος, με την κήρυξη της πτώχευσης αναστέλλονται τα καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του πτωχού με αποτέλεσμα οι απαιτήσεις τους να ικανοποιούνται μέσα από τη διαδικασία των εργασιών της πτώχευσης. Οι μη ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, πλην εκείνων των ενέγγυων πιστωτών, θεωρούνται ότι έληξαν, ενώ αυτές των ενέγγυων πιστωτών καθίστανται απαιτητές κατά την πραγματική λήξη τους. Σημειώνεται ότι οι απαιτήσεις, πλην αυτών των ενέγγυων πιστωτών, από την κήρυξη της πτώχευσης και έπειτα παύουν να παράγουν τόκους.

2.6 Οι εργασίες για την περάτωση της πτώχευσης

Οι εργασίες της πτώχευσης αφορούν την διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας και την διαπίστωση του παθητικού. Με την ίδια δικαστική απόφαση που κηρύσσεται η πτώχευση διατάσσεται παράλληλα εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών και η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας από τον ειρηνοδίκη του τόπου που βρίσκονται τα πράγματα συνήθως με την παρουσία του συνδίκου, προκειμένου να αποτραπεί η δυνατότητα αφαίρεσης αντικειμένων από αυτήν (Balcaen et al., 2006).

Εν συνεχεία, ο σύνδικος εντός τριών (3) ημερών από τον διορισμό του και εφόσον έχει ολοκληρωθεί η σφράγιση, ζητά από τον ειρηνοδίκη την αποσφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας και προβαίνει στην απογραφή της, παρουσία του ειρηνοδίκη.

Την επόμενη ημέρα της ολοκλήρωσης της απογραφής, ο σύνδικος καταθέτει στον εισηγητή την έκθεση απογραφής και βάσει αυτής συντάσσει το συντομότερο δυνατό ειδική αναφορά, η οποία κατατίθεται και αυτή στον εισηγητή, για την κατάσταση της πτωχευτικής περιουσίας και για τον τρόπο συνέχισης των εργασιών της πτώχευσης.

Τέλος, ο σύνδικος συντάσσει έκθεση για την οικονομική κατάσταση του πτωχεύσαντα, των αιτιών της πτώχευσης κτλ. Η έκθεση γνωστοποιείται υποχρεωτικά στον εισηγητή, στον πτωχεύσαντα, στην επιτροπή των πιστωτών, σε εκπρόσωπο των εργαζομένων και υποβάλλεται στη συνέλευση των πιστωτών.

Πρακτικά αφού συντελεστούν τα προαναφερθέντα, ήτοι : η σφράγιση, η αποσφράγιση, η απογραφή και η σύνταξη έκθεσης ο σύνδικος μέχρι να καθορισθεί ο τρόπος περάτωσης της πτώχευσης προβαίνει στην διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας, πράττοντας ενέργειες, όπως αυτές καθορίζονται στον ΠτΚ.

Οι κύριες ενέργειες διαχείρισης είναι : η είσπραξη απαιτήσεων του πτωχέυσαντα, η συνέχιση της εμπορικής δραστηριότητας του, η πώληση ή η εκποίηση πραγμάτων του πτωχέυσαντα, η εκποίηση των ακινήτων, η σύναψη συμφωνιών ή συμβιβασμών για τυχόν αξιώσεις του πτωχέυσαντα έναντι τρίτων ή το αντίστροφο. Γενικά, ο σύνδικος προβαίνει σε κάθε αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας (Κοτσίρης, 2011).

Όσον αφορά το παθητικό, η διαπίστωση του πραγματοποιείται μέσω των αναγγελιών των απαιτήσεων των πιστωτών και των επαληθεύσεων τους. Στην πράξη ο οφειλέτης υποχρεούται να παραδώσει στον σύνδικο κατάλογο των πιστωτών του και το ύψος των απαιτήσεων τους, βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του. Ο σύνδικος ενημερώνει εγγράφως τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους. Η προθεσμία για την αναγγελία των απαιτήσεων των πιστωτών είναι ένας (1) μήνας (με δικαίωμα παράτασης για δύο (2) μήνες ακόμα) από τη δημοσίευση της απόφασης της πτώχευσης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών. Μετά την παρέλευση της ημερομηνίας αναγγελίας, ο σύνδικος καταρτίζει πίνακα όλων των αναγγελθέντων πιστωτών, σημειώνοντας το ύψος της κάθε απαίτησης, τι ασφάλειες υφίστανται και τη σειρά κατάταξης της (Κοτσίρης, 2011).

Το επόμενο στάδιο είναι η επαλήθευση των απαιτήσεων, η οποία διενεργείται από τον σύνδικο ενώπιον του εισηγητή και αρχίζει τρεις (3) ημέρες μετά από την πάροδο της προθεσμίας για τις αναγγελίες. Ο εισηγητής ορίζει την προθεσμία των επαληθεύσεων (ημέρα και ώρα έναρξης), η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα, αλλά μπορεί να παραταθεί για δύο (2) μήνες (Balcaen et al., 2006).

2.7 Περάτωση της πτώχευσης και αποκατάσταση του οφειλέτη

Η περάτωση της πτώχευσης πραγματοποιείται με τους εξής τρόπους (Ψυχομάνης, 2016):

Με την παύση των εργασιών της, είτε ελλείψει ενεργητικού, δηλαδή το ενεργητικό που έχει απογραφεί από τον σύνδικο δεν επαρκεί ούτε για τα έξοδα των εργασιών της πτώχευσης, είτε λόγω της παρόδου ορισμένου χρόνου, η οποία ορίζεται ως η πάροδος δέκα (10) ετών από την έναρξη της ένωσης των πιστωτών ή δεκαπέντε (15) έτη από την κήρυξη της πτώχευσης. Στην πρώτη περίπτωση η παύση των εργασιών γίνεται με δικαστική απόφαση, ενώ στην δεύτερη περίπτωση επέρχεται αυτοδικαίως.

Με την επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης. Το σχέδιο αναδιοργάνωσης υποβάλλεται στο πτωχευτικό δικαστήριο είτε από τον πτωχεύσαντα, είτε από τον σύνδικο. Ο πτωχός μπορεί να υποβάλει το σχέδιο αναδιοργάνωσης είτε με την αίτηση του για κήρυξη σε πτώχευση, είτε εντός τεσσάρων (4) μηνών από την κήρυξη του σε πτώχευση. Ο σύνδικος έχει το δικαίωμα αλλά όχι την υποχρέωση να υποβάλει το σχέδιο αναδιοργάνωσης. Εάν υποβάλει σχέδιο αναδιοργάνωσης πρέπει να το υποβάλει εντός τριών (3) μηνών από το πέρας της προθεσμίας που είχε ο οφειλέτης με δυνατότητα παράτασης, όχι όμως μεγαλύτερης των τριών (3) μηνών. Ο σκοπός του σχεδίου είναι η διάσωση της εταιρείας, η αξιοποίηση της και η αύξηση της προς διανομή πτωχευτικής περιουσίας (Κοτσίρης, 2011).

Με την ένωση των πιστωτών και την εκποίηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού. Μετά το πέρας της εκποίησης των στοιχείων του ενεργητικού ο σύνδικος συντάσσει έναν πίνακα διανομής στον οποίο αναφέρεται το ποσό που έχει συγκεντρώσει και αφαιρώντας τα έξοδα εκποίησης, τα έξοδα διοίκησης και την αμοιβή του μοιράζει το εναπομείναν ποσό στους πιστωτές, βάσει των εξασφαλίσεων και των προνομίων τους (Κοτσίρης, 2011).

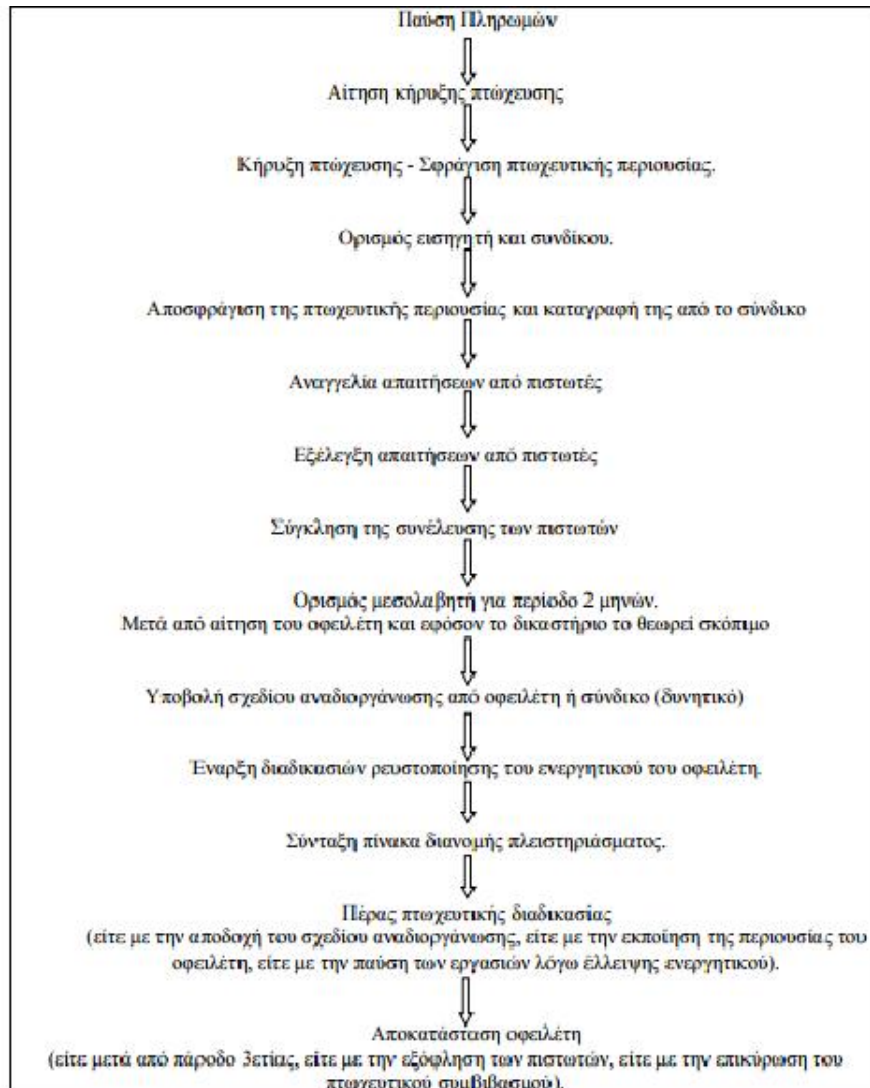
Με την αποκατάσταση του πτωχού. Το πτωχευτικό δικαστήριο (εκτιμώντας τις

αιτίες και τις συνθήκες) αποφαινεται ότι ο οφειλέτης είναι συγγνωστός, αν αυτός είναι καλής πίστεως και η πτώχευση δεν οφείλεται σε δόλιες ενέργειες του. Επικυρώνεται με δικαστική απόφαση αρκεί να συντρέχουν μία από τις κάτωθι προϋποθέσεις(Balcaen et al., 2006) :

1) Παρέλευση τριών (3) ετών από την κήρυξη της πτώχευσης, οφειλέτη – φυσικού προσώπου που έχει κηρυχθεί συγγνωστός.

2) Εάν επήλθε πτωχευτικός συμβιβασμός και έχει επικυρωθεί τελεσίδικα από το Δικαστήριο.

3) Εάν οι πιστωτές ικανοποιήθηκαν πλήρως κατά κεφάλαιο και τόκους.

Πίνακας 1 – Τα στάδια της πτώχευσης

Κεφάλαιο 3 - Η προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων

3.1 Έννοια και σκοπός

Η προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης είναι «το σύνολο των προβλεπόμενων στο νόμο δικαστικών και εξωδικαστικών ενεργειών, τις οποίες μπορεί να κάνει ένας οφειλέτης, με πτωχευτική ικανότητα και κέντρο των κύριων συμφερόντων του στην Ελλάδα, ο οποίος βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων του κατά τρόπο γενικό, ώστε να καταρτίσει με την κατά το νόμο απαιτούμενη πλειοψηφία των πιστωτών του συμφωνία εξυγίανσης, να πετύχει την από το πτωχευτικό δικαστήριο επικύρωση της, να αποφευχθεί κατά αυτόν τρόπο, η πτώχευση του και να διασωθεί η επιχείρησή του, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβλέπετε η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του» (Ψυχομάνης, 2011).

Στον ανωτέρω ορισμό πρέπει να συμπληρώσουμε ότι σύμφωνα με τον ν. 4336/2015, τροποποιήθηκε η παρ. 1 του § 99 και από 01.01.2016 δικαίωμα για να υπαχθούν στη διαδικασία εξυγίανσης θα έχουν και τα πρόσωπα, αν κατά την κρίση του Δικαστηρίου υφίσταται απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας, η οποία δύναται να αρθεί με τη διαδικασία αυτή (Κοτσίρης, 2011).

Με βάση τα ανωτέρω γίνεται αντιληπτό ότι εν αντιθέσει με την πτωχευτική εκκαθάριση στην εξυγίανση αποτρέπεται η διάλυση της επιχείρησης και επιδιώκεται η συνέχιση της επιχείρησης μέσω του σχεδίου εξυγίανσης που θα υποβάλει η εταιρεία (Βλέπε Παράρτημα – Παραδείγματα).

3.2 Προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης

Για να υπαχθεί ένας οφειλέτης στη διαδικασία εξυγίανσης θα πρέπει να ισχύουν οι

κάτωθι προϋποθέσεις (υποκειμενικές και αντικειμενικές) (Ψυχομάνης, 2016):

- Ο οφειλέτης να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα (αντικειμενική προϋπόθεση).
- Να έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του στην Ελλάδα
- Να βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ή να υφίσταται απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας του. (υποκειμενική προϋπόθεση).

3.3 Τα όργανα της διαδικασίας εξυγίανσης

Εκτός από το πτωχευτικό δικαστήριο και την συνέλευση πιστωτών (ο ορισμός τους αναλύθηκε ανωτέρω) που εκτός από όργανα της πτώχευσης αποτελούν και όργανα της διαδικασίας εξυγίανσης, υπάρχουν τρία (3) επιπλέον όργανα, τα οποία είναι (Κοτσίρης, 2011):

1. **Ο εμπειρογνώμονας.** Ορίζεται από τον οφειλέτη και μπορεί να είναι είτε πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο παρέχει νόμιμα τις υπηρεσίες του στην Ελλάδα, είτε νόμιμος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο. Ο εμπειρογνώμονας θα πρέπει να είναι ανεξάρτητος από τον οφειλέτη, να μην είναι πιστωτής ή πρόσωπο συνδεδεμένο με τον οφειλέτη ή με τους πιστωτές και να μην έχει διατελέσει ελεγκτής του οφειλέτη κατά την τελευταία 5ετία. Τέλος, δεν μπορεί να διοριστεί ως εμπειρογνώμονας δημόσιος υπάλληλος οικονομικής υπηρεσίας. Κύριο καθήκον του είναι η σύνταξη έκθεσης, η οποία συνοδεύει την αίτηση του οφειλέτη για υπαγωγή του στη διαδικασία εξυγίανσης. Στην έκθεση αναφέρονται το ενεργητικό και το παθητικό του οφειλέτη, η εικόνα της αγοράς που δραστηριοποιείται ο οφειλέτης, οι πιθανότητες να καταστεί η επιχείρηση πάλι βιώσιμη και το όφελος για τους πιστωτές από την υπαγωγή του οφειλέτη στην εξυγίανση. Σημειώνεται ότι βάσει των όσων ισχύουν από 01.01.2016 δεν απαιτείται πλέον η γνώμη του εμπειρογνώμονα για την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης.

2. **Ο μεσολαβητής.** Ο διορισμός του γίνεται είτε κατ' αίτηση του οφειλέτη 17άρθρο 100, παρ. 2 του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα. 18Όπως ισχύει και για τον σύνδικο (άρθρο 63 παρ. 2 του ν. 3588/2007) 19άρθρο 42ε , παρ. 5 του κ.ν. 2190/1920 20άρθρο 106ι, παρ. 1 του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα. 21 Το ίδιο ισχύει πλέον και για τα δικαστήρια, τα οποία αποφάσιζαν για την σχετική πιθανολόγηση της συμφωνίας. 22άρθρο 100 και 102, του ν. 3588/2007, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έως σήμερα. 21 είτε κατ' αίτηση των πιστωτών, είτε αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο και γίνεται με την απόφαση «ανοίγματος» της διαδικασίας εξυγίανσης. Μπορεί να είναι είτε φυσικό, είτε νομικό πρόσωπο, επιλέγεται ελεύθερα από το δικαστήριο και ο διορισμός του γίνεται είτε με την απόφαση για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης είτε μεταγενέστερα. Επίσης, ως μεσολαβητής μπορεί να διοριστεί και ο εμπειρογνώμονας. Το έργο του μεσολαβητή είναι να προωθήσει και να διευκολύνει τις διαπραγματεύσεις μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών, ώστε ο οφειλέτης και οι πιστωτές να καταλήξουν σε συμφωνία. Δύναται να ζητήσει από τις εμπλεκόμενες πλευρές όλα τα έγγραφα που θεωρεί ότι θα τον βοηθήσουν και όλοι είναι υποχρεωμένοι να του τα παρέχουν εντός δέκα (10) ημερών.

3. **Ο ειδικός εντολοδόχος.** Για να διοριστεί κάποιος ειδικός εντολοδόχος θα πρέπει απαραίτητα να είναι δικηγόρος και διενεργεί πράξεις τις οποίες ορίζει το δικαστήριο όπως η φύλαξη της περιουσίας του οφειλέτη, η διενέργεια ειδικών διαχειριστικών πράξεων και η παρακολούθηση της τήρησης της συμφωνίας εξυγίανσης. Ως ειδικός εντολοδόχος δύναται να διοριστεί ο μεσολαβητής.

3.4 Το «άνοιγμα» της διαδικασίας εξυγίανσης

Το «άνοιγμα» της διαδικασίας εξυγίανσης γίνεται με δικαστική απόφαση, η οποία εκδίδεται εντός 2μήνου από την κατάθεση της αίτησης. Η διαδικασία του «ανοίγματος» της διαδικασίας εξυγίανσης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μηνών από την έκδοση της απόφασης. Ο δικαστής είτε με αίτηση του οφειλέτη, ή του μεσολαβητή ή κάποιου πιστωτή δύναται να δώσει χρονική παράταση, η οποία όμως δεν θα μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τους δώδεκα (12) μήνες. Αναλυτικότερα, η αίτηση για

το «άνοιγμα» της διαδικασίας εξυγίανσης πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά τα εξής στοιχεία (Κοτσίρης, 2011):

- Περιγραφή της επιχείρησης του οφειλέτη, ιδίως του μεγέθους της και του προσωπικού που απασχολεί.
- Περιγραφή της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη, με παράθεση των πιο πρόσφατων οικονομικών του στοιχείων. Η περιγραφή πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή κατάλογο των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, κατάλογο των πιστωτών του (και των απαιτήσεών τους), με ειδική μνεία των ενέγγυων πιστωτών και κατάλογο των οφειλών προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία.
- Περιγραφή των αιτιών της οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη. Περιγραφή της κατάστασης και των προοπτικών της αγοράς, στην οποία ο οφειλέτης δραστηριοποιείται.
- Πρόταση μέτρων για την αντιμετώπιση της οικονομικής αδυναμίας. Την πρόταση μπορεί να συνοδεύει ανάλυση των πιθανοτήτων εξυγίανσης της επιχείρησης και του τρόπου παράλληλης εξυπηρέτησης του σκοπού της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών.
- Αναφορά στις διαπραγματεύσεις μεταξύ πιστωτών και οφειλέτη, που μπορεί να έχουν διεξαχθεί.

Με την υποβολή της αίτησης, περαιτέρω, κατατίθενται στο δικαστήριο και τα κάτωθι συνοδευτικά έγγραφα (Ψυχομάνης, 2016):

- Οι οικονομικές καταστάσεις του οφειλέτη για την τελευταία χρήση (εφόσον είναι υποχρεωμένος από το νόμο να καταρτίζει τέτοιες καταστάσεις και εφόσον αυτές έχουν ήδη καταρτισθεί κατά το χρόνο που σύμφωνα με το νόμο

πρέπει να έχουν καταρτισθεί και καταστεί «διαθέσιμες».

- Βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας για τα χρέη προς το Δημόσιο.
- Τα έγγραφα που στηρίζουν τα παρατιθέμενα στην αίτηση στοιχεία. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να είναι βεβαιωμένα ως προς την ακρίβεια του περιεχομένου τους από τον υπεύθυνο για τη διεύθυνση του λογιστηρίου, όπου υπάρχει, και από το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης.
- Έκθεση εμπειρογνώμονα τον οποίο θα έχει επιλέξει ο ίδιος ο οφειλέτης. Με την έκδοση της απόφασης διορίζεται μεσολαβητής και ειδικός εντολοδόχος, ορίζεται ότι η συμφωνία θα επικυρωθεί από τη συνέλευση των πιστωτών, ενώ η απόφαση δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών. Αν η απόφαση είναι θετική είναι ανέκκλητη (παρ. 10 § 99 ΠτΚ), ενώ εάν είναι αρνητική μπορεί να ασκηθεί έφεση (παρ. 3 § 101 ΠτΚ).

Ταυτόχρονα με την απόφαση για το «άνοιγμα» της διαδικασίας εξυγίανσης, το δικαστήριο δύναται να λάβει προληπτικά μέτρα (για οφειλές που δημιουργήθηκαν μέχρι και την κατάθεση της αίτησης) και διαρκούν από την κατάθεση της αίτησης για το «άνοιγμα» της διαδικασίας εξυγίανσης μέχρι και την οριστική απόφαση για τη συμφωνία της εξυγίανσης ή όσο διαρκούν οι διαπραγματεύσεις (Κοτσίρης, 2011).

Τα προληπτικά μέτρα αφορούν την αναστολή των ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, την απαγόρευση διάθεσης περιουσιακών του στοιχείων και την – κατά περίπτωση - προστασία των θέσεων εργασίας. Όσο πιο πιθανή είναι η επίτευξη συμφωνίας και αποτροπής του ενδεχομένου ο οφειλέτης να περιέλθει σε παύση πληρωμών τόσο διευκολύνεται από το δικαστήριο η χορήγηση προληπτικών μέτρων. Η μέγιστη διάρκεια τους είναι τέσσερις (4) μήνες με δυνατότητα ανανέωσης και ανώτατο όριο τους δώδεκα (12) μήνες. Οι προϋποθέσεις για την χορήγηση προληπτικών μέτρων είναι οι εξής (Ψυχομάνης, 2016):

- Πιστωτές οι οποίοι εκπροσωπούν τουλάχιστον το 30% του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένου του 20% των τυχόν εμπραγμάτως ή με ειδικό προνόμιο ή με προσημείωση υποθήκης εξασφαλισμένων πιστωτών δηλώσουν ότι προτίθενται να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις για την επίτευξη της συμφωνίας εξυγίανσης.
- Το δικαστήριο να πιθανολογεί την επίτευξη συμφωνίας εξυγίανσης και την αποτροπή περιέλευσης του οφειλέτη σε κατάσταση παύσης πληρωμών. Επίσης, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τα προληπτικά μέτρα μπορούν να επεκταθούν σε εγγυητές / συνοφειλέτες, αλλά και σε νεότερες απαιτήσεις. Τέλος, τα προληπτικά μέτρα δεν συνεπάγονται αναστολή των πληρωμών.

3.5 Διαδικασία σύναψης της συμφωνίας

Το πρώτο βήμα για τη σύναψη της συμφωνίας εξυγίανσης αποτελεί η σύγκληση της συνέλευσης των πιστωτών και είναι αρμοδιότητα του μεσολαβητή να τη συγκαλέσει. Η πρόσκληση προς τους πιστωτές γίνεται τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την ημέρα της συνέλευσης (δημοσιεύεται στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών), ενώ τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες προ της συνέλευσης αποστέλλεται στους πιστωτές το σχέδιο συμφωνίας εξυγίανσης υπογεγραμμένο από τον οφειλέτη, ο πίνακας των πιστωτών που δικαιούνται να συμμετάσχουν στη συνέλευση και η έκθεση του εμπειρογνώμονα (Κοτσίρης, 2011).

Κατά τη διάρκεια της συνέλευσης των πιστωτών συζητείται το υποβληθέν σχέδιο του οφειλέτη. Οι πιστωτές είτε συμφωνούν με το σχέδιο, είτε προβάλλουν τις αντιρρήσεις τους, προκειμένου να τροποποιηθεί το αρχικό σχέδιο υπό την προϋπόθεση ότι συμφωνεί ο οφειλέτης και εφόσον με αυτές δεν θίγονται απαιτήσεις που δεν έθιγε το αρχικό σχέδιο.

Εν συνεχεία, η συνέλευση των πιστωτών θέτει το σχέδιο προς ψηφοφορία. Για να είναι έγκυρη η ψηφοφορία θα πρέπει να παρευρίσκονται πιστωτές, οι οποίοι

αντιπροσωπεύουν το 50% του συνόλου των απαιτήσεων. Σε περίπτωση που η ψηφοφορία για την έγκριση του σχεδίου είναι θετική θέτονται από το νόμο δύο (2) επιπλέον προϋποθέσεις (Ψυχομάνης, 2016):

- Πλειοψηφία των πιστωτών που εκπροσωπούν το 60% των απαιτήσεων που παρίστανται στη συνέλευση.
- Στο 60% των πιστωτών να περιλαμβάνεται το 40% των απαιτήσεων με εμπράγματο ή με ειδικό προνόμιο ή με προσημείωση υποθήκης εξασφαλισμένων πιστωτών που παρίστανται στη συνέλευση.

3.6 Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης (άρθρο 106β)

Βάσει νόμου δίνεται η δυνατότητα ο οφειλέτης και οι πιστωτές να επιταχύνουν τη συμφωνία εξυγίανσης παρακάμπτοντας τη συνέλευση των πιστωτών, μέσω αιτήματος από τον οφειλέτη για άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης. Σε αυτή την περίπτωση τα εμπλεκόμενα μέρη θα πρέπει να έχουν ήδη συνάψει την συμφωνία εξυγίανσης πριν το «άνοιγμα» της διαδικασίας.

Ουσιαστικά, η συμφωνία επιτυγχάνεται ανεπίσημα. Το ανεπίσημο της συμφωνίας ισχύει μόνο για τη σύγκλιση της συνέλευσης των πιστωτών. Η επιτευχθείσα συμφωνία πρέπει να υπογράφεται τόσο από τον οφειλέτη όσο και από τους πιστωτές βάσει των ποσοστών που αναφέρθηκαν ανωτέρω και πρέπει να κατατεθεί και στο πτωχευτικό δικαστήριο προς επικύρωση (Κοτσίρης, 2011).

Τα ποσοστά των πιστωτών υπολογίζονται επί των στοιχείων που αναφέρονται στην κατάσταση, η οποία θα πρέπει να έχει συνταχθεί σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών πριν από την υποβολή της συμφωνίας. Η κατάσταση πιστωτών υποβάλλεται στο πτωχευτικό δικαστήριο μαζί με την υποβολή της συμφωνίας εξυγίανσης. Παράλληλα με την αίτηση υφίσταται αυτόματη αναστολή λήψης μέτρων ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης. Η αναστολή ισχύει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης προς επικύρωση μέχρι την έκδοση της απόφασης του

δικαστηρίου για την αποδοχή ή την απόρριψη της αίτησης με μέγιστο χρόνο τους τέσσερεις (4) μήνες από την υποβολή της (Βλέπε Παράρτημα – Παραδείγματα).

3.7 Επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης

Για να επικυρωθεί η συμφωνία εξυγίανσης θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα (Κοτσίρης, 2011):

- Να πιθανολογείται ότι κατόπιν της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης η επιχείρηση του οφειλέτη θα καταστεί βιώσιμη.
- Θα υπάρξει συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών.
- Η συμφωνία εξυγίανσης δεν είναι αποτέλεσμα δόλου ή άλλης αθέμιτης πράξης ή κακόπιστης συμπεριφοράς του οφειλέτη.
- Η συμφωνία εξυγίανσης αντιμετωπίζει με βάση την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών, που βρίσκονται στην ίδια θέση.

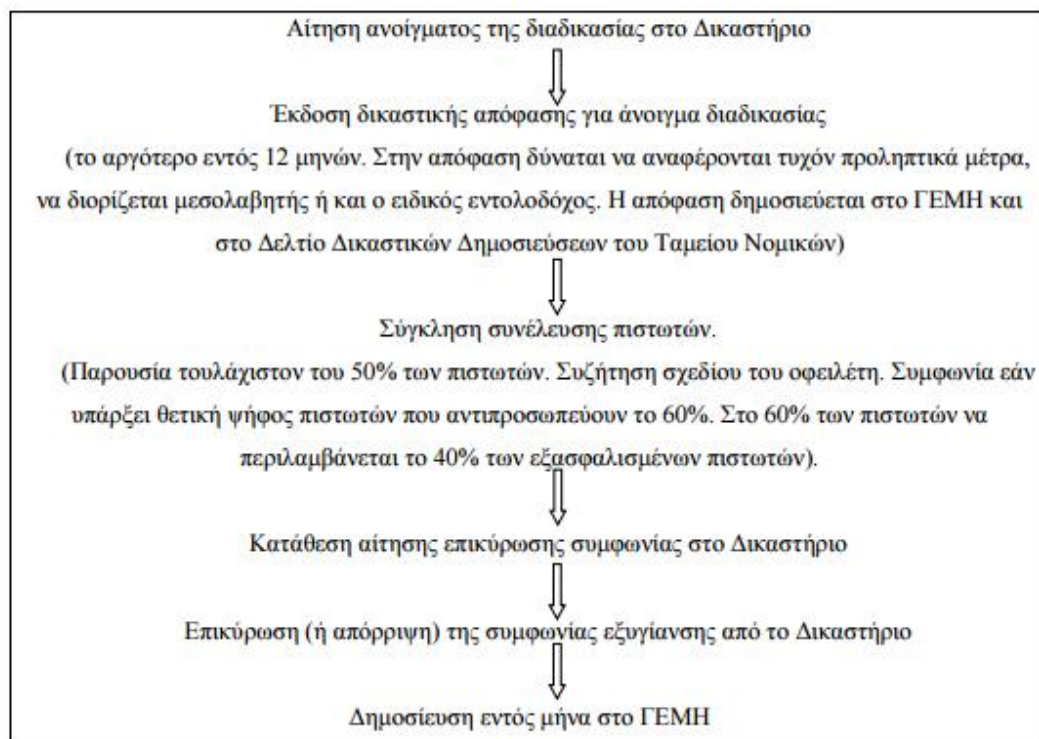
Το υπογεγραμμένο σχέδιο από τον οφειλέτη και τους πιστωτές κατατίθεται στο πτωχευτικό δικαστήριο μαζί με την αίτηση για την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης και την έκθεση του εμπειρογνώμονα. Εν συνεχεία, το πτωχευτικό δικαστήριο εκδίδει απόφαση με την οποία επικυρώνει ή απορρίπτει την συμφωνία εξυγίανσης και δημοσιεύεται εντός μήνα στο ΓΕΜΗ. Το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης περιλαμβάνει τις εξής ρυθμίσεις του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη:

- Μεταβολή των όρων των υποχρεώσεων του οφειλέτη.
- Κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων του οφειλέτη.

- Ρύθμιση των σχέσεων των πιστωτών μετά την επικύρωση της συμφωνίας.
- Μείωση των απαιτήσεων έναντι του οφειλέτη.
- Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.
- Ανάθεση διαχείρισης της επιχείρησης σε τρίτο.
- Μεταβίβαση ολόκληρης ή μέρους της επιχείρησης σε τρίτο ή πιστωτή.
- Αναστολή ατομικών διώξεων του πιστωτή.
- Διορισμό προσώπου που θα επιβλέπει την εκτέλεση των όρων της συμφωνίας της εξυγίανσης.

Το κύριο αποτέλεσμα της συμφωνίας της εξυγίανσης είναι ότι όλοι πιστωτές, ακόμα και αυτοί που δεν συμβλήθηκαν ή δεν συμφώνησαν, δεσμεύονται από το περιεχόμενο της συμφωνίας. Οι μόνοι πιστωτές, οι οποίοι δεν δεσμεύονται από το περιεχόμενο της συμφωνίας είναι αυτοί των οποίων οι απαιτήσεις δημιουργήθηκαν μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης (άρθρο 106η).

Τέλος, επισημαίνεται ότι εάν για κάποιον οφειλέτη έχει επικυρωθεί συμφωνία εξυγίανσης, αλλά για οποιονδήποτε λόγο θέλει να υποβάλει νέα αίτηση υπαγωγής πρέπει να μεσολαβήσουν τρία (3) χρόνια. Πίνακας 2 – Τα στάδια της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης (Ποταμίτης, 2013).

Πίνακας 2 – Τα στάδια της προ-πτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης

3.8 Βασικά υποδείγματα πρόβλεψης εταιρικής αποτυχίας

Τα τελευταία 40 χρόνια η πρόβλεψη της πτώχευσης μιας εταιρείας αποτελεί κύριο στόχο μελέτης της ακαδημαϊκής κοινότητας και εξελίσσεται σε ένα δυναμικό και σημαντικό ερευνητικό πεδίο της επιστήμης της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Δεκάδες είναι οι έρευνες που έχουν εκπονηθεί όπως επίσης και τα δημοσιευμένα επιστημονικά άρθρα, με στόχο την αναζήτηση ή και την τελειοποίηση των διάφορων μοντέλων πρόβλεψης. Οι κυριότερες στατιστικές τεχνικές και μεθοδολογίες που έχουν χρησιμοποιηθεί ως τώρα είναι οι παρακάτω (Χαλικιάς, 2012):

- Η Μονομεταβλητή Ανάλυση (Univariate analysis)
- Η Ανάλυση Διαχωρισμού (Discriminant analysis)

- Τα Υποδείγματα πιθανότητας υπό συνθήκη (Linear Probability Models)

Εκτός αυτού, τα τελευταία χρόνια εισάγονται νέες τεχνικές, όπως τα πολυκριτήρια Συστήματα Λήψης Αποφάσεων (Multicriteria Decision Support Systems) όπως και μέθοδοι Μηχανικής Μάθησης, όπως τα Τεχνητά Νευρωνικά Δίκτυα

3.8.1 Η Μονομεταβλητή Ανάλυση (Univariate analysis)

Το 1966 ο Beaver δημοσίευσε μία πρωτοποριακή εργασία η οποία είχε ως περιεχόμενο την δυνατότητα των λογιστικών μεγεθών τα οποία απαρτίζουν χρηματοοικονομικά μεγέθη της επιχείρησης να προβλέπουν σημαντικά γεγονότα κατά την οικονομική διάρκεια ζωής της επιχείρησης. Όπως είναι φυσικό, ένα από τα γεγονότα αυτά είναι και η πτώχευση. Ο Beaver στην μελέτη του έδωσε τον εξής ορισμό στην εταιρική αποτυχία: «Η ανικανότητα της επιχείρησης να καλύψει τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Συγκεκριμένα αποτυχημένη θεωρείται η επιχείρηση όταν πτωχεύει (bankrupt), όταν επέρχεται κατάρπωση : ομολογιών- λογαριασμών υπεραναλήψεων, αδυναμία καταβολής μερισμάτων στις προνομιούχες μετοχές».

Ο Beaver χρησιμοποίησε ως υλικό για την έρευνά του ένα σύνολο από λογιστικούς αριθμοδείκτες, χρησιμοποιώντας όμως έναν αριθμοδείκτη κάθε φορά. Πιο συγκεκριμένα, υλικό της έρευνάς του ήταν ένα δείγμα 158 εταιρειών, προερχόμενο από 38 διαφορετικές βιομηχανικές κατηγορίες της αμερικανικής οικονομίας, την χρονική περίοδο 1954 – 1964. Οι αριθμοδείκτες αυτοί αντιστοιχούσαν σε λογιστικά μεγέθη από 1 μέχρι 5 έτη πριν την αποτυχία της επιχείρησης. Από τις 158 εταιρείες οι 79 αντιστοιχούν σε εταιρείες οι οποίες απέτυχαν επιχειρηματικά ενώ οι υπόλοιπες 79 σε εταιρείες οι οποίες εν τέλει κατέστησαν βιώσιμες. Οι 79 πρώτες, ταξινομήθηκαν με βάση τα ακόλουθα κριτήρια (Ποταμίτης, 2013):

1. το μέγεθος ενεργητικού και
2. τον βιομηχανικό κλάδο

Από τις 79 υπόλοιπες, μη πτωχευμένες επιχειρήσεις, οι οποίες συμπληρώνουν το δείγμα των 158, τα κριτήρια επιλογής τους είναι τα ακόλουθα (η επιλογή έγινε από μία συνολική δεξαμενή δεδομένων της τάξης των 12.000 εταιρειών):

1. οι μη πτωχευμένες εταιρείες να ανήκουν στον ίδιο βιομηχανικό κλάδο με τουλάχιστον μία εκ των 79 πτωχευμένων

2. το μέγεθος του ενεργητικού των μη πτωχευμένων εταιρειών να πλησιάζει όσο το δυνατό περισσότερο το μέγεθος των αντίστοιχων πτωχευμένων

Όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής των αριθμοδεικτών όπου σε αυτούς θα βασιζόταν η ανάλυση των εταιρειών, αυτά ήταν τα ακόλουθα (Ποταμίτης, 2013):

1. η συχνότητα εμφάνισης και χρησιμοποίησης αυτών σε έρευνες με αντίστοιχο περιεχόμενο.

2. αν οι αριθμοδείκτες απέδωσαν σε ικανοποιητικό βαθμό σε έρευνες που έχουν γίνει στο παρελθόν.

3. η σχέση με το κύκλωμά των ταμειακών ροών (κριτήριο όπου σύμφωνα με τον Beaver παρουσιάζεται μμεγάλη σημαντικότητα).

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια, ο Beaver επέλεξε 30 αριθμοδείκτες, τους οποίους στην συνέχεια χώρισε σε 6 ομάδες. Σε κάθε αριθμοδείκτη κάθε ομάδας έδωσε έναν βαθμό σημαντικότητας (θετικός ακέραιος). Στην συνέχεια επέλεξε τον σημαντικότερο σε κάθε ομάδα δείκτη, έτσι ώστε να καταλήξει σε μία τελική λίστα 6 αριθμοδεικτών. Πιο συγκεκριμένα, οι δείκτες αυτοί ήταν (Beaver., 1966):

1. Δανειακή επιβάρυνση (Debt Ratio)

2. Αποδοτικότητα ενεργητικού (Return on assets)
3. Καθαρό κεφάλαιο κίνησης (Net working capital)
4. Γενική ρευστότητα (Current ratio)
5. Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (Return on equity)
6. Ταμειακές ροές προς σύνολο υποχρεώσεων (Cash flow / Total liabilities)

Μετά την ανάλυση των δεδομένων, ο Beaver κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα (Beaver, 1966):

1. Οι αριθμοδείκτες παρουσιάζουν διαφορετική ικανότητα πρόβλεψης. Ο αριθμοδείκτης ο οποίος παρουσιάζει την μμεγαλύτερη ικανότητα πρόβλεψης είναι ο δείκτης των ταμειακών ροών προς το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρείας, έως και πέντε έτη προ της πτώχευσης

2. Ο αριθμοδείκτης που εκφράζει την αποδοτικότητα ενεργητικού (Return on Assets) έρχεται δεύτερος όσον αφορά την ικανότητα πρόβλεψης (φυσικά λόγω και της συσχέτισής του με τον πρώτο αριθμοδείκτη).

3. Οι αριθμοδείκτες δεν είναι σε θέση να ταξινομήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό μία εταιρεία σε αποτυχημένη και μη (παρά το γεγονός αυτό, οι μη πτωχευμένες εταιρείες ταξινομήθηκαν με μμεγαλύτερη επιτυχία). Έτσι, ακόμα και με την χρήση των δεικτών ένας επενδυτής δεν είναι σε θέση να μειώσει εντελώς την πιθανότητα επένδυσης σε μία η οποία θα πτωχεύσει στο μέλλον.

3.8.2 Η Πολυμεταβλητή Ανάλυση Διαχωρισμού (MDA)

Η MDA (Multiple Discriminant Analysis) αποτελεί μία στατιστική τεχνική, η οποία ήταν διαδεδομένη ευρέως στον επιστημονικό κλάδο της Βιολογίας. Αυτός ο οποίος

την εισήγαγε και την χρησιμοποίησε για την πρόβλεψη της εταιρικής πτώχευσης ήταν ο Altman, το 1968. Μετά την πρωτοποριακή (για την εποχή) μελέτη του Altman, έχει δημοσιευθεί από τότε ένας πλήθος ερευνών και εργασιών, οι οποίες βασίστηκαν στην MDA (Balcaen et al., 2006).

Η MDA αποτελεί μία στατιστική τεχνική η οποία χρησιμοποιείται για να κατηγοριοποιήσει μία παρατήρηση ανάμεσα σε 2 ή περισσότερες ομάδες, οι οποίες έχουν εκ των προτέρων οριστεί με βάση κοινά χαρακτηριστικά. Χρησιμοποιείται κυρίως για να ταξινομήσει ποιοτικής μορφής εξαρτημένες μεταβλητές σε δύο κατηγορίες (π.χ. πτωχευμένες ή μη επιχειρήσεις). Στην ουσία αποτελεί έναν γραμμικό συνδυασμό μεταβλητών, οι οποίες χρησιμοποιούνται έτσι ώστε να βρεθεί ο καλύτερος δυνατός διαχωρισμός μεταξύ δύο ομάδων. Η γραμμική MDA αποτελεί με διαφορά την δημοφιλέστερη μέθοδο πολυμεταβλητής διαχωριστικής ανάλυσης και έχει την παρακάτω μορφή (Balcaen et al., 2006):

όπου:

- Z : το συνολικό σκορ διαχωρισμού (ή όπως αλλιώς ονομάζεται συντελεστής στάθμισης) για την επιχείρηση

- οι ανεξάρτητες μεταβλητές για την εν λόγω επιχείρηση (predictors) και

- οι γραμμικοί συντελεστές διαχωρισμού

2. Αξιολόγησε την συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών

3. Αξιολόγησε την ακρίβεια στην πρόβλεψη της κάθε εναλλακτικής συνάρτησης. Εν τέλει, ο Altman κατέληξε στην παρακάτω συνάρτηση (Altman, 1968):

Οι αριθμοδείκτες/μεταβλητές που παρουσιάζονται στην παρακάτω εξίσωση είναι:

- : Κεφάλαιο κίνησης / Σύνολο ενεργητικού

- : Παρακρατηθέντα κέρδη / Σύνολο ενεργητικού
- : Κέρδη προ τόκων και φόρων / Σύνολο ενεργητικού
- : Τρέχουσα αξία μετοχών / Λογιστική αξία Συνολικών Υποχρεώσεων
- : Πωλήσεις / Σύνολο ενεργητικού

Το τελικό αποτέλεσμα (Z) ονομάζεται Συνδυαστικός δείκτης ή αλλιώς Z-score.

Το Z-score αποτελεί το άθροισμα 5 σταθμισμένων αριθμοδεικτών, οι οποίοι αθροίζονται σε μία και μοναδική τιμή και χρησιμοποιείται για την ταξινόμηση των εταιρειών σε πτωχευμένες και μη. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειώσουμε ότι ενώ κάποιοι αριθμοδείκτες δεν παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο επίπεδο της μονομεταβλητής ανάλυσης, στο επίπεδο MDA η συνεισφορά τους ήταν ιδιαίτερα σημαντική, όπως επίσης και το αντίστροφο.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι τα πλεονεκτήματα της τεχνικής MDA είναι τα παρακάτω:

1. Ο αναλυτής έχει την δυνατότητα συνδυασμού πολλών μεταβλητών σε ένα και μόνο τελικό αποτέλεσμα (Z-Score). Έτσι λοιπόν, δεν είναι αναγκαίο να εξετάζει έναν και μόνο αριθμοδείκτη την φορά αλλά μπορεί να εξετάσει το συνδυαστικό αποτέλεσμα περισσότερων αριθμοδεικτών.

2. Το προφίλ των μεταβλητών αναλύεται πλέον ολόκληρο. Με τον τρόπο αυτό καλύπτει περισσότερες περιοχές στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

3.8.3 Υποδείγματα Πιθανότητας-Γραμμικό υπόδειγμα πιθανότητας (LPM)

Η τεχνική του γραμμικού υποδείγματος πιθανότητας (Linear Probability Model –

LPM) αναπτύχθηκε εναλλακτικά έναντι της τεχνικής MDA. Ο όρος γραμμικό υπόδειγμα πιθανότητας (Linear Probability Model) υποδηλώνει ένα μοντέλο παλινδρόμησης, στο οποίο η ανεξάρτητη μεταβλητή μπορεί να λάβει δύο μόνο τιμές: την τιμή 0 και την τιμή 1. Πιο συγκεκριμένα, η μεταβλητή λαμβάνει την τιμή 1 στην περίπτωση που το γεγονός συμβεί και την τιμή 0 εναλλακτικά. Όσον αφορά την μελέτη πρόγνωσης πτώχευσης, η μεταβλητή λαμβάνει την τιμή 1 σε περίπτωση επιτυχίας της επιχείρησης και την τιμή 0 σε περίπτωση χρεωκοπίας της. Πιο συγκεκριμένα, η πιθανότητα P_i αποτυχίας μιας επιχείρησης δίνεται από την παρακάτω σχέση:

όπου είναι οι συντελεστές παλινδρόμησης και οι τιμές των ανεξάρτητων μεταβλητών (αριθμοδείκτες) της επιχείρησης.

Πολυμεταβλητά υπό συνθήκη υποδείγματα πιθανότητας

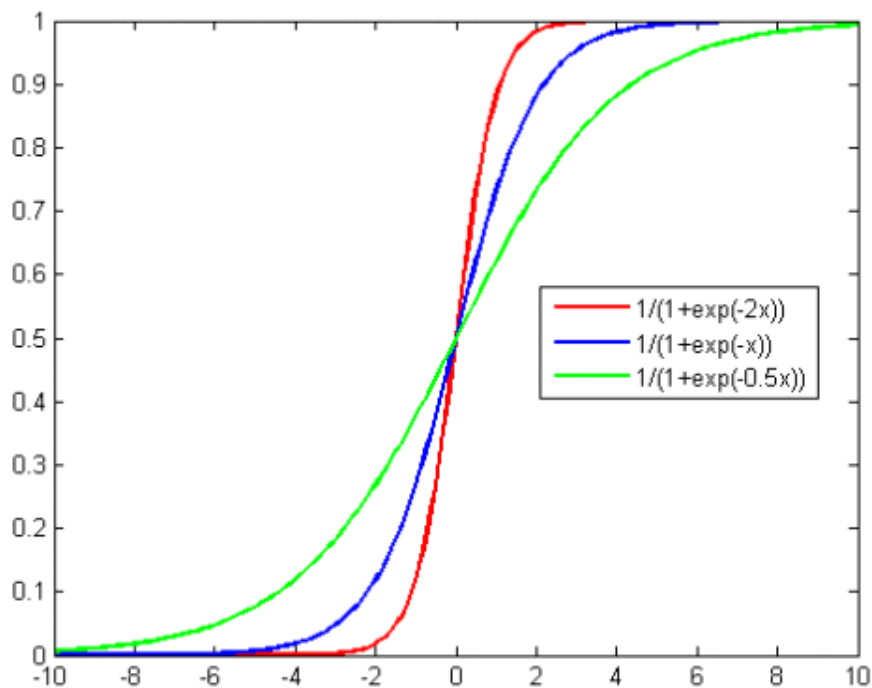
Στην κατηγορία αυτή των μεθόδων ανήκει η τεχνική της λογαριθμικής ανάλυσης (τεχνική Logit) Στην μέθοδο της ανάλυσης Logit, η πτωχευτική πιθανότητα μίας εταιρείας, βάσει ενός διανύσματος με μεταβλητές, είναι η παρακάτω (Ohlson, 1980)

$$P(X_i, \hat{a}) = F(\hat{a} + \hat{a}X_i)$$

Όπου

$$F(\hat{a} + \hat{a}X_i) = \frac{1}{1 + e^{-(\hat{a} + \hat{a}X_i)}}$$

Η παραπάνω συνάρτηση είναι η αθροιστική πιθανότητα πτώχευσης και η κατανομή της είναι λογαριθμική και η γραφική της παράσταση παρουσιάζεται στο σχήμα 4.

Σχήμα 4: Γραφική παράσταση της συνάρτησης $F(\bar{a} + \hat{a}X_i)$:

ΜΕΡΟΣ 2ο - Η προ-πτωχευτική και πτωχευτική διαδικασία διεθνώς

Κεφάλαιο 4 - Το αγγλικό δίκαιο

Η πτωχευτική διαδικασία στο αγγλικό δίκαιο⁹ χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η μία ενότητα αφορά τις υπερχρεωμένες εταιρείες και η άλλη τα υπερχρεωμένα φυσικά

⁹ Ο νόμος που ορίζει την πτωχευτική διαδικασία ονομάζεται Insolvency Act 1986

πρόσωπα ανεξαρτήτως εάν έχουν την εμπορική ιδιότητα. Για τις υπερχρεωμένες επιχειρήσεις αναφέρεται ο όρος «insolvency» (αφερεγγυότητα), ενώ στα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα ο όρος «bankruptcy» (πτώχευση) (Finch, 2009).

Ο σκοπός της πτωχευτικής διαδικασίας για τα φυσικά πρόσωπα είναι η απαλλαγή τους από τα χρέη, όπως ισχύει δηλαδή και με το νόμο 3869 στην Ελλάδα¹⁰. Για την έναρξη της διαδικασίας απαιτείται να κατατεθεί αίτηση (bankruptcy order) στο δικαστήριο είτε από τον ίδιο τον οφειλέτη, είτε από κάποιον δανειστή αρκεί να αποδεικνύεται η ύπαρξη χρεών προς αυτόν ύψους τουλάχιστον £ 750 (bankruptcy level). Κατά την εξέταση της αίτησης το δικαστήριο εξετάζει δύο παραμέτρους : την ρευστότητα και την περιουσία του οφειλέτη¹¹.

Εάν η αίτηση του οφειλέτη γίνει δεκτή τότε το δικαστήριο εκδίδει την απόφαση της πτώχευσης και ορίζει προσωρινό δημόσιο πτωχευτικό λειτουργό (official receiver), ο οποίος καταγράφει την περιουσία, προβαίνει στην αποτίμηση της, ενώ διαπιστώνει και τα αίτια της υπερχρέωσης του οφειλέτη. Σε περίπτωση που αποδειχτεί ότι η περιουσία του οφειλέτη είναι επαρκής ο πτωχευτικός λειτουργός συγκαλεί την συνέλευση των πιστωτών, η οποία διορίζει τον εκκαθαριστή (trustee) (Garrett, 2007).

Με τον διορισμό του εκκαθαριστή η πτωχευτική περιουσία του οφειλέτη περιέρχεται σε αυτόν με σκοπό την ρευστοποίηση της και της διαθέσεως του προϊόντος της στους πιστωτές. Με την μεταβίβαση της περιουσίας στον εκκαθαριστή ο πτωχός απαλλάσσεται από τα χρέη του, ενώ η απαλλαγή επέρχεται και αυτοδικαίως εντός έτους από την έκδοση της απόφασης της πτώχευσης.

Όσον αφορά την κύρια κατοικία του πτωχού, αυτή συνήθως περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία. Βάσει νόμου προβλέπεται ότι ο εκκαθαριστής δύναται να καθυστερήσει την εκποίηση του ακινήτου για ένα (1) έτος. Επίσης, εντός τριετίας από

---

¹⁰ Ο νόμος ψηφίστηκε το 2010 και αφορά τη ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, βάσει του οποίου οι ιδιώτες – μη έχοντες την εμπορική ιδιότητα – μπορούν να επιτύχουν την δικαστική ρύθμιση των χρεών τους και να προστατεύσουν την κύρια κατοικία τους.

¹¹ Μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην ρευστότητα λόγω των δυσχερειών που υφίστανται στην ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων.

την έκδοση της πτωχευτικής απόφασης εάν το σπίτι δεν έχει εκποιηθεί τότε την κυριότητα του την αποκτά ο οφειλέτης πάλι. Τέλος, η διαδικασία προβλέπει, ότι εάν ο πτωχός πληροί κάποια κοινωνικά κριτήρια, το δικαστήριο δύναται να εξαιρέσει από την εκποίηση την κύρια κατοικία (Garrett, 2007).

Η πτωχευτική διαδικασία για τις υπερχρεωμένες επιχειρήσεις έχει τους εξής βασικούς στόχους (Garrett, 2007):

- Την προστασία των πιστωτών για την είσπραξη των απαιτήσεων τους.
- Την εξεύρεση αμοιβαίας επωφελούς λύσης για τα εμπλεκόμενα μέρη.
- Τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων της εταιρείας προκειμένου να αποδοθούν τυχόν ευθύνες στη διοίκηση.
- Την εξεύρεση τρόπων για τη διάσωση της επιχείρησης.

Η πιο γνωστή διαδικασία για την εξυγίανση των επιχειρήσεων, η οποία ουσιαστικά αποτελεί προπτωχευτική διαδικασία είναι η «εκούσια διευθέτηση χρεών» (CVA - Company Voluntary Arrangement). Η υπαγωγή μίας επιχείρησης σε αυτή τη διαδικασία πραγματοποιείται ακόμα και πριν περιέλθει σε οικονομική αδυναμία, ενώ με την υπαγωγή επέρχεται αυτόματα και αναστολή των διώξεων των πιστωτών. Η διοίκηση της επιχείρησης συντάσσει ένα σχέδιο προς τους πιστωτές προκειμένου να μπορέσει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Το σχέδιο της επιχείρησης θα πρέπει να λάβει την έγκριση της πλειοψηφίας των πιστωτών, ενώ επίσης ορίζεται και το άτομο (insolvency practitioner), το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση του σχεδίου και έχει ως κύρια αρμοδιότητα να αποφανθεί εάν το σχέδιο μπορεί να υλοποιηθεί.

Σε περίπτωση που η εισήγηση είναι θετική συγκαλείται η συνέλευση των πιστωτών (συνήθως σε χρονικό διάστημα ενός μηνός) για τυχόν τροποποιήσεις του σχεδίου ή της έγκρισης του ως έχει. Για να εγκριθεί το σχέδιο και να αποκτήσει ισχύ

απαιτείται πλειοψηφία των πιστωτών κατά ποσοστό 75%.

Στο επόμενο στάδιο ορίζεται ο επόπτης της συμφωνίας (supervisor of the voluntary arrangement), ο οποίος καθ' όλη την διάρκεια της διαδικασίας τελεί υπό την εποπτεία του αρμόδιου δικαστηρίου. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την εκπλήρωση των όρων της συμφωνίας από την εταιρεία.

Η δεύτερη διαδικασία ονομάζεται administration και απευθύνεται σε επιχειρήσεις, για τις οποίες υφίσταται πιθανότητα πτώχευσης, ενώ με την υπαγωγή επέρχεται αυτόματα και αναστολή των διώξεων των πιστωτών. Σε αυτή τη διαδικασία, εν αντιθέσει με την προηγούμενη, η διοίκηση ανατίθεται σε ένα τρίτο πρόσωπο, τον administrator. Ο administrator διορίζεται από το αρμόδιο δικαστήριο και κύρια αρμοδιότητα του είναι η σύνταξη συμφωνίας δικαστικής ή εξωδικαστικής για την εκποίηση μέρους ή όλου του ενεργητικού της επιχείρησης με σκοπό αφενός την ικανοποίηση των πιστωτών και αφετέρου τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης (Garrett, 2007).

Η διαδικασία περατώνεται είτε με την πάροδο ενός έτους από την έναρξη της (εκτός αν δοθεί παράταση), είτε με δικαστική απόφαση κατόπιν αίτησης πιστωτή, είτε με δικαστική απόφαση για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή αν ο administrator διαπιστώσει ότι δεν μπορεί να ολοκληρωθεί η συμφωνία με συνέπεια τη λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης.

Τέλος, για τις αφερέγγυες επιχειρήσεις προβλέπεται ο θεσμός liquidation ή winding up. Η έναρξη της διαδικασίας πραγματοποιείται είτε από την ίδια την εταιρεία, είτε κατόπιν δικαστικής απόφασης, είτε κατόπιν αίτησης των πιστωτών της είτε ακόμη και από την διοικητική αρχή που εποπτεύει τις εταιρίες (Secretary of State for Trade and Industry) είτε ακόμη και από την Κεντρική Τράπεζα της Αγγλίας. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το High Court εκτός αν το μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης είναι μικρότερο από £ 120.000 και τότε είναι αρμόδιο είναι το Country Court. (Κοτσίρης, 2011).

Ο βασικότερος λόγος για την έναρξη της διαδικασίας είναι η αδυναμία πληρωμής των χρεών, η οποία συνίσταται όταν (Houlihan et al., 1992):

a. Υφίσταται οφειλή σε πιστωτή μεγαλύτερη των £ 750, ο πιστωτής επέδωσε αίτημα πληρωμής του και η επιχείρηση για διάστημα τουλάχιστον 20 ημερών δεν έπραξε τίποτα.

b. Η επιχείρηση δε συμμορφώνεται με δικαστική απόφαση.

c. Το ενεργητικό είναι μικρότερο του παθητικού.

Κεφάλαιο 5 - Το γερμανικό δίκαιο

Σε σχέση με τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη στη Γερμανία ο θεσμός της προπρωχεντικής διαδικασίας εξυγίανσης είναι πολύ πρόσφατος, καθώς η ψήφισή του ολοκληρώθηκε το 2013. Οι επιχειρήσεις που βρίσκονται σε κατάσταση επαπειλούμενης παύσης πληρωμών ή υπερχρέωσης μπορούν να ζητήσουν από το αρμόδιο δικαστήριο την αναστολή αναγκαστικών εκτελέσεων για χρονικό διάστημα έως τριών (3) μηνών, εντός του οποίου θα πρέπει να συντάξουν σχέδιο αναδιοργάνωσης (Fletcher, 2009).

Η έναρξη της διαδικασίας προϋποθέτει την ταυτόχρονη κατάθεση τριών αιτήσεων από την επιχείρηση: αίτηση κήρυξης της πτώχευσης, αίτηση διατήρησης της διαχειριστικής εξουσίας και αίτηση παροχής προθεσμίας για την προετοιμασία του σχεδίου αναδιοργάνωσης. Επίσης, θα πρέπει να κατατίθεται και μία βεβαίωση από εμπειρογνώμονα ότι υφίσταται επαπειλούμενη παύση πληρωμών ή υπερχρέωση και ότι η επιχείρηση θα μπορέσει να ανταπεξέλθει στις μελλοντικές υποχρεώσεις της (Ρούσσος, 2011).

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ο οφειλέτης διατηρεί τη διοίκηση της επιχείρησης και με πρόταση του διορίζεται ένας προσωρινός «διαχειριστής», με κύριο καθήκον την υποβοήθηση της σύνταξης του σχεδίου αναδιοργάνωσης. Ο διαχειριστής υποχρεούται να ενημερώσει το δικαστήριο σε περίπτωση που επέλθει η παύση πληρωμών, οπότε αποφασίζεται η έναρξη της πτωχευτικής διαδικασίας (Fletcher, 2009).

Η ρύθμιση των οφειλών των φυσικών προσώπων αποτελεί μέρος του γερμανικού πτωχευτικού κώδικα (Insolvenzordnung) από το 1999 και καλύπτει το ένατο και δέκατο κεφάλαιο με τίτλο «Απαλλαγή από υπόλοιπα οφειλών». Η πτώχευση των φυσικών προσώπων διαιρείται σε δύο (2) ενότητες. Η πρώτη ενότητα 31 αφορά τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική δραστηριότητα ή και οικονομική δραστηριότητα που δεν αποτελεί εμπορία και η δεύτερη ενότητα αφορά τους καταναλωτές ως ιδιώτες, των οποίων η υπερχρέωση προέρχεται από καταναλωτική δραστηριότητα (π.χ. καταναλωτικά δάνεια) (Argenti, 1976).

Το υπερχρεωμένο φυσικό πρόσωπο υποβάλλει αίτηση πτωχεύσεως, ενώ απαιτείται η υποβολή ξεχωριστής αίτησης για την απαλλαγή από τα χρέη. Βασική προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης απαλλαγής είναι η εκχώρηση στον εκκαθαριστή για χρονική διάρκεια μίας εξαετίας όλων των κατασχετών εσόδων του οφειλέτη από την παροχή εργασίας ή από άλλες πηγές περιοδικών παροχών. Κατά την διάρκεια αυτής της εξαετίας ο οφειλέτης τελεί υπό καθεστώς ρυθμίσεως οφειλών και απαγορεύονται τυχόν μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης (Ρούσσο, 2011).

Η απαλλαγή από τα χρέη μπορεί να επέλθει με την πάροδο της τριετίας αφού προηγουμένως ο οφειλέτης έχει πληρώσει το 35% των χρεών του και τα έξοδα της διαδικασίας. Επίσης, την απαλλαγή του μπορεί να την αιτηθεί με την πάροδο εξαετίας αφού έχουν πληρωθεί, τουλάχιστον, τα έξοδα της διαδικασίας. Ο οφειλέτης έχει πρόσθετες υποχρεώσεις κατά την διάρκεια της ρυθμίσεως όπως : να μεταβιβάσει στον εκκαθαριστή ποσοστό 50% της περιουσίας που αποκτά από κληρονομιά μετά την υποβολή της αιτήσεως απαλλαγής, να αποκαλύπτει τυχόν πρόσθετα έσοδα που ανέκυψαν κατά τη διάρκεια της εξαετίας, να διενεργεί τις πληρωμές προς τους πιστωτές μόνο μέσω

του εκκαθαριστή, να μην προβαίνει σε επιλεκτικές καταβολές προς τους πιστωτές, να καταβάλει στον εκκαθαριστή την δικαστικώς ορισθείσα αμοιβή του και να μην εμπλακεί σε ορισμένα οικονομικά ποινικά αδικήματα (Ρούσσο, 2011).

Ο καταναλωτής, όπως και τα λοιπά υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, υποβάλλει αίτηση πτωχεύσεως, η οποία μπορεί να συνδέεται και με αίτηση απαλλαγής από τα χρέη. Η αίτηση πτωχεύσεως του καταναλωτή πρέπει να συνοδεύεται από : βεβαίωση τρίτου ότι κατά το τελευταίο εξάμηνο πριν από την υποβολή της έλαβε χώρα προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού με τους πιστωτές και απέτυχε, κατάλογο των περιουσιακών του στοιχείων, κατάλογο των πιστωτών, σχέδιο ρύθμισης των οφειλών (Ρούσσο, 2011).

Το σχέδιο ρύθμισης για να εγκριθεί πρέπει να συγκεντρώσει τουλάχιστον το 50% των πιστωτών, ενώ η ελλείπουσα συναίνεση των υπολοίπων πιστωτών αντικαθίσταται από το δικαστήριο. Αν αποτύχει η συμφωνία για οποιοδήποτε λόγο, τότε το πτωχευτικό δικαστήριο επιλαμβάνεται αυτοδικαίως της συνέχισης της αδρανοποιηθείσας διαδικασίας πτωχεύσεως (Fletcher, 2009).

Τέλος, βάσει του γερμανικού δικαίου δίνεται η δυνατότητα να παραιτηθεί η ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων που υπάρχουν και να διαταχθεί ο οφειλέτης από το πτωχευτικό δικαστήριο να καταβάλει εντός ορισμένης προθεσμίας στον εμπιστευματοδόχο την αξία των περιουσιακών στοιχείων σε μετρητά προς διάθεση στους πιστωτές. Αν παράλληλα με την αίτηση πτωχεύσεως υπάρχει και αίτηση απαλλαγής, αυτή διερευνάται από το πτωχευτικό δικαστήριο μόνον μετά την πάροδο της προθεσμίας που έταξε το δικαστήριο για την καταβολή από τον οφειλέτη σε μετρητά της αξίας των περιουσιακών του στοιχείων. (Ρούσσο, 2011).

Κεφάλαιο 6 - Το γαλλικό δίκαιο

Στο γαλλικό πτωχευτικό δίκαιο («droit des procédures collectives») υπάρχουν δύο (2) αμιγώς πτωχευτικές διαδικασίες, η δικαστική αναδιοργάνωση / ανόρθωση («redressement judiciaire») και η δικαστική εκκαθάριση («liquidation judiciaire»). Η

δικαστική αναδιοργάνωση χωρίζεται σε δύο (2) υποκατηγορίες : την «απλή», η οποία αφορά μικρομεσαίες επιχειρήσεις, φυσικά πρόσωπα και νομικά μέχρι 50 εργαζομένους και συγκεκριμένο κύκλο εργασιών και την «κύρια», η οποία αφορά μεγάλες επιχειρήσεις. (Κοτσίρης , 2011).

Στην κύρια διαδικασία εκδίδεται δικαστική απόφαση, η οποία ορίζει την ημερομηνία παύσης πληρωμών του οφειλέτη και η διοίκηση της επιχείρησης ανατίθεται σε τρίτο πρόσωπο, το διαχειριστή. Εν συνεχεία δίνεται ένα χρονικό περιθώριο τριών (3) μηνών προκειμένου να υποβληθεί το σχέδιο αναδιοργάνωσης της επιχείρησης. Εάν δεν γίνει αποδεκτό το σχέδιο αποφασίζεται η έναρξη της εκκαθάρισης της επιχείρησης.

Μία ιδιαιτερότητα του γαλλικού δικαίου είναι η διαδικασία του διορισμού ειδικού εντολοδόχου (mandataire ad hoc). Η διαδικασία αυτή δεν αποτελεί μέρος των πτωχευτικών και προπτωχευτικών διαδικασιών. Είναι μία προληπτική διαδικασία με σκοπό την πρόληψη της πτώχευσης του οφειλέτη. Ο οφειλέτης (διατηρείται επικεφαλής της επιχείρησης) αιτείται στο δικαστήριο το διορισμό ειδικού εντολοδόχου, του οποίου οι αρμοδιότητες είναι η ανάλυση των οικονομικών στοιχείων και των αιτιών που έχουν οδηγήσει την επιχείρηση σε οικονομική αδυναμία. Επίσης, δύναται να εισηγηθεί στη διοίκηση της επιχείρησης αλλαγές στην οργάνωση της, ενώ προβαίνει και σε διακανονισμούς με τους πιστωτές. (Μιχαλόπουλος, 2013).

Όσον αφορά τις προπτωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης αποτελούνται από (Ρούσσος, 2011):

i. Τη διαδικασία συνδιαλλαγής (procedure de conciliation). Στην διαδικασία συνδιαλλαγής μπορεί να υπαχθεί κάθε πρόσωπο που ασκεί εμπορική δραστηριότητα και μπορεί να αποδείξει ότι βρίσκεται σε αδυναμία πληρωμών είτε παροντική είτε μελλοντική, ενώ δεν έχει προβεί σε παύση πληρωμών για περισσότερο από 45 ημέρες. Η διαδικασία συνδιαλλαγής ξεκινάει με αίτηση του οφειλέτη προς το αρμόδιο δικαστήριο. Εάν εκδοθεί απόφαση για «άνοιγμα» της διαδικασίας ορίζεται μεσολαβητής (conciliateur), ο οποίος εργάζεται με σκοπό την σύναψη συμφωνίας μεταξύ οφειλέτη και

πιστωτών εντός τεσσάρων (4) μηνών. Καθ' όλη την διάρκεια της διαδικασίας η διαχείριση της επιχείρησης παραμένει στον οφειλέτη. Με την σύναψη της συμφωνίας το δικαστήριο προβαίνει είτε στην απλή έγκριση / διαπίστωση της, είτε στην επικύρωση της. Σε κάθε περίπτωση το περιεχόμενο της συμφωνίας έχει δεσμευτική ισχύ μόνο για τους πιστωτές που έχουν συμβληθεί στη συμφωνία.

ii. Τη διαδικασία διάσωσης (procedure de sauvegarde). Αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες ικανές να τις οδηγήσουν σε παύση πληρωμών. Εάν το δικαστήριο αποφασίσει το «άνοιγμα» της διαδικασίας δίνεται μία 6μηνη περίοδος παρατήρησης (με δυνατότητα παράτασης για άλλους 6 μήνες), προκειμένου να καταγραφούν τα προβλήματα της επιχείρησης και να εκπονηθεί στο σχέδιο διάσωσης. Παράλληλα, η επιχείρηση επιτυγχάνει την αναστολή των καταδιωκτικών μέτρων και των πληρωμών σε πιστωτές. Με το «άνοιγμα» της διαδικασίας ορίζεται ο εισηγητής δικαστής, ο εκπρόσωπος των πιστωτών και ο διαχειριστής. Ο διαχειριστής από κοινού με τον οφειλέτη συντάσσουν το σχέδιο διάσωσης, το οποίο εγκρίνεται από πιστωτές που εκπροσωπούν τα 2/3 των απαιτήσεων και επικυρώνεται από το δικαστήριο. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού μπορεί να διαρκέσει έως και δέκα χρόνια και αποκτά δεσμευτική ισχύ έναντι όλων των πιστωτών.

iii. Τη διαδικασία ταχείας οικονομικής εξυγίανσης (sauvegarde financiere accélérée). Αφορά επιχειρήσεις συγκεκριμένου μεγέθους και τους πιστωτές τους, κυρίως τις τράπεζες και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, να λάβουν από κοινού άμεσα μέτρα για την οικονομική εξυγίανση των επιχειρήσεων αυτών. Απαιτείται να έχει προηγηθεί το άνοιγμα της διαδικασίας της συνδιαλλαγής, άρα και η επίτευξη συμφωνίας με την πλειοψηφία των πιστωτών. Αφορά περιπτώσεις, που η συνδιαλλαγή δεν ολοκληρώθηκε, λόγω της διαφωνίας ορισμένων πιστωτών, καθώς, όπως αναφέρθηκε, η συνδιαλλαγή δεν δεσμεύει τους τελευταίους. Σημειώνεται ότι, οι ατομικές διώξεις αναστέλλονται και απαιτείται πλειοψηφία 2/3 των πιστωτών για την έγκριση του σχεδίου διάσωσης. Κατ' ουσία, η νέα ρύθμιση ενθαρρύνει τις ανεπίσημες διαπραγματεύσεις και αποσκοπεί στη συντόμηση του χρονικού διαστήματος της εξυγίανσης. (Μιχαλόπουλος, 2013).

Κεφάλαιο 7- Το ιταλικό δίκαιο

Ο ιταλικός πτωχευτικός νόμος (Legge Fallimentare) προβλέπει διαδικασίες πτώχευσης του οφειλέτη είτε μέσω εκκαθάρισης / συμβιβασμού με δυνατότητα απαλλαγής από τα χρέη του, προληπτικούς συμβιβασμούς και συμφωνίες αναδιάρθρωσης (Περάκης, 2012).

Οι προπτωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης των επιχειρήσεων είναι οι εξής

(Ρούσος, 2011):

a. Ο προληπτικός συμβιβασμός (*concordato preventivo*). Αποτελεί μία δικαστική συλλογική διαδικασία, η οποία αφορά επιχειρήσεις με οικονομικά προβλήματα ή βρίσκονται σε παύση πληρωμών. Η έναρξη της διαδικασίας ξεκινάει με την υποβολή αιτήματος από τον οφειλέτη στο δικαστήριο συνοδευόμενο από σχέδιο ρύθμισης οφειλών. Με την απόφαση του δικαστηρίου ορίζεται ο αρμόδιος δικαστής και ο σύνδικος. Από την υποβολή της αίτησης έως και την οριστική απόφαση υπάρχει αναστολή των ατομικών διώξεων του οφειλέτη, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια συνεχίζει να ασκεί τη διοίκηση της επιχείρησης υπό την εποπτεία του συνδίκου. Εάν το σχέδιο γίνει αποδεκτό από την πλειοψηφία των πιστωτών (με την προϋπόθεση ικανοποίησης ποσοστού 40% των εμπράγματων πιστωτών) επικυρώνεται από το δικαστήριο, αλλιώς ο οφειλέτης κηρύσσεται σε πτώχευση.

b. Η συμφωνία αναδιάρθρωσης χρεών (*accordi di ristrutturazione dei debiti*). Είναι άτυπη προπρωχευτική διαδικασία, η οποία δεν προβλέπει διαδικασία ανοίγματος, ούτε διορισμό συγκεκριμένων οργάνων, ούτε σύμμετρη ικανοποίηση των πιστωτών. Ο οφειλέτης διαπραγματεύεται τη ρύθμιση των οφειλών με τους πιστωτές. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης καταλήξει σε συμφωνία με ποσοστό τουλάχιστον 60% των πιστωτών υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο και ζητάει την επικύρωση της συμφωνίας. Σημειώνεται ότι το σχέδιο δεν αποκτά δεσμευτική ισχύ για τους μη συναινούντες πιστωτές, ενώ ήδη από το στάδιο των διαπραγματεύσεων υπάρχει αναστολή των καταδιωκτικών μέτρων.

c. *Piano attestato di risanamento delle esposizioni debitorie*. Οι όροι αυτής της συμφωνίας είναι ίδιοι με αυτή της αναδιάρθρωσης χρεών. Η συμφωνία δεν είναι απαραίτητο να είναι επίσημη και χρησιμεύει ως ελαφρυντικό σε τυχόν μελλοντική πτώχευση του οφειλέτη.

d. Η αναγκαστική διοικητική εκκαθάριση (*Liquidazione coatta amministrativa*) και η έκτακτη διαχείριση μεγάλων αφερέγγυων επιχειρήσεων (*amministrazione straordinaria delle grandi imprese insolventi*). Αποτελούν διοικητικής φύσεως διαδικασίες

και αφορούν μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις. Ο αναγκαστικός σκοπός των διαδικασιών αποσκοπεί στην προστασία του συστήματος από τυχόν κατάρρευση των επιχειρήσεων και γι' αυτό το λόγο προβλέπεται ακόμα και για επιχειρήσεις που δεν έχουν καταστεί αφερέγγυες. (Μιχαλόπουλος, 2013).

Κεφάλαιο 8 – Το ισπανικό δίκαιο

Ο ισπανικός πτωχευτικός κώδικας (Ley Concursal) αναμορφώθηκε το 2003 και αποτελείται από ένα κείμενο, το οποίο αφορά την πτώχευση των φυσικών προσώπων (εμπόρων ή μη) και των νομικών. Προβλέπονται διαδικασίες, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα είτε την εκκαθάριση της περιουσίας του οφειλέτη (πτώχευση), είτε τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών (σχέδιο αναδιοργάνωσης). Η πτώχευση χωρίζεται σε δύο (2) κατηγορίες την «εκούσια» (concurso voluntario) και την «αναγκαστική» (concurso necesario), ενώ επιπλέον χαρακτηρίζεται «τυχαία» ή

«υπαίτια». Ο νομοθέτης θέλοντας να παροτρύνει την «εκούσια» πτώχευση έχει προβλέψει ευνοϊκές ρυθμίσεις, ενώ η διοίκηση της εταιρείας παραμένει στον οφειλέτη (Περάκης, 2012).

Με σκοπό την γρηγορότερη ολοκλήρωση των διαδικασιών οι υποθέσεις εκδικάζονται στα εμποροδικεία, έχει δημιουργηθεί ηλεκτρονικό πτωχευτικό μητρώο και έχουν ρυθμιστεί οι αμοιβές των εμπλεκόμενων μερών.

Τα όργανα που προβλέπονται είναι δύο : ο δικαστής και ο σύνδικος. Όταν η πτώχευση αφορά μεγάλες επιχειρήσεις η διαχείριση της ανατίθεται σε ένα συλλογικό όργανο με επαγγελματική εμπειρία, το οποίο έχει τις αρμοδιότητες του συνδίκου (Περάκης, 2012).

Τα βήματα που ακολουθούνται και οι περιορισμοί που υπάρχουν για τη ρύθμιση των οφειλών είναι τα εξής (Μιχαλόπουλος, 2013):

- Η υποβολή της αίτησης πτώχευσης από τον οφειλέτη πριν περιέλθει σε κατάσταση παύση πληρωμών.
- Εντός μήνα από την υποβολή της αίτησης ο οφειλέτης υποβάλλει προς τους πιστωτές αίτημα για τη ρύθμιση των οφειλών του.
- Το σχέδιο του οφειλέτη δεν μπορεί να προβλέπει μείωση των απαιτήσεων των πιστωτών μεγαλύτερη από 50%.
- Η διάρκεια αποπληρωμής των οφειλών να πραγματοποιείται εντός 5ετίας.

Η διαδικασία για τη διάσωση των προβληματικών επιχειρήσεων κινείται με δικαστική απόφαση ύστερα από σχετική δήλωση του εμπόρου ότι αναστέλλει τις πληρωμές του. Η αναστολή μπορεί να είναι προσωρινή με την έννοια ότι το ενεργητικό είναι μεγαλύτερο από το παθητικό, αλλά υφίσταται αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Επίσης, η αναστολή μπορεί να είναι μικτή, δηλαδή το παθητικό κατά την παρούσα χρονική στιγμή υπερβαίνει το ενεργητικό, μπορεί ωστόσο να τραπεί σε προσωρινή αν ο οφειλέτης σε δεκαπέντε (15) μέρες από την κήρυξη της αναστολής των πληρωμών, καταβάλει τα ληξιπρόθεσμα χρέη ή εγγυηθεί την πληρωμή τους. Εάν δεν υπάρξει καταβολή, η αναστολή τρέπεται σε οριστική.

Με την δήλωση του οφειλέτη περί αναστολής των πληρωμών του, συνυποβάλλεται πρόταση συμβιβασμού υπό την έννοια της παράτασης πληρωμής των χρεών του ή της μερικής άφεσης και αντίστοιχης παράτασης πληρωμής τους.

Η κήρυξη της αναστολής δε σημαίνει στέρηση της εξουσίας διάθεσης της περιουσίας αλλά μόνο έλεγχο της διαχείρισης από τους διαχειριστές που ορίζει το Δικαστήριο. Με την αναστολή των πληρωμών επέρχεται αναστολή των ατομικών ή συλλογικών διώξεων, με συνέπεια ο οφειλέτης να συνεχίζει την εμπορική του δραστηριότητα και για ορισμένες μόνο ενέργειες απαιτείται συναίνεση του Διαχειριστή.

Η πρόταση του συμβιβασμού πρέπει να γίνει δεκτή από τη συνέλευση των πιστωτών και να επικυρωθεί από το δικαστήριο. Εάν οφειλέτης δεν τηρεί τους όρους του συμβιβασμού, κάθε δανειστής μπορεί να ζητήσει την ακύρωσή του και την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση (Περάκης, 2012).

Όλη η διαδικασία παρακολουθείται στενά από το κράτος, το οποίο παρεμβαίνει ακόμα και στη λειτουργία της επιχείρησης (οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο), με στόχο όχι τόσο την ικανοποίηση των πιστωτών όσο τη διάσωση της επιχείρησης (Μιχαλόπουλος, 2013).

Κεφάλαιο 9 - Το ολλανδικό δίκαιο

Στο ολλανδικό πτωχευτικό δίκαιο υφίστανται τρεις διαδικασίες πτώχευσης. Η πρώτη διαδικασία είναι η πτώχευση, η οποία αφορά επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς, ιδρύματα και φυσικά πρόσωπα και καταλήγει στην ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη προς ικανοποίηση των πιστωτών (Περάκης, 2012).

Η δεύτερη διαδικασία ονομάζεται αναστολή πληρωμών και παρέχει στον οφειλέτη προστασία από τυχόν διώξεις των πιστωτών του μέχρι να αναδιοργανώσει την επιχείρησή του και να ικανοποιήσει τους πιστωτές του ολικώς ή μερικώς (Περάκης,

2012).

Η τρίτη διαδικασία αφορά μόνο φυσικά πρόσωπα και προβλέπει ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης των οφειλών, βάσει του οποίου τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη ρευστοποιούνται προς ικανοποίηση των πιστωτών, ενώ πραγματοποιούνται και καταβολές αναλόγως του ύψους των εισοδημάτων του. Σημειώνεται ότι μόνο αυτή η διαδικασία οδηγεί τον οφειλέτη σε απαλλαγή από τα χρέη του έχοντας όμως υποχρέωση να αποδείξει ότι : αδυνατεί στην αποπληρωμή των χρεών του, απέτυχε εξωδικαστικός συμβιβασμός, τα χρέη του έχουν δημιουργηθεί τουλάχιστον πέντε (5) έτη από την κατάθεση της αίτησης, δεν προέβη σε αναδιάρθρωση του χρέους του κατά την τελευταία δεκαετία και ότι είναι πρόθυμος να τηρήσει τους όρους της συμφωνίας αναδιάρθρωσης (Περάκης, 2012).

Η διαδικασία λήγει είτε «κανονικά» με προβλεπόμενη περίοδο λήξης 3-5 έτη, είτε «απλοποιημένα» όταν αποδεικνύεται ότι ο οφειλέτης δεν μπορεί να αποπληρώσει τα χρέη του και εκδίδεται η σχετική δικαστική απόφαση. Κατά την διάρκεια της διαδικασίας η περιουσία του οφειλέτη είναι διαθέσιμη για ρευστοποίηση, ο οφειλέτης δεν μπορεί να προβεί σε δικαιπραξίες, τα χρέη παγώνουν και δεν εκτοκίζονται και αναστέλλεται κάθε καταδιωκτικό μέτρο (Ποταμίτης, 2013).

Κεφάλαιο 10 - Το αμερικάνικο δίκαιο

Ο πτωχευτικός κώδικας (bankruptcy code) των Η.Π.Α. αποτελεί μέρος του Ενιαίου Κώδικα των Η.Π.Α. και περιλαμβάνει γενικές διατάξεις (κεφάλαια 1,3,5) που ισχύουν για όλες τις κατηγορίες πτωχεύσεων και ανεξαρτήτως της ταυτότητας του οφειλέτη (επιχειρήσεις, έμποροι, φυσικά πρόσωπα, ιδιώτες καταναλωτές) και ειδικές διατάξεις (κεφάλαια 7,11,13) που σχετίζονται με την περιουσιακή κατάσταση και τα εισοδήματα του. Η υποβολή αιτήσεως πτωχεύσεως γίνεται είτε από τον ίδιο τον οφειλέτη είτε από τους δανειστές του και έχει ως συνέπεια την αυτόματη αναστολή όλων των ατομικών

διώξεων εναντίον του (Περάκης, 2012).

Στις γενικές διατάξεις, μεταξύ άλλων, αναφέρονται ποια χρέη και ποια περιουσιακά στοιχεία δεν υπάγονται στην ρύθμιση. Τα χρέη τα οποία δεν υπάγονται είναι : φορολογικά ή τελωνειακά χρέη, χρηματικές οφειλές που δημιουργήθηκαν με απατηλά μέσα, η απόκτηση πολυτελών αγαθών από ορισμένη αξία και πάνω (π.χ. συνολικής αξίας άνω των \$ 500) σε σύντομο χρονικό διάστημα πριν από την υποβολή της αίτησης πτώχευσης (π.χ. 70 ή 90 ημέρες πριν από την έκδοση της πτωχευτικής απόφασης, ανάλογα με την περίπτωση και τις αξίες που αφορά) και οφειλές διατροφής συζύγου, τέως συζύγου, τέκνων κ.λπ. (Ποταμίτης, 2013).

Τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία εξαιρούνται της εκποίησης και είναι τα εξής : Ακίνητη περιουσία ή προσωπική περιουσία (personal property) αξίας έως \$ 15.000, οχήματα αξίας έως \$ 2.400, οικιακά αντικείμενα, έπιπλα, βιβλία, μουσικά όργανα και άλλα προσωπικά είδη συνολικής αξίας \$ 8.000, κοσμήματα αξίας μέχρι \$ 1.000, επαγγελματικά βιβλία ή επαγγελματικά εργαλεία μέχρι συνολικής αξίας \$ 1.500, δικαιώματα από ασφαλιστήρια ζωής με επιμέρους διαφοροποιήσεις ως προς το είδος του ασφαλιστηρίου, πάσης φύσεως κοινωνικές παροχές ή άλλα βοηθήματα που λαμβάνει τακτικά ο οφειλέτης καθώς και οι αξιώσεις διατροφής στο μέτρο που απαιτείται για την διαβίωση του ιδίου και των εξαρτημένων από αυτόν ατόμων, αξιώσεις αποζημίωσης για ορισμένες αιτίες όπως τραυματισμός κ.λπ., συνταξιοδοτικές αξιώσεις μέχρι του αφορολογήτου ορίου. Η περιουσία που εξαιρείται από την πτωχευτική απαλλοτρίωση μπορεί να περιλαμβάνει και το ακίνητο που χρησιμοποιεί ο οφειλέτης ως κατοικία εφόσον, όμως, δεν έχει προβεί σε καταδολιευτικές πράξεις και, κυρίως, εκποιήσεις κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πτώχευσης (Finch, 2009).

Όσον αφορά τις ειδικές διατάξεις, στο 7ο κεφάλαιο υπάγονται υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, τα οποία στερούνται τακτικών εισοδημάτων. Βάσει της διαδικασίας που ακολουθείται ο οφειλέτης μεταβιβάζει την περιουσία του στον εκκαθαριστή, ο οποίος την διαχειρίζεται και την εκποιεί προκειμένου από την ρευστοποίηση να ικανοποιηθούν οι πιστωτές. Με την μεταβίβαση της περιουσίας στον εκκαθαριστή ο

οφειλέτης εντός 4μήνου απαλλάσσεται των χρεών του χωρίς να τίθενται συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί (Ποταμίτης, 2013).

Στο 13ο κεφάλαιο υπάγονται υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, τα οποία έχουν τακτικά εισοδήματα. Με την υποβολή της αίτησης στο δικαστήριο ο οφειλέτης υποβάλλει σχέδιο πληρωμής των οφειλών του, το οποίο πρέπει εγκριθεί από το δικαστήριο, αφού πρώτα ληφθούν υπ' όψιν και οι προτάσεις των πιστωτών. Σε σχέση με το 7ο κεφάλαιο η διαφορά είναι ότι η περιουσία του οφειλέτη παραμένει στην κυριότητα του και δεν μεταβιβάζεται στον εκκαθαριστή, αλλά είναι δεσμευμένη και δεν μπορεί να εκποιηθεί (Finch, 2009).

Το 11ο κεφάλαιο αφορά τις επιχειρήσεις και έχει ως σκοπό την διατήρηση της επιχείρησης και την ικανοποίηση των πιστωτών. Η έναρξη της διαδικασίας γίνεται με την υποβολή αίτησης της επιχείρησης στο δικαστήριο, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει αναστολή διώξεων των πιστωτών κατά του οφειλέτη. Εντός τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της αίτησης η επιχείρηση οφείλει να καταθέσει το σχέδιο αναδιοργάνωσης. Με την επικύρωση του σχεδίου από το δικαστήριο η επιχείρηση απαλλάσσεται των παλιών υποχρεώσεων της και δεσμεύεται μόνο για αυτές που αναφέρονται στο σχέδιο. Κατά την διάρκεια της διαδικασίας, η επιχείρηση διαχειρίζεται η ίδια την περιουσία της, ενώ εάν αποφασιστεί να ρευστοποιηθεί μέρος αυτής απαιτείται άδεια του δικαστηρίου (Ποταμίτης, 2013).

Κεφάλαιο 11 – Στατιστικά στοιχεία πτωχεύσεων σε Ευρώπη και Αμερική την τελευταία πενταετία

Πριν αναλυθούν τα στατιστικά στοιχεία θα πρέπει να επισημανθεί ότι αυτά αποτελούν ένα -κατά προσέγγιση- νούμερο, καθώς πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις διακόπτουν τη λειτουργία τους, χωρίς να ακολουθήσουν την πτωχευτική διαδικασία. Επίσης, θα πρέπει να τονιστεί ότι σε κάθε χώρα υφίστανται διαφορετικές διαδικασίες τόσο για τις επιχειρήσεις, όσο και για τους αυτοαπασχολούμενους. Γενικά, σε πολλές

χώρες οι πτωχεύσεις των ιδιωτών δεν καταχωρούνται συνολικά (Finch, 2009).

Από τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι οι πτωχεύσεις των εταιρειών το 2014 ανήλθαν σε 179.622 μειωμένες κατά περίπου 10.000 (5,4%) σε σχέση με το 2013 που ήταν 189.855. Στην Ευρωζώνη το ποσοστό μείωσης ήταν 4,6%, καθώς οι πτωχεύσεις μειώθηκαν από 154.750 σε 147.649. Το 2014 ήταν η πρώτη χρονιά μετά το 2011 κατά την οποία παρατηρήθηκε μείωση των πτωχεύσεων, καθώς τα έτη 2012 και 2013 υπήρξε αύξηση κατά 1% και 8,6% αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι από την αρχή της οικονομικής κρίσης το έτος με τις περισσότερες πτωχεύσεις ήταν το 2009 (178.235), ενώ το νούμερο των πτωχευμένων εταιρειών παραμένει αρκετά υψηλό σε σχέση με τις πτωχεύσεις των εταιρειών προ κρίσης (το 2007 ήταν 130.910).

Πίνακας 3 – Πτωχεύσεις εταιρειών στη Δ. Ευρώπη την τελευταία 5ετία

Χώρες	2014	2013	2012	2011	2010	Ποσοστιαία μεταβολή % 2013 / 2014
Αυστρία	5.600	5.626	6.266	6.194	6.657	-0,5
Βέλγιο	10.736	11.739	10.587	10.224	9.570	-8,5
Δανία	4.049	4.993	5.456	5.468	6.461	-18,9
Φινλανδία	2.954	3.131	2.956	2.944	2.864	-5,7
Γαλλία	60.548	60.980	59.556	49.506	51.060	-0,7
Γερμανία	24.030	26.120	28.720	30.120	32.060	-8

Ιρλανδία	1.164	1.365	1.684	1.638	1.525	-14,7
Ιταλία	16.101	14.272	12.311	10.844	10.089	+12,8
Λουξεμβούργο	845	1.016	1.033	961	918	-16,8
Ολλανδία	6.645	8.375	7.373	6.176	7.211	-20,7
Νορβηγία	4.803	4.564	3.814	4.355	4.435	+5,2
Πορτογαλία	7.200	8.131	7.763	6.077	5.144	-11,5
Ισπανία	6.392	8.934	7.799	5.910	4.845	-28,5
Σουηδία	7.158	7.701	7.737	7.229	7.546	-7,1
Ελβετία	5.867	6.495	6.841	6.661	6.255	-9,7
Ηνωμένο Βασίλειο	15.240	16.021	17.765	18.467	17.468	-4,9
Ελλάδα	330	392	415	445	355	-15,8
Σύνολα	179.662	189.855	188.076	173.219	174.463	-5,4
Ευρωζώνη (εκτός Κύπρου και Μάλτας)	147.649	154.750	150.665	135.322	138.045	- 4,6

Για το 2014 πιο συγκεκριμένα παρατηρούμε ότι μόνο σε δύο χώρες σημειώθηκε αύξηση των πτωχεύσεων, στη Νορβηγία κατά 5,2% και στην Ιταλία κατά 12,8%. Σε όλες τις υπόλοιπες χώρες υπήρξε μείωση των πτωχεύσεων με το μεγαλύτερο ποσοστό να καταγράφεται στην Ισπανία (μείωση 28,5%), στην Ολλανδία (μείωση 20,7%) και στην Δανία (μείωση 18,9%)

Σε απόλυτα νούμερα είναι εμφανές ότι η Γαλλία κατέχει την πρώτη θέση κατά την τελευταία 5ετία κυρίως λόγω του χαμηλού ύψους των επενδύσεων που πραγματοποιούνται, της οριακής αύξησης του ΑΕΠ κατά 0,5% το 2014 και του υψηλού ποσοστού ανεργίας, το οποίο είναι άνω του 10%. Στις χώρες GIIPS (Greece, Ireland, Italy, Portugal and Spain), οι εταιρικές πτωχεύσεις το 2014 μειώθηκαν κατά 5,8% σε σχέση με το 2013 και ανήλθαν σε 31.187 καταγράφοντας πτώση για πρώτη φορά από την έναρξη της οικονομικής κρίσης, παραμένοντας όμως σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον αριθμό προ κρίσης (το 2007 ήταν 9.368).

Στη μόνη χώρα που σημειώθηκε αύξηση ήταν η Ιταλία, καθώς η επενδυτική δραστηριότητα έχει υποχωρήσει και το 2014 ήταν χρονιά ύφεσης Στην Αμερική για πρώτη φορά από το 2007 οι πτωχεύσεις εταιρειών και ιδιωτών ήταν χαμηλότερες του ενός εκατομμυρίου, ενώ παρατηρείται και μείωση των πτωχεύσεων την τελευταία πενταετία. Αυτό οφείλεται στην ανάκαμψη της αμερικάνικης οικονομίας, η οποία οφείλεται στην αύξηση των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης. Επίσης, το 2014 δημιουργήθηκαν τρία εκατομμύρια θέσεις εργασίας (η μεγαλύτερη αύξηση τα τελευταία 15 έτη) με αποτέλεσμα η ανεργία να μειωθεί σε 6,2%, από 7,4% το 2013.

Πίνακας 4 - Πτωχεύσεις εταιρειών στην Αμερική την τελευταία 5ετία

	2014	2013	2012	2011	2010	Ποσοστιαία μεταβολή % 2013 / 2014
Εταιρείες	34.455	44.083	40.075	47.806	56.282	-22
Ιδιωτικές πτωχεύσεις	875.635	988.489	1.181.016	1.362.847	1.536.799	-11
Σύνολο	910.090	1.032.572	1.221.091	1.410.653	1.593.081	-12

Πηγή : Creditreform, "Corporate insolvencies in Europe 2014/15"

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12- Μοντέλα Πρόβλεψης

12.1. Εισαγωγή

Η πρόβλεψη της πτώχευσης επιχειρήσεων αποτελεί ένα ερευνητικό πρόβλημα που έχει απασχολήσει την Οικονομική κοινότητα για περίπου εκατό χρόνια. Αρχικά, οι μελέτες, οι οποίες έγιναν, για την πρόβλεψη της πτώχευσης στηρίχθηκαν, κυρίως, στην Μονομεταβλητή Ανάλυση (Univariate Analysis) χωρίς την πραγματοποίηση στατιστικών

αναλύσεων. Οι πρώτες αυτές μελέτες ήταν σχετικά λίγες σε σχέση με αυτές που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, οι οποίες όμως πρόσφεραν πολύτιμες πληροφορίες και ήταν η βάση για τα μελλοντικά μοντέλα πρόβλεψης της πτώχευσης (Finch, 2009).

Οι πρώτοι ερευνητές που ασχολήθηκαν με αυτό ήταν¹² ο Ramser and Forest 1931, Fitzpatrick 1932 και Winakor and Smith 1935. Το πρώτο όμως οικονομετρικό υπόδειγμα με Μονομεταβλητή Ανάλυση και χρήση της στατιστικής για την πρόβλεψη της πτώχευσης των επιχειρήσεων έγινε από τον Beaver το 1966 και ακολούθησε ο Altman το 1968 με την εισαγωγή της Πολυμεταβλητής Διαχωριστικής Ανάλυσης (MDA – Multivariate Discriminant Analysis). Οι παραπάνω ήταν οι πρωτεργάτες των ερευνών για την κατασκευή συστημάτων που θα μπορούσαν να προβλέψουν την πτώχευση επιχειρήσεων. Μετά από αυτούς ακολούθησαν πάρα πολλοί ερευνητές όπως ήταν ο Martin το 1977, ο Ohlson το 1980, ο Zavgren το 1983 και Zmijewski το 1984 με logit and probit models. Οι Tam and Kiang το 1992 χρησιμοποιώντας νευρωνικά δίκτυα, οι Ζοπουνίδης, Slowinski, Susmaga και Δήμητρας το 1999 με προσεγγιστικά σύνολα (rough sets) και τέλος οι Glennon and Nigro το 2005 με ανάλυση κινδύνων ή επιβίωσης (a hazard or survival analysis). Βασικά μπορούμε να χωρίσουμε τα μοντέλα πρόβλεψης της πτώχευσης σε δυο μεγάλες κατηγορίες, στην μια κατηγορία θα είναι τα μοντέλα τα οποία στηρίζονται σε θεωρητικές μελέτες και η δεύτερη κατηγορία θα αποτελείται από μοντέλα τα οποία στηρίχτηκαν σε εμπειρικές μελέτες. Παρακάτω θα δούμε πιο αναλυτικά αυτές και τις διαφορές τους.

12.2. Μονομεταβλητή Ανάλυση

Μια από τις πιο απλές στατιστικές μεθόδους⁵⁷ είναι η μονομεταβλητή ανάλυση. Αυτή βασίζεται στην χρησιμοποίηση ενός μικρού αριθμού από χρηματοοικονομικούς δείκτες. Σε ένα τέτοιο μοντέλο πραγματοποιείται για κάθε δείκτη ξεχωριστά η διαδικασία ταξινόμησης. Μετά η τιμή από τον κάθε δείκτη συγκρίνεται με ένα βέλτιστο όριο

---

¹² . <https://books.google.gr/books?id=rMf-hPegvF8C&pg=PA226&lpg=PA226&dq=winakor+and+smith+1935&source=bl&ots=E9OUs-6zJ8&sig=fCPPAru6ibnUSsULPdZ13G5cd9E&hl=el&sa=X&ved=0ahUKewibgeLDIhTLAhVF1iwKHW1qCMQ6AEIHDAB#v=onepage&q=winakor%20and%20smith%201935&f=false> – Statistical Tools for Finance and Insurance

(optimal cut-off point) και ταξινομούμε τις επιχειρήσεις σε διαφορετικές ομάδες (π.χ. πτωχευμένες και σε μη πτωχευμένες). Για να γίνει έλεγχος της ορθότητας της ταξινόμησης αυτής μπορεί να μετρηθεί το ποσοστό λάθους τύπου I και II. Σημαντικό πλεονέκτημα είναι η απλότητα της γιατί δεν χρειάζεται καμιά γνώση στατιστικής.

Ένα μειονέκτημα της είναι ότι βασίζεται στην υπόθεση ότι η σχέση της αποτυχίας και των δεικτών είναι γραμμική, στην αντίθετη περίπτωση τα αποτελέσματα που προκύπτουν μπορούν να αμφισβητηθούν. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι η ταξινόμηση γίνεται με βάση ένα δείκτη. Επομένως, στην περίπτωση χρήσης άλλου δείκτη της ίδιας επιχείρησης είναι δυνατόν να έχουμε διαφορετικά αποτελέσματα. Η στατιστική σημαντικότητα μπορεί δύσκολα να εκτιμηθεί ξεχωριστά για τον κάθε δείκτη, αφού οι δείκτες μεταξύ τους συσχετίζονται. Τέλος, η ταξινόμηση, υπάρχει περίπτωση, στην πραγματικότητα, να είναι πιο μικρή επειδή το βέλτιστο όριο επιλέγεται αυθαίρετα (Finch, 2009).

12.2.1. Μονομεταβλητό Υπόδειγμα Beaver

Ο Beaver ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε την μονομεταβλητή ανάλυση για την κατασκευή ενός μοντέλου για την πρόβλεψη της πτώχευσης επιχειρήσεων. Στηρίχθηκε στον έλεγχο τον πιο αποτελεσματικών χρηματοοικονομικών δεικτών ανάμεσα από τους τριάντα που χρησιμοποίησε στην εργασία του. Η μελέτη του διέφερε από τις προηγούμενες μελέτες στο ότι εξέτασε τον κάθε δείκτη ξεχωριστά τι προβλεπτική ικανότητα έχει, ώστε να ταξινομήσει τις εταιρείες σε δυο κατηγορίες στις πτωχευμένες και τις μη πτωχευμένες. Το δείγμα που χρησιμοποίησε αποτελούνταν από 158 επιχειρήσεις 79 πτωχευμένες και 79 μη πτωχευμένες και εξέτασε σε αυτές 30 χρηματοοικονομικούς δείκτες. Για να επιλέξει το δείγμα χρησιμοποίησε την τεχνική του ταιριάσματος δηλαδή σε κάθε υγιής εταιρεία ταίριαζε μια πτωχευμένη (με βάση το μέγεθος και τον κλάδο) για χρονικό διάστημα 5 χρόνια πριν την πτώχευση.

Στην συνέχεια υπολόγισε την τιμή του κάθε δείκτη ξεχωριστά και την τιμή αυτή την σύγκρινε με μια τιμή αναφοράς (cut-off score) και μετά τις ταξινόμησε σε δυο κατηγορίες. Μετά εξέτασε την καταλληλότητα της τιμής αναφοράς. Μετά την

ολοκλήρωση όλης της μελέτης παρατήρησε ότι μόνο 6 από τους 30 χρηματοοικονομικούς δείκτες μπορούσαν να προβλέψουν καλύτερα την πτώχευση. Ο καλύτερος δείκτης βρέθηκε να είναι: Ταμειακή Ροή / Συνολικό Χρέος με ακρίβεια 89%. Οι υπόλοιποι δείκτες με την μεγαλύτερη ακρίβεια ήταν: Καθαρά Κέρδη / Πωλήσεις, Καθαρά Κέρδη / Ίδια Κεφάλαια και Ταμειακή Ροή / Σύνολο Ενεργητικού. Γενικά το μοντέλο του Beaver και στην συνέχεια όλες οι μελέτες οι οποίες χρησιμοποίησαν την μονομεταβλητή ανάλυση δέχθηκαν έντονη κριτική από άλλους μελετητές όπως ο Altman, ο Edmister και ο Termini για την χρήση λίγων μεταβλητών και η έλλειψη συσχέτισης που είχε σαν αποτέλεσμα την μείωση της προβλεπτικής ικανότητας του μοντέλου. Η μελέτη όμως του Beaver για την χρησιμότητα των δεικτών και την περίπτωση χρήσης πολλαπλών δεικτών στα υποδείγματα πρόβλεψης, ήταν η βάση για την δημιουργία της πολυμεταβλητής διακριτικής ανάλυσης (Finch, 2009).

12.3. Πολυμεταβλητή Ανάλυση

Η πολυμεταβλητή ανάλυση σε σχέση με την μονομεταβλητή ανάλυση ελέγχει ένα σύνολο από χρηματοοικονομικούς δείκτες ταυτόχρονα και προσπαθεί να εξάγει κάποια συμπεράσματα όσο αφορά την πρόβλεψη της πτώχευσης στις επιχειρήσεις. Στην πολυμεταβλητή ανάλυση η συσχέτιση και η αλληλεπίδραση των μεταβλητών λαμβάνεται υπόψη, με αποτέλεσμα αυτές οι τεχνικές να είναι περισσότερο πολύπλοκες. Ο πρώτος που ασχολήθηκε με αυτές τις μεθόδους ήταν ο Fisher που το 1935 παρουσίασε την πρώτη πολυδιάστατη μέθοδο ταξινόμησης την οποία ονόμασε Γραμμική Διακριτική Ανάλυση (Linear Discriminant Analysis – LDA). Όμως την μεγαλύτερη βελτίωση και ώθηση όσο αφορά την πρόβλεψη της πτώχευσης των επιχειρήσεων παρουσιάστηκε από τον Altman το 1968. Μετά βέβαια από αυτόν έγιναν πολλές μελέτες προς την κατεύθυνση αυτή.

12.3.1. Πολυμεταβλητή Διακριτική Ανάλυση

Η πολυμεταβλητή διακριτική ανάλυση είναι μια στατιστική μέθοδος, η οποία εφαρμόστηκε για να ταξινομήσει μια παρατήρηση σε ένα αριθμό καθορισμένων ομάδων με κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Οι εξαρτημένες μεταβλητές είναι, συνήθως, ποιοτικές και ταξινομούνται σε ομάδες πτωχευμένων και μη πτωχευμένων επιχειρήσεων. Πρώτα

γίνεται η δημιουργία των ομάδων και μετά δημιουργείται ένας γραμμικός συνδυασμός από ανεξάρτητες μεταβλητές οι οποίες ποσοτικοποιούνται για όλες τις επιχειρήσεις. Η πολυμεταβλητή διακριτική ανάλυση έχει το πλεονέκτημα ότι μπορεί να εξετάζει ταυτόχρονα μεγάλο αριθμό χρηματοοικονομικών δεικτών που είναι ίδιοι σε όλες τις επιχειρήσεις και την αλληλοεπίδραση αυτών σε σχέση με την μονομεταβλητή ανάλυση. Αυτή χρησιμοποιείται πολύ συχνά στην πρόβλεψη της πτώχευσης, αλλά έχει σημαντικά προβλήματα στη εφαρμογή (Περάκης, 2012).

Ένα μειονέκτημα είναι ότι έχει τρεις υποθέσεις περιοριστικές που είναι (Περάκης, 2012):

α) οι ανεξάρτητες μεταβλητές ακολουθούν την πολυμεταβλητή κανονική κατανομή,

β) οι πίνακες διακύμανσης-συνδιακύμανσης είναι ίσοι και για πτωχευμένες και μη πτωχευμένες επιχειρήσεις

γ) η πιθανότητα πτώχευσης και τα κόστη λάθους ταξινόμησης έχουν καθοριστεί από πριν.

Ένα μειονέκτημα είναι ότι οι δείκτες στηρίζονται σε ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που μπορεί να μην δείχνουν την πραγματική εικόνα των επιχειρήσεων αυτών οπότε έχουμε λανθασμένα αποτελέσματα. Άλλα προβλήματα που υπάρχουν είναι η πολυσυγγραμμικότητα των ανεξάρτητων μεταβλητών, έχουμε αγνόηση του γεγονότος ότι οι επιχειρήσεις αλλάζουν με το χρόνο και δεν λαμβάνεται υπόψη η διάσταση του χρόνου. Τέλος, η πτώχευση θεωρείται μια σταθερή κατάσταση σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, ενώ η πτώχευση ως διαδικασία περνάει από πολλές φάσεις.

12.3.1.1. Το Z-score του Altman

Οι θεωρητικοί, της χρηματοοικονομικής έχουν αναπτύξει διαφορά σημαντικά υποδείγματα πρόβλεψης όσο αφορά την πτώχευση επιχειρήσεων. Μετά τον Beaver

ακολούθησε ο Altman που το 1968 ανέπτυξε το κριτήριο z-score που θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα στην πρόβλεψη της πτώχευσης των επιχειρήσεων. Το κριτήριο αυτό έχει εφαρμογή μέχρι σήμερα όσο αφορά την ευμάρεια μιας επιχείρησης με χρονικό ορίζοντα περίπου δυο χρόνια. Ο Altman δημιούργησε ένα μοντέλο από 22 χρηματοοικονομικούς δείκτες που τους κατηγοριοποίησε σε πέντε δείκτες απόδοσης δηλαδή ρευστότητας, μόχλευσης αποδοτικότητας δραστηριότητας και αφερεγγυότητας. Η επιλογή αυτή έγινε με κριτήριο την σημαντικότητα και την αναγνωσιμότητα των δεικτών την συγκεκριμένη εποχή που αναπτύχθηκε το κριτήριο. Το δείγμα που χρησιμοποίησε ο Altman αποτελούνταν από 66 επιχειρήσεις, οι μισές από τις οποίες είχαν καταθέσει αίτηση για πτώχευση και οι άλλες μισές ήταν υγιείς και επιλέχθηκαν με συγκεκριμένα κριτήρια και προδιαγραφές. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν προέρχονταν από τους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσεως των συγκεκριμένων επιχειρήσεων.

Στην συνέχεια ο Altman μέσα από στατιστικές παρατηρήσεις των συναρτήσεων, την συνεισφορά της κάθε μεταβλητής, την παρατήρηση της ακρίβειας όσο αφορά την πρόβλεψη και στην κριτική του ανάλυση διαμόρφωσε την παρακάτω σχέση:

$$Z=1,2X1+1,4X2+3,3X3+0,6X4+0,999X5$$

Η συνάρτηση αυτή ήταν ένας γραμμικός συνδυασμός από πέντε δείκτες, με διαφορετικά ποσοστά συμμετοχής, τα οποία είχαν προσδιοριστεί από πριν από τον Altman.

Οι πέντε αυτοί δείκτες ήταν κεφάλαιο κίνησης/σύνολο ενεργητικού (X1), παρακρατούμενα κέρδη/σύνολο ενεργητικού (X2), κέρδη πρό φόρων και τόκων/σύνολο ενεργητικού (X3), χρηματιστηριακή αξία μετοχών/σύνολο υποχρεώσεων (X4) και πωλήσεις/σύνολο ενεργητικού (X5). Σύμφωνα με τον Altman οι εταιρείες οι οποίες είχαν z-score πάνω από 3 ήταν υγιείς, όσες είχαν όμως κάτω από 1,80 αντιμετωπίζουν ή θα αντιμετωπίσουν με μεγάλες πιθανότητες με ποσοστό 80-90% την πτώχευση στα επόμενα 2 χρόνια.

Παρότι υπήρχαν πολλά μοντέλα για την πρόβλεψη της πτώχευσης μέχρι το 1977, όμως υπήρχαν πολλοί λόγοι, οι οποίοι οδηγούσαν στην δημιουργία ενός νέου μοντέλου πτώχευσης. Πέντε ήταν οι πιο σημαντικοί λόγοι σύμφωνα για τους οποίους θα έπρεπε να βελτιωθούν τα διάφορα στατιστικά μοντέλα τα οποία είχαν δημιουργηθεί την τελευταία δεκαετία.

- Ένας λόγος ήταν η αύξηση του αριθμού των πτωχεύσεων, η αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων και ίσως και το οικονομικό προφίλ της εταιρικής πτώχευσης. Ο μέσος όρος των πτωχεύσεων των επιχειρήσεων είχε αυξηθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια που οδηγούσε στην δημιουργία ενός νέου μοντέλου το οποίο θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει και μεγαλύτερες επιχειρήσεις και όχι μόνο από συγκεκριμένους κλάδους.

- Το νέο μοντέλο θα πρέπει να είναι πιο σύγχρονο και αποτελεσματικό και να μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες και τα νέα δεδομένα.

- Τα προηγούμενα μοντέλα πτώχευσης όπως αναφέραμε και παραπάνω ήταν από συγκεκριμένους κλάδους. Αυτός ήταν ένας λόγος που στο νέο μοντέλο να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές για πιο ευάλωτους κλάδους όπως π.χ. οι επιχειρήσεις του λιανικού εμπορίου.

- Το νέο μοντέλο θα πρέπει να μπορεί να κάνει ανάλυση των δεδομένων σύμφωνα με τα νέα πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί και στο μέλλον.

- Τέλος, ήταν σημαντικό να γίνει έλεγχος και αξιολόγηση στις πρόσφατες εξελίξεις, αλλά και των μειονεκτημάτων της διακριτικής ανάλυσης.

Για να κατασκευάσουν το μοντέλο Zeta πήραν δεδομένα από το χρονικό διάστημα 1969-1975. Το δείγμα αποτελούνταν συνολικά από 111 επιχειρήσεις από τις οποίες οι 53 ήταν πτωχευμένες και οι 58 μη πτωχευμένες και οι οποίες προέρχονταν από

τους κλάδους των κατασκευών και του λιανικού εμπορίου. Η επιλογή αυτών έγινε με το ταίριασμα των δυο ομάδων σύμφωνα με τον κλάδο, την χρονολογία και το μέγεθος του ενεργητικού. Για την ταξινόμηση χρησιμοποιήθηκε η διακριτική Ανάλυση και ένας μεγάλος αριθμός χρηματοοικονομικών δεικτών και κάποιων νέων μέτρων.

Μετά από πολλές δοκιμές οι Altman, Haldeman και Narayanan κατέληξαν σε 7 δείκτες οι οποίες ήταν: κέρδη προ φόρων και τόκων/σύνολο ενεργητικού (X1), σταθερότητα κερδών (X2), κέρδη προ φόρων και τόκων/χρηματοοικονομικά έξοδα (X3), παρακρατηθέντα κέρδη/σύνολο ενεργητικού (X4), δείκτης κάλυψης τόκων (X5), δείκτης άμεσης ρευστότητας (X6) και σύνολο ενεργητικού (X7). Το νέο μοντέλο είχε μεγάλη προβλεπτική ικανότητα έως και πέντε χρόνια πριν την πτώχευση. Το ποσοστό επιτυχίας του έφτανε στο 96% για ένα χρόνο πριν την πτώχευση. Ενώ το ποσοστό αυτό για πέντε χρόνια πριν την πτώχευση ήταν αρκετά υψηλό και έφθανε στο 70%. Από τα παραπάνω το zeta-score ήταν καλύτερο και πιο ακριβές. Είχε το πλεονέκτημα ότι τα δεδομένα αναφέρονταν σε τρέχουσες συνθήκες και μπορούσε να εφαρμοστεί σε διάφορους κλάδους, όπως και σε μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις (Χαλικιάς, 2002).

12.3.1.2. Το μοντέλο του Springate

Το μοντέλο αυτό αναπτύχθηκε από τον Gordon Springate ακολουθώντας την τεχνική που χρησιμοποίησε ο Altman στο δικό του μοντέλο. Εφάρμοσε την πολλαπλή διακριτική ανάλυση χρησιμοποιώντας σταδιακά 19 από τους πιο δημοφιλείς δείκτες οι οποίοι δείχνουν καλύτερα τις πτωχευμένες από τις υγιείς επιχειρήσεις. Η μορφή που είχε το μοντέλο του Springate είναι:

$$Z = 1.03X1 + 3.07X2 + 0.66X3 + 0.4X4$$

Όπου κεφάλαιο κίνησης/σύνολο ενεργητικού (X1), κέρδη προ τόκων και φόρων/σύνολο ενεργητικού (X2), κέρδη προ φόρων/βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (X3) και πωλήσεις/σύνολο ενεργητικού (X5). Η λογική του μοντέλου ήταν ότι όσο πιο μεγάλο είναι το σκορ τόσο πιο υγιής είναι η επιχείρηση, ενώ αν το σκορ είναι μικρό τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος να οδηγηθεί σε πτώχευση (Χαλικιάς, 2012).

ΜΕΡΟΣ 3ο - Έρευνα με ερωτηματολόγιο

Κεφάλαιο 13 – Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε και είχε ως σκοπό να καταγράψει τις απόψεις ενός δείγματος στελεχών των τραπεζών σχετικά με (Χαλικιάς, 2012):

- τις αιτίες που καθιστούν μία επιχείρηση προβληματική,

- την πτωχευτική και προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, θα περιγραφεί ο πληθυσμός της έρευνας, η δειγματοληπτική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε, οι τεχνικές συλλογής δεδομένων και οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν τόσο για την ανάπτυξη τους, όσο και για την εξασφάλιση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας τους και οι μέθοδοι και οι διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για την κωδικοποίηση των δεδομένων και την ανάλυση τους.

13.1 Πληθυσμός έρευνας και δειγματοληπτική μέθοδος

Βασική υπόθεση της έρευνας ήταν ότι οι απόψεις των συμμετεχόντων επηρεάζονται από το αντικείμενο της εργασίας τους. Στόχος της έρευνας ήταν οι συμμετέχοντες να έχουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εξειδίκευση με το θέμα της έρευνας προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη κατανόηση των ερωτημάτων και οι απαντήσεις να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικές. Ως δειγματοληπτική μέθοδος χρησιμοποιήθηκε η στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία.

Σε αυτή τη μέθοδο ο πληθυσμός ταξινομείται σε κατηγορίες ή στρώματα και στη συνέχεια επιλέγουμε δείγμα από το στρώμα. Στην παρούσα έρευνα το στρώμα ήταν οι διευθύνσεις οριστικών καθυστερήσεων δανείων μεγάλων επιχειρήσεων (corporate banking) των τραπεζών και το δείγμα ήταν μέρος των στελεχών των διευθύνσεων αυτών. Η συλλογή των ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε από το Φεβρουάριο έως τον Μάρτιο του 2017 μεταξύ στελεχών των τεσσάρων (4) συστημικών τραπεζών (Eurobank, Alpha Bank, Τράπεζα Πειραιώς και Εθνική Τράπεζα) και συγκεντρώθηκαν 70 ερωτηματολόγια καλύπτοντας ένα ποσοστό τουλάχιστον 30% των απασχολούμενων στις συγκεκριμένες διευθύνσεις.

13.2 Τεχνική συλλογής δεδομένων – Δομή ερωτηματολογίου.

Στην παρούσα έρευνα ως τεχνική συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου, καθώς επιτρέπει τη συλλογή πλήθους δεδομένων σε σύντομο χρονικό διάστημα, κάτι που θα ήταν εξαιρετικό χρονοβόρο και δύσκολα εφικτό

με άλλη τεχνική (π.χ. συνέντευξη). Παράλληλα τα στοιχεία που συλλέγονται είναι δυνατόν να ποσοτικοποιηθούν και να εξαχθούν συμπεράσματα, με στατιστικές μεθόδους, που είναι γενικεύσιμα σε ευρύτερα πληθυσμιακά σύνολα και επιπρόσθετα η ανωνυμία των απαντήσεων συμβάλλει στην ειλικρίνεια των απαντήσεων. (Βάμβουκας, 1991). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 16 ερωτήσεις και χωρίζεται σε τρεις (3) ενότητες. Η πρώτη ενότητα αφορά τις αιτίες (ενδοεπιχειρησιακές και εξωεπιχειρησιακές) που οδηγούν μία επιχείρηση στο να καταστεί προβληματική και αποτελείται από δύο (2) ερωτήσεις «κατάταξης» προκειμένου παραθέτοντας τις αιτίες να επιλεγεί από τους ερευνώμενους ο βαθμός αποδοχής της κάθε αιτίας. Η δεύτερη ενότητα του ερωτηματολογίου έχει ως θέμα την πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα και αποτελείται από τέσσερις (4) ερωτήσεις.

Οι ερωτήσεις σχετίζονται με την κατάληξη, τη διάρκεια, τα προβλήματα της πτώχευσης και τέλος με το ποσοστό των επιχειρήσεων που πτωχεύουν έχοντας πρώτα κάνει προσπάθεια εξυγίανσης της επιχείρησής τους. Σε αυτή την ενότητα (όπως και στο μεγαλύτερο μέρος της επόμενης) επιλέχθηκαν ερωτήσεις «κλειστού τύπου»⁵⁴, πολλαπλής επιλογής, καθώς είναι πιο εύκολο να απαντηθούν από άποψη ταχύτητας, γεγονός που εξασφαλίζει περισσότερες απαντήσεις σε δεδομένο χρόνο. Παράλληλα γίνεται πιο εύκολα η στατιστική επεξεργασία. Σημειώνεται ότι σε κανένα σημείο του ερωτηματολογίου δε χρησιμοποιηθήκαν ερωτήσεις «ανοικτού τύπου», καθώς απαιτούν πολύ περισσότερο χρόνο για να απαντηθούν σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κλειστού τύπου, μπορεί να προσελκύσουν άχρηστες πληροφορίες, απαιτούν περισσότερη προσπάθεια από τον ερευνώμενο και τέλος είναι δυσκολότερη η εξαγωγή των στατιστικών στοιχείων.

Τέλος, η τρίτη ενότητα έχει ως θέμα την προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων στην Ελλάδα και λόγω της σπουδαιότητας της καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του ερωτηματολογίου με δέκα (10) ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις αφορούν : το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης και τηρούν τους όρους της συμφωνίας, την αντιμετώπιση των τραπεζών σε όσες δεν την τηρούν, το ποσοστό ανάκαμψης των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στη διαδικασία, τις αλλαγές

που πραγματοποιήθηκαν με τον νέο νόμο (4336/2015), τις δυσκολίες των υπαλλήλων κατά την εξέταση μίας αίτησης υπαγωγής, τη συνεισφορά των φορέων της επιχείρησης στην προσπάθεια εξυγίανσης της επιχείρησης τους και τέλος το περιεχόμενο των αιτήσεων υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης.

Οι οχτώ (8) από τις δέκα (10) ερωτήσεις είναι «κλειστού τύπου» (για τους λόγους που προαναφέρθηκαν), πολλαπλής επιλογής και οι υπόλοιπες δύο (2) είναι «κλειστού τύπου», διπολικές.

Ανακεφαλαιώνοντας και πριν παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας πρέπει να επισημανθεί ότι αν και το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε εξειδικευμένα στελέχη τραπεζών προκειμένου να εξαχθούν όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικά στατιστικά στοιχεία, τα ερωτήματα που τέθηκαν είχαν ως σκοπό να δώσουν και σε άτομα που δε σχετίζονται με το αντικείμενο μία γενικότερη εικόνα της διαδικασίας και των προβλημάτων που υφίστανται.

13.3 Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας

13.3.1 Πρώτη ενότητα

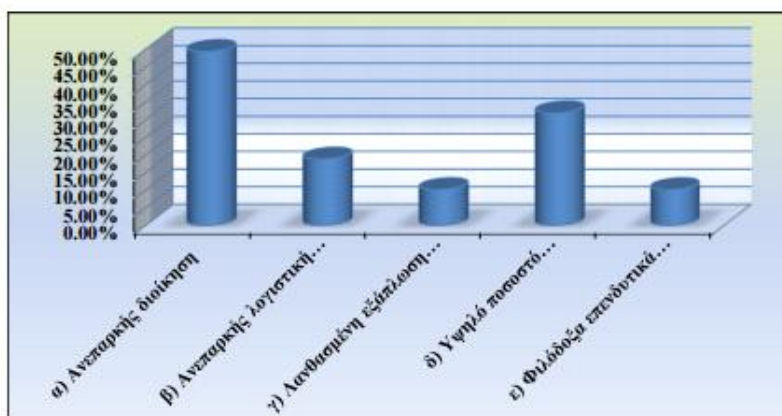
Αιτίες που καθιστούν μία επιχείρηση προβληματική. Η πρώτη ενότητα των ερωτήσεων αφορούσε τις ενδοεπιχειρησιακές και εξωεπιχειρησιακές αιτίες που καθιστούν μία επιχείρηση προβληματική. Στην πρώτη ερώτηση δόθηκαν πέντε ενδοεπιχειρησιακές αιτίες και οι ερωτώμενοι έπρεπε να διαβαθμίσουν την κάθε αιτία αναλόγως της σημαντικότητας της από το 1 (λιγότερο σημαντική) έως το 5 (περισσότερο σημαντική). Οι ενδοεπιχειρησιακές αιτίες ήταν οι εξής :

- α) Ανεπαρκής διοίκηση,
- β) Ανεπαρκής λογιστική παρακολούθηση,
- γ) Λανθασμένη εξάπλωση εμπορικής δραστηριότητας,

δ) Υψηλό ποσοστό δανειακών κεφαλαίων και

ε) Φιλόδοξα επενδυτικά σχέδια.

Η αιτία, η οποία συγκέντρωσε τις περισσότερες απαντήσεις ως πιο σημαντική ήταν η ανεπαρκής διοίκηση με ποσοστό 49,3% και ακολούθησε το υψηλό ποσοστό δανειακών κεφαλαίων με 31,9% και μετά η ανεπαρκής λογιστική παρακολούθηση με 18,8%. Οι αιτίες με τις λιγότερες απαντήσεις ως περισσότερο σημαντικές ήταν η λανθασμένη εξάπλωση εμπορικής δραστηριότητας και τα φιλόδοξα επενδυτικά σχέδια, οι οποίες συγκέντρωσαν 10,1 % έκαστη.

Διάγραμμα 1 – Ενδοεπιχειρησιακές αιτίες

Πριν προχωρήσουμε στη δεύτερη ερώτηση με τις εξωεπιχειρησιακές αιτίες κρίνεται σκόπιμο να αναφέρουμε κάποια χαρακτηριστικά των ανωτέρω αιτιών, καθώς και των προβλημάτων που ανακύπτουν :

A) Ανεπαρκής διοίκηση – Αναφερόμαστε στις περιπτώσεις που η διοίκηση της επιχείρησης ασκείται είτε μόνο από ένα άτομο, είτε δεν υπάρχει η σωστή διάρθρωση στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης. Όταν οι αποφάσεις που αφορούν την λειτουργία της επιχείρησης λαμβάνονται μόνο από ένα άτομο υπόκεινται στην προσωπική του κρίση και άποψη με αποτέλεσμα να μην εξετάζονται διεξοδικά οι παράμετροι και οι συνέπειες

της κάθε απόφασης.

Όσον αφορά την σωστή διάρθρωση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης πρέπει να συμμετέχουν άτομα με ενεργό ρόλο στην λήψη αποφάσεων, τα οποία θα έχουν τις απαιτούμενες διοικητικές ικανότητες και θα είναι διαφορετικών ειδικοτήτων προκειμένου να μπορούν να λάβουν αποφάσεις για θέματα που αφορούν όλα τα στάδια της λειτουργίας της επιχείρησης.

Επίσης, περίπτωση ανεπαρκούς διοίκησης έχει παρατηρηθεί όταν ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος της επιχείρησης είναι το ίδιο άτομο, λόγω ελλιπούς ελέγχου των πράξεων του.

Β) Ανεπαρκής λογιστική παρακολούθηση – Αφορά την αδυναμία της επιχείρησης να μπορεί να συντάξει έναν εξορθολογισμένο προϋπολογισμό και να ελέγχει την εκτέλεση του, την ανυπαρξία ενός συστήματος κοστολόγησης της παραγωγής, την μη παρακολούθηση της μεταβολής της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού και την μη παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών δεικτών, οι οποίοι μπορούν να δώσουν «σήματα» για την πορεία της επιχείρησης.

Γ) Λανθασμένη εξάπλωση εμπορικής δραστηριότητας – Μία από τις βασικές επιδιώξεις της κάθε επιχείρησης είναι η απόκτηση μεγαλύτερου μεριδίου στην αγορά. Για να επιτύχουν την εξάπλωσή τους, πολλές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα κέρδη τους με αποτέλεσμα ο κύκλος εργασιών τους να είναι δυσανάλογα μεγάλος του ενεργητικού τους. Ο κύκλος εργασιών για να εξυπηρετηθεί χρειάζεται, είτε εισφορά κεφαλαίων από τους μετόχους, είτε νέο δανεισμό. Όσον αφορά τον νέο δανεισμό, οι τράπεζες δύσκολα χρηματοδοτούν τις επιχειρήσεις λόγω του μικρού περιθωρίου κέρδους που έχουν λόγω αυτής της πολιτικής τους, ενώ και οι μέτοχοι είναι πολύ πιθανόν να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν στις συνεχείς αυξήσεις κεφαλαίου που χρειάζονται.

Επίσης, πολλές επιχειρήσεις καθίστανται προβληματικές λόγω της απόφασης της διοίκησης να εξαπλωθούν σε κλάδους, οι οποίοι παρουσιάζουν ανάπτυξη, χωρίς να έχουν

την απαραίτητη εμπειρία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν πολλές ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες την προηγούμενη δεκαετία δραστηριοποιήθηκαν στον κατασκευαστικό κλάδο, ενώ το αντικείμενο δραστηριότητας τους ήταν τελείως διαφορετικό.

Δ) Υψηλό ποσοστό δανειακών κεφαλαίων – Συνήθως εμφανίζεται όταν μία επιχείρηση έχει μία αποτυχημένη επένδυση και για να επιβιώσει αναγκάζεται να προβεί σε νέο δανεισμό. Το πρόβλημα οξύνεται όταν και οι τράπεζες θέλοντας να αποκτήσουν μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς χορηγούν δάνεια που δύσκολα θα αποπληρωθούν.

Όπως αναφέρεται σε πρόσφατη μελέτη του Δ.Ν.Τ. για τις αναδυόμενες αγορές (παρατηρούνται ομοιότητες και με την Ελλάδα) «οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης οφείλονται στον εκτεταμένο τραπεζικό δανεισμό που χρηματοδότησε την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, οδηγώντας σε μεγάλα κέρδη και ελάχιστες πτωχεύσεις. Η εκρηκτική πιστωτική επέκταση, όμως, εγκυμονεί κινδύνους για το χρηματοπιστωτικό σύστημα όπως την υπερβολική αύξηση των επενδύσεων που οδηγεί σε πλεόνασμα παραγωγικής δυνατότητας, μείωση της χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις, αύξηση του κινδύνου πτώχευσης και τελικά ζημιές για τις τράπεζες».

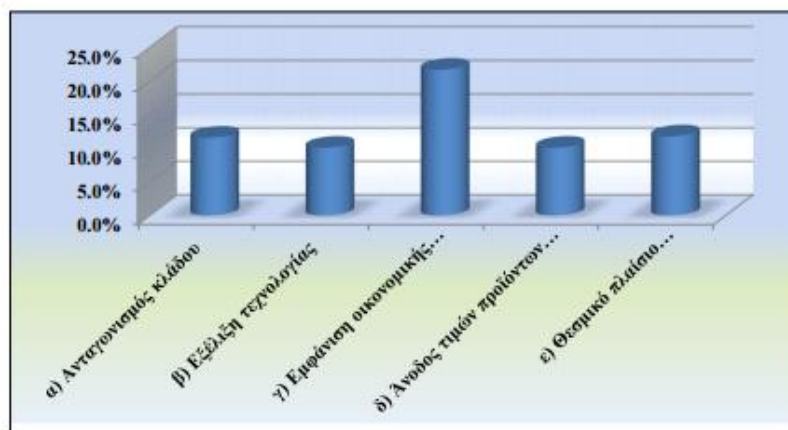
Ε) Φιλόδοξα επενδυτικά σχέδια – Όταν μία επιχείρηση θέλει να εξαπλωθεί πραγματοποιεί επενδύσεις οι οποίες είναι πέραν των δυνατοτήτων της και σε συνδυασμό με την υποεκτίμηση του κόστους και την υπερεκτίμηση των εσόδων της επένδυσης μπορεί να την οδηγήσει στην πτώχευση. Αποτέλεσμα είναι η αναζήτηση νέων κεφαλαίων μέσω τραπεζικού δανεισμού με αποτέλεσμα να αυξηθεί το ποσοστό δανειακών κεφαλαίων της επιχείρησης και να μην μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της.

Όσον αφορά τις εξωεπιχειρησιακές αιτίες και σε αυτή την ερώτηση δόθηκαν πέντε αιτίες και οι ερωτώμενοι έπρεπε να τις διαβαθμίσουν αναλόγως της σημαντικότητας τους από το 1 (λιγότερο σημαντική) έως το 5 (περισσότερο σημαντική).

Οι εξωεπιχειρησιακές αιτίες ήταν οι εξής :

- α) Ανταγωνισμός κλάδου,
- β) Εξέλιξη τεχνολογίας,
- γ) Εμφάνιση οικονομικής ύφεσης / μείωση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ,
- δ) Άνοδος τιμών προϊόντων / κόστους παραγωγής, και
- ε) Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας.

Η αιτία, η οποία συγκέντρωσε τις περισσότερες απαντήσεις ως πιο σημαντική ήταν η εμφάνιση οικονομικής ύφεσης σε μία χώρα με ποσοστό 21,7% και ακολούθησαν το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και ο ανταγωνισμός του κλάδου με 11,8% και 11,6% αντίστοιχα. Οι αιτίες με τις λιγότερες απαντήσεις ως περισσότερο σημαντικές ήταν η εξέλιξη της τεχνολογίας και η άνοδος των τιμών των προϊόντων / κόστους παραγωγής με 10,1% έκαστη.

Διάγραμμα 2 – Εξωεπιχειρησιακές αιτίες

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά των ανωτέρω αιτιών και τα προβλήματα που ανακύπτουν είναι τα εξής (Χαλικιάς, 2012):

A) Ανταγωνισμός κλάδου – Το πρόβλημα είναι έντονο κυρίως στις επιχειρήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν πολυεθνικές εταιρείες. Οι πολυεθνικές έχουν την δυνατότητα μείωσης των τιμών τους σε σημείο που οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν είναι δυνατόν να τις ανταγωνιστούν με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να αγοράζουν τα φθηνότερα προϊόντα των πολυεθνικών. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις για να μπορέσουν να συναγωνιστούν τις πολυεθνικές, πέραν των ανταγωνιστικών τιμών των προϊόντων, πρέπει να προσφέρουν καινοτόμα και ποιοτικά προϊόντα για την προσέλκυση των καταναλωτών.

B) Εξέλιξη τεχνολογίας – Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εκσυγχρονίζουν τον τεχνολογικό τους εξοπλισμό, καθώς ένας παλιός τεχνολογικός εξοπλισμός δεν είναι δυνατόν να παράγει προϊόντα που να καλύπτουν τις απαιτήσεις των καταναλωτών με αποτέλεσμα τα προϊόντα να μην είναι ανταγωνιστικά. Πολλές φορές δεν είναι δυνατόν όλες οι επιχειρήσεις να ακολουθούν την εξέλιξη της τεχνολογίας, καθώς απαιτούνται εξειδικευμένο προσωπικό και μεγάλα ποσά επενδύσεων.

Γ) Εμφάνιση οικονομικής ύφεσης / μείωση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ – Η οικονομική ύφεση σε μία χώρα συνοδεύεται από την μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ και όσο μειώνεται ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ, τόσο αυξάνονται οι πτωχεύσεις των εταιρειών. Οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να βρουν την αναγκαία ρευστότητα λόγω της δυσκολίας των τραπεζών να τις δανειοδοτήσουν. Παράλληλα υπάρχει θμείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών με αποτέλεσμα τη μείωση των πωλήσεων άρα και των κερδών της επιχείρησης.

Δ) Άνοδος τιμών προϊόντων / κόστους παραγωγής – Αποτελεί αιτία για την οποία η διοίκηση μίας επιχείρησης δεν μπορεί να κάνει ενέργειες προκειμένου η επιχείρηση να μην υποστεί τις συνέπειες. Η άνοδος των πρώτων υλών ή των μισθών αποτελούν δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Ε) Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας – Ιδιαίτερα στην Ελλάδα οι επιχειρήσεις πέραν των θεμάτων που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις διεθνώς πρέπει να αντιμετωπίσουν την γραφειοκρατία και τις συνεχείς αλλαγές στη φορολογική νομοθεσία. Οι συχνές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα για να πραγματοποιήσουν νέες επενδύσεις και να προβούν σε μακροχρόνιο σχεδιασμό.

Τελειώνοντας με την ενότητα των αιτιών που καθιστούν μία επιχείρηση προβληματική είναι αυτονόητο ότι η ύπαρξη μίας αιτίας δεν αποκλείει την ύπαρξη κάποιας άλλης. Προς καλύτερη κατανόηση όλων των ανωτέρω παραγόντων είναι χρήσιμο να παραθέσουμε ένα παράδειγμα εταιρείας, η οποία πτώχευσε και τους λόγους που την οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση.

Το 2013 η εταιρεία NUTRIART ABEE (πρώην «ΚΑΤΣΕΛΗΣ»), μετά από αίτησή της κηρύχθηκε σε πτώχευση. Στην αίτησή της αναφέρονται μεταξύ άλλων : «ο σημαντικότερος λόγος που οδήγησε στην υποβολή αίτησης πτώχευσης, ήταν η σημαντική καθυστέρηση στην υλοποίηση της χρηματοοικονομικής διάρθρωσης. Έτσι, παρά τον όγκο των διατεθέντων κεφαλαίων, το γεγονός ότι τα κεφάλαια αυτά δόθηκαν σταδιακά και με καθυστερήσεις και σε συνδυασμό με τη διεθνή κρίση (μεγάλη αύξηση τιμών σίτου/αλεύρων) και την παρατεταμένη ύφεση στην ελληνική αγορά, είχαν ως αποτέλεσμα να μην αποφευχθεί η συρρίκνωση της παραγωγής, που με τη σειρά της, οδήγησε σε μη εφοδιασμό της αγοράς με προϊόντα της εταιρείας και απώλεια πωλήσεων. Αποτέλεσμα ήταν η εταιρεία να στερηθεί του απαραίτητου κεφαλαίου κίνησης και να μην είναι σε θέση πλέον να ανταποκριθεί στις οικονομικές της υποχρεώσεις». (www.enikos.gr).

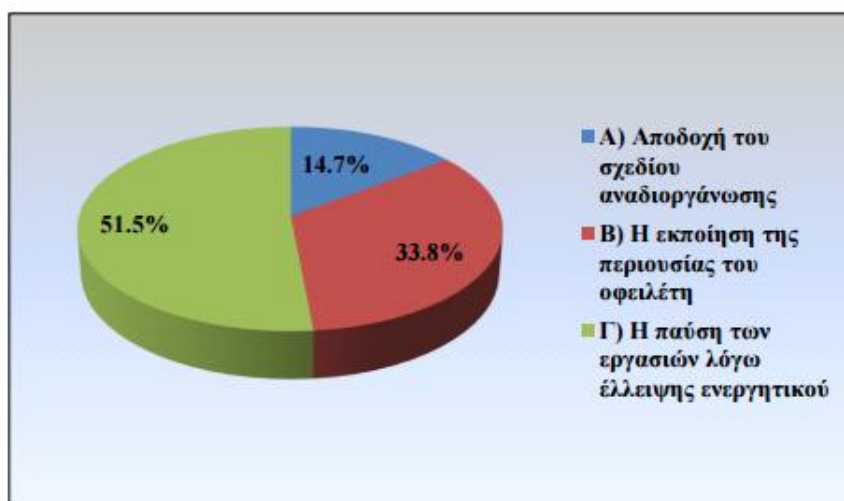
Παρατηρούμε από την αίτηση της εταιρείας ότι υπήρξε συνδυασμός των αιτιών όπως : ανεπαρκής διοίκηση και ανεπαρκής λογιστική παρακολούθηση (σημαντική καθυστέρηση στην υλοποίηση της χρηματοοικονομικής διάρθρωσης), οικονομική ύφεση, άνοδος τιμών / προϊόντων (μεγάλη αύξηση τιμών σίτου/αλεύρων, παρατεταμένη ύφεση στην ελληνική αγορά).

13.3.2 Δεύτερη ενότητα

Η πτωχευτική διαδικασία. Όπως προαναφέρθηκε, στη δεύτερη ενότητα τέθηκαν τέσσερα (4) ερωτήματα σχετικά με την πτωχευτική διαδικασία. Το πρώτο ερώτημα αφορούσε τη συνηθέστερη κατάληξη που έχει η διαδικασία της πτώχευσης και οι ερωτώμενοι είχαν να επιλέξουν ανάμεσα σε τρεις (3) απαντήσεις (Χαλικιάς, 2012):

- α) την αποδοχή του σχεδίου αναδιοργάνωσης,
- β) την εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη και
- γ) την παύση των εργασιών λόγω έλλειψης ενεργητικού.

Η επιλογή με τις περισσότερες απαντήσεις ήταν η παύση των εργασιών λόγω έλλειψης ενεργητικού με ποσοστό 51,5%, δεύτερη επιλογή ήταν η εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη με 33,8% και τρίτη επιλογή ήταν η αποδοχή η του σχεδίου αναδιοργάνωσης με 14,7%.

Διάγραμμα 3 – Κατάληξη πτωχευτικής διαδικασίας

Αν και δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία από τους αρμόδιους φορείς

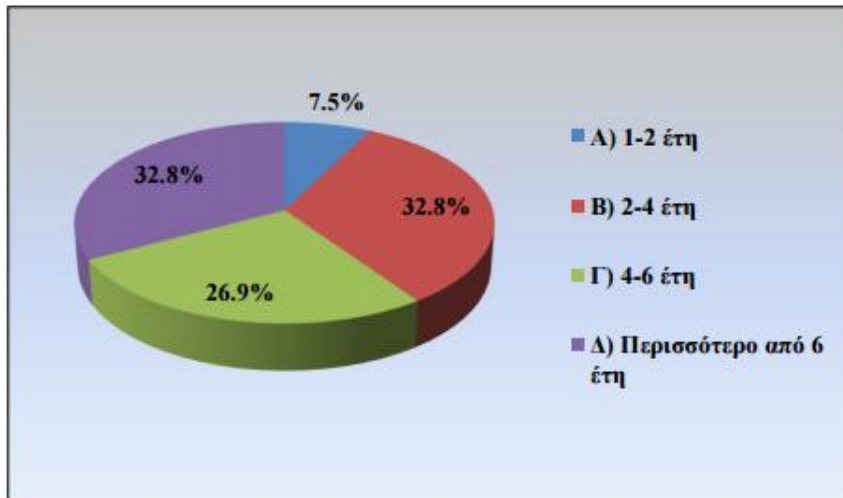
προς επιβεβαίωση των ανωτέρω απαντήσεων από την καθημερινή πρακτική προκύπτει ότι η συνηθέστερη κατάληξη της πτώχευσης είναι είτε η εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη, είτε η παύση των εργασιών λόγω έλλειψης ενεργητικού. Η αποδοχή του σχεδίου αναδιοργάνωσης από τον οφειλέτη μπορεί να υπάρχει στο νόμο, αλλά στην πραγματικότητα εάν υπήρχε δυνατότητα ρύθμισης των χρεών θα είχε

A) Αποδοχή του σχεδίου αναδιοργάνωσης

B) Η εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη

Γ) Η παύση των εργασιών λόγω έλλειψης ενεργητικού επιτευχθεί προ της απόφασης της πτώχευσης (ιδίως για τα φυσικά πρόσωπα), ενώ οι επιχειρήσεις προ της πτώχευσης τους συνήθως έχουν υποβάλει αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης μέσω του άρθρου 99 και έχει απορριφτεί.

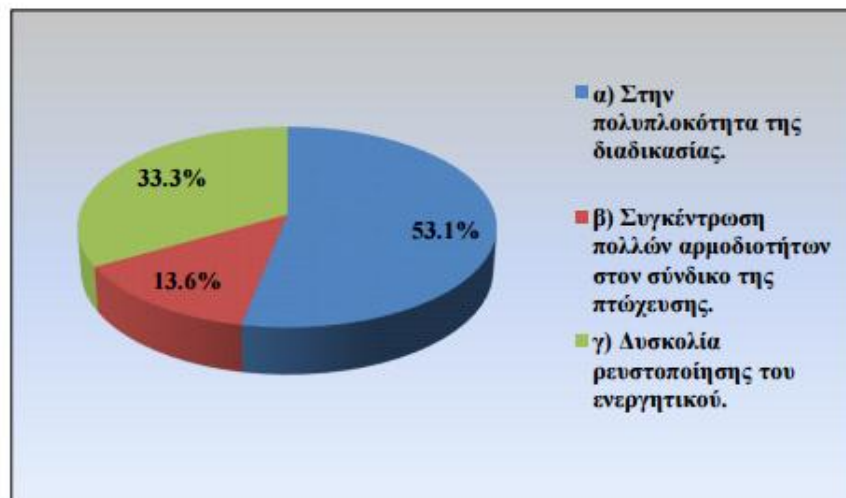
Το επόμενο ερώτημα αφορούσε τη χρονική διάρκεια της πτώχευσης. Ποσοστό 92,5% των ερωτηθέντων απάντησε ότι η πτώχευση είναι μία διαδικασία, η οποία διαρκεί περισσότερο από δύο (2) έτη, ενώ μόλις το 7,5% των ερωτηθέντων απάντησε ότι η πτώχευση διαρκεί έως δύο (2) έτη. Πιο αναλυτικά ποσοστό 26,9% απάντησε ότι η πτώχευση διαρκεί από 4-6 έτη, ποσοστό 32,8% ότι διαρκεί περισσότερο από έξι (6) έτη και τέλος ποσοστό 32,8% ότι διαρκεί από 2-4 έτη.

Διάγραμμα 4 – Χρονική διάρκεια πτώχευσης

Αποκαλυπτικά για το πόσο χρονοβόρα, δαπανηρή και αναποτελεσματική είναι η διαδικασία πτώχευσης στην Ελλάδα είναι τα στοιχεία της τελευταίας έκθεσης «Doing Business 2014» που καταρτίζει η Παγκόσμια Τράπεζα. Η χώρα μας βρίσκεται στην 87η θέση μεταξύ 189 χωρών σε ότι αφορά την ολοκλήρωση των διαδικασιών πτώχευσης, καθώς για μία μεσαία επιχείρηση απαιτούνται κατά μέσο όρο 3,5 χρόνια (σε χώρες όπως η Ιρλανδία μόλις τρεις μήνες), ενώ ο βαθμός ανάκαμψης είναι πολύ χαμηλός.

Η διάρκεια της πτώχευσης συναρτάται άμεσα με τις δυσκολίες της διαδικασίας έως την περάτωσή της και αυτό ήταν το περιεχόμενο της επόμενης ερώτησης. Ως σημαντικότερη αιτία για την καθυστέρηση της περάτωσης της πτώχευσης επιλέχτηκε η πολυπλοκότητα της διαδικασίας με ποσοστό 53,1%, ακολούθησε η δυσκολία ρευστοποίησης του ενεργητικού με 33,3% και τέλος η συγκέντρωση πολλών αρμοδιοτήτων στο σύνδικο της πτώχευσης με ποσοστό 13,6%.

Διάγραμμα 5 – Αίτιες καθυστέρησης περάτωσης πτώχευσης

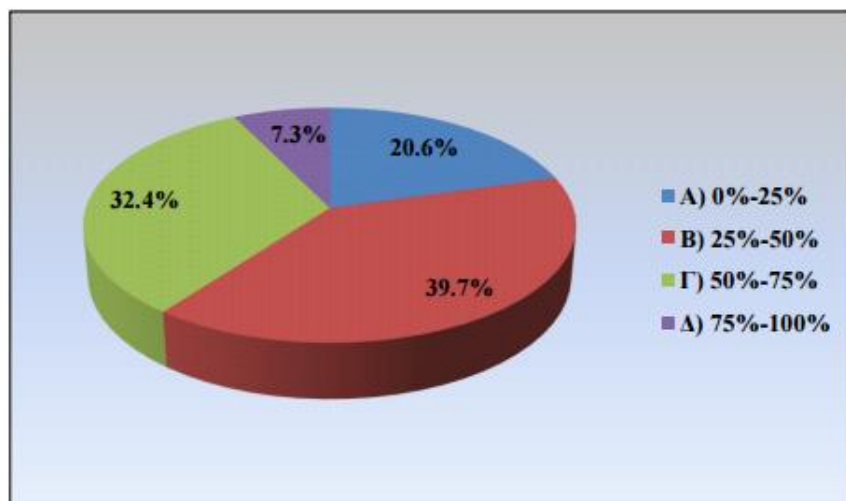
Σε συνέχεια των ανωτέρω απαντήσεων χαρακτηριστικό και πιο πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η εταιρεία «Πετζετάκις Βορείου Ελλάδος Α.Ε.», θυγατρική του ομίλου Πετζετάκις, η οποία ήταν εταιρεία κατασκευής πλαστικών με παρουσία σε πολλές χώρες. Η θυγατρική εταιρεία πτώχευσε τον 7ο / 2012 και από τον 6ο / 2013 είχε δοθεί άδεια στο σύνδικο της πτώχευσης να προβεί στην εκποίηση της ακίνητης και κινητής περιουσίας της εταιρείας, η οποία περιλάμβανε οικόπεδα, κτίρια, παραγωγικό και υποστηρικτικό εξοπλισμό της επιχείρησης στη Βιομηχανική Περιοχή της Σίνδου, στη Θεσσαλονίκη.

Το μεγαλύτερο σε αξία ακίνητο της επιχείρησης εκποιήθηκε τον 11ο / 2015 (2,5 χρόνια δλδ αργότερα) έναντι τιμήματος €1,5 εκ., το οποίο όμως θα κατανεμηθεί στους αναγγελθέντες πιστωτές, αφού ολοκληρωθούν οι εργασίες της πτώχευσης και οριστικοποιηθεί το ποσό για το οποίο θα καταταγούν λόγω διαφωνιών για το ποσό που πρέπει να εισπράξουν οι εργαζόμενοι και το Δημόσιο (www.capital.gr)

Το τελευταίο ερώτημα της ενότητας της πτωχευτικής διαδικασίας αφορούσε το ποσοστό των επιχειρήσεων, οι οποίες πριν πτωχεύσουν είχαν υποβάλει αίτημα εξυγίανσης. Ποσοστό 60% των ερωτηθέντων απάντησε ότι τουλάχιστον οι μισές από τις

επιχειρήσεις που πτώχευσαν προηγουμένως είχαν υποβάλει αίτηση για υπαγωγή τους στη διαδικασία εξυγίανσης. α) Στην πολυπλοκότητα της διαδικασίας. β) Συγκέντρωση πολλών αρμοδιοτήτων στον σύνδικο της πτώχευσης. γ) Δυσκολία ρευστοποίησης του ενεργητικού.

Διάγραμμα 6 - Ποσοστό πτωχευμένων επιχειρήσεων, που είχαν υποβάλει αίτημα Εξυγίανσης

Πράγματι, τα τελευταία χρόνια αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις προσπάθησαν να αποφύγουν την πτώχευση υποβάλλοντας αίτηση για υπαγωγή τους στη διαδικασία εξυγίανσης. Όταν όμως οι αιτήσεις τους απορρίφθηκαν μερικοί εκ των πιστωτών υπέβαλαν αίτηση για να κηρυχτούν οι επιχειρήσεις σε πτώχευση για τη διαφύλαξη των συμφερόντων τους.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής παραδείγματα εταιρειών :

- NEOSET – Η εταιρεία τον 11ο / 2012 είχε υποβάλλει αίτηση για την υπαγωγή της στο άρθρο 99 του πτωχευτικού κώδικα, η οποία όμως απορρίφθηκε τον 6ο / 2013. Μετά από αυτή την εξέλιξη οι εργαζόμενοι της επιχείρησης για να διαφυλάξουν μέρος των οφειλομένων προς αυτούς υπέβαλαν αίτηση κήρυξης της

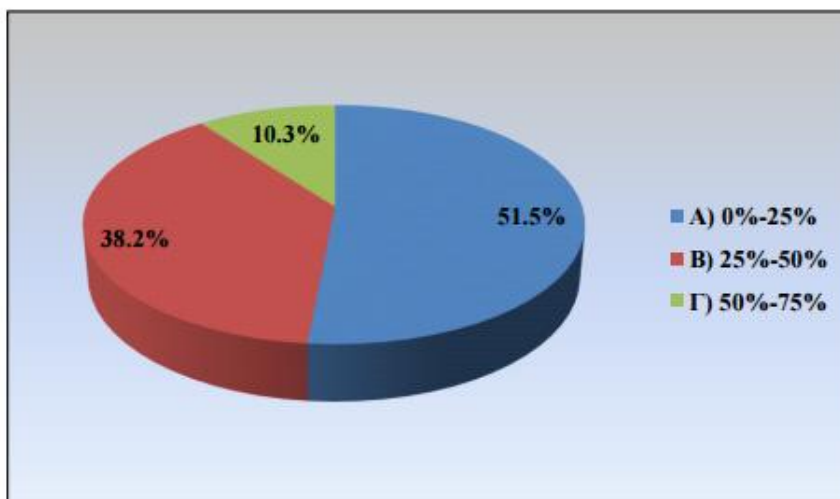
εταιρείας σε πτώχευση, η οποία έγινε δεκτή. (www.tovima.gr)

- ΑΤΛΑΝΤΙΚ – Τον 11ο / 2010 το Π.Π. Αθηνών αποφάσισε το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής της εταιρείας. Μετά από σχεδόν επτά (7) μήνες διαπραγματεύσεων μόνο το 7% περίπου των πιστωτών (απαιτείτο το 51%) είχε συναινέσει στο σχέδιο αναδιοργάνωσης της εταιρείας με αποτέλεσμα να λήξει η διαδικασία. Εν συνεχεία ένας εκ των προμηθευτών της εταιρείας κατέθεσε αίτηση πτώχευσης της εταιρείας με αποτέλεσμα τον 8ο / 2011 η εταιρεία να κηρυχθεί σε πτώχευση. (www.protothema.gr)
- FOKAS – Η εταιρεία τον 11ο / 2012 υπέβαλε αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης, η οποία απορρίφτηκε και τον 5ο / 2014 κηρύχθηκε σε πτώχευση. Την αίτηση πτώχευσης την είχε υποβάλει πιστωτής της εταιρείας για να εισπράξει χρέη €40 χιλ. Από τη διαδικασία επαλήθευσης των απαιτήσεων των πιστωτών προέκυψε ότι η εταιρεία οφείλει συνολικά € 74.100 χιλ. (www.capital.gr)
- SHELMAN – Η εταιρεία τον 2ο / 2013 είχε υποβάλει αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 99, η οποία απορρίφτηκε. Τον 5ο / 2014 η εταιρεία κηρύχθηκε σε πτώχευση κατόπιν αίτησης 65 εργαζομένων. Η Shelman διέθετε δύο εργοστάσια σε Χαλκίδα και Κομοτηνή, αλλά η μεγάλη πτώση της εγχώριας ζήτησης για προϊόντα ξυλείας λόγω της καθίζησης της οικοδομής και οι αθρόες εισαγωγές την οδήγησαν στην πτώχευση. Τα συνολικά χρέη της εταιρείας υπολογίζεται ότι ξεπερνούν τα €140.000 χιλ. (www.kathimerini.gr).

13.3.3 Τρίτη ενότητα. Η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων.

Στο τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου τέθηκαν δέκα (10) ερωτήματα με σκοπό να εξαχθούν συμπεράσματα για τις επιχειρήσεις που τηρούν τους όρους της συμφωνίας, αλλά και την αντιμετώπιση που έχουν από τις τράπεζες όταν δεν την τηρούν, τι διευκολύνσεις ζητάνε οι επιχειρήσεις από τους πιστωτές, πόσες επιχειρήσεις έχουν ανακάμψει μέσω αυτής της διαδικασίας και τέλος ζητήθηκε η άποψη των ερωτώμενων σχετικά με τις νέες διατάξεις που ψηφίστηκαν τον 8ο / 2015 και άλλαξαν αρκετά σημεία του πτωχευτικού κώδικα.

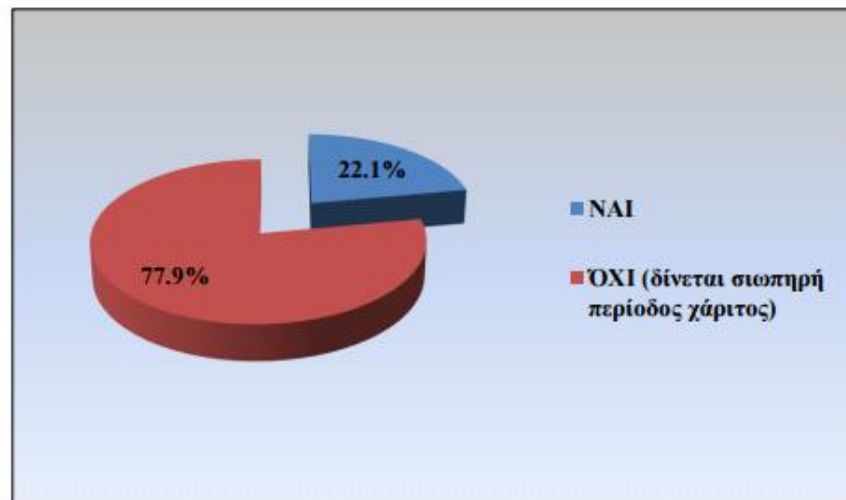
Τα πρώτα τρία ερωτήματα αφορούσαν το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης και τηρούν τους όρους της συμφωνίας, καθώς και τις ενέργειες των τραπεζών όταν δεν τους τηρούν. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις τα ποσοστά τήρησης των όρων της συμφωνίας είναι πολύ χαμηλά. Σχεδόν το 90% των ερωτηθέντων απάντησε ότι ούτε το 50% των επιχειρήσεων δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του, ενώ ούτε μία απάντηση δεν έλαβε η επιλογή τήρησης της συμφωνίας σε ποσοστό άνω του 75% των επιχειρήσεων.

Διάγραμμα 7 – Ποσοστό επιχειρήσεων που τηρούν τους όρους της συμφωνίας

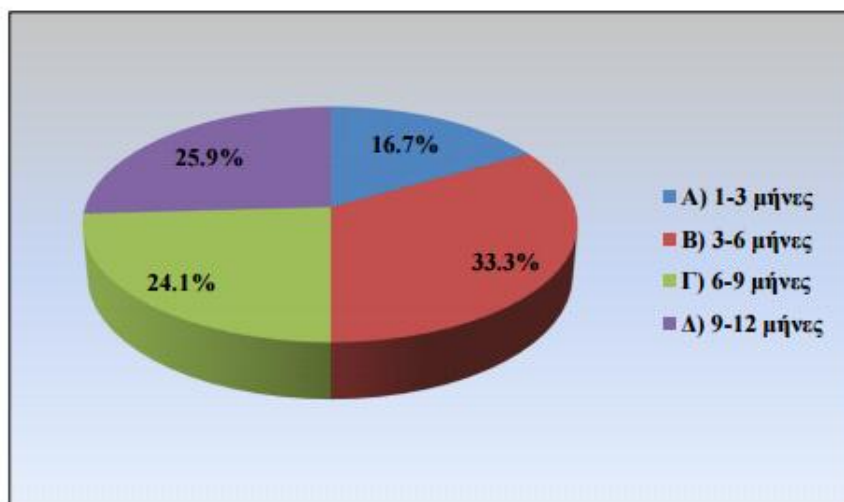
Η υποβολή αίτησης για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης από μία επιχείρηση αποτελεί για πολλούς ένα βήμα πριν την κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση. Πολλές

διοικήσεις επιχειρήσεων δεν έλαβαν τα κατάλληλα μέτρα με αποτέλεσμα τα οικονομικά στοιχεία και οι οφειλές που αναφέρονται στις αιτήσεις να μην αφήνουν πολλά περιθώρια δράσης τόσο για την επιχείρηση όσο και για τους πιστωτές. Αυτός είναι ο κυριότερος λόγος που στο επόμενο ερώτημα που αφορά την καταγγελία ή όχι των συμφωνιών που δεν τηρούνται το 77,9% απάντησε ότι οι τράπεζες δεν προβαίνουν σε καταγγελία, αλλά δίνεται μία σιωπηρή περίοδος χάριτος.

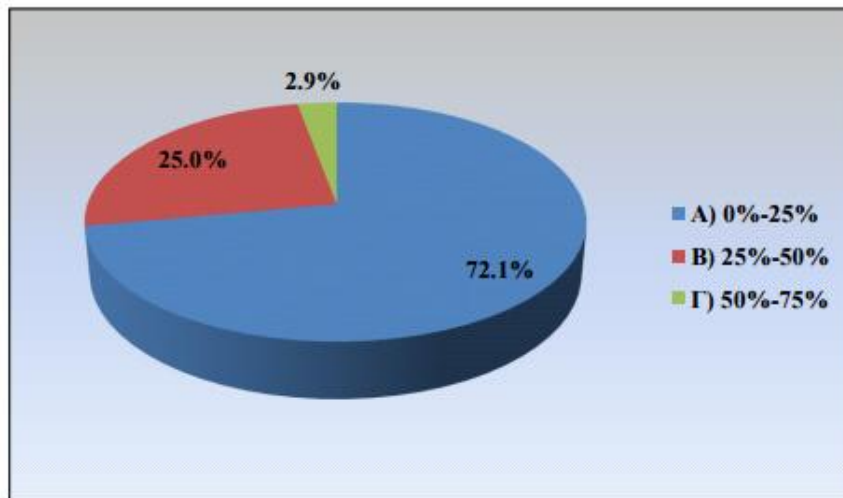
Διάγραμμα 8 – Ποσοστό καταγγελιών μη τηρούμενων συμφωνιών

Προφανώς, μία τέτοια απόφαση από πλευράς τραπεζών εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχείρησης, ο αριθμός των απασχολούμενων, το ύψος των οφειλών, οι εμπράγματα ασφάλειες κτλ. Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν είναι προφανές ότι σε ποσοστό 83,3% των περιπτώσεων η περίοδος χάριτος είναι άνω των τριών μηνών και μόλις σε ποσοστό 16,7% των περιπτώσεων η περίοδος χάριτος είναι μικρότερη.

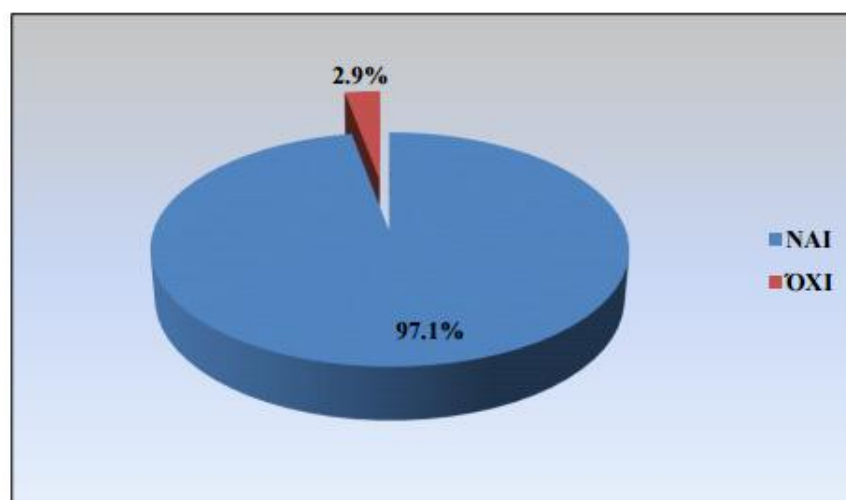
Διάγραμμα 9 – Διάρκεια και ποσοστό περιόδου χάριτος

Απόρροια των όσων αναφέρθηκαν είναι οι απαντήσεις στα δύο (2) επόμενα ερωτήματα. Το πρώτο ερώτημα αφορούσε το ποσοστό ανάκαμψης των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης και είναι πολύ χαμηλό. Ποσοστό 97,1% απάντησε ότι ούτε οι μισές δεν καταφέρνουν να ανακάμψουν. Πιο αναλυτικά 72,1% απάντησε ως ανώτερο ποσοστό ανάκαμψης το 25% των επιχειρήσεων και 25% απάντησε ως ανώτερο ποσοστό το 50%. Σε συνέχεια του ανωτέρω ερωτήματος παραθέτουμε τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα από τα πληροφοριακά συστήματα του Γ.Ε.ΜΗ. και αφορούν τις επιχειρήσεις που υπέβαλαν αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης κατά τα έτη 2012 – 2015. Το σύνολο των εταιρειών είναι 1.940. Από αυτές οι 783 γύρισαν σε ενεργές, οι 513 διαγράφηκαν από το ΓΕΜΗ (διαγραφή και διακοπή ΔΟΥ), οι 54 παραμένουν σε καθεστώς συνδιαλλαγής, οι 51 τέθηκαν σε καθεστώς λύσης και εκκαθάρισης, οι 534 τέθηκαν σε πτώχευση και 5 εταιρείες καταχωρίζονται σε κατάσταση «άλλο». Βέβαια, αυτά τα στοιχεία δόθηκαν με επιφύλαξη, καθώς προέρχονται από τα Μητρώα Πτωχέσεων που τηρούνται στις κατά τόπους γραμματείες των Πρωτοδικείων, χωρίς να είναι γνωστό κατά πόσο οι γραμματείες ενημερώνουν εγκαίρως τα αρχεία.

Διάγραμμα 10 – Ποσοστό ανάκαμψης των επιχειρήσεων υπαγμένων στην εξυγίανση

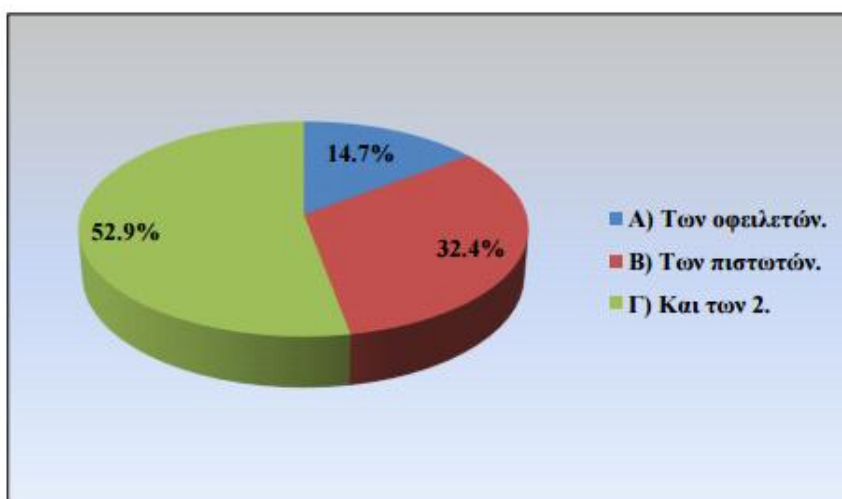
Το δεύτερο ερώτημα ζητούσε τη γνώμη των ερωτώμενων σχετικά με την αντίληψη που επικρατεί ότι κάποιες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τη διαδικασία εξυγίανσης για να αποφύγουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους και σχεδόν όλοι (97,1%) απάντησαν καταφατικά.

Διάγραμμα 11 – Ποσοστό επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν τη διαδικασία

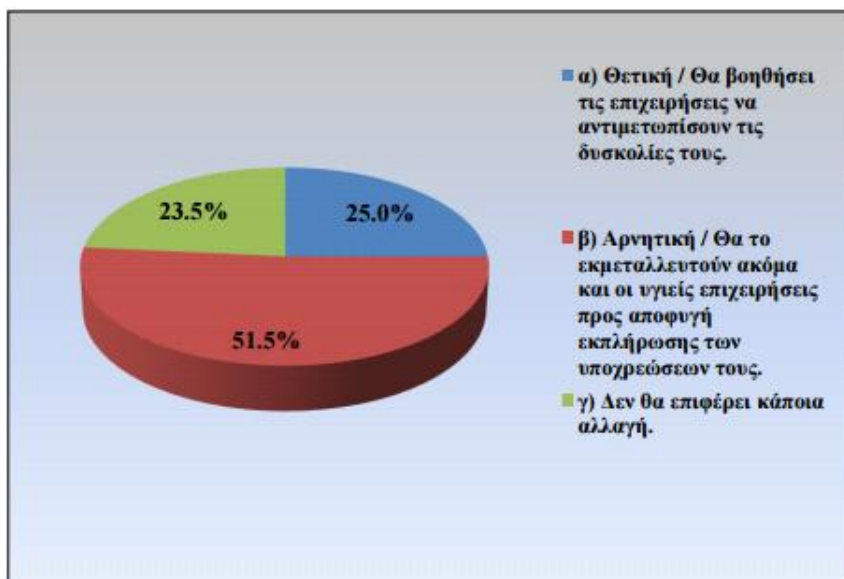
εξυγίανσης για να αποφύγουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους.

Εν συνεχεία οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε δύο (2) ερωτήματα σχετικά με τις αλλαγές που ισχύουν από 01.01.2016 λόγω της ψήφισης του νόμου 4336/2015, ο οποίος έφερε αλλαγές στον ΚΠολΔ. Στο πρώτο ερώτημα έπρεπε να απαντηθεί ποιοι θα είναι πιο ωφελημένοι από τις αλλαγές αυτές. Το 52,9% απάντησε ότι τόσο οι πιστωτές, όσο και οι οφειλέτες θα είναι ωφελημένοι, 32,4% απάντησε ότι ωφελημένοι θα είναι οι πιστωτές και 14,7% ότι ωφελημένοι θα είναι οι οφειλέτες.

Διάγραμμα 12 – Ωφελημένοι από τις αλλαγές του ν. 4346/2015

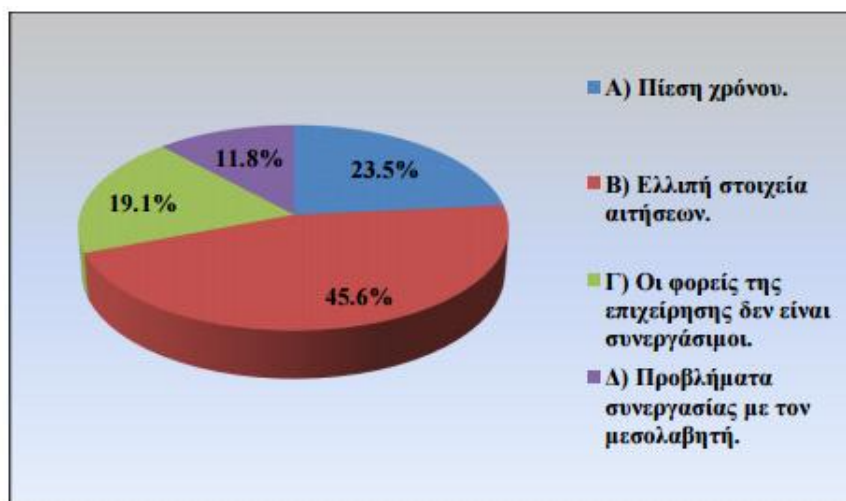
Στο δεύτερο ερώτημα οι συμμετέχοντες έπρεπε να σχολιάσουν θετικά, αρνητικά ή ουδέτερα το γεγονός, ότι πλέον αίτησης υπαγωγής εξυγίανσης μπορούν να υποβάλουν και επιχειρήσεις για τις οποίες υπάρχει απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας. Το 51,5% των ερωτηθέντων θεωρεί την εξέλιξη αρνητική, καθώς θα το εκμεταλλευτούν ακόμα και οι υγιείς επιχειρήσεις προς αποφυγή εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους, το 23,5% θεωρεί ότι αυτή η εξέλιξη δε θα επιφέρει κάποια αλλαγή και τέλος το 25% θεωρεί θετική την εξέλιξη, δηλαδή θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες τους.

Διάγραμμα 13 – Κριτική για τη δυνατότητα υποβολής αίτηση εξυγίανσης και από επιχειρήσεις που υπάρχει απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας

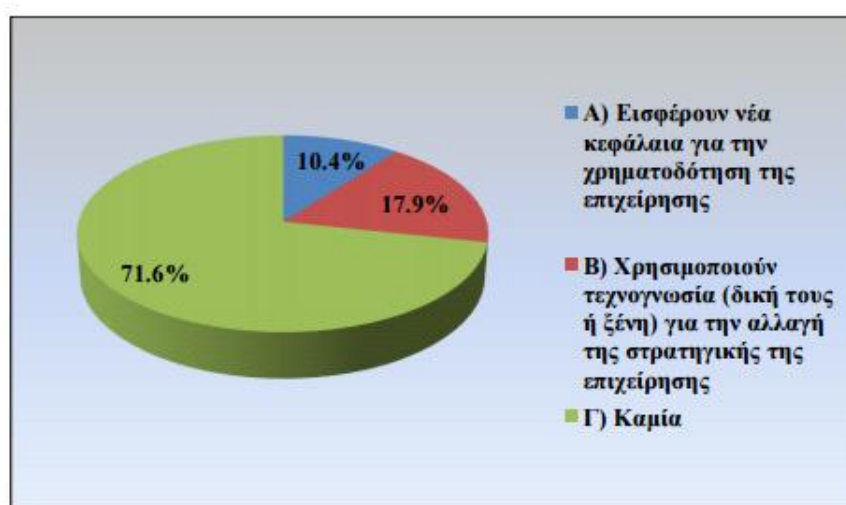
Το επόμενο ερώτημα αφορούσε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα στελέχη των τραπεζών κατά την εξέταση μίας αίτησης υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης. Το 45,6% απάντησε ότι η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζει είναι τα ελλιπή στοιχεία των αιτήσεων, το 23,5% η πίεση χρόνου, το 19,1% το γεγονός ότι οι φορείς της επιχείρησης δεν είναι συνεργάσιμοι και τέλος 11,8% απάντησε ότι υφίστανται προβλήματα συνεργασίας με το μεσολαβητή.

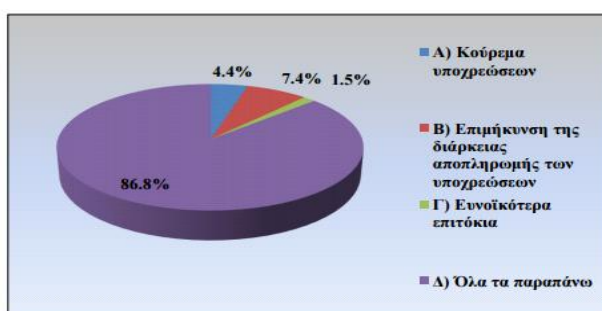
Διάγραμμα 14 – Δυσκολίες στελεχών τραπεζών κατά την εξέταση μίας αίτησης υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης

Τα δύο τελευταία ερωτήματα σχετίζονταν με τις επιχειρήσεις, οι οποίες υποβάλουν αίτηση εξυγίανσης. Το πρώτο ερώτημα αφορούσε τη συνδρομή των μετόχων των εταιρειών στη διαδικασία. Το 71,6% απάντησε ότι οι μέτοχοι δε συμμετέχουν καθόλου στη διαδικασία, το 17,9% απάντησε ότι η συμμετοχή τους εστιάζεται στην τεχνογνωσία για την αλλαγή της στρατηγικής της επιχείρησης και το 10,4% ότι εισφέρουν νέα κεφάλαια για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.

Διάγραμμα 15 – Συνδρομή των μετόχων των εταιρειών στη διαδικασία εξυγίανσης

Το τελευταίο ερώτημα αφορούσε τη στρατηγική που ακολουθούν οι επιχειρήσεις στις αιτήσεις τους με σκοπό τη ρύθμιση των οφειλών τους. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις οι επιχειρήσεις στη συντριπτική τους πλειοψηφία (86,8%) επιδιώκουν κυρίως : κούρεμα των υποχρεώσεων τους, επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής και ευνοϊκότερα επιτόκια.

Διάγραμμα 16 – Στρατηγική επιχειρήσεων στις αιτήσεις εξυγίανσης

Συμπεράσματα - Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Οι αλλαγές στον Πτωχευτικό Κώδικα που ψηφίστηκαν τον Αύγουστο 2015 βρίσκονται σε πλήρη εναρμόνιση με την από 12.03.2014 Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επιχειρηματική αποτυχία και αφερεγγυότητα και έγιναν με σκοπό οι διαδικασίες να ανταποκρίνονται στις ευρωπαϊκές και διεθνείς προδιαγραφές. Κατωτέρω παρατίθενται οι κυριότερες αλλαγές με τα θετικά / αρνητικά τους και οι προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

- Εισαγωγή συμβούλου αφερεγγυότητας. Θα αντικαταστήσουν το σύνδικο, το μεσολαβητή, τον ειδικό εντολοδόχο και τον ειδικό εκκαθαριστή αναλόγως της διαδικασίας. Θα είναι πιστοποιημένα πρόσωπα με γνώσεις στα οικονομικά, το πτωχευτικό, το φορολογικό και το εμπορικό δίκαιο. Θετική εξέλιξη, καθώς μέχρι πρότινος μοναδικό κριτήριο για να οριστεί κάποιος σύνδικος ήταν να είναι δικηγόρος με 5ετή προϋπηρεσία.
- Μείωση περιόδου απαλλαγής φυσικών προσώπων από χρέη. Με τη διάταξη αυτή μειώνεται ο χρόνος απαλλαγής των φυσικών προσώπων που θα πτωχεύσουν από 01.01.2016 από δέκα (10) έτη σε (3) έτη. Με αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα πιο γρήγορης επαγγελματικής επαναδραστηριοποίησης του φυσικού προσώπου.
- Δυνατότητα υπαγωγής στη διαδικασία της εξυγίανσης. Αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης πλέον μπορούν να υποβάλουν επιχειρήσεις, οι οποίες μπορεί να περιέλθουν σε κατάσταση «πιθανής αφερεγγυότητας». Δεν είναι υποχρεωτικό δηλαδή, η επιχείρηση να βρίσκεται σε παρούσα ή πιθανή μελλοντική αδυναμία πληρωμών. Επίσης, επιτρέπεται σε μία επιχείρηση νέα υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης μετά από τρία (3) έτη (αντί 5ετίας που ίσχυε μέχρι σήμερα), αν είχε υπαχθεί προγενέστερα σε διαδικασία εξυγίανσης. Αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη αλλαγή που πραγματοποιήθηκε. Θα φανεί στην πράξη, εάν πραγματικά θα χρησιμοποιηθεί από τις επιχειρήσεις ως προληπτικό

μέτρο έναντι της πιθανής πτώχευσης τους ή εάν θα χρησιμοποιηθεί ως ένας τρόπος προστασίας της περιουσίας της επιχείρησης ή των φορέων της.

- Αύξηση της διάρκειας των διαπραγματεύσεων. Με την αποδοχή της αίτησης της επιχείρησης για την υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης, εκδίδεται από το δικαστήριο η απόφαση υπαγωγής. Με την έκδοση της απόφασης ξεκινάει η περίοδος των διαπραγματεύσεων μεταξύ επιχείρησης και πιστωτών με ελάχιστο χρόνο τους τέσσερις (4) μήνες και ανώτερο τους δώδεκα (12), αντί για τη μέγιστη διάρκεια των τριών (3) μηνών που ίσχυε. Καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων οι απαιτήσεις των πιστωτών δεν παραγράφονται, ενώ η επιχείρηση δεν μπορεί να προβαίνει σε πωλήσεις των περιουσιακών της στοιχείων. Το μέτρο αυτό θα έχει θετικά αποτελέσματα μόνο για τις περιπτώσεις που η επιχείρηση έχει εγκαίρως διαγνώσει ότι υφίστανται προβλήματα που πρέπει να λύσει. Από τα έως τώρα δεδομένα υπάρχει κίνδυνος η αύξηση της διάρκειας των διαπραγματεύσεων να χρησιμοποιηθεί για την αποφυγή εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων.
- Μείωση του κόστους υπαγωγής στη διαδικασία. Οι επιχειρήσεις απαλλάσσονται της καταβολής του παράβολου των € 2.000 - € 7.000 που απαιτείτο για την κατάθεση της αίτησης εξυγίανσης και αποτελούσε την αμοιβή του μεσολαβητή. Πλέον, η ορισθείσα αμοιβή του μεσολαβητή από το δικαστήριο αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης με την επιχείρηση. Οποιοδήποτε μέτρο συνεπάγεται μείωση κόστους για μία επιχείρηση δεν μπορεί παρά να αντιμετωπιστεί θετικά.
- Αύξηση διάρκειας προστασίας της επιχείρησης από αναγκαστικές εκτελέσεις. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων το δικαστήριο διατάσσει την αναστολή των καταδικαστικών μέτρων κατά των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, των συνοφειλετών και των εγγυητών. Η αναστολή χορηγείται, όταν στις διαπραγματεύσεις συμμετέχουν (ή δηλώσουν ότι θα συμμετάσχουν) πιστωτές, οι οποίοι εκπροσωπούν ποσοστό τουλάχιστον 30% των χρεών της επιχείρησης

συμπεριλαμβανομένου του 20% των εμπραγμάτων. Το δικαστήριο δύναται να παράσχει την προστασία ακόμα και σε περίπτωση που θεωρεί πιθανή την επίτευξη της συμφωνίας εξυγίανσης προκειμένου να αποτραπεί η πτώχευση της επιχείρησης. Ως προς την αποτελεσματικότητα αυτού του μέτρου ισχύει ό,τι αναφέρθηκε και για την αύξηση διάρκειας των διαπραγματεύσεων.

- Πιο εύκολη η δικαστική επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Εάν με τη συμφωνία εξυγίανσης συμφωνούν οι πιστωτές που εκπροσωπούν ποσοστό τουλάχιστον 60%⁵⁶ των χρεών της επιχείρησης (συμπεριλαμβανομένου του 40% των εξασφαλισμένων πιστωτών) δεν απαιτείται να αποδεικνύεται η βιωσιμότητα της επιχείρησης. Με αυτό τον τρόπο επιβάλλεται ο δικαστής να προβεί στη δικαστική επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, χωρίς να προβαίνει σε αξιολόγηση της συμφωνίας και του επιχειρηματικού σχεδίου της επιχείρησης, όπως ίσχυε μέχρι τώρα. Θετική εξέλιξη, καθώς τα προηγούμενα χρόνια είχαν διατυπωθεί ενστάσεις τόσο από τις επιχειρήσεις, όσο και από τους πιστωτές σχετικά με την αξιολόγηση των δικαστών επί των επιχειρηματικών σχεδίων, αφού οι περισσότεροι εξ' αυτών δεν είχαν τις απαραίτητες χρηματοοικονομικές γνώσεις για να τα αξιολογήσουν.

Πέραν των πρόσφατων αλλαγών που αναφέρθηκαν ανωτέρω υπάρχουν και άλλα σημεία του ΠτΚ, τα οποία θα μπορούσαν να αλλάξουν μελλοντικά με σκοπό η τυχόν επαναδραστηριοποίηση του οφειλέτη να γίνει γρηγορότερα.

Μια θεμελιώδης αλλαγή που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σχετίζεται με το αν ο πτωχός οδήγησε με δόλο την επιχείρηση του σε πτώχευση ή όχι. Βάσει του ΠτΚ, αρχικά όλοι οι πτωχοί θεωρούνται ως μη συγγνωστοί και θα πρέπει να κριθεί αν κάποιος από όλους είναι συγγνωστός. Αντί λοιπόν να αποφαινεται στο τέλος ο δόλος ή όχι του οφειλέτη θα μπορούσε να γίνεται στα αρχικά στάδια της πτώχευσης.

Ένα άλλο πρόβλημα που υφίσταται με τη διαδικασία της πτώχευσης αφορά πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες απορρίπτεται η αίτηση πτώχευσης, καθώς το ενεργητικό του

οφειλέτη δεν επαρκεί ούτε για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας. Σε περίπτωση απόρριψης για την αιτία αυτή, το πτωχευτικό δικαστήριο διατάσσει την καταχώρηση του ονόματος ή της επωνυμίας, κατά περίπτωση, του οφειλέτη στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, καθώς και στα Μητρώα Πτωχεύσεων και η καταχώρηση διαγράφεται μετά την πάροδο 3ετίας.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι οι νέες προθεσμίες που εισάγονται με τις νέες διατάξεις είναι δύσκολο να εφαρμοστούν, λόγω του μεγάλου όγκου εργασιών που έχουν τα αρμόδια δικαστήρια. Ίσως πρέπει να τεθεί επί τάπητος η δημιουργία πτωχευτικών δικαστηρίων, τουλάχιστον στην Αθήνα, στον Πειραιά και στη Θεσσαλονίκη, τα οποία θα ασχολούνται μόνο με τις διαδικασίες πτώχευσης και εξυγίανσης. Η εξειδίκευση των δικαστών που θα τα απαρτίζουν θα είναι προς όφελος όλων των εμπλεκομένων, ενώ η δημιουργία τέτοιων δικαστηρίων θα βοηθήσει και στη δημιουργία ενός μητρώου που θα καταχωρούνται οι αιτήσεις και οι αποφάσεις και θα υπάρχει ομοιόμορφη καταγραφή από όλα τα δικαστήρια της χώρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνόγλωσσες

Αυγητίδης, Δ. (2011), Η εξυγίανση των επιχειρήσεων μέσω προπτωχευτικών συμφωνιών, Αθήνα : εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη. Βάμβουκας, Μ. (1991), Εισαγωγή στη μεθοδολογική έρευνα και ερμηνεία, Αθήνα : Γρηγόρης

Γάκη, Ε. (2015), Νέο Πτωχευτικό Δίκαιο, Αθήνα : εκδόσεις Αρναούτη. Κοτσίρης, Λ. (2011), Πτωχευτικό Δίκαιο, 8 η έκδοση, Αθήνα : εκδόσεις Σάκκουλα.

Μιχαλόπουλος, Γ. (2015) Πτωχευτική Νομοθεσία, 3 η έκδοση, Αθήνα : εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Μιχαλόπουλος, Γ. (2013), Οι προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του πτωχευτικού κώδικα, Αθήνα : εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Περράκης, Ε. (2012), Πτωχευτικό Δίκαιο, 2η έκδοση, Αθήνα : εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Ποταμίτης, Σ. (2013), Εναρμόνιση της απαλλαγής από χρέη στην Ευρώπη; Η ομάδα εργασίας του δεύτερου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου για την πτώχευση και αναδιοργάνωση, Δίκαιο επιχειρήσεων και εταιρειών, 1133-1140

Ρόκας, Α. (2011), Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, Αθήνα : εκδόσεις Σάκκουλα.

Ρόκας, Ν. (1997), Στοιχεία Πτωχευτικού Δικαίου, β' έκδοση, Αθήνα : εκδόσεις Σάκκουλα.

Ρόκας, Ν. (2012), Εμπορική Νομοθεσία : Πτωχευτικός Κώδικας, Αθήνα : εκδόσεις Σάκκουλα.

Χαλικιάς, Ι. (2002), Στατιστική Μέθοδοι Ανάλυσης για επιχειρηματικές αποφάσεις, 2η έκδοση, Αθήνα : εκδόσεις Rosili.

Ψυχομάνης, Σ. (2016), Πτωχευτικό Δίκαιο και δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, Αθήνα : εκδόσεις Σάκκουλα.

Ψυχομάνης, Σ. (2013), Πτωχευτικό Δίκαιο. Βασική εμπορική νομοθεσία, Αθήνα : εκδόσεις Σάκκουλα.

Ξενόγλωσσες

Argenti J. (1976), Corporate Collapse : The Causes and Symptoms, Mc Graw – Hill, London.

Garrett A. (2007), A Comparison of United States and United Kingdom Approaches to Board Structure, The Corporate Governance Law Review

Finch V. (2009), Corporate Insolvency Law, 2nd edition, Cambridge.

Fletcher I. (2009), The law of Insolvency, 4th edition, Sweet & Maxwell Lyndon

Norley, Kirkland & Ellis International LLP and Joseph Swanson and Peter Marshall (2008), A Practitioner's Guide to Corporate Restructuring. City & Financial Publishing, 1st edition,

Houlihan Lokey. Warren E. (1992), The Untenable Case for Repeal of Chapter 11, The Yale Law Journal, vol. 102,437.

NΟΜΟΘΕΣΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Νόμος 3588/2007,

ΦΕΚ 153/Α'/10.7.2007

Νόμος 4013/2011,

ΦΕΚ 204/Α'/15.9.2011

Νόμος 4055/2012,

ΦΕΚ 51/Α'/12.03.2012

Νόμος 4072/2012,

ΦΕΚ 86/Α'/11.04.2012

Νόμος 4336/2015,

ΦΕΚ 94/Α'/14.08.2015

Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) – Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και άλλες διατάξεις».

Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης»

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

www.creditreform.com

www.et.gr

www.eulerhermes.com

www.europa.eu

www.germanbusinesslaw.de

www.greekjustice.gr

www.insol-europe.org

www.kathimerini.gr

www.law.cornell.edu

www.legislation.gov.uk

www.ministryofjustice.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο έρευνας

Ερωτήματα γενικού περιεχομένου (στις πρώτες 2 ερωτήσεις βαθμολογείτε με κλίμακα 1(λιγότερο σημαντικό) -5 (περισσότερο σημαντικό) Για να καταστεί μία επιχείρηση προβληματική υπάρχουν ενδοεπιχειρησιακές και εξωεπιχειρησιακές αιτίες.

1) Παρακαλούμε επιλέξτε την πιο σημαντική ενδοεπιχειρησιακή αιτία που οδηγεί μία επιχείρηση να καταστεί προβληματική :

- α) Ανεπαρκής διοίκηση
- β) Ανεπαρκής λογιστική παρακολούθηση
- γ) Λανθασμένη εξάπλωση εμπορικής δραστηριότητας
- δ) Υψηλό ποσοστό δανειακών κεφαλαίων
- ε) Φιλόδοξα επενδυτικά σχέδια.

2) Παρακαλούμε επιλέξτε την πιο σημαντική εξωεπιχειρησιακή αιτία που οδηγεί μία επιχείρηση να καταστεί προβληματική :

- α) Ανταγωνισμός κλάδου
- β) Εξέλιξη τεχνολογίας

γ) Εμφάνιση οικονομικής ύφεσης / μείωση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ

δ) Άνοδος τιμών προϊόντων / κόστους παραγωγής

ε) Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας

Ερωτήματα για την πτωχευτική διαδικασία

3) Ποια είναι η συνηθέστερη κατάληξη στην διαδικασία της πτώχευσης;

A) Αποδοχή του σχεδίου αναδιοργάνωσης

B) Η εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη

Γ) Η παύση των εργασιών λόγω έλλειψης ενεργητικού

4) Βάσει της εμπειρίας σας και των υποθέσεων που έχετε διαχειριστεί πόσο χρονικό διάστημα διαρκεί η διαδικασία της πτώχευσης;

A) 1-2 έτη

B) 2-4 έτη

Γ) 4-6 έτη

Δ) Περισσότερο από 6 έτη

5) Τυχόν καθυστερήσεις στην διαδικασία της πτώχευσης οφείλονται κυρίως :

α) Στην πολυπλοκότητα της διαδικασίας.

β) Συγκέντρωση πολλών αρμοδιοτήτων στον σύνδικο της πτώχευσης.

γ) Δυσκολία ρευστοποίησης του ενεργητικού.

6) Τι ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν κηρυχτεί σε πτώχευση έχουν προηγουμένως υποβάλει αίτηση για υπαγωγή τους στην διαδικασία εξυγίανσης;

A) 0%-25%

B) 25%-50%

Γ) 50%-75%

Δ) 75%-100%

Ερωτήματα για την προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης

7) Πόσες από τις εταιρείες που έχουν υπαχθεί στην διαδικασία εξυγίανσης τηρούν τους όρους της συμφωνίας;

A) 0%-25%

B) 25%-50%

Γ) 50%-75%

Δ) 75%-100%

8) Στις εταιρείες που δεν τηρούν τους όρους της συμφωνίας, η τράπεζα προβαίνει άμεσα σε καταγγελία ;

A) ΝΑΙ

B) ΟΧΙ (δίνεται σιωπηρή περίοδος χάριτος)

9) Εάν ΟΧΙ το 8 πόσο διαρκεί;

A) 1-3 μήνες

B) 3-6 μήνες

Γ) 6-9 μήνες

Δ) 9-12 μήνες

10) Πόσες από τις εταιρείες που έχουν υπαχθεί στην διαδικασία εξυγίανσης έχουν καταφέρει να ανακάμψουν ;

A) 0%-25%

B) 25%-50%

Γ) 50%-75%

Δ) 75%-100%

11) Θεωρείτε ότι κάποιες από τις εταιρείες που υποβάλουν αίτηση το χρησιμοποιούν ως «εργαλείο» προς αποφυγή εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους ;

A) ΝΑΙ

B) ΟΧΙ

12) Οι αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν τον 8ο / 2015 (ν. 4336/2015) θεωρείτε ότι είναι κυρίως προς όφελος των :

A) Των οφειλετών.

B) Των πιστωτών.

Γ) Και των 2.

13) Μία από τις αλλαγές στην διαδικασία εξυγίανσης σχετίζεται με το γεγονός ότι πλέον δυνατότητα κατάθεσης αίτησης θα έχουν και οφειλέτες για τους οποίους υφίσταται απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας.

Θεωρείτε αυτή την εξέλιξη :

α) Θετική / Θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες τους.

β) Αρνητική / Θα το εκμεταλλευτούν ακόμα και οι υγιείς επιχειρήσεις προς αποφυγή εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους.

γ) Δεν θα επιφέρει κάποια αλλαγή.

14) Ποια είναι η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζετε κατά την εξέταση μίας αίτησης εξυγίανσης;

A) Πίεση χρόνου.

B) Ελλιπή στοιχεία αιτήσεων.

Γ) Οι φορείς της επιχείρησης δεν είναι συνεργάσιμοι.

Δ) Προβλήματα συνεργασίας με τον μεσολαβητή.

15) Ποια η συμμετοχή των μετόχων των επιχειρήσεων που αιτούνται την υπαγωγή στη διαδικασία της Εξυγίανσης;

A) Εισφέρουν νέα κεφάλαια για την χρηματοδότηση της επιχείρησης

B) Χρησιμοποιούν τεχνογνωσία (δική τους ή ξένη) για την αλλαγή της στρατηγικής της επιχείρησης

Γ) Καμία

16) Ποιες είναι οι βασικές στρατηγικές για την αναδιάρθρωση των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων που υπάγονται στη Διαδικασία της Εξυγίανσης;

A) Κούρεμα υποχρεώσεων

B) Επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής των υποχρεώσεων

Γ) Ευνοϊκότερα επιτόκια

Δ) Όλα τα παραπάνω

Παράρτημα : Αποφάσεις Πτωχευτικής Διαδικασίας

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

146/2017 ΕΙΡ ΠΑΤΡ (691458)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Αδυναμία πρόσωπου που έχει την εμπορική ιδιότητα κατά την έννοια του αρθ. 2 ΠτωχΚ να κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, λόγω παρέλευσης διετίας από τη λήξη της εμπορίας του κατ' αρθ. 7 παρ. 2 του ΠτωχΚ. Οι οφειλέτες αυτοί δεν μπορούν να ενταχθούν στις ρυθμίσεις του ν.3869/10.

Εκουσία (Ρύθμιση οφειλών Ν.3869/10)

Αριθμός 146/2017 ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΑΤΑΓΗΣ Συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2017

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ Γρηγόρης Κομπολίτης ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ Νικόλαος Μαστροντινάτος ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΙΑΔΙΚΟΙ ΑΙΤΩΝ: .....ο οποίος παραστάθηκε δια του πληρεξούσιου του δικηγόρου Στέφανου Καραμπίνα.

ΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΡΙΕΣ: 1) ....., η οποία δεν παραστάθηκε. 2) ..... η οποία δεν παραστάθηκε. 3)....., η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξούσιου της δικηγόρου Αναστασίου Σπηλιόπουλου. 4) ....., ο οποίος δεν παραστάθηκε. 5) ....., ο οποίος δεν παραστάθηκε. 6) ..... η οποία δεν π παραστάθηκε. 7) ....., Άμφισσα, η οποία δεν παραστάθηκε, 8) Δημήτριος Γ.

Μακρής, Λειβαδιά Βοιωτίας, ο οποίος δεν παραστάθηκε. 9) ....., το οποίο δεν παραστάθηκε. 10) ....., το οποίο παραστάθηκε δια της πληρεξούσιας της δικηγόρου Δήμητρας Ασημακοπούλου. 11) ....., το οποίο παραστάθηκε δια της πληρεξούσιας της δικηγόρου Ιωάννας Δρουκοπούλου. 12) ..... το οποίο δεν παραστάθηκε. 13) ....., ο οποίος δεν παραστάθηκε.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η Συνεδρίαση έγινε δημόσια στο ακροατήριο του Ειρηνοδικείου Πατρών, σήμερα την 27-1-2017, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 π.μ., και αφού εκφωνήθηκε η υπόθεση και τα ονόματα των διαδίκων αυτοί παραστάθηκαν όπως σημειώνεται παραπάνω.

Ο πληρεξούσιος δικηγόρος του αιτούντος, αφού ανέπτυξε και προφορικά το περιεχόμενο της αίτησης του ζήτησε να γίνει αυτή δεκτή επειδή είναι βάσιμη και κατά το νόμο και κατά την ουσία της και αναφέρθηκε στις προτάσεις του και στα σχετικά έγγραφα που κατέθεσε επί έδρας.

Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των μετεχουσών, ζήτησαν την απόρριψη της αίτησης, επειδή είναι αβάσιμη και κατά το νόμο και κατά την ουσία της και ειδικότερα, ο πληρεξούσιος δικηγόρος της 3ης μετέχουσας προέβαλε την ένσταση αοριστίας, και την ένσταση έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης καθώς ο αιτών ασκεί εμπορική ιδιότητα. Η πληρεξούσια δικηγόρος της 10ης μετέχουσας προέβαλε την ένσταση απαραδέκτου της αιτήσεως καθότι η μη μεταβολή των εισφορών προς το ΙΚΑ ΕΤΑΜ συνιστά ποινικό αδίκημα, την ένσταση απαραδέκτου λόγω εμπορικής ιδιότητας, και την ένσταση απαραδέκτου καθότι η ασφάλιση στο ΙΚΑ ΕΤΑΜ φέρει το χαρακτήρα της ανταποδοτικότητας. Κατόπιν, αναφέρθηκαν στις προτάσεις τους και στα σχετικά έγγραφα που κατέθεσαν επί έδρας.

Ο πληρεξούσιος δικηγόρος του αιτούντος ζήτησε την απόρριψη των ενστάσεων των αντιδίκων του.

Μετά από έλεγχο των απαντήσεων των πιστωτών στο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών του οφειλέτη διαπιστώθηκε ότι δεν επετεύχθη συμβιβασμός, ούτε συντρέχουν οι προϋποθέσεις επίτευξής του μέσω του μηχανισμού της υποκατάστασης.

Μετά από αυτά ο Ειρηνοδίκης επιφυλάχθηκε να αποφασίσει επί της προσωρινής διαταγής .

Ο ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΑΤΑΓΗ Αφού έλαβε υπόψη του τις μ' αρθ. κατ. 35/15 και 768/16 αιτήσεις του αρθ. 4 ν. 3869/10, όσα εκτέθηκαν προφορικά από τους διαδίκους κατά τη συζήτηση και τα αποδεικτικά μέσα που προσκομίστηκαν, προχώρησε στην εξέταση του αιτήματος χορήγησης προσωρινής διαταγής. Οι παριστάμενοι μετέχοντες ισχυρίζονται ότι ο αιτών δεν υπάγεται στις ρυθμίσεις του ν. 3869/10, γιατί έχει πτωχευτική ικανότητα, καθόσον κατά το χρόνο παύσης των πληρωμών του απασχολείτο διατηρούσε επιχείρηση

εστιατορίου, η οποία του προσέδιδε την εμπορική ιδιότητα, για το λόγο δε αυτό δεν πρέπει να χορηγηθεί προσωρινή διαταγή. Ο αιτών από το έτος 2002 μέχρι τις 20-10-2013 διατηρούσε επιχείρηση παροχής γευμάτων σε εστιατόριο, ταβέρνα, ψησταριά στο Γαλαξίδι Φωκίδος (βλ. την 194/21-10-13 βεβαίωση διακοπής εργασιών της ΔΟΥ Ἀμφισσας). Η ασκούμενη από τον αιτούντα δραστηριότητα της επιχείρησης εστιατορίου-ψητοπωλείου, περιλαμβάνεται σ' αυτές του άρθρου 2 του διατάγματος "Περί αρμοδιότητας των εμποροδικείων" της αγοράς προς μεταπώληση προϊόντων, μετά επεξεργασία τους και πώλησή τους υπό νέα μορφή (βλ. ΕφΑθ 3259/2000, ΕφΘεσ 2241/1998 ΤΝΠ-ΝΟΜΟΣ) και προσδίδει σ' αυτόν την εμπορική ιδιότητα.

Όπως συνομολογείται από τον αιτούντα (βλ. προσθήκη στις προτάσεις του) από την περίοδο 2008-2011 είχε παύσει τις πληρωμές του προς τους πιστωτές, τράπεζες και ιδιώτες, που αναφέρονται στην μ' αριθ. κατ. 35/15 αίτηση, το συνολικό ύψος των οποίων ανέρχονταν κατά το χρόνο κατάθεσής της σε 363.456 ευρώ. Ακόμη οφείλει, σύμφωνα με τη μ' αριθ. κατ. 768/16 συμπληρωματική αίτηση, στο Δημόσιο, το ποσό των 45.160 ευρώ, στο ΙΚΑ αυτό των 49.046 ευρώ, στον ΟΑΕΕ αυτό των 27.681 ευρώ, στο Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Γαλαξιδίου αυτό των 8.945 ευρώ, και στο Δήμο Δελφών αυτό των 59.152 ευρώ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, κατά το χρόνο που ο αιτών είχε την εμπορική ιδιότητα, είχε κλονιστεί σοβαρά η οικονομική του κατάσταση, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Συνέπεια της πραγματική αυτής, μόνιμης και γενικής αδυναμίας να αντιμετωπίσει τα ληξιπρόθεσμα και απαιτητά χρέη του, ήταν να μην μπορέσει να συνεχίσει την εμπορική του δραστηριότητα, την οποία και για το λόγο αυτό διέκοψε. Συνεπώς, εφόσον ο αιτών, κατά το χρόνο που απώλεσε την εμπορική του ιδιότητα είχε ήδη περιέλθει σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμών, σε κατάσταση δηλαδή παύσης των πληρωμών, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης ρύθμισης των οφειλών του είχε πτωχευτική ικανότητα (αρθ. 2 παρ. 3 ΠτωχΚ) και δεν υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3869/2010.

Ισχυρίζεται ο αιτών ότι δεν μπορεί να κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, γιατί, σύμφωνα με το αρθ. 7 παρ. 2 του ΠτωχΚ (ν. 3588/07), το Πτωχευτικό Δικαστήριο δεν μπορεί να ορίσει το χρόνο παύσης των πληρωμών σε προγενέστερο χρονικό σημείο αυτού της διετίας από τη λήξη της εμπορίας του, η οποία (διετία) είχε ήδη παρέλθει κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης και συνεπώς απώλεσε την πτωχευτική ικανότητα και μπορεί πλέον να ενταχθεί στη διαδικασία του ν. 3869/10.

Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 1 παρ.1 εδ. α' ν. 3869/10 φυσικά πρόσωπα που στερούνται πτωχευτικής ικανότητας υπό την έννοια του άρθρου 2 του ν. του 3588/07 (ΠτωχΚ) και έχουν περιέλθει, χωρίς δόλο, σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών τους, δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για τη ρύθμιση των οφειλών τους κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Κατά τη διάταξη αυτή, στις ρυθμίσεις του νόμου 3869/10 υπάγονται πρόσωπα που πληρούν δυο υποκειμενικές προϋποθέσεις, μια θετική και μια αρνητική. Η θετική υποκειμενική προϋπόθεση που τάσσει ο νόμος είναι να πρόκειται για φυσικά πρόσωπα,

καταναλωτές και επαγγελματίες, η δε αρνητική να μην έχουν πτωχευτική ικανότητα. Ειδικότερα και όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, πτωχευτική ικανότητα έχουν τα πρόσωπα που έχουν την εμπορική ιδιότητα, την οποία τα φυσικά πρόσωπα αποκτούν κυρίως κατά το υποκειμενικό (ουσιαστικό) σύστημα, όταν δηλαδή ενεργούν κατά σύνηθες επάγγελμα εμπορικές πράξεις (άρθ. 1 του ΕμπΝ), όπως αυτές ορίζονται στο ΒΔ της 2/14-5-1835.

Με τις παραπάνω διατάξεις των αρθ. 1 παρ. 1 ν. 3869/10 και 2 ΠτωχΚ προσδιορίζεται το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής των δύο νομοθετημάτων. Συγκεκριμένα, υπάγονται στο ν. 3869/10 τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα και αυτά είναι οι ιδιώτες μη έμποροι, καθώς και οι πρώην έμποροι, εφόσον όμως η παύση των πληρωμών τους είναι μεταγενέστερη της απώλειας της εμπορικής ιδιότητας.

Αντιθέτως, εξαιρούνται των ρυθμίσεων του ν. 3869/10 τα πρόσωπα εκείνα που έχουν πτωχευτική ικανότητα κατά την έννοια του αρθ. 2 του ΠτωχΚ (ν. 3588/07), δηλαδή οι έμποροι και οι πρώην έμποροι, εφόσον η παύση της εμπορίας έγινε μετά το χρόνο παύσης των πληρωμών. Τα πρόσωπα αυτά σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 2 του ΠτωχΚ, θα ενταχθούν στη διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα.

Στον Πτωχευτικό Κώδικα προβλέπονται και περιπτώσεις, κατά τις οποίες πρόσωπα που έχουν την εμπορική ιδιότητα κατά την έννοια του αρθ. 2 δεν μπορούν να κηρυχθούν σε κατάσταση πτώχευσης. Μία απ' αυτές είναι και η επικαλούμενη από τον αιτούντα πιο πάνω περίπτωση της διάταξης του αρθ. 7 παρ. 2 του ΠτωχΚ.

Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή το αργότερο χρονικό σημείο, το οποίο το Πτωχευτικό Δικαστήριο μπορεί να ορίσει ως χρόνο παύσης των πληρωμών εμπόρου που πτώχευσε, ορίζεται σε δύο χρόνια από την ημερομηνία κήρυξης με δικαστική απόφαση της πτώχευσης. Αν, επομένως ο έμπορος περιέλθει σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμών και στη συνέχεια απολέσει την εμπορική του ιδιότητα, δεν μπορεί να κηρυχθεί σε πτώχευση μετά την πάροδο διετίας από τη λήξη της εμπορικής του δραστηριότητας, αφού δεν είναι νοητή η παύση των πληρωμών μετά τη λήξη της εμπορίας, με την οποία συνυπάρχει, το δε Πτωχευτικό Δικαστήριο δεν μπορεί να ορίσει το χρόνο παύσης των πληρωμών σε προγενέστερο χρονικό σημείο, όταν συνυπήρχαν, λόγω της απαγόρευσης του νόμου (ΕφΠατρ 804/02 ΔΔΕ 2003-305 και ΤΝΠ-ΝΟΜΟΣ, ΠΠΠατρ 903-2015 αδημ.). Η θέσπιση του χρονικού περιορισμού της διετίας ως αργότερου χρόνου παύσης των πληρωμών, συνδέεται με το θεσμό της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης και την ύποπτη περίοδο, έγινε δε για λόγους ασφάλειας δικαίου (βλ. σε Κοτσίρη Πτωχευτικό Δίκαιο 1978 σελ. 96) έτσι ώστε η ύποπτη περίοδος να περιορίζεται στα χρονικά αυτά όρια. Άλλες περιπτώσεις απόρριψης της αίτησης, παρότι συντρέχουν οι υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις των αρθ. 2 και 3 του ΠτωχΚ, προβλέπονται στη διάταξη του αρθ. 6 παρ. 2 και 3 του ΠτωχΚ, μεταξύ των οποίων και αυτή της ανεπάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας, που θεσπίστηκε για την αποσυμφόρηση των δικαστικών υπηρεσιών από πτωχεύσεις που αποδεδειγμένα θα καταλήξουν σε παύση εργασιών ελλείψει ενεργητικού και αποτελούν το 80- 85% των περιπτώσεων (β. έκθεση της επιτροπής σύνταξης του ΠτωχΚ).

Τίθεται λοιπόν το ζήτημα αν τα πρόσωπα αυτά μπορούν να ενταχθούν στη διαδικασία του ν. 3869/10 ή θα παραμείνουν εκτός κάθε πτωχευτικής διαδικασίας.

Όπως προαναφέρθηκε, με τις παραπάνω διατάξεις των αρθ. 1 παρ. 1 ν. 3869/10 και 2 ΠτωχΚ προσδιορίζεται σαφώς το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής των δύο νομοθετημάτων.

Η ρύθμιση της διάταξης του αρθ. 1 παρ.1 εδ. α' ν. 3869/10 ως προς τα υπαγόμενα στο ρυθμιστικό πεδίο του νόμου αυτού πρόσωπα είναι σαφής με τη ρητή παραπομπή στη διάταξη του αρθ. 2 του ΠτωχΚ, με βάση την οποία θα κριθεί η πτωχευτική ικανότητα ή μη του οφειλέτη. Συνεπώς και ειδικά για τον πρώην έμπορο, εκείνο που ενδιαφέρει το νομοθέτη προκειμένου να αποκλειστεί αυτός από την ένταξή του στο ν. 3869/10 είναι, η παύση των πληρωμών του να έγινε ενόσω είχε την εμπορική ιδιότητα.

Στο νομοθέτη ήταν γνωστές οι περιπτώσεις των αρθ. 6 παρ. 2, 3 και 7 του ΠτωχΚ, εφόσον δε ήθελε την ένταξη στις ρυθμίσεις του ν. 3869/10 και τους εμπόρους εκείνους, των οποίων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών το Πτωχευτικό Δικαστήριο απέρριπτε την αίτηση περί κήρυξής τους σε πτώχευση, δε θα περιελάμβανε ρητή παραπομπή στη διάταξη του αρθ. 2 του ΠτωχΚ, η οποία μάλιστα έγινε με διευκρινιστική παρέμβαση μετά την τροποποίηση της διάταξης με το ν. 4336/15. Οι οφειλέτες αυτοί που είχαν την εμπορική ιδιότητα κατά το χρόνο που περιήλθαν σε κατάσταση αδυναμίας πληρωμών και άρα πτωχευτική ικανότητα, κατ' αρθ. 2 του ΠτωχΚ, κατ' ακριβολογία δεν απώλεσαν την πτωχευτική ικανότητα, απλώς στερούνται της δυνατότητας να ενταχθούν στην πτωχευτική διαδικασία για λόγους που αφορούν την πτωχευτική νομοθεσία.

Ειδικά δε στην περίπτωση του αρθ. 7 παρ. 2, η μη ένταξή τους οφείλεται σε λόγους που αφορούν τους ίδιους, αφού κατ' άρθρο 5 παρ. 2 του ΠτωχΚ, όχι μόνο δικαιούνται αλλά υποχρεούνται να υποβάλουν σε περίπτωση παύσης πληρωμών αίτηση για την κήρυξή τους σε πτώχευση μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την παύση των πληρωμών τους.

Η θέσπιση του ν. 3869/10 απέβλεπε στην κάλυψη του κενού που υπήρχε στη νομοθεσία αναφορικά με την πτώχευση των φυσικών προσώπων - μη εμπόρων και όχι για να εντάξει στις ρυθμίσεις του όλες γενικά τις περιπτώσεις φυσικών προσώπων που δεν μπορούν να ενταχθούν στην πτωχευτική διαδικασία, δηλαδή και των παραπάνω περιπτώσεων εμπόρων που έχουν μεν πτωχευτική ικανότητα με βάση τις διατάξεις των αρθ. 2 και 3 του ΠτωχΚ, όμως για άλλους λόγους που αφορούν τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ΠτωχΚ δεν μπορούν να ενταχθούν στην πτωχευτική διαδικασία. Οι οφειλέτες αυτοί δεν μπορούν να ενταχθούν στις ρυθμίσεις του ν. 3869/10 και οι πιστωτές τους μπορούν να ικανοποιηθούν μέσω των ατομικών καταδιωκτικών μέτρων, όπως συνέβαινε και πριν τη θέσπιση του ν. 3869/10.

Η αποδοχή της αντίθετης άποψης (βλ. γι' αυτή σε Βενιέρη-Κατσά εκδ, 3η σελ. 133) θα οδηγήσει σε ανεπίτρεπτη διεύρυνση του αριθμού των προσώπων που μπορούν να ενταχθούν στις ρυθμίσεις του ν. 3869/10, δηλαδή θα μπορούν να ενταχθούν όλοι γενικά εκείνοι οι έμποροι, που δεν θα ενταχθούν στην πτωχευτική διαδικασία για ένα από τους

λόγους των περιπτώσεων 2 και 3 του άρθ. 6 και του αρθ. 7 του ν. 3588/2007 κατά την κρίση του Πτωχευτικού Δικαστηρίου, πράγμα που είναι αντίθετο με το πνεύμα και το σκοπό του ν. 3869/10 ως δικαίου της αστικής αφερεγγυότητας. Γι' αυτό και με τη ρητή παραπομπή στη διάταξη του αρθ. 2 του ΠτωχΚ με διάταξη του αρθ. 1 παρ.1 εδ. α' ν. 3869/10, ο νομοθέτης καθόρισε κατά τρόπο σαφή τα υποκειμενικά κριτήρια, που πρέπει να συντρέχουν στο πρόσωπο του οφειλέτη για την ένταξή του στις ρυθμίσεις του. Και τα κριτήρια αυτά τα κατέστησε εξαρχής σαφή, γιατί σε διαφορετική περίπτωση η ένταξη ή μη του οφειλέτη πρώην εμπόρου στη μια ή στην άλλη διαδικασία θα εξαρτάτο, είτε από την κρίση του Πτωχευτικού Δικαστηρίου, είτε από τη βούληση του ίδιου του οφειλέτη, ο οποίος, εφόσον δεν επιθυμούσε να υπαχθεί στην πτωχευτική διαδικασία, κατά παράβαση της διάταξης του αρθ. 5 παρ. 2 του ΠτωχΚ, θα μπορούσε να επιλέξει αυτήν του ν. 3869/10, μεθοδεύοντας την απώλεια της πτωχευτικής τους ικανότητας, αφήνοντας δηλαδή να παρέλθει η διετία του αρθ. 7 παρ. 2 του ΠτωχΚ και προσδοκώντας ότι δε θα ζητηθεί η κήρυξή τους σε πτώχευση από κάποιο πιστωτή του, πράγμα βέβαια που δεν ήθελε ο νομοθέτης.

Με βάση τα προλεχθέντα πρέπει να απορριφθεί ο πιο πάνω ισχυρισμός του αιτούντος.

Σύμφωνα με τα προλεχθέντα, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης ρύθμισης των οφειλών του ο αιτών είχε πτωχευτική ικανότητα και δεν υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3869/2010. Συνεπώς, εφόσον πιθανολογείται ότι δεν θα ευδοκιμήσει η αίτησης ρύθμισης των οφειλών του πρέπει ν' απορριφθεί η αίτηση χορήγησης προσωρινής διαταγής.

Κατά συνέπεια των παραπάνω πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση ως μη νόμιμη. Δικαστική δαπάνη δεν επιδικάζεται σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.6 του ν.3869/2010.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την αίτηση.

Ο ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ

Στη σημερινή δημόσια συνεδρίαση της 9/2/2017 ο Ειρηνοδίκης δημοσίευσε την απόφασή του, με ίδιο αριθμό, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους δικηγόρων. Ο ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ

Στη σημερινή δημόσια συνεδρίαση της //2017 ο Ειρηνοδίκης δημοσίευσε την απόφασή της, με ίδιο αριθμό, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους δικηγόρων.

**ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT
INTERNATIONAL)**

120/2016 ΑΠ (675241)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Λύση σύμβασης εργασίας λόγω πτώχευσης εργοδοτικής επιχείρησης. Η πτώχευση δεν επιφέρει αυτομάτως τη λύση της συμβάσεως εργασίας, γιατί δεν αποτελεί γεγονός ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση που ο σύνδικος μετά από άδεια του εισηγητού εξακολουθήσει την εμπορία του πτωχέυσαντος και αποδεχθεί την εργασία των προ της πτωχεύσεως μισθωτών αυτού, δικαιούνται οι μισθωτοί τις δια την μετά την πτώχευση εργασία αποδοχές, χωρίς να είναι αναγκαία προϋπόθεση αυτής της απασχολήσεως ειδική άδεια του εισηγητού και απόφαση του συνδίκου. Ορθή η κρίση ότι

ο ενάγων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι απασχολείτο με κάποιο έργο που είχε σχέση με την πτώχευση, δεν προέκυψε ότι η απασχόληση του ήτο συνεχής υπό την μορφή παροχής εξαρτημένης εργασίας, αλλά περιοδική κι ότι σε κάθε περίπτωση αυτό έγινε με πρωτοβουλία και απόφαση του συνδίκου και όχι με άδεια του εισηγητή των πτωχεύσεων, επομένως είχε σχέση με την εξυπηρέτηση του εναγομένου [προσωπικά και όχι υπό την ιδιότητα του ως συνδίκου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως] και οποιαδήποτε αξίωσή του δεν βαρύνει την πτώχευση και τον σύνδικο υπό την ιδιότητά υπό την οποία ενάγεται, δηλαδή ως οριστικός σύνδικος της πτωχεύσεως και ως σύνδικος και εκπρόσωπος της ομάδος των πιστωτών. Συνακόλουθα ο ενάγων δικαιούται των συμφωνημένων μισθών για το διάστημα που προκύπτει ότι εργάστηκε στην πτώχευση. (Αναιρεί την υπ' αριθμ. 6739/2013 απόφαση ΜονΕφΑθηνών).

Αριθμός 120/2016

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

B2' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ασπασία Καρέλλου, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Νικόλαο Πάσσο, Απόστολο Παπαγεωργίου, Παναγιώτη Κατσιρούμπα και Δήμητρα Κοκοτίνη, Αρεοπαγίτες.

Συνεδρίασε δημόσια στο Κατάστημά του, στις 27 Οκτωβρίου 2015, με την παρουσία και της γραμματέως Αγγελικής Ανυφαντή, για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσιόντος: Γ. Γ. του Κ., κατοίκου ....., ο οποίος παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Κωνσταντίνο Κοσμά, που κατάθεσε προτάσεις.

Του αναιρεσιβλήτου: Σ. Δ. Δ., δικηγόρου Αθηνών, υπό την ιδιότητα του ως οριστικού συνδίκου της πτώχευσης και νομίμου εκπροσώπου της Ανωνύμου Εταιρίας με την επωνυμία "....." που εδρεύει στο ... και επίσης ως συνδίκου της ομάδας των πιστωτών της, ο οποίος παραστάθηκε αυτοπροσώπως και δεν κατάθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 16/4/2010 αγωγή του ήδη αναιρεσιόντος, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 1401/2012 του ίδιου Δικαστηρίου και 6739/2013 του Εφετείου Αθηνών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσιών με την από 14/1/2015 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Παναγιώτης Κατσιρούμπας ανέγνωσε την από 16/10/2015 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε να απορριφθούν οι πρώτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος και έκτος λόγοι και να γίνει δεκτός εν μέρει ο πέμπτος λόγος της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο αναιρεσίβλητος την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου του στη δικαστική δαπάνη του.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 648 και 652 του ΑΚ και 6 του Α.Ν. 765/1943, που κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 324/1946 Π.Υ.Σ και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 Εισ.Ν.ΑΚ, συνάγεται ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει, όταν ο εργαζόμενος υποβάλλεται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη, η οποία εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες, ως προς τον τόπο, χρόνο και τον τρόπο παροχής της εργασίας και να ασκεί έλεγχο και εποπτεία για τη διαπίστωση της συμμορφώσεως του εργαζομένου προς αυτές. Η υποχρέωση μάλιστα του τελευταίου να δέχεται τον έλεγχο του εργοδότη και να συμμορφώνεται προς τις οδηγίες του σχετικά με τον τρόπο παροχής της εργασίας, αποτελεί το βασικό γνώρισμα της ως άνω εξαρτήσεως, η οποία μπορεί να είναι χαλαρότερη στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος αναπτύσσει πρωτοβουλία κατά την εκτέλεση της εργασίας του, λόγω των επιστημονικών ή τεχνικών του γνώσεων, αλλά θα πρέπει να υπάρχει για να θεωρηθεί η εργασία του ως εξαρτημένη (ολ.ΑΠ 28/2005, ΑΠ 1153/2012). Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές και ειδικότερα αν εκείνος που παρέχει τις υπηρεσίες του δεν υποβάλλεται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη, υπό την ανωτέρω έννοια, υπάρχει σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών, επί της οποίας δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Ο χαρακτήρας της εργασίας ως εξαρτημένης δεν επηρεάζεται από τον τρόπο προσδιορισμού και καταβολής της αμοιβής του εργαζομένου (ΑΠ 1153/2012). Από τα άρθρα δε 648, 649, 653 και 655 ΑΚ προκύπτει ότι δεν αποτελεί στοιχείο της συμβάσεως εργασίας το ύψος του μισθού που πρέπει να καταβληθεί, το οποίο, σύμφωνα με τα άρθρα 371-373 ΑΚ, μπορεί να αφηθεί να καθορισθεί από το ένα εκ των μερών ή από τρίτον, καθώς και το είδος της αν είναι δηλαδή ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Εξ άλλου η πτώχευση του εργοδότη δεν επιφέρει αυτομάτως τη λύση της συμβάσεως εργασίας, γιατί δεν αποτελεί γεγονός ανωτέρας βίας, αφού μετά την κήρυξή της δεν εκλείπει αναγκαίως η επιχείρηση του πτωχού, αλλά μπορεί να συνεχισθεί από το σύνδικο κατά τα οριζόμενα στον Εμπορικό Νόμο, ενδεχομένως δε και από τον ίδιο τον πτωχό, αν, μετά τον πτωχευτικό συμβιβασμό, επαναλάβει την άσκηση της εμπορίας του. Από την διάταξη δε του άρθρου 559 του Εμπορικού Νόμου, που είναι εφαρμοστέο στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με τα άρθρα 180 και 182 του ν. 3588/2007 "περί Πτωχευτικού Κώδικα", εφόσον οι διαδικασίες της ένδικης πτώχευσης ήταν εκκρεμείς κατά το χρόνο που τέθηκε σε ισχύ ο νέος πτωχευτικός Κώδικας (16.9.2007), κατά την οποίαν ο σύνδικος της πτωχεύσεως μετά από άδεια του εισηγητού εξακολουθεί προσωρινώς την εμπορία του πτωχεύσαντος, προκύπτει ότι σε περίπτωση που ο σύνδικος μετά από άδεια του εισηγητού εξακολουθήσει την εμπορία του πτωχεύσαντος και αποδεχθεί την εργασία των προ της πτωχεύσεως μισθωτών αυτού, δικαιούνται οι μισθωτοί τις δια την μετά την

πτώχευση εργασία αποδοχές, χωρίς να είναι αναγκαία προϋπόθεση αυτής της απασχολήσεως ειδική άδεια του εισηγητού και απόφαση του συνδίκου (ΑΠ 255/1991).

Περαιτέρω κατά την διάταξη του άρθ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται και εάν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής ο ως άνω λόγος αναίρεσης για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου ιδρύεται αν αυτός εφαρμοσθεί, αν και κατά τις παραδοχές της απόφασης του δικαστηρίου της ουσίας δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ή αντίθετα, όταν αυτός δεν εφαρμοσθεί, μολοντί κατά τις ίδιες παραδοχές συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές ή εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία είτε με κακή εφαρμογή, δηλ. με εσφαλμένη εφαρμογή (ολ.ΑΠ 31/2009, 7/2006, ΑΠ 939/2013). Σύμφωνα δε με την διάταξη του αριθ. 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται και εάν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την τελευταία αυτή διάταξη, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθ. 93 παρ. 1 του Συντάγματος, προκύπτει, ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτήν λόγος αναίρεσης ιδρύεται, όταν στην ελάχιστο πρόταση του δικανικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας) ή τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται με βάση το πραγματικό του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία), όταν δηλ. δεν προκύπτει από την απόφαση ποια πραγματικά περιστατικά δέχθηκε αυτή, ώστε σε συνδυασμό με το διατακτικό της να κριθεί περαιτέρω, αν στην συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν τα στοιχεία για την εφαρμογή της διάταξης που εφαρμόσθηκε. Το κατά νόμον αναγκαίο περιεχόμενο της ελάχιστο πρότασης προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα του ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό της πόρισμα και να μην καταλείπονται αμφιβολίες (ΑΠ 26/2015). Ως αιτιολογίες όμως νοούνται στη διάταξη αυτή μόνον οι επί των αποδεικνυομένων ή μη πραγματικών γεγονότων ουσιαστικές παραδοχές, η έλλειψη, αντίφαση ή ανεπάρκεια των οποίων καθιστά ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής του ουσιαστικού νόμου και όχι αυτές που αφορούν ανεπάρκεια ή αντίφαση περί την έννοια των εφαρμοστέων διατάξεων (ΑΠ 1711/2014, 1680/2008, 493/2007). Ελλείψεις δε αναγόμενες μόνο στην ανάλυση και στάθμιση των αποδεικτικών μέσων και γενικότερα ως προς την αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, αν αυτό διατυπώνεται σαφώς, δεν συνιστούν ανεπαρκείς αιτιολογίες (ολ.ΑΠ 861/1984, ΑΠ 200/2014, 139/2014, 11/2014). Δεν υπάρχει επίσης ανεπάρκεια αιτιολογιών, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές αλλά πλήρεις αιτιολογίες (ολ. ΑΠ 1/1999, ΑΠ 11/2104). Τέλος από τις διατάξεις των άρθρων 68 και 556 Κ.Πολ.Δ συνάγεται ότι για το παραδεκτό του λόγου αναιρέσεως πρέπει ο αναιρεσείων να έχει έννομο συμφέρον, να ανατρέψει την προσβαλλόμενη απόφαση για σφάλμα που αναφέρεται στο λόγο αυτό. Έτσι, αν το διατακτικό της αποφάσεως στηρίζεται αυτοτελώς σε δύο επάλληλες αιτιολογίες και η μία από τις οποίες δεν προσβάλλεται με λόγο αναιρέσεως ή προσβάλλεται ανεπιτυχώς, ο σχετικός λόγος αναιρέσεως είναι αλυσιτελής (ΑΠ 528/2014, 799/2013, 960/2013). Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο, με την προσβαλλομένη απόφασή του δέχθηκε

ανελέγκτως τα ακόλουθα: Με την από 27.9.2002 σύμβαση μεταξύ του ενάγοντος ήδη εκκαλούντος και της εταιρείας με την επωνυμία "....." ο ενάγων ανέλαβε υπό την ιδιότητά του πολιτικού μηχανικού την υποχρέωση να εργαστεί στα έργα που η εταιρία αυτή είχε αναλάβει στο Νομό Αττικής, αντί συμφωνηθείσας ετήσιας αμοιβής 51.327,50 ευρώ, καταβαλλομένης μηνιαίως, δηλαδή έναντι 4.227,30 ευρώ μηνιαίως. Η σύμβαση είχε διάρκεια ενός έτους και την 27.9.2003 συνήφθη νέα σύμβαση διάρκειας ενός έτους με τους ίδιους όρους εργασίας. Την 23.6.2004 ήτοι πριν τη λήξη της συμβάσεως του ενάγοντα η εργοδότρια εταιρεία κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως με την 755/23.6.2004 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και ορίσθηκε προσωρινή σύνδικος της πτωχεύσεως η ....., δικηγόρος Αθηνών, η οποία κατήγγειλε όλες τις συμβάσεις εργασίας των εργαζομένων της πτωχής πλέον εταιρείας, πλην της συμβάσεως του ενάγοντα ήδη εκκαλούντα, ο οποίος παρέμεινε εργαζόμενος στην εταιρεία, ως απαραίτητος για της συνέχιση της δραστηριότητας της εταιρείας και παρείχε πλέον τις υπηρεσίες του υπό τις οδηγίες του συνδίκου της πτωχεύσεως δια την εξυπηρέτηση των αναγκών αυτής, στα γραφεία της πτωχευσάσης εταιρείας, ... Με την 1247/2004 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που δημοσιεύθηκε την 8.12.2004, ορίστηκε οριστικός σύνδικος της πτώχευσης ο εναγόμενος, ο οποίος συνέχισε να αποδέχεται τις προαναφερόμενες υπηρεσίες του εκκαλούντα. Με αιτήσεις του εναγομένου οριστικού συνδίκου της πτωχευσάσης εταιρείας εκδόθηκε η .../21.3.2005 έκθεση του εισηγητή των πτωχεύσεων του Πρωτοδικείου Αθηνών που ενέκρινε την απασχόληση του ενάγοντα από Οκτώβριο του 2004 έως και Μάρτιο του 2005 με μηνιαία αμοιβή 4.277 ευρώ και παράλληλα επέτρεπε στο σύνδικο να επαναπροσλάβει και απασχολήσει τον ενάγοντα για το διάστημα από 1.4.2005 έως 30.5.2005 έναντι της ίδιας αμοιβής. Ακολούθησε η 1735/5.7.2005 απόφαση του Εισηγητή των Πτωχεύσεων που ενέκρινε και πάλι την απασχόληση του ίδιου για το διάστημα από 1.6.2005 έως 31.7.2005 έναντι και πάλι μηνιαίας αμοιβής 4.277 ευρώ και στη συνέχεια η 1982/16.9.2005 απόφαση για το διάστημα από 1.8.2005 έως 30.9.2005. Στη συνέχεια ο σύνδικος της πτωχεύσεως υπέβαλε στον εισηγητή πτωχεύσεων την από 9.1.2006 αίτηση του για την έγκριση της πρόσληψης και απασχόλησης του ενάγοντα αντί του ποσού των 4.277 ευρώ το μήνα για το διάστημα από 1.9.2005 έως 31.12.2005, δεδομένου, όπως αναφέρει σε σχετική αίτηση του προς τον εισηγητή, ότι ο ενάγων ήταν απολύτως απαραίτητος για τις περαιτέρω εργασίες της πτώχευσης και αυτός επί καθημερινής βάσεως απασχολήθηκε με το έργο της αποπερατώσεως φακέλων έργων, επιστροφή εγγυητικών επιστολών, την υποβολή συγκριτικών πινάκων κ.λ.π. Η αίτηση αυτή δεν εγκρίθηκε από τον εισηγητή των πτωχεύσεων. Παρά το γεγονός αυτό όμως από 1.9.2005 έως τον Φεβρουάριο του 2007 ο ενάγων συνέχισε, να παρέχει έργο στην πτωχή εταιρεία, το οποίο ο σύνδικος αποτίμησε μόνος του σε 60.000 ευρώ [περίπου 3.333,33 ευρώ ανά μήνα] και ζήτησε την έγκριση του ποσού των 60.000 ευρώ με την από 20.2.2007 αίτησή του προς την εισηγήτρια των πτωχεύσεων που κατατέθηκε την 21.2.2007. Η αίτησή αυτή εγκρίθηκε με την .../28.2.2007 έκθεση της εισηγήτριας των πτωχεύσεων και επετράπη στον σύνδικο να αναλάβει από τον πτωχευτικό λογαριασμό το ποσό των 60.000 ευρώ, προκειμένου να καταβάλλει σε τρεις ισόποσες μηνιαίες δόσεις των 20.000 ευρώ εκάστη στον ενάγοντα ως αμοιβή για το έργο που προσέφερε στην πτώχευση από 1.9.2005 μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2007. Έκτοτε δεν προκύπτει ότι υπεβλήθη εκ μέρους του συνδίκου της ως άνω πτωχεύσεως αίτημα για έγκριση κάποιου ποσού και ότι εξεδόθη η κατά το νόμο απαραίτητη έγκριση του εισηγητή της συγκεκριμένης πτώχευσης. Μάλιστα

στο από 8.3.2010 υπόμνημα που ο σύνδικος κατέθεσε την 8.3.2010 στην εισηγήτρια των πτωχεύσεων, μεταξύ των άλλων αναφέρει επί λέξει ότι "μετά την γενομένη την 3.7.2006 εκποίηση του μηχανολογικού εξοπλισμού της πτωχής και την παύση κάθε δραστηριότητος της, ο κ. Γ. [ενάγων] από τον Σεπτέμβριο του 2006 ως πολιτικός μηχανικός δεν προσέφερε έργο στην πτωχή". Στο ίδιο υπόμνημα αναφέρει επίσης "ότι προκειμένου να προωθηθούν οι εργασίες της πτώχευσης και να βοηθηθώ στο έργο μου ανέθετα περιοδικώς στον κ. Γ. κατ' αποκοπή έργο άσχετο με την επαγγελματική του δραστηριότητα". Υπό τα ως άνω εκτιθέμενα καθίσταται προφανές ότι ο ενάγων πράγματι απασχολήθηκε ως υπάλληλος της πτωχής εταιρείας για την εξυπηρέτηση των αναγκών της πτωχεύσεως υπό τις οδηγίες του συνδίκου για το χρονικό διάστημα από 1.7.2004 έως 28.2.2007, για το οποίο διάστημα και μόνο προκύπτει σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ως υπαλλήλου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως. Έκτοτε και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι παρείχε υπηρεσίες ασχολούμενος με διαφορετικό έργο, δεν προκύπτει ότι αυτό έγινε με τη μορφή της συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας και με την νόμιμη διαδικασία, δηλαδή με την παροχή αδείας από τον εισηγητή των πτωχεύσεων, αλλά όπως ο ίδιος ο σύνδικος αναφέρει τον χρησιμοποιούσε αυτός αυτοβούλως αναθέτοντας του περιοδικώς έργο, άσχετο προς την επαγγελματική του ιδιότητα, προκειμένου ο ίδιος ο σύνδικος να βοηθηθεί στη δουλειά του.

Συνεπώς για το διάστημα μετά την 28.2.2007 και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι ο ενάγων απασχολείτο με κάποιο έργο που είχε σχέση με την πτώχευση, δεν προέκυψε ότι η απασχόληση του ήτο συνεχής υπό την μορφή παροχής εξαρτημένης εργασίας, αλλά, όπως ο σύνδικος υποστηρίζει, ήτο περιοδική. Σε κάθε περίπτωση δε αυτό έγινε με πρωτοβουλία και απόφαση του συνδίκου και όχι με άδεια του εισηγητή των πτωχεύσεων, είχε συνεπώς σχέση με την εξυπηρέτηση και την υποβοήθηση του εναγομένου [προσωπικά και όχι υπό την ιδιότητα του ως συνδίκου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως] και οποιαδήποτε αξίωσή του δεν βαρύνει την πτώχευση και τον σύνδικο υπό την ιδιότητά υπό την οποία ενάγεται, δηλαδή ως οριστικός σύνδικος της πτωχεύσεως και ως σύνδικος και εκπρόσωπος της ομάδος των πιστωτών. Συνακόλουθα των όσων προαναφέρθηκαν ο ενάγων δικαιούται των συμφωνημένων μισθών για το διάστημα που προκύπτει ότι εργάστηκε στην πτώχευση. Συγκεκριμένα για το διάστημα από 1.7.2004 έως 31.7.2004 και από 1.8.2005 έως 1.9.2005, που ο εισηγητής με σχετικές αποφάσεις του ενέκρινε το ποσό των 4.277 ευρώ μηνιαίως, ο ενάγων έπρεπε να λάβει το ποσό των 59.878 ευρώ [ήτοι 14 μήνες X 4.277 μηνιαίως]. Άλλα ποσά για καταβολή Φ.Π.Α. και δέσμευση πτυχίου δεν προκύπτει ότι εγκρίθηκαν. Για το διάστημα από 1.9.2005 έως 28.2.2007 έπρεπε να λάβει το ποσό των 60.000 ευρώ [ήτοι 18 μήνες X 3.333,33 ευρώ]. Συνολικά δε έπρεπε να λάβει 119.878 ευρώ. Ο ενάγων συνομολογεί ότι εισέπραξε τμηματικά από 1.4.2005 έως 23.12.2008 το συνολικό ποσό των 161.270 ευρώ. Το ποσό αυτό υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις του για αμοιβή από τη σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας ως υπάλληλος της συγκεκριμένης πτώχευσης για το διάστημα που αναφέρθηκε πιο πάνω και συνεπώς ουδέν δικαιούται για την απασχόληση του έως 28.2.2007 οπότε και παύει η σύμβαση του και η σχέση του ως υπαλλήλου της πτώχευσης και κάθε αξίωση του για το διάστημα από 28.2.2007 και εντεύθεν, αν ήθελε προκύψει, δεν υποχρεώνει τον σύνδικο υπό την ιδιότητά του ως συνδίκου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως. Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο, δέχθηκε κατ' ουσίαν την έφεση, εξαφάνισε την πρωτοβάθμια απόφαση, με την οποία είχε κριθεί ότι η μεταξύ ενάγοντος και εναγομένου

συνδίκου σύμβαση ήταν σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών και ερευνώντας την αγωγή έκρινε ότι δικαιούται ο αναιρεσείων τους με αυτή αιτούμενους δεδουλευμένους μισθούς για το χρονικό διάστημα από 1.7.2004 έως 28.2.2007, απέρριψε όμως την αγωγή ως προς αυτό της το κονδύλιο, διότι δέχθηκε εξόφληση των οφειλομένων, ενώ την απέρριψε για τα αιτούμενα ποσά του ΦΠΑ επί της αμοιβής αυτής και την αμοιβή για την παροχή της χρήσης του πτυχίου του από την πτωχή εταιρία για τον ίδιο χρόνο και τέλος την απέρριψε για όλα τα αιτούμενα κονδύλια για το μετά την 28.2.2007 χρονικό διάστημα, δεχθέν ότι για το διάστημα αυτό δεν υπήρξε σύμβαση εργασίας μεταξύ ενάγοντος και εναγομένου, υπό την ιδιότητα του συνδίκου, υπό την οποία και ενάγεται. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, με το να δεχθεί δηλαδή ότι μεταξύ ενάγοντος και προσωρινής συνδίκου αρχικά και του εναγομένου, ως οριστικού συνδίκου πτωχεύσεως στη συνέχεια καταρτίστηκαν οι ορισμένου χρόνου αλληπαλλήλες συμβάσεις εργασίας κατά το χρονικό διάστημα από 1.7.2004, έως 28.2.2007, για το οποίο υπήρξαν αντίστοιχες εγκρίσεις του εισηγητή της πτωχεύσεως στην πραγματικότητα για τη συνέχιση της εμπορίας από την πτωχή εταιρία και την εκπλήρωση γενικώς των σκοπών του άρθρου 559 του Εμπορικού Νόμου, δραστηριότητας δηλαδή στα πλαίσια της οποίας και λειτούργησαν οι επίδικες συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, η τελευταία από τις οποίες έληξε την 28.2.2007, καθώς και ότι το ύψος του συμφωνηθέντος μισθού για το μετά την 1.9.2005 χρονικό διάστημα, αφέθηκε στην κρίση του εναγομένου συνδίκου, ο καθορισμός του οποίου δεν υποστηρίζεται ότι δεν έγινε κατά δικαία κρίση, δεν παραβίασε τις διατάξεις των άρθρων 648 επ. 669, 671 ΑΚ και 559 του Εμπορικού Νόμου. Περαιτέρω, διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφαση του πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες οι οποίες στηρίζουν επαρκώς το αποδεικτικό του πόρισμα και καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο της, ως προς την ορθή εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, ειδικότερα δε με σαφήνεια, πληρότητα (έστω και συνοπτικά) και χωρίς αντίφαση αποφάνθηκε ότι η τελευταία από τις διαδοχικές συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου του αναιρεσείοντος με τον αναιρεσίβλητο σύνδικο της πτωχεύσεως, υπό την ιδιότητά του αυτή, έληξε την 28.2.2007 και δεν απαιτείτο άλλη αιτιολογία για τη λήξη της συμβάσεως κατά το χρόνο αυτό. Επομένως, είναι αβάσιμοι οι πρώτος από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, και έκτος, από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, λόγοι αναίρεσης με τους οποίους αποδίδονται στην προσβαλλομένη απόφαση με τον μεν πρώτο ευθεία παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, με τον δε δεύτερο (έκτο) εκ πλαγίου παράβαση των ίδιων διατάξεων. Η περαιτέρω αναφορά στην προσβαλλομένη απόφαση, σε σχέση με την απασχόληση του αναιρεσείοντος από τον αναιρεσίβλητο, κατά το μετά την 28.2.2007 χρονικό διάστημα, ότι "έκτοτε (δηλαδή μετά την 28.2.2007) και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι παρείχε υπηρεσίες ασχολούμενος με διαφορετικό έργο, δεν προκύπτει ότι αυτό έγινε με τη μορφή της συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας και με την νόμιμη διαδικασία, δηλαδή με την παροχή αδείας από τον εισηγητή των πτωχεύσεων, αλλά όπως ο ίδιος ο σύνδικος αναφέρει τον χρησιμοποιούσε ο ίδιος αυτοβούλως αναθέτοντας του περιοδικώς έργο, άσχετο προς την επαγγελματική του ιδιότητα, προκειμένου ο ίδιος ο σύνδικος να βοηθηθεί στη δουλειά του.

Συνεπώς για το διάστημα μετά την 28.2.2007 και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι ο ενάγων απασχολείτο με κάποιο έργο που είχε σχέση με την πτώχευση, δεν προέκυψε ότι η απασχόληση του ήτο συνεχής υπό την μορφή παροχής εξαρτημένης εργασίας, αλλά, όπως ο σύνδικος υποστηρίζει, ήτο περιοδική. Σε κάθε περίπτωση δε αυτό έγινε με

πρωτοβουλία και απόφαση του συνδίκου και όχι με άδεια του εισηγητή των πτωχεύσεων, είχε συνεπώς σχέση με την εξυπηρέτηση και την υποβοήθηση του εναγομένου [προσωπικά και όχι υπό την ιδιότητα του ως συνδίκου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως] και οποιαδήποτε αξίωσή του δεν βαρύνει την πτώχευση και τον σύνδικο υπό την ιδιότητά υπό την οποία ενάγεται, δηλαδή ως οριστικός σύνδικος της πτωχεύσεως και ως σύνδικος και εκπρόσωπος της ομάδος των πιστωτών", αποτελεί επάλληλη αιτιολογία της προσβαλλομένης, η οποία αλυσιτελώς προσβάλλεται, εφόσον η προαναφερομένη κυρία αιτιολογία στηρίζει επαρκώς το διατακτικό της. Ακόμη η αναφορά στην εκκαλουμένη ότι "έκτοτε (δηλαδή από 28.2.2007 και μετά) δεν προκύπτει ότι υπεβλήθη εκ μέρους του συνδίκου της ως άνω πτωχεύσεως αίτημα για έγκριση κάποιου ποσού και ότι εξεδόθη η κατά το νόμο απαραίτητη έγκριση του εισηγητή της συγκεκριμένης πτώχευσης. Μάλιστα στο από 8.3.2010 υπόμνημα που ο σύνδικος κατέθεσε την 8.3.2010 στην εισηγήτρια των πτωχεύσεων και έλαβε αριθμό 630, μεταξύ των άλλων αναφέρει επί λέξει ότι "μετά την γενομένη την 3.7.2006 εκποίηση του μηχανολογικού εξοπλισμού της πτωχής και την παύση κάθε δραστηριότητος της ο κ. Γ. [ενάγων] από τον Σεπτέμβριο του 2006 ως πολιτικός μηχανικός δεν προσέφερε έργο στην πτωχή". Στο ίδιο υπόμνημα αναφέρει επίσης ότι προκειμένου να προωθηθούν οι εργασίες της πτώχευσης και να βοηθηθώ στο έργο μου ανέθετα περιοδικώς στον κ. Γ. κατ' αποκοπή έργο άσχετο με την επαγγελματική του δραστηριότητα", αναφέρεται στην αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού για να καταλήξει το δικαστήριο της ουσίας στην κρίση ότι η σύμβαση εργασίας έληξε την 28.2.2007 και δεν συνιστά ανεπαρκή ή αντιφατική αιτιολογία. Αξιολόγηση των αποδείξεων και όχι ελλιπή αιτιολογία, ως προς τα αιτούμενα κονδύλια του ΦΠΑ και της αμοιβής για την παραχώρηση της χρήσης του πτυχίου του εκ μέρους του αναιρεσειόντος προς την πτωχή εταιρία, αποτελεί και η αναφορά στην εκκαλουμένη ότι "άλλα ποσά για καταβολή ΦΠΑ και δέσμευση πτυχίου δεν προκύπτει ότι εγκρίθηκαν (από τον εισηγητή πτωχεύσεων)", με την έννοια ότι δεν αποδείχθηκε συμφωνία για τα κονδύλια αυτά εφόσον δεν υποβλήθηκαν προς έγκριση και δεν εγκρίθηκαν από τον εισηγητή χρηματικά ποσά για τις αιτίες αυτές, όπως συνέβη με τις καταβολές του συμφωνηθέντος βασικού μισθού. Ο από τον αριθμό 8 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης ιδρύεται, όταν το δικαστήριο, παρά το νόμο, έλαβε υπόψη πράγματα, που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. "Πράγματα" κατά την έννοια της διάταξης αυτής είναι οι πραγματικοί ισχυρισμοί που έχουν αυτοτελή ύπαρξη και τείνουν στη θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση ουσιαστικού δικονομικού δικαιώματος που ασκήθηκε είτε ως επιθετικό είτε ως αμυντικό μέσο και επομένως στηρίζουν το αίτημα της αγωγής, ανταγωγής, ένστασης ή αντένστασης ή λόγο έφεσης, όχι δε οι αιτιολογημένες αρνήσεις, ούτε οι ισχυρισμοί που αποτελούν επιχειρήματα ή συμπεράσματα των διαδίκων ή του δικαστηρίου, τα οποία συνάγονται από την εκτίμηση των αποδείξεων, αλλά ούτε και οι अपαράδεκτοι ή αβάσιμοι κατά νόμο, ισχυρισμοί (ΑΠ 8/2015, 1905/2011, 1731/2010). Δεν είναι επίσης πράγματα, υπό την άνω έννοια, τα νομικά επιχειρήματα που προβάλλουν οι διάδικοι για την υποστήριξη των απόψεών τους σε σχέση με νομικά ζητήματα ή οι ισχυρισμοί τους που αναφέρονται στην ορθή ερμηνεία του νόμου (ολ ΑΠ3/1997). Στην προκειμένη περίπτωση με τον δεύτερο λόγο αναίρεσεως προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο παρά τον νόμο έλαβε υπόψη του πράγματα που δεν προτάθηκαν και συγκεκριμένα: α) δέχθηκε ότι απαραίτητο στοιχείο για την ύπαρξη έγκυρης συμβάσεως εργασίας μεταξύ αναιρεσειόντος και του εναγομένου συνδίκου της

πτωχεύσεως κατά τη διάρκεια της πτωχεύσεως, αποτελούσε η άδεια προς τούτο του εισηγητή της πτωχεύσεως και ότι τέτοια άδεια δεν υπήρχε στην ένδικη περίπτωση και β) δέχθηκε ότι η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας που υπήρχε μεταξύ αναιρεσειόντος και αναιρεσιβλήτου μέχρι του Φεβρουαρίου 2007, μετατράπηκε στη συνέχεια σε άλλης μορφής απασχόληση και δεν συνέχισε να αποτελεί σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, χωρίς να έχουν υποβληθεί αντίστοιχοι ισχυρισμοί από τον αναιρεσιβλήτο. Ο λόγος αυτός είναι προεχόντως απαράδεκτος, διότι ο εν λόγω φερόμενος ως ισχυρισμός κατά το υπό στοιχείο α' σκέλος του αναφέρεται στην ορθή ερμηνεία του άρθρου 559 του Εμπορικού Νόμου, ενώ κατά το υπό στοιχείο β' σκέλος του είναι αρνητικός της ένδικης αγωγής που θεμελιώνεται στην ύπαρξη συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας για όλο το επίδικο χρονικό διάστημα και επομένως επουσιώδης στο σύνολό του και η λήψη υπόψη του από το Εφετείο δεν ιδρύει τον αναιρετικό λόγο του άρθρου 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ. Από την διάταξη του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 671 του ΚΠολΔ, συνάγεται ότι, όταν κατά την εκδίκαση της υποθέσεως τηρείται η ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη όλα τα προσκομιζόμενα με επίκληση αποδεικτικά μέσα, ακόμη και εκείνα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, δηλαδή και έγγραφα άκυρα ή ιδιωτικά ανυπόγραφα ή ιδιωτικά υπέρ του εκδότη τους (ΑΠ 311/2010 691/2007, 1563/2006) ή έγγραφα που έχουν εκδοθεί από τον επικαλούμενο αυτά διάδικο (ΑΠ 326/1991, 933/1987) και γενικά κάθε είδους έγγραφα, μεταξύ των οποίων και εκείνα που είναι χρήσιμα για έμμεση απόδειξη. Επομένως ο από τον αριθμό 12 του άρθρου 559 ΚΠολΔ τρίτος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην Εφετείο η πλημμέλεια ότι με την προσβαλλομένη απόφαση του παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων και συγκεκριμένα έλαβε υπόψη για τον σχηματισμό της κρίσεώς του περί απορρίψεως της αγωγής, μεταξύ άλλων και το από 8.3.2010 υπόμνημα του εναγομένου αναιρεσιβλήτου, υπό την ιδιότητα του συνδίκου, προς τον εισηγητή της πτωχεύσεως, παρά το ότι εκδόθηκε και προσκομίσθηκε από αυτόν (αναιρεσιβλήτο), είναι προεχόντως απαράδεκτος. Κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ. 20 του ΚΠολΔ παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου που ιδρύει τον προβλεπόμενο από τη διάταξη αυτή λόγο αναιρέσεως υπάρχει όταν το δικαστήριο της ουσίας από κακή ανάγνωση του περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου, στο οποίο αποκλειστικώς ή προεχόντως στήριξε την κρίση του, απέδωσε σ' αυτό περιεχόμενο καταδήλως διαφορετικό από το αληθινό. Παραμόρφωση όμως με την παραπάνω έννοια δεν υπάρχει, όταν το δικαστήριο ανέγνωσε σωστά το έγγραφο και αξιολογώντας το περιεχόμενό του οδηγήθηκε σε συμπέρασμα διαφορετικό από εκείνο που θεωρεί ως ορθό ο αναιρεσειών, αφού η κρίση του αυτή αποτελεί εκτίμηση πραγμάτων που εκφεύγει κατ' άρθρο 561 παρ.1 του ΚΠολΔ τον αναιρετικό έλεγχο. Έγγραφα δε είναι μόνο αυτά τα οποία προβλέπονται ως αποδεικτικά μέσα από τα άρθρα 339 και 432 επ. ΚΠολΔ, που παρέχουν άμεση ή έμμεση απόδειξη κατά του αντιδίκου (ΑΠ 218/2013, 374/2013). Με τον τέταρτο από τον αριθμό 20 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγο αναιρέσεως αποδίδεται στο Εφετείο η πλημμέλεια ότι με την προσβαλλομένη απόφασή του παραμόρφωσε το περιεχόμενο του αναφερομένου ως άνω στον τρίτο λόγο αναιρέσεως εγγράφου και συγκεκριμένα προβάλλεται η αιτίαση ότι ενώ στο εν λόγω έγγραφο κατά την παρατιθέμενη αυτολεξεί περικοπή του εκθέτει ο εναγόμενος απευθυνόμενος προς τον εισηγητή της πτωχεύσεως "ότι προκειμένου να προωθηθούν οι εργασίες της πτώχευσης και να βοηθηθώ στο έργο μου ανέθετα περιοδικώς στον κ. Γ. (αναιρεσειόντα) κατ' αποκοπή έργο άσχετο με την επαγγελματική του δραστηριότητα" το Εφετείο με την προσβαλλομένη απόφασή του,

συνήγαγε ότι από το έγγραφο αυτό αποδείχθηκε ότι "η παρασχεθείσα οποιαδήποτε απασχόληση [εργασία] μετά την 28.2.2007 του εργαζομένου ενάγοντος είχε σχέση με την εξυπηρέτηση και την υποβοήθηση του εναγομένου προσωπικά και όχι υπό την ιδιότητα του ως συνδίκου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως και οποιαδήποτε αξίωση του δεν βαρύνει την πτώχευση ή τον σύνδικο υπό την ιδιότητα υπό την οποία ενάγεται, δηλαδή ως οριστικός σύνδικος της πτωχεύσεως και ως σύνδικος και εκπρόσωπος της ομάδος των πιστωτών", ενώ εκ του ως άνω παρατεθέντος περιεχομένου του εγγράφου αυτού, προκύπτει κατά την άποψη του αναιρεσειόντος ακριβώς το αντίθετο συμπέρασμα, αυτού στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο, προκύπτει δηλαδή ότι τις όποιες εργασίες προσέφερε αυτός στην πτώχευση και τον σύνδικο της μετά την 28.2.2007, τις προσέφερε, προς προώθηση των πτωχευτικών εργασιών και για να βοηθηθεί ο σύνδικος στην διεκπεραίωση και προώθηση αυτών και όχι "για την εξυπηρέτηση και υποβοήθηση του εναγομένου προσωπικά και όχι υπό την ιδιότητά του ως συνδίκου της συγκεκριμένης πτωχεύσεως". Με τον λόγο όμως αυτόν αποδίδεται στην απόφαση του Εφετείου όχι σφάλμα διαγνωστικό κατά την ανωτέρω έννοια, αλλά σφάλμα περί την εκτίμηση των πραγμάτων και συγκεκριμένα περί την αποδεικτική αξία του εν λόγω εγγράφου, ήτοι για κρίση του αναιρετικώς ανέλεγκτη. Επομένως, ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι απαράδεκτος. Ο λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ. 9 γ' ΚΠολΔ ιδρύεται, όταν το δικαστήριο άφησε αίτηση αδίκαστη. Ως αίτηση νοείται αυτή που αποτελεί κεφάλαιο της δίκης, δηλαδή το αίτημα ή η βάση αγωγής, ανταγωγής, παρεμβάσεως ή ενδίκου μέσου (ΑΠ 20/2015). Κατά την έννοια της άνω διάταξης για το παραδεκτό του σχετικού λόγου αναιρέσεως πρέπει ο αναιρεσειών να έχει προβάλλει στο δικαστήριο της ουσίας, κατά την συζήτηση, μετά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, το αίτημα που αφέθηκε αδίκαστο (ΑΠ 96/2014). Ο λόγος αυτός από τον αριθ. 9 της ΚΠολΔ 559 δεν ιδρύεται όταν το Δικαστήριο με οποιαδήποτε αιτιολογία απέρριψε την προβληθείσα αίτηση (ΑΠ 145/2014, 96/2014). Στην προκειμένη περίπτωση από την επισκόπηση των προσκομιζομένων διαδικαστικών εγγράφων προκύπτει ότι ο αναιρεσειών, με την έφεσή του ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών ζήτησε την εξαφάνιση της πρωτοδίκου αποφάσεως που είχε απορρίψει την αγωγή του ως αβάσιμη και την παραδοχή αυτής (αγωγής) στο σύνολό της. Μεταξύ των αγωγικών αιτημάτων περιελάμβανε την καταβολή των ποσών που αντιστοιχούσαν στις εισφορές του προς τα αντίστοιχα ασφαλιστικά ταμεία, που είχε μεταξύ αυτού (αναιρεσειόντος) και αναιρεσιβλήτου συμφωνηθεί να βαρύνουν τον τελευταίο, υπό την ιδιότητα που ενάγεται, καθώς και την καταβολή των επιδομάτων εορτών και άδειας για όλο το επίδικο χρονικό διάστημα από 1.7.2004 έως 30.4.2010. Πλην όμως το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, αφού δέχθηκε την έφεση και εξαφάνισε την πρωτοβάθμια απόφαση, στη συνέχεια, απέρριψε την αγωγή στο σύνολό της για όλα της τα αιτήματα που αναφέρονταν στο μετά την 28.2.2007 χρονικό διάστημα, δεχθέν ότι για το διάστημα αυτό δεν υπήρχε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας που να συνδέει τον αναιρεσειόντα με τον αναιρεσιβλήτο, υπό την ιδιότητά του του συνδίκου της πτωχεύσεως της αναφερομένης ανωτέρω σε προηγούμενες σκέψεις ανώνυμης εταιρίας, περαιτέρω δε δέχθηκε ότι αποδείχθηκε αντίστοιχη σύμβαση εργασίας για το προγενέστερο διάστημα (από 1.7.2004 έως 28.2.2007) και ενώ ερεύνησε τα λοιπά αιτήματα της αγωγής παρέλειψε να αποφανθεί επί των αγωγικών αυτών αιτημάτων περί των ασφαλιστικών εισφορών και των επιδομάτων εορτών και άδειας, για το χρονικό αυτό διάστημα με αποτέλεσμα να υποπέσει στην πλημμέλεια του αριθμού 9 αρθ.559 Κ.Πολ.Δ. Επομένως ο σχετικός πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι εν μέρει

βάσιμος κατά το μέρος του που αναφέρεται στα αγωγικά αυτά αιτήματα για το μέχρι της 28.2.2007 χρονικό διάστημα, αβάσιμος όμως κατά το μέρος του που αναφέρεται στα ίδια αγωγικά αιτήματα για το μετέπειτα χρονικό διάστημα, για το οποίο το Εφετείο με την προσβαλλομένη απόφασή του απάντησε στο σχετικό αίτημα με την απόρριψη στο σύνολό της της αγωγής για το διάστημα αυτό.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει, κατά παραδοχή ως εν μέρει βασίμου του πέμπτου, από τον αριθμό 9 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγω αναίρεσης, ως προς τα αγωγικά κεφάλαια με τα οποία ζητείται η καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών του αναιρεσειόντος, καθώς και των επιδομάτων εορτών και άδειας για το μέχρι της 28.2.2007 χρονικό διάστημα, να γίνει δεκτή η αίτηση, να αναιρεθεί η 6739/2013 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών ως προς τα εν λόγω κεφάλαια και να παραπεμφθεί η υπόθεση κατά το αναιρούμενο μέρος της, για περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλο δικαστή, εκτός από εκείνον που εξέδωσε την αναιρούμενη απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ. Τέλος, πρέπει να καταδικασθεί ο αναιρεσίβλητος σε μέρος των δικαστικών εξόδων του αναιρεσειόντος, ανάλογο με την έκταση της νίκης του (άρθρα 176,178 παρ. 1 και 183 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΝΑΙΡΕΙ την υπ' αριθ. 6739/2013 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, κατά το αναφερόμενο στο σκεπτικό μέρος της.

ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ την υπόθεση, κατά το αναιρούμενο μέρος, προς περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο Εφετείο, συγκροτούμενο από άλλο δικαστή, εκτός εκείνου που δίκασε προηγουμένως την υπόθεση.

Και

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τον αναιρεσίβλητο σε μέρος των δικαστικών εξόδων του αναιρεσειόντος, ανάλογο με την έκταση της νίκης του, το οποίο ορίζει σε οκτακόσια (800) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 19 Ιανουαρίου 2016.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 9 Φεβρουαρίου 2016.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

358/2016 ΑΠ (ΠΟΙΝ) (679006)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Φοροδιαφυγή κατ'εξακολούθηση. Μη απόδοση ΦΠΑ. Ποινική ευθύνη φοροδιαφεύγοντος, και δη Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου ΑΕ. Πραγματικά περιστατικά. Ποινική Δικονομία. Αναίρεση. Λόγοι. Ελλειψη αιτιολογίας. Εσφαλμένη εφαρμογή και ερμηνεία. Ελλειψη ακροάσεως. Δόλος. Πλήρης αιτιολόγηση του δόλου, ήτοι του σκοπού αποφυγής της καταβολής του οφειλομένου ποσού. Υπέρβαση εξουσίας. Ισχυρισμοί αυτοτελείς. Πτωχευτικό Δίκαιο. Συμφωνία εξυγίανσης μεταξύ της ΑΕ και των πιστωτών της. Αιτίαση περί εξαλείψεως του αξιοποίνου λόγω επικύρωσης από το Δικαστήριο της συμφωνίας εξυγίανσης, σύμφωνα με το άρθρ. 106 παρ. 3 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα. Αιτιολογημένη απόρριψη του ισχυρισμού, αφού το άρθρ. 106 παρ. 3 κάνει λόγο για πράξεις "καθυστέρησης" και όχι φοροδιαφυγής, δηλαδή αναφέρεται στο αδίκημα του άρθρ. 25 του ν. 1882/1990 ήτοι στην καθυστέρηση καταβολής βεβαιωμένων χρεών προς το Δημόσιο. Ορθή και αιτιολογημένη η απόφαση. Απορρίπτει αναίρεση.

ΑΡΙΘΜΟΣ 358/2016

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΤ΄ ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Γεώργιο Γεωργέλλη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Χρυσούλα Παρασκευά, Μαρία Χυτήρογλου, Αρτεμισία Παναγιώτου-Εισηγήτρια και Χρήστο Βρυνιώτη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 10 Νοεμβρίου 2015, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Αθανασίου Κατσιρώδη (γιατί κωλύεται η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου) και του Γραμματέως Χαράλαμπος Αθανασίου, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσείοντα-κατηγορουμένου Ρ. Ν. του Ι., κατοίκου ....., που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αστέριο Λαχανά, περί αναιρέσεως της 137/2014 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων Λαρίσης.

Το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Λαρίσης, με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και ο αναιρεσείων-κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 6 Απριλίου 2015 αίτησή του, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 437/2015.

Αφού άκουσε

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσείοντα, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, που πρότεινε να απορριφθεί η προκείμενη αίτηση αναίρεσης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η κρινόμενη από 6-4-2015 (αριθμ. ./15) αίτηση του Ρ. Ν. του Ι. για αναίρεση της υπ' αριθμ. 137/2014 καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Λάρισας, έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα. Επομένως, είναι παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω. Η καταδικαστική απόφαση, έχει την απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειρισταωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει λόγο αναιρέσεως της από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ΚΠΔ, όταν αναφέρονται σ' αυτή, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις, τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία, στα οποία στηρίχθηκε η κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικές σκέψεις υπαγωγής των περιστατικών αυτών στην εφαρμοσθείσα ουσιαστική ποινική διάταξη. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με το διατακτικό της αποφάσεως, τα οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο, δεν υπάρχει δε έλλειψη αιτιολογίας και στην περίπτωση που αυτή εξαντλείται σε επανάληψη του διατακτικού της αποφάσεως, το οποίο, όμως, εκτός από τα τυπικά στοιχεία του κατηγορητηρίου, περιέχει και πραγματικά περιστατικά τόσο αναλυτικά και με τόση πληρότητα, ώστε να καθίσταται περιττή η διαφοροποίηση της διατυπώσεως του σκεπτικού της. Ως προς τα αποδεικτικά μέσα, που λήφθηκαν υπόψη από το δικαστήριο για την καταδικαστική του κρίση, για την πληρότητα της αιτιολογίας αρκεί ο κατ' είδος προσδιορισμός τους, χωρίς να απαιτείται και αναλυτική παράθεσή τους και μνεία του τι προκύπτει από το καθένα χωριστά, πρέπει όμως να προκύπτει, ότι το δικαστήριο τα έλαβε υπόψη και τα συνεκτίμησε όλα και όχι μόνο μερικά από αυτά. Ακόμη, δεν είναι απαραίτητη η αξιολογική συσχέτιση και σύγκριση των διάφορων αποδεικτικών μέσων και των μαρτυρικών καταθέσεων μεταξύ τους ή να προσδιορίζεται ποιο βάρυνε περισσότερο για το σχηματισμό της δίκαιης κρίσεως. Όταν δε εξαιρούνται ορισμένα από τα αποδεικτικά μέσα, δεν σημαίνει ότι δεν λήφθηκαν υπόψη τα άλλα, ούτε ανακύπτει ανάγκη αιτιολογήσεως γιατί δεν εξαιρούνται αυτά. Δεν αποτελεί, όμως, λόγο αναιρέσεως η εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα η εσφαλμένη εκτίμηση των μαρτυρικών καταθέσεων, η παράλειψη αξιολογήσεως και αναφοράς κάθε αποδεικτικού μέσου χωριστά και η παράλειψη συσχετίσεως των αποδεικτικών μέσων, καθόσον στις περιπτώσεις αυτές, με την επίφαση της ελλείψεως αιτιολογίας, πλήττεται η αναρρηκώς ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' του ΚΠΔ, λόγο αναιρέσεως της αποφάσεως αποτελεί και η

εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως. Εσφαλμένη ερμηνεία τέτοιας διατάξεως, υπάρχει όταν το δικαστήριο αποδίδει σΛ αυτήν διαφορετική έννοια από εκείνη που πραγματικά έχει, εσφαλμένη δε εφαρμογή συντρέχει όταν το δικαστήριο δεν υπήγαγε σωστά τα πραγματικά περιστατικά, που δέχθηκε ότι προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία, στη διάταξη που εφάρμοσε. Περίπτωση εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διατάξεως υπάρχει και όταν η διάταξη αυτή παραβιάζεται εκ πλαγίου, πράγμα που συμβαίνει όταν στο πόρισμα της αποφάσεως που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό του διατακτικού με το σκεπτικό αυτής και ανάγεται στα στοιχεία και στην ταυτότητα του οικείου εγκλήματος, έχουν εμφιλοχωρήσει ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά, με αποτέλεσμα να καθίσταται ανέφικτος ο έλεγχος της ορθής ή μη εφαρμογής του νόμου, οπότε η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση (Ολ. ΑΠ 3/2008). Εξάλλου, ο νόμος 2523/1997 "Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις" τυποποιεί ως εγκλήματα τρεις βασικές περιπτώσεις φοροδιαφυγής: α) τη μη υποβολή ή την υποβολή ανακριβούς δήλωσης εισοδήματος (άρθρο 17), β) τη μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση ΦΠΑ και άλλων παρακρατούμενων φόρων ή εισφορών (άρθρο 18) και γ) την έκδοση πλαστών ή εικονικών φορολογικών στοιχείων, την αποδοχή εικονικών και τη νόθευση τέτοιων στοιχείων (άρθρο 19). Ειδικότερα, στο άρθρο 18 παρ.1 α' του ίδιου ως άνω νόμου, που ενδιαφέρει εν προκειμένω, όπως αυτό ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με τα άρθρα 2 ν. 3943/2011, 66 ν. 4174/2013 και 8 ν. 4347/2015 ορίζεται ότι: "1. Αδίκημα μη απόδοσης ή ανακριβούς απόδοσης στο Δημόσιο του φόρου προστιθέμενης αξίας, του φόρου κύκλου - εργασιών και των παρακρατούμενων και επιρριπτόμενων φόρων, τελών ή εισφορών διαπράττει ο φορολογούμενος ο οποίος προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή αυτών δεν απέδωσε ή απέδωσε ανακριβώς τους άνω φόρους, τέλη ή εισφορές ή συμψήφισε ή εξαπατώντας τη φορολογική αρχή με την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών ή την αθέμιτη παρασιώπηση ή απόκρυψη αληθινών γεγονότων, έλαβε επιστροφή Φ.Π.Α., τιμωρούμενος: α) με φυλάκιση εφόσον το προς απόδοση ποσό του κύριου φόρου, τέλους ή εισφοράς ή το ποσό του Φ.Π.Α. που συμψηφίστηκε ή δεν αποδόθηκε ή αποδόθηκε ανακριβώς, ανέρχεται σε ετήσια βάση έως το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, β) με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, εφόσον το προς απόδοση ποσό του κύριου φόρου, τέλους ή εισφοράς ή το ποσό του Φ.Π.Α. που συμψηφίστηκε ή δεν αποδόθηκε ή αποδόθηκε ανακριβώς, ανέρχεται σε ετήσια βάση από το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ μέχρι το ποσό των εβδομήντα πέντε χιλιάδων (75.000) ευρώ και γ) με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη, εφόσον το ως άνω ποσό υπερβαίνει σε ετήσια βάση τα εβδομήντα πέντε χιλιάδες (75.000) ευρώ" και ήδη τα εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Στις ως άνω διατάξεις, περιγράφεται με σαφήνεια η αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος φοροδιαφυγής που τελείται με τη μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση στο Δημόσιο του φόρου προστιθέμενης αξίας κ.λ.π. και ορίζονται οι περιπτώσεις που το αδίκημα αυτό προσλαμβάνει κακουργηματικό χαρακτήρα τιμωρούμενο με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Ειδικότερα, περιγράφεται η υποκειμενική υπόσταση του οικείου εγκλήματος, κατά την οποία η μη απόδοση ή ανακριβής απόδοση στο Δημόσιο του φόρου προστιθέμενης αξίας κ.λ.π. στοιχειοθετείται μόνο, αν ο φορολογούμενος ενήργησε προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή φόρου προστιθέμενης αξίας ή να πληρώσει λιγότερο φόρο. Από τη χρήση της λέξης "προκειμένου" στο κείμενο του νόμου, συνάγεται ότι στην περίπτωση αυτή διαπλάθεται έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης (έγκλημα σκοπού) και ο

φορολογούμενος πρέπει να ενεργεί με υπερχειλή δόλο (άρθρο 27 παρ. 2 ΠΚ) και συγκεκριμένα, θα πρέπει με τη μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση φόρου προστιθέμενης αξίας, να γνωρίζει και επιδιώκει να αποφύγει την πληρωμή του φόρου αυτού. Αν δεν υπάρχει ο ανωτέρω εγκληματικός σκοπός στο πρόσωπο του φορολογουμένου, δεν πληρούται η υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος και δεν στοιχειοθετείται το αδίκημα του άρθρου 18 του ανωτέρω νόμου. Επομένως, θα πρέπει στην καταδικαστική απόφαση για την ανωτέρω πράξη να περιέχεται πλήρης και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, αφενός της αντικειμενικής υπόστασης που θεμελιώνει το άνω αδίκημα, κυρίως όμως, να αιτιολογείται ο συγκεκριμένος σκοπός (αποφυγής πληρωμής φόρου προστιθέμενης αξίας), ο οποίος πρέπει να αναφέρεται και να εξειδικεύεται ρητά και με σαφήνεια, αφού πρόκειται για στοιχείο της υποκειμενικής υποστάσεως του αδικήματος του άρθρου 18 του ως άνω ν. 2523/1997 (Α.Π. 595/14). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα, επίσκοπου μένα παραδεκτώς για τις ανάγκες του αναιρετικού ελέγχου, πρακτικά της προσβαλλομένης απόφασης, το Τριμελές Εφετείο Κακ/των Λάρισας, που, δικάζοντας κατ' έφεση, την εξέδωσε, δέχθηκε, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, με επιτρεπτή αλληλοσυμπλήρωση σκεπτικού και διατακτικού, μετά από εκτίμηση και αξιολόγηση των κατ' είδος αναφερομένων στην εν λόγω απόφαση αποδεικτικών μέσων (ένορκες καταθέσεις μαρτύρων κατηγορίας και υπεράσπισης, πρακτικά πρωτοβάθμιας δίκης και αναγνωσθέντα έγγραφα), ότι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Ο κατηγορούμενος στον παρακάτω τόπο και στους παρακάτω χρόνους, με πρόθεση τέλεσε κατ' εξακολούθηση έγκλημα, που προβλέπεται και τιμωρείται από το νόμο με στερητική της ελευθερίας ποινή και ειδικότερα στη Λάρισα, κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2010 έως 31-12-2010 με περισσότερες από μία πράξεις που συνιστούν εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, ως νόμιμος εκπρόσωπος, ήτοι Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "....." η οποία εδρεύει στο ..... και τυγχάνει υποκείμενη σε φορολογία ως έχουσα αντικείμενο την εμπορία και κατασκευή συνθετικών κουφωμάτων και επίπλων κουζίνας, έγινε υπαίτιος φοροδιαφυγής ήτοι προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή στο Δημόσιο του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), αν και η εταιρία την οποία εκπροσωπούσε πραγματοποίησε παραδόσεις αγαθών που επιβαρύνονται με φόρο προστιθέμενης αξίας και όφειλε να υποβάλει σχετικές δηλώσεις, δεν απέδωσε στο Δημόσιο το φόρο προστιθέμενης αξίας, που αναλογούσε, όπως προκύπτει από την με αριθμό εντολής .../20-1- 2011 έκθεση προσωρινού ελέγχου Φ.Π.Α. και τις με αριθμούς .../4-2-2011, σχετικές πράξεις προσδιορισμού Φ.Π.Α. που εκδόθηκαν. Συγκεκριμένα, με ταυτότητα αποφάσεων κατά τη διαχειριστική περίοδο 1-7-2010 έως 31-12-2010 η εταιρία την οποία εκπροσωπεί δεν υπέβαλε περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α. των μηνών Ιουλίου, Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου του έτους 2010 και δεν απέδωσε ΦΠΑ και τα προς απόδοση ποσά που προσδιορίστηκαν και δεν αποδόθηκαν ανέρχονται για το μήνα Ιούλιο του έτους 2010 στο ποσό των 36.504,93 ευρώ, για το μήνα Αύγουστο του έτους 2010 στο ποσό των 26.433,79 ευρώ, για το μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2010 στο ποσό των 29.801,45 ευρώ, για το μήνα Οκτώβριο στο ποσό των 55.426,82 ευρώ, για το μήνα Νοέμβριο στο ποσό των 51.423,55 ευρώ και για το μήνα Δεκέμβριο στο ποσό των 36.887,86 ευρώ. Ήτοι, το ποσό που δεν αποδόθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 75.000 ευρώ και ανέρχεται στο συνολικό ποσό των (36.504,93 + 26.433,79 + 29.801,45 + 55.426,82 + 51.423,55 + 36.887,86 ευρώ)=236.478,4 ευρώ ενώ η οφειλή αυτή έχει ήδη οριστικοποιηθεί μετά την

κοινοποίηση των σχετικών πράξεων προσδιορισμού Φ.Π.Α. που έγινε νόμιμα την 10-2-2010... Πρέπει, επομένως, να κηρυχθεί ένοχος ο κατηγορούμενος για την πράξη που του αποδίδεται, να του αναγνωρισθούν δε οι ελαφρυντικές περιστάσεις του άρθρου 84 παρ.2α και 2β του ΠΚ, απορριπτομένων των λοιπών ισχυρισμών του...".

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο και ήδη αναιρεσειόντα του ότι : "Στον παρακάτω τόπο και στους παρακάτω χρόνους, με πρόθεση τέλεσε κατ' εξακολούθηση έγκλημα, που προβλέπεται και τιμωρείται από το νόμο με στερητική της ελευθερίας ποινή και ειδικότερα στη Λάρισα, κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2010 έως 31-12-2010 με περισσότερες από μία πράξεις που συνιστούν εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, ως νόμιμος εκπρόσωπος, ήτοι Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "... " η οποία εδρεύει στο ..... και τυγχάνει υποκείμενη σε φορολογία ως έχουσα αντικείμενο την εμπορία και κατασκευή συνθετικών κουφωμάτων και επίπλων κουζίνας, έγινε υπαίτιος φοροδιαφυγής ήτοι προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή στο Δημόσιο του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α), αν και η εταιρία την οποία εκπροσωπούσε πραγματοποίησε παραδόσεις αγαθών που επιβαρύνονται με φόρο προστιθέμενης αξίας και όφειλε να υποβάλει σχετικές δηλώσεις, δεν απέδωσε στο Δημόσιο το φόρο προστιθέμενης αξίας, που αναλογούσε, όπως προκύπτει από την με αριθμό εντολής .../20-1- 2011 έκθεση προσωρινού ελέγχου Φ.Π.Α. και τις με αριθμούς .../4-2-2011, σχετικές πράξεις προσδιορισμού Φ.Π.Α που εκδόθηκαν. Συγκεκριμένα, με ταυτότητα αποφάσεων κατά τη διαχειριστική περίοδο 1-7-2010 έως 31-12-2010 η εταιρία την οποία εκπροσωπεί δεν υπέβαλε περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α των μηνών Ιουλίου, Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου του έτους 2010 και δεν απέδωσε ΦΠΑ και τα προς απόδοση ποσά που προσδιορίστηκαν και δεν αποδόθηκαν ανέρχονται για το μήνα Ιούλιο του έτους 2010 στο ποσό των 36.504,93 ευρώ, για το μήνα Αύγουστο του έτους 2010 στο ποσό των 26.433,79 ευρώ, για το μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2010 στο ποσό των 29.801,45 ευρώ, για το μήνα Οκτώβριο στο ποσό των 55.426,82 ευρώ, για το μήνα Νοέμβριο στο ποσό των 51.423,55 ευρώ και για το μήνα Δεκέμβριο στο ποσό των 36.887,86 ευρώ. Ήτοι, το ποσό που δεν αποδόθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 75.000 ευρώ και ανέρχεται στο συνολικό ποσό των (36.504,93 + 26.433,79 + 29.801,45 + 55.426,82 + 51.423,55 + 36.887,86 ευρώ)=236.478,4 ευρώ ενώ η οφειλή αυτή έχει ήδη οριστικοποιηθεί μετά την κοινοποίηση των σχετικών πράξεων προσδιορισμού Φ.Π.Α που έγινε νόμιμα την 10-2-2010".

Με αυτά που δέχθηκε το δίκασαν Δικαστήριο, διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασήτου, την απαιτούμενη ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει σ' αυτήν, κατά την παραδεκτή ως άνω αλληλοσυμπλήρωση σκεπτικού και διατακτικού, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν από την αποδεικτική διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του ως άνω εγκλήματος, τα αποδεικτικά μέσα από τα οποία συνήγαγε τα περιστατικά αυτά και τους συλλογισμούς, με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 26 παρ. Ια, 27 παρ. 2, 98 ΠΚ και 18 παρ.1 περ γ' του Ν. 2523/1997, τις οποίες, κατά την προεκτεθείσα έννοιά τους, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε, χωρίς να τις παραβιάσει ούτε ευθέως, ούτε εκ πλαγίου. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω παραδοχές της προσβαλλομένης,

το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο δέχθηκε αιτιολογημένα τη συνδρομή όλων των ανωτέρω υποκειμενικών και αντικειμενικών στοιχείων της πράξεως για την οποία κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στο σκεπτικό της προσβαλλομένης απόφασης ότι ο κατηγορούμενος, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα είχε την ιδιότητα του Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου της εταιρείας με την επωνυμία ".....", η οποία είχε υποχρέωση υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ για διακίνηση προϊόντων αυτής και στη συνέχεια απόδοσης αυτού στο Δημόσιο και ότι, προκειμένου να αποφύγει την απόδοση του, με πρόθεση δεν υπέβαλλε περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ των μηνών Ιουλίου έως και Δεκεμβρίου του έτους 2010 και δεν απέδωσε ΦΠΑ συνολικού ποσού 236.478,4 ευρώ. Η ειδικότερη αιτίαση του αναιρεσείοντος ότι δεν αιτιολογείται με την προσβαλλόμενη απόφαση ο δόλος αυτού πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Τούτο διότι υπάρχει πλήρης αιτιολογία ως προς το υποκειμενικό στοιχείο του αδικήματος για το οποίο καταδικάστηκε ο αναιρεσείων - κατηγορούμενος, με την παραδοχή του Δικαστηρίου της ουσίας τόσο στο σκεπτικό όσο και στο διατακτικό της προσβαλλομένης απόφασης, ότι τα ανωτέρω έπραξε με πρόθεση και σκοπός του ήταν να αποφύγει την καταβολή του οφειλομένου ΦΠΑ. Οι λοιπές αιτιάσεις του αναιρεσείοντα, περί εσφαλμένης εφαρμογής των παραπάνω διατάξεων εφόσον από τα αναγνωσθέντα έγγραφα και την κατάθεση του μάρτυρα κατηγορίας προέκυπτε ότι η συμπεριφορά του συνιστούσε το ηπιώτερο, πλημμεληματικής μορφής, έγκλημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο (άρθρου 25 ν. 1882/90), πρέπει ν' απορριφθούν ως απαράδεκτες γιατί υπό την επίφαση της έλλειψης αιτιολογίας και νόμιμης βάσης, πλήττεται η περί τα πράγματα ανέλεγκτη κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας, ενώ, περαιτέρω, το Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο να απαντήσει ειδικά στον αρνητικό της κατηγορίας ισχυρισμό του περί μεταβολής της κατηγορίας στο ανωτέρω αδίκημα του άρθρου 25 ν. 1882/90, στον οποίο απάντησε με την ανωτέρω περί της ενοχής αυτού κρίση του.

Συνεπώς οι από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' , Β' και Δ' ΚΠΔ πρώτος, δεύτερος και τρίτος λόγοι της αιτήσεως αναίρεσεως, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλομένη απόφαση για εσφαλμένη εφαρμογή και ερμηνεία ουσιαστικών ποινικών διατάξεων, έλλειψη ακροάσεως και για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας αντίστοιχα, είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν. Τέλος, με τον τέταρτο λόγο αναίρεσης ο αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο με το να τον κηρύξει ένοχο για την παραπάνω αξιόποινη πράξη, απορρίπτοντας εσφαλμένα τον αυτοτελή ισχυρισμό του περί εξαλείψεως του αξιοποίνου κατ' άρθρο 106 η παρ. 3 του Νέου Πτωχευτικού Κώδικα, ως ίσχυε κατά το ένδικο χρονικό διάστημα τροποποιηθείς με το άρθρο 12 του ν. 4013/15-9-2011, λόγω επικύρωσης, με την υπ' αριθμ. 47/12 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, της από 19-10-11 συμφωνίας εξυγίανσης μεταξύ της εκπροσωπούμενης από αυτόν ανωτέρω Ανωνύμου Εταιρείας και των πιστωτών της, υπερέβη την εξουσία του (αρθρ. 510 παρ. 1 στριχ. Η' ΚΠΔ), αφού σύμφωνα με την παρ. 3 του προαναφερθέντος άρθρου 106 η του Νέου Πτωχευτικού Κώδικα "Με την επικύρωση της συμφωνίας (εξυγίανσης) εξαλείφεται το αξιοποίνιο των αδικημάτων έκδοσης ακάλυπτων επιταγών και καθυστέρησης οφειλών προς το Δημόσιο και τα Ασφαλιστικά Ταμεία που έχουν τελεστεί πριν τη σύναψη της συμφωνίας εξυγίανσης". Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος καθόσον η αμέσως παραπάνω διάταξη, ως ίσχυε πριν την αντικατάστασή της με τη διάταξη του άρθρου 234 παρ. 12 α του ν. 4072/12, δεν αναφέρεται σε πράξεις φοροδιαφυγής, αλλά μόνο σε

πράξεις "καθυστέρησης", δηλαδή υπερημερίας σε σχέση με την καταβολή οποιωνδήποτε χρηματικών οφειλών προς το Δημόσιο, που είναι ήδη βεβαιωμένες ταμειακά σε Δ.Ο.Υ ή Τελωνεία για διάστημα καθυστέρησης μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) μηνών και που τυποποιούνται ως ποινικά αδικήματα στο άρθρο 25 του ν. 1882/90.

Κατά συνέπεια, υπό την ως άνω μορφή της, η εν λόγω διάταξη δεν περιλαμβάνει το αδίκημα της φοροδιαφυγής του άρθρου 18 του ως άνω νόμου, που ενδιαφέρει εν προκειμένω, ως ορθά δέχτηκε η προσβαλλομένη απόφαση απορρίπτοντας τον ως άνω ισχυρισμό με την αιτιολογία ότι "όσον αφορά τον ισχυρισμό του κατηγορουμένου περί εξαλείψεως του αξιοποίνου της πράξεως που του αποδίδεται, λόγω επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης της ως άνω επιχείρησης, αυτός (ο ισχυρισμός) είναι αβάσιμος και απορριπτός, διότι η διάταξη του άρθρου 106 η παρ. 3 εδ. β του Ν. 3588/2007, όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή της με τη διάταξη του άρθρου 234 παρ. 12Α του Ν. 4072/12, αφορά το αδίκημα της καθυστέρησης καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και όχι, όπως εν προκειμένω, το αδίκημα της φοροδιαφυγής για μη απόδοση ΦΠΑ".

Κατόπιν αυτών και εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι αναίρεσης προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση στο σύνολο της και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ. 1 ΚΠΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 6-4-2015 (υπ' αριθμ. 5/15) αίτηση του Ρ. Ν. του Ι., κατοίκου ..., οδός ..., για αναίρεση της υπ' αριθμ. 137/2014 καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Λάρισας.

Και

Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ.

Κρίθηκε αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 26 Ιανουαρίου 2016.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 9 Φεβρουαρίου 2016.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

P.K.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

3425/2015 ΠΠΡ ΠΕΙΡ (656504)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Εκουσία δικαιοδοσία. Πτωχευτική ανάκληση. Προϋποθέσεις - Διαδικασία - Χρονική επέκταση πέρα από την ύποπτη περίοδο. Διάδικοι. Στοιχεία δικογράφου αγωγής. Πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της ανάκλησης από τους εργαζομένους της πτωχής. Αυτοτελής ενοχική αξίωση και όχι διαπλαστική. Απορρίπτει ως μη νόμιμο το αίτημα επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση δια της αναμεταβίβασης των μεταβιβασθέντων. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης τα ακίνητα θα αναζητηθούν με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Η πτωχή δεκαεπτά μήνες πριν την ημερομηνία παύσης πληρωμών και τρία χρόνια πριν την κήρυξη της πτώχευσης πώλησε ακίνητά της ικανοποιώντας προνομιακά και προς βλάβη των λοιπών πιστωτών δανειστές της. Δόλος. Η αγοράστρια εταιρεία ανήκε σε εταιρεία που μετείχε στο κεφάλαιο της πτωχής και λίγο πριν την άνω πώληση μεταβιβάστηκε σε εταιρεία συμφερόντων του Διευθύνοντα Συμβούλου της πτωχής. Το τίμημα χρησιμοποιήθηκε για την εξόφληση μόνο συγκεκριμένων πιστωτών. Ισχυρισμός ότι η μεταβίβαση εμπίπτει στις εξαιρούμενες μη ανακλητές πράξεις εφόσον καταβλήθηκε ισοδύναμη αντιπαροχή με την κατάθεση μετρητών. Απορρίπτεται ως αβάσιμος δεδομένου ότι καλύφθηκε από μεταχρονολογημένες επιταγές και ζημιώθηκε η περιουσία της πτωχής. Απορρίπτει την αίτηση ως απαράδεκτη λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης ως προς τον νόμιμο εκπρόσωπο της πτωχής. Δεκτή ως προς τους λοιπούς η αίτηση. Δεκτή η πρόσθετη παρέμβαση. Διατάσσει την επαναμεταβίβαση των ακινήτων (βλ. σχετ. την 3246/2015 ΠΠρ Πειρ). Η απόφαση αυτή εισήχθη στη ΝΟΜΟΣ με επιμέλεια του συνδρομητή μας κου Γαβριήλ Πατρικίου, δικηγόρου Πειραιώς.

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 3425/2015 (Αριθμός κατάθεσης αίτησης 5853/22-9-2014)
(Αριθμός κατάθεσης κλήσης 398/19-1-2015)**

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές Ελένη Νικολακοπούλου Πρόεδρο Πρωτοδικών, Αθηνά Λάλη Πρωτοδίκη, Γεώργιος Δ. Σερετιδή Πρωτοδίκη-Εισηγητή και από τη

Γραμματέα Ελένη Χαριτοπούλου.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 20 Φεβρουαρίου 2015 για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ - ΚΑΛΟΥΝΤΟΣ- ΥΠΕΡ-ΟΥ ΟΙ ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:
..... ο οποίος (σύνδικος) παραστάθηκε αυτοπροσώπως.

ΤΩΝ ΚΑΘ' ΩΝ Η ΑΙΤΗΣΗ ΚΛΗΣΗ ΟΙ ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ: 1-3, οι οποίοι παραστάθηκαν δια του πληρεξουσίου δικηγόρου τους Γρηγορίου Λιβιεράτου, που κατέθεσε προτάσεις.

ΤΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΝΤΩΝ (ΥΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ Α΄) 1.-168, οι οποίοι παραστάθηκαν δια του πληρεξουσίου τους δικηγόρου Χαράλαμπου Πελέκη, που κατέθεσε προτάσεις.

ΤΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΝΤΩΝ (ΥΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β΄): 1-164, οι οποίοι παραστάθηκαν δια του πληρεξουσίου τους δικηγόρου Βασιλείου Μπαστάνη, που κατέθεσε προτάσεις.

Ο αιτών καλών υπέρ ου οι πρόσθετες παρεμβάσεις, ζητεί να γίνει δεκτή η από 22-9-2014 και με αριθμό έκθεσης κατάθεσης 5853/22-9-2014 αίτησή του, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και προσδιορίστηκε για τη δικάσιμο της 21-1-2015, οπότε και ματαιώθηκε.

Ηδη με την από 19-1-2015 και με αριθμό έκθεσης κατάθεσης 398/19-1-2015 κλήση του, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και προσδιορίστηκε για τη δικάσιμο, που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας, νομίμως επαναφέρει προς συζήτηση την ανωτέρω αίτηση.

Οι προσθέτως παρεμβαίνοντες ζητούν να γίνουν δεκτές οι προφορικές, αλλά και με τις προτάσεις τους ασκηθείσες, υπό στοιχείο Α΄ και Β΄ πρόσθετες παρεμβάσεις τους.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο αιτών και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των λοιπών διαδίκων, ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στα πρακτικά και στις προτάσεις τους.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 41 ΠτΚ (ν. 3588/2007) «πράξεις του οφειλέτη που διενεργήθηκαν εντός του χρόνου που περιλαμβάνεται από την παύση των πληρωμών μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης (ύποπτη περίοδος) και είναι επιζήμιες για την ομάδα των πιστωτών ανακαλούνται ή μπορούν να ανακληθούν από το σύνδικο κατά τις διατάξεις των επόμενων άρθρων». Ειδικότερα, στη διάταξη του άρθρου 42 ΠτΚ

απαριθμούνται περιοριστικώς, ως επιζήμιες για την ομάδα των πιστωτών, ορισμένες πράξεις του οφειλέτη, των οποίων η ανάκληση είναι υποχρεωτική εκ μόνου του λόγου ότι διενεργήθηκαν μέσα στην ύποπτη περίοδο, οι πράξεις δε αυτές είναι οι δωρεές και οι χαριστικές γενικά δικαιοπραξίες, η ανώμαλη πληρωμή ληξιπρόθεσμων χρεών και η σύσταση εμπράγματης ή ενοχικής ασφάλειας προς εξασφάλιση προγενέστερης οφειλής, ή νέας σε αντικατάσταση προγενέστερης (Α. Κοτσίρης: Πτωχευτικό Δίκαιο, έκδ. 2008, κεφ. 270, παρ. 43). Οι πράξεις που περιγράφονται στη διάταξη του άρθρου 42 ΠτΚ ανακαλούνται από μόνο το γεγονός ότι διενεργήθηκαν μέσα στην ύποπτη περίοδο και συνεπώς το δικαστήριο ερευνά μόνο το χρόνο κατά τον οποίο διενεργήθηκε η πράξη, χωρίς να ασκούν επιρροή άλλα γεγονότα, όπως ο δόλος του οφειλέτη, η καλή πίστη ή η ζημία της ομάδας, αφού κατά πλάσμα νόμου, όλες οι πράξεις του άρθρου 42 ΠτΚ λογίζονται επιζήμιες. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 43 ΠτΚ (ν. 3588/2007) «κάθε αμφοτεροβαρής πράξη του οφειλέτη ή πληρωμή από αυτόν ληξιπρόθεσμων χρεών του που έγινε μετά την παύση των πληρωμών και πριν από την κήρυξη της πτώχευσης μπορεί να ανακληθεί, εάν ο αντισυμβαλλόμενος, κατά τη διενέργεια της πράξης, γνώριζε ότι ο οφειλέτης είχε παύσει τις πληρωμές του και η πράξη ήταν επιζήμια για την ομάδα των πιστωτών». Η παραπάνω διάταξη παρέχει την ευχέρεια ανάκλησης πράξεων του οφειλέτη, συνήθων στον εμπορικό βίο, εφόσον συντρέχουν οι οριζόμενες σ' αυτή προϋποθέσεις, που είναι οι ακόλουθες: α) οι πράξεις να διενεργήθηκαν μέσα στην ύποπτη περίοδο, ήτοι από το χρόνο παύσης των πληρωμών και μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης του οφειλέτη, β) εκείνος που συναλλάχθηκε με τον οφειλέτη να ενήργησε εν γνώσει της παύσης των πληρωμών του και γ) με τη συναλλαγή που έγινε να επήλθε ζημία στην ομάδα των πιστωτών, αφού συνεπεία αυτής δεν θα ικανοποιηθούν όλες οι απαιτήσεις τους. Ειδικότερα ζημία υπάρχει όταν με οποιονδήποτε τρόπο παραβλάπτεται η δυνατότητα ικανοποίησης των πτωχευτικών πιστωτών και συνεπώς ζημία δεν υπάρχει όταν η πτωχευτική περιουσία και χωρίς το περιουσιακό στοιχείο, το οποίο έχει απαλλοτριωθεί με την προς ανάκληση πράξη, επαρκεί για την ικανοποίηση των πτωχευτικών πιστωτών. Εξάλλου, η κατά τα ανωτέρω γνώση του συναλλαχθέντος με τον οφειλέτη πρέπει να υπάρχει, κατά το χρόνο διενέργειας της πράξης, να είναι αντικειμενική, προσωπική και ακριβής, ήτοι να αναφέρεται μόνο στο γεγονός της παύσης των πληρωμών, κατά τρόπο όμως σαφή και ακριβή χωρίς να αρκεί η κατά προσέγγιση γνώση της παύσης των πληρωμών και να υπάρχει στο πρόσωπο του ίδιου του συναλλαχθέντος ή, όταν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, στο πρόσωπο του νομίμου εκπροσώπου του. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 44 ΠτΚ «πράξεις του οφειλέτη, που διενεργήθηκαν την τελευταία πενταετία πριν από την κήρυξη της πτώχευσης, με δόλο αυτού να ζημιώσει τους πιστωτές του ή να ωφελήσει ορισμένους σε βάρος άλλων, ανακαλούνται εάν ο τρίτος με τον οποίο συμβλήθηκε, κατά το χρόνο της διενέργειας της πράξης, γνώριζε το δόλο του οφειλέτη». Η παραπάνω διάταξη επεκτείνει χρονικά τη λειτουργία της πτωχευτικής ανάκλησης για πράξεις που έγιναν πέρα από την ύποπτη περίοδο, ήτοι μέσα στην τελευταία πενταετία πριν από την κήρυξη της πτώχευσης, επιπλέον δε προϋποθέτει: α) δόλο του οφειλέτη για πρόκληση ζημίας στους πιστωτές του, έστω και ενδεχόμενο, ο οποίος αποκλείεται εάν κατά τη διενέργεια της πράξης, ο οφειλέτης δεν είχε πιστωτές, η ύπαρξη τους δε δεν τεκμαίρεται αλλά αποτελεί αντικείμενο απόδειξης, β) γνώση του τρίτου (συναλλαχθέντος), κατά το χρόνο διενέργειας της πράξης, περί του δόλου του οφειλέτη, η οποία πρέπει να είναι θετική και ακριβής και αποτελεί αντικείμενο απόδειξης, χωρίς να προβλέπεται τεκμήριο αυτής,

όπως στην περίπτωση της ανάκλησης του άρθρου 43 ΠτΚ, ενώ δεν απαιτείται ο τρίτος να επιδιώκει τη ζημία των πιστωτών του οφειλέτη και γ) επέλευση ζημίας των πιστωτών, η οποία δεν αρκεί να επιδιώκεται, αλλά πρέπει να επήλθε πράγματι. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι, σε περίπτωση, που η πράξη εμπίπτει στη διάταξη του άρθρου 42 ΠτΚ, δηλαδή έχει γίνει μέσα στην ύποπτη περίοδο, θα εφαρμοστεί αυτή, χωρίς την ανάγκη συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 44 ΠτΚ, η πρακτική σημασία του οποίου περιορίζεται στις πράξεις που έχουν γίνει πριν από την ύποπτη περίοδο. Αρμόδιο για τη συζήτηση της αίτησης ανάκλησης είναι, κατά τη διάταξη του άρθρου 48§1 ΠτΚ, αποκλειστικά το πτωχευτικό Δικαστήριο, στην άσκηση δε, της ανακλητικής αξίωσης νομιμοποιείται μόνο ο σύνδικος και όχι ο πιστωτής. Κατά τη διάταξη, όμως του άρθρου 48§2 του ίδιου κώδικα, ενεργοποιείται το σχετικό δικαίωμα του πιστωτή, εάν αυτός ζητήσει εγγράφως από το σύνδικο να ασκήσει την ανακλητική αξίωση για πράξη και λόγο καθορισμένο και ο σύνδικος δεν την ασκήσει μέσα σε ένα δίμηνο. Νομιμοποιούμενοι παθητικά είναι το πρόσωπο ή τα πρόσωπα, που έχουν λάβει μέρος στην υπό ανάκληση πράξη, καθώς και οι κληρονόμοι, άλλοι καθολικοί διάδοχοι τους ή ο κακόπιστος ειδικός διάδοχος. Ο ίδιος ο πτωχός δεν φαίνεται να συμπεριλαμβάνεται στους διαδίκους. Επειδή, όμως η δίκη τον αφορά και ο σύνδικος παρίσταται ουσιαστικά ως εκπρόσωπος μόνο της ομάδας των πιστωτών, η αγωγή πρέπει να απευθύνεται και κατά του πτωχού ή να διατάσσεται η κλήτευση του με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου ή να προσεπικαλείται στη δίκη, κατά τη διάταξη του άρθρου 753 ΚΠολΔ. Περιεχόμενο της αγωγής, εκτός από τα απαραίτητα στοιχεία παντός δικογράφου, πρέπει να είναι οπωσδήποτε το αίτημα ανάκλησης της συγκεκριμένης πράξης. Η αγωγή μπορεί, επίσης να περιλαμβάνει και αίτημα περί υποχρέωσης του καθ' ου σε «επαναμεταβίβαση» του ληφθέντος, σε κάθε όμως περίπτωση, ακόμα και αν η απόφαση περιέχει διάταξη περί ανάκλησης μόνο της προσβαλλόμενης πράξης, οι συνέπειες της ανάκλησης ήτοι η δημιουργία ενοχικής αξίωσης για επαναμεταβίβαση του αντικειμένου της ανακλητέας πράξης, επέρχονται εκ του νόμου, που τις προβλέπει ρητά, ως συνέπειες απλώς μόνης της περί ανάκλησης απόφασης, κατά το άρθρο 49 ΠτΚ. Ειδικότερα, συνέπεια της δικαστικής απόφασης που ανακαλεί συγκεκριμένη πράξη, αυτός που έχει αποκτήσει περιουσιακό στοιχείο του πτωχέυσαντος, υποχρεούται πλέον να το επαναμεταβιβάσει στην πτωχευτική περιουσία, ακόμα και αν δεν διατάσσεται τούτο από την απόφαση (Ψυχομάνης, ό.π, παρ. 1222, 1223, 1233, 1315). Πρόκειται για τη δημιουργία νόμιμης ενοχικής υποχρέωσης που βαρύνει αυτόν που συμβλήθηκε με τον πτωχό, η ανάκληση δε ενεργεί μόνο μεταξύ των μερών της ενοχικής σχέσης, δηλαδή μεταξύ του συνδίκου και του καθ' ου η ανάκληση, προς το συμφέρον της ομάδας των πιστωτών. Η ανακλητική αξίωση αποτελεί αυτόνομη ενοχική αξίωση προς παροχή και όχι διαπλαστική ή αξίωση από αδικοπραξία ή αδικαιολογήτου πλουτισμού. Εάν το ληφθέν δεν είναι δυνατό να επαναμεταβιβαστεί αυτούσιο, η υποχρέωση αποκατάστασης της αξίας του ρυθμίζεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΑΚ, χωρίς όμως στην περίπτωση αυτή να μετατρέπεται η αξίωση σε αδικαιολογήτου πλουτισμού, παρά μόνο καθορίζεται κατά τις ανωτέρω διατάξεις η έκταση του πλουτισμού. Περαιτέρω, προκειμένου ο σύνδικος να πετύχει την επαναμεταβίβαση, αν δεν συμμορφώνεται οικειοθελώς ο τρίτος μετά την έκδοση της απλής περί ανακλήσεως απόφασης, μπορεί να ασκήσει εναντίον του τις αγωγές για εκπλήρωση της ενοχής, δια αποζημίωση επί υπερημερίας, για καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως κλπ, κατά τις γενικές διατάξεις. Τέλος, η απόφαση του Δικαστηρίου είναι αμέσως εκτελεστή, εκτός αν το δικαστήριο ορίσει άλλως (763 ΚΠολΔ), υπόκειται

δε σε ανακοπή ερημοδικίας, σε έφεση και σε αναίρεση, κατά το άρθρο 55 ΠτΚ (Ψυχομάνης, ό.π, παρ. 1312 επ.).

Με τη κρινόμενη αίτηση του ο αιτών εκθέτει ότι με την υπ` αριθ. 509/2014 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, κηρύχθηκε η εταιρία με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στον Πειραιά (πρώτη των καθ` ων) σε κατάσταση πτώχευσης, ορίστηκε δε ως ημέρα παύσης των πληρωμών η 4-7-2012 και ο ίδιος (ο αιτών) διορίστηκε ως σύνδικος της πτώχευσης. Περαιτέρω, εκθέτει ότι στα πλαίσια του παραπάνω λειτουργήματος του, προσπάθησε από τις πρώτες ημέρες να συγκεντρώσει την κινητή περιουσία της πτωχής εταιρίας, προκειμένου από την εκποίηση της και από την εκποίηση και της ακίνητης περιουσίας της πτωχής να διανεμίει όσο το δυνατόν περισσότερα ποσά στους πιστωτές της. Οτι στην κινητή πτωχευτική περιουσία βρίσκονται περίπου 10.000-12.000 ηλεκτρικές συσκευές, οι οποίες συγκεντρώθηκαν σε αποθήκες από τα καταστήματα που διατηρούσε η τελευταία ανά την Ελλάδα. Οτι στην ακίνητη περιουσία της πτωχής περιλαμβάνονται, τα περιγραφόμενα στην αίτηση ακίνητα, η συνολική εμπορική αξία των οποίων ανέρχεται στο ποσό του 1.249.038,37 ευρώ και ότι η πτωχή εταιρία διατηρεί απαιτήσεις για επιστροφή ΦΠΑ από την Δ.Ο.Υ. Μεγάλων επιχειρήσεων, συνολικού ποσού 2.087.154,94 ευρώ και ότι το συνολικό ύψος των απαιτήσεων των αναγγελλθέντων δανειστών στην κρινόμενη πτώχευση ανέρχεται στο ποσό των 187.302.190,73 ευρώ. Οτι η πτωχή εταιρία με την από 4-8-2010 αίτηση της ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, ζήτησε το άνοιγμα της διαδικασίας διαμεσολάβησης, η οποία (διαδικασία) έκλεισε με την υπ` αριθ. 5061/2011 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, ενώ κατόπιν της από 4-8-2012 αίτησης της, με την υπ` αριθ. 4401/2012 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, ανοίχθηκε η διαδικασία συνδιαλλαγής, λόγω επαπειλούμενης οικονομικής αδυναμίας, η οποία (διαδικασία) έκλεισε με την υπ` αριθ. 5061/6-9-2011 απόφαση αυτού του Δικαστηρίου. Οτι σύμφωνα με το σκεπτικό της ανωτέρω απόφασης η πτωχή εταιρία ήδη από το Μάρτιο του έτους 2011 όφειλε σε δανειστές της συνολικά το ποσό των 83.056.522,78 ευρώ, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα διακανονισμού του, ευρισκόμενη σε μόνιμη και γενική αδυναμία αντιμετώπισης των ληξιπρόθεσμων και απαιτητών εμπορικών χρεών και ως εκ τούτου, σε κατάσταση παύσης των πληρωμών της. Οτι η ίδια η πτωχή εταιρία με την από 31-5-2011 αίτηση της είχε ήδη ζητήσει την κήρυξη της σε κατάσταση πτώχευσης, η οποία όμως απορρίφθηκε με την υπ` αριθ. 4789/2011 απόφαση αυτού του Δικαστηρίου για νομικούς λόγους. Οτι την ίδια περίοδο πληροφορήθηκε από εργαζομένους της πτωχής εταιρίας ότι στα τέλη του έτους 2009 και συγκεκριμένα στις 31-12-2009 (τρία χρόνια πριν από την κήρυξη της πτώχευσης και 17 μόλις μήνες από την ορισθείσα ημέρα παύσης πληρωμών), η πτωχή εταιρία προέβη στην πώληση των περιγραφόμενων στην αίτηση του κατ` είδος, θέση, όρια και έκταση, δύο ακινήτων έναντι συνολικού τιμήματος 35.500.000 ευρώ προς την εταιρία με την επωνυμία «.....», η οποία έχει ήδη μετονομασθεί αρχικά σε «.....» και κατόπιν σε «.....» και διακριτικό τίτλο «.....». Οτι η ως άνω αγοράστρια των επιδίκων ακινήτων, κατά τον ανωτέρω χρόνο που αποφασίσθηκε η μεταβίβαση αυτών, αποτελούσε εταιρεία του ομίλου «.....», η οποία από την 27-2-2008 είχε αποκτήσει το 55,79 % της «.....», το οποίο ποσοστό στις 23-9-2009 μεταβίβασε στην 100% θυγατρική της εταιρεία με την επωνυμία «.....» και ότι το ποσοστό συμμετοχής της αυτό μετά από σχετική αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της πτωχής ανήλθε σε 97%. Οτι δύο μέρες πριν γίνει η πώληση του ακινήτου

της Θήβας, η ως άνω εταιρία «.....» μεταβιβάστηκε στην εταιρία ....., συμφερόντων του ....., Διευθύνοντα Συμβούλου της πτωχής εταιρίας. Οτι οι ανωτέρω μεταβιβάσεις των επιδίκων ακινήτων έγιναν για να εξοφληθούν μόνον οι απαιτήσεις της ..... από τις έμμεσες χρηματοδοτήσεις, που έδινε στην πτωχή εταιρία με όχημα την εταιρία .... και να αποκτήσει τα επίδικα ακίνητα η .....» και ότι το αντάλλαγμα των ανωτέρω εκποιήσεων δεν υπολογίστηκε με κριτήριο την εμπορική αξία των ακινήτων, αλλά αποκλειστικά με το ύψος των απαιτήσεων της ..... Οτι από τα ανωτέρω γεγονότα, προκύπτει ο δόλος της πτωχής να ζημιώσει τους λοιπούς πιστωτές της, δόλο τον οποίο γνώριζε η πρώτη των καθ' ων, όπως και την πρόθεση της να αιτηθεί την πτώχευση της, λόγω της προαναφερθείσας σχέσης, η δε μεταβίβαση αποτελεί μέρος της κοινής τους προσπάθειας να μειωθεί η πτωχευτική περιουσία. Με βάση το ανωτέρω ιστορικό και επικαλούμενος ότι οι ανωτέρω μεταβιβάσεις της πτωχής είναι επιζήμιες για την ομάδα των πιστωτών της, ζητεί να ανακληθούν οι ανωτέρω αναφερόμενες δικαιοπραξίες (πωλήσεις), να υποχρεωθεί η πρώτη εναγόμενη να επαναμεταβιβάσει την κυριότητα των επιδίκων ως άνω ακινήτων και να τα αποδώσει στην πτωχευτική περιουσία, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποκαταστήσουν τα πράγματα στην προ των εκπονητικών δικαιοπραξιών κατάσταση δια της αναμεταβίβασης της κυριότητας των επιδίκων με την σύνταξη του σχετικού συμβολαιογραφικού εγγράφου, διαφορετικά με την καταδίκη τους σε δήλωση βουλήσεως, η οποία θα θεωρηθεί γενομένη με την τελεσιδικία της απόφασης, άλλως να αποκαταστήσει την εμπορική αξία των ακινήτων κατά το χρόνο μεταβίβασης, ήτοι για το ποσό των 35.000.000 ευρώ, άλλως να αποκαταστήσει την εμπορική αξία των ακινήτων κατά το χρόνο της αναμεταβίβασης, ήτοι για το ποσό των 25.000.000 ευρώ, άλλως να αποκαταστήσει την αντικειμενική αξία των ακινήτων για το ποσό των 6.090.802,85 για το πρώτο ακίνητο και για το ποσό των 3.808.829,29 ευρώ για το δεύτερο, να καταδικασθούν οι εναγόμενοι εις ολόκληρον έκαστος σε αποζημίωση για την προκληθείσα βλάβη των πιστωτών, ανερχόμενη στο ποσό των 2.000 ευρώ (άρθρο 49§3 ν. 3588/2007) και να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδα σε βάρος των εναγομένων.

Η αίτηση παραδεκτά εισάγεται ενώπιον του παρόντος αρμόδιου καθ' ύλην και κατά τόπο Δικαστηρίου (άρθρα 48, 53 §2 ΠτΚ) για να συζητηθεί κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 4§§1,3 του ΠτΚ). Πλην όμως ως προς τον τρίτο των καθ' ων η κρινόμενη αίτηση, κρίνεται απορριπτέα ως απαράδεκτη, ελλείψει παθητικής νομιμοποίησης του τελευταίου, διότι σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στην νομική σκέψη που προηγήθηκε ο τρίτος των καθ' ων νόμιμος εκπρόσωπος της πτωχής δεν συμπεριλαμβάνεται στα νομιμοποιούμενα παθητικώς πρόσωπα. Συνεπώς, πρέπει ως προς τον τρίτο των καθ' ων να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση. Περαιτέρω η κρινόμενη αίτηση είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 44,48 και 49 του ΠτΚωδ, πλην του αιτήματος να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποκαταστήσουν τα πράγματα στην προ των εκπονητικών δικαιοπραξιών κατάσταση δια της αναμεταβίβασης της κυριότητας των επιδίκων με την σύνταξη του σχετικού συμβολαιογραφικού εγγράφου, διαφορετικά με την καταδίκη τους σε δήλωση βουλήσεως, η οποία θα θεωρηθεί γενομένη με την τελεσιδικία της απόφασης, άλλως να αποκαταστήσει την εμπορική αξία των ακινήτων κατά το χρόνο μεταβίβασης, ήτοι για το ποσό των 35.000.000,00 ευρώ, άλλως να αποκαταστήσει την εμπορική αξία των ακινήτων κατά το χρόνο της αναμεταβίβασης, ήτοι για το ποσό των 25.000.000,00 ευρώ, άλλως να αποκαταστήσει

την αντικειμενική αξία των ακινήτων για το ποσό των 6.090.802,85 για το πρώτο ακίνητο και για το ποσό των 3.808.829,29 ευρώ για το δεύτερο, για το λόγο ότι σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στην νομική σκέψη, που προηγήθηκε, η ανακλητική αξίωση αποτελεί αυτόνομη ενοχική αξίωση προς παροχή και όχι διαπλαστική, που γεννιέται άμεσα με την έκδοση της απόφασης προς απόδοση της παροχής, που μέσω της ανακαλούμενης πράξης είχε εξέλθει από την περιουσία του οφειλέτη, ενώ σε περίπτωση που δεν είναι δυνατό να μεταβιβαστεί αυτούσιο, η υποχρέωση αποκατάστασης της αξίας ρυθμίζεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 904 επ., χωρίς στην περίπτωση αυτή η αξίωση να μετατρέπεται σε αξίωση αδικαιολογήτου πλουτισμού, αλλά μόνο η έκταση του πλουτισμού καθορίζεται κατά τις διατάξεις αυτές. Πρέπει επομένως, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, να ερευνηθεί περαιτέρω, ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, οι αναφερθέντες στην αρχή της παρούσας προσθέτως παρεμβαίνοντες της υπό στοιχείο Α` πρόσθετης παρέμβασης, ισχυριζόμενοι ότι είναι εργαζόμενοι και πιστωτές της δεύτερης των καθ' ων με προφορική δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου τους, η οποία καταχωρίστηκε στα ταυτόριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, και με τις νομίμως κατατεθείσες προτάσεις τους, άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του αιτούντος, με την οποία, επικαλούμενοι έννομο συμφέρον τους, συνιστάμενο στην ικανοποίηση των απαιτήσεων τους κατά της πτωχής εταιρίας, ζητούν να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση περί ανάκλησης και διάρρηξης των περιγραφομένων στην κρινόμενη αίτηση δικαιοπραξιών. Η παρέμβαση αυτή ασκήθηκε παραδεκτά (άρθρο 54 παρ. 1 του ΠτΚ), είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 68, 80 ΚΠολΔ και 54 παρ. 1 του ΠτΚ και πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν, συνεκδικαζόμενη με την ένδικη αίτηση.

Επίσης, κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, οι αναφερθέντες στην αρχή της παρούσας, προσθέτως παρεμβαίνοντες, της υπό στοιχείο Β` πρόσθετης παρέμβασης, ισχυριζόμενοι ότι τυγχάνουν εργαζόμενοι και πιστωτές της δεύτερης των καθ' ων, με προφορική δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου τους, η οποία καταχωρίστηκε στα ταυτόριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, αλλά και με τις νομίμως κατατεθείσες προτάσεις τους, άσκησαν, πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του αιτούντος, με την οποία, επικαλούμενοι έννομο συμφέρον τους, συνιστάμενο στην ικανοποίηση των απαιτήσεων τους, κατά της πτωχής εταιρίας, ζητούν να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση περί ανάκλησης και διάρρηξης των περιγραφομένων στην κρινόμενη αίτηση δικαιοπραξιών. Η παρέμβαση αυτή ασκήθηκε παραδεκτά (άρθρο 54§1 του ΠτΚ), είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 68, 80 ΚΠολΔ και 54§1 του ΠτΚ και πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν, συνεκδικαζόμενη με την ένδικη αίτηση.

Από την εκτίμηση όλων των αποδεικτικών μέσων και πιο συγκεκριμένα από τις καταθέσεις των μαρτύρων, που εξετάστηκαν ενόρκως ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, οι οποίες περιλαμβάνονται στα ταυτόριθμα με την παρούσα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα, που προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την υπ' αριθ. 509/2014 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, η οποία δημοσιεύτηκε στις 4-7-2014, η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στον Πειραιά (.....) και εκπροσωπείται νομίμως, κηρύχθηκε σε

κατάσταση πτώχευσης, ενώ με την ίδια απόφαση ο αιτών διορίστηκε σύνδικος της πτώχευσης. Με την ίδια ως άνω απόφαση ορίστηκε ημέρα παύσης των πληρωμών η 4η Ιουλίου 2012 και ημερομηνία κήρυξης της πτώχευσης η 4η Ιουλίου 2014. Η δεύτερη των καθ' ων ήταν επικεφαλής του ομίλου ..... μέλος του οποίου ήταν και η εταιρία με την επωνυμία «.....». Εξάλλου, τόσο η δεύτερη των καθ' ων όσο και η προαναφερθείσα εταιρία από το έτος 2004 παρουσίασαν οικονομικά προβλήματα και μια διαρκώς επιδεινούμενη οικονομική κατάσταση από τη μείωση του κύκλου εργασιών τους και την συσσώρευση ζημιών, που οδήγησε στα μέσα του έτους 2005 σε αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς πάσης φύσεως πιστωτές τους. Το συνολικό δε ποσό των υποχρεώσεων και των δύο ως άνω εταιριών την 31-12-2005 ανέρχονταν στο ποσό των 356.464.064,67 ευρώ. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι στα πλαίσια σχεδίου εξυγίανσης των ανωτέρω εταιριών αποφασίστηκε μεταξύ άλλων η μετοχοποίηση-διαγραφή-ρύθμιση των οφειλών των δύο εταιριών, η είσοδος στρατηγικού επενδυτή στις δύο εταιρίες, καθώς επίσης και η συγχώνευση τους. Από το προαναφερθέν ποσό, διαγράφηκε, δυνάμει των όρων συμφωνίας του άρθρου 44 ν. 1892/1990 και επιμέρους συμφωνιών, που καταρτίστηκαν μεταξύ των τραπεζών και των προμηθευτών (και για τις δύο εταιρίες), το ποσό των 102.987.176,55 ευρώ, μετοχοποιήθηκε το ποσό των 56.600.243 ευρώ και ρυθμίστηκε το ποσό των 105.706.310,78 ευρώ, το οποίο είχε συμφωνηθεί να καταβληθεί σε δόσεις, κατά τους ειδικότερους όρους των συμφωνιών του άρθρου 44 ν. 1892/90, οι οποίες εκτεινόταν μέχρι και το έτος 2016. Το υπόλοιπο ποσό των 91.170.334 ευρώ, ύστερα από επιμέρους τακτοποιήσεις, κατήλθε στο ποσό των 13.668.400,16 ευρώ και αποτελεί υποχρέωση της πτωχής, η οποία εμφανίζεται στις συνολικές υποχρεώσεις της. Εξάλλου, προς περαιτέρω υλοποίηση των προβλεπομένων στις ως άνω συμφωνίες των πιστωτών, εισήλθε στρατηγικός επενδυτής και στις δύο εταιρίες με συμμετοχή του στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου τους, που αποφασίστηκε στις 12-11-2007. Με την ολοκλήρωση της ως άνω αυξήσεως η εταιρία ..... απέκτησε ποσοστό 70,53% του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου της εταιρίας «.....» (πτωχής) και ποσοστό 70,57% του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου της εταιρίας ..... Νωρίτερα από την σύγκληση των ανωτέρω γενικών συνελεύσεων και συγκεκριμένα στις 1-11-2007, είχε ξεκινήσει και η διαδικασία υλοποίησης του τρίτου σταδίου του σχεδίου εξυγίανσης, που προέβλεπαν οι ανωτέρω συμφωνίες του άρθρου 44 ν. 1892/90, δηλαδή η συγχώνευση με απορρόφηση της εταιρίας ..... από την εταιρία ....., η οποία ολοκληρώθηκε στις 31/12/2008, οπότε καταχωρήθηκε στο Μητρώο Ανωμόμων Εταιριών η απόφαση του Νομάρχη Πειραιά δυνάμει της οποίας εγκρίθηκε η ανωτέρω συγχώνευση. Συνεπεία της συγχώνευσης η εταιρία ..... υποκαταστάθηκε στις υποχρεώσεις της ....., συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων της, που είχαν υπαχθεί στη ρύθμιση της συμφωνίας του άρθρου 44 ν. 1892/90, η οποία είχε επικυρωθεί με την υπ' αριθ. 296/2007 απόφαση του Εφετείου Πειραιά. Επίσης εντός της χρήσης του 2008, η Εταιρία διέγραψε όλες τις επενδύσεις, που είχε σε άλλες θυγατρικές ή συμμετοχικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, η υλοποίηση του ανωτέρω σχεδίου απαιτούσε άμεση εισροή μεγάλου ύψους κεφαλαίων και συγκεκριμένα, 52.000.000 ευρώ στα μέσα του 2008, 30.000.000 ευρώ το 2009 και 10.000.000 ευρώ κάθε χρόνο από το 2010 έως το 2012, τα οποία, όμως η πτωχή εταιρία χρειαζόταν πρωτίστως για την βελτίωση των οικονομικών της στοιχείων, η αρνητική εικόνα των οποίων είχε θέσει ζήτημα εφαρμογής του άρθρου 47 κ.ν. 2190/1920, όπως είχε εξάλλου επισημάνει ο ελεγκτής των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης 2008.

Συγκεκριμένα, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της εταιρίας ανέρχονταν την 31-12-2008 στο ποσό των 136.187.000 ευρώ και οι μακροπρόθεσμες στο ποσό των 66.886.000 ευρώ, τα δε ίδια κεφάλαια ήταν αρνητικά ανερχόμενα σε 131.262.100 ευρώ. Επιπλέον, στις 23-4-2009, η πτωχή εταιρία έπρεπε να καταβάλει και την πρώτη δόση προς τις τράπεζες και τους προμηθευτές εκ της συμφωνίας του άρθρου 44 ν. 1892/90 και στις 23-10-2009, την δεύτερη δόση, το συνολικό ποσό των οποίων ανερχόταν στο ύψος των 16.374.210,11 ευρώ. Εντός δηλαδή της χρήσης του 2009, η πτωχή έπρεπε να καλύψει υποχρεώσεις ύψους τουλάχιστον 16.374.210,11 ευρώ, πλέον των τρεχουσών υποχρεώσεων της, αλλά και να λάβει μέτρα για την επαναφορά των ιδίων της κεφαλαίων τουλάχιστον πάνω από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου για τους σκοπούς του άρθρου 47 κ.ν. 2190/1920. Με μηνιαίες, επομένως, εισροές μόλις 3.000.000 περίπου ευρώ τη χρήση 2009, ήταν αδύνατο να καλυφθούν οι ως άνω υποχρεώσεις. Για την δε κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεων της και λειτουργικών εξόδων, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, η εταιρία ζητούσε και λάμβανε πιστώσεις από την προμηθεύτρια της εταιρία ..... και την ..... Η ανεύρεση επιπλέον κεφαλαίων για την χρηματοδότηση περαιτέρω επενδύσεων ήταν αδύνατη, καθώς η πτωχή εταιρία είχε ανάγκη πρωτίστως από κεφάλαια για την κάλυψη των υποχρεώσεων της, τόσο των βραχυπρόθεσμων και τρεχουσών, όσο και αυτών που προέρχονταν από τη συμφωνία του άρθρου 44 ν.1892/90. Επιπλέον δε, υπήρχε ανάγκη ρευστότητας για την αγορά εμπορευμάτων, δεδομένου ότι ήδη από την επαναλειτουργία της εταιρίας, μετά την υπαγωγή της στις ρυθμίσεις του άρθρου 44 β. 1892/1990 στα μέσα του 2007, κανείς δεν πωλούσε απευθείας εμπορεύματα στην εταιρία με παροχή πίστωσης. Εξαιτίας της ανωτέρω κατάστασης και προς αντιμετώπιση της, η διοίκηση της εταιρίας υπέβαλε στις 5-8-2010 την από 4-8-2010 αίτηση της για το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής και τη λήψη προληπτικών μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 99 ν. 3588/2007. Στις 22-11-2010 δημοσιεύθηκε η υπ` αριθ. 6052/2010 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, η οποία έκανε δεκτή την από 4-8-2010 αίτηση της πτωχής εταιρίας περί ανοίγματος της διαδικασίας συνδιαλλαγής, η οποία όμως δεν τελεσφόρησε. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η δεύτερη των καθ' ων (πτωχή) είχε στην αποκλειστική της κυριότητα τα κατωτέρω ακίνητα και συγκεκριμένα: 1) Ένα αγροτεμάχιο, που βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια του Δημοτικού Διαμερίσματος Υπάτου του Δήμου Θηβαίων Βοιωτίας, εκτός σχεδίου, εκτός οικισμού, αλλά εντός του υπό εκπόνηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, στη θέση «Λειβάδι» με πρόσωπο στον παράδρομο της ..... , επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν εξήντα οκτώ χιλιάδες ογδόντα οκτώ (168.088). Επί του αγροτεμαχίου αυτού υφίστανται σήμερα τα εξής κτίσματα: α) εμπορική αποθήκη, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών δέκα επτά χιλιάδων εννιακοσίων τεσσάρων και 0,10 (17,904,10), β) γραφεία ημιόροφου, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών χιλίων εξήντα τριών και 0,79 (1.063,79), γ) πλυντήρια, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών πεντακοσίων δέκα τεσσάρων και 0,50 (514,50), δ) αντλία καυσίμων, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τριάντα οκτώ και 0,32 (38,32), ε) κεντρική είσοδο, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών σαράντα δύο και 0,35 (42,35), στ) γραφεία οδηγών, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν τριάντα οκτώ και 0,18 (138,18) και ζ) φυλάκιο, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εξήντα τεσσάρων και 0,24 (64,24). Η επιφάνεια των ως άνω κτισμάτων είναι συνολικά μέτρα τετραγωνικά δέκα εννέα χιλιάδες επτακόσια εξήντα πέντε και 0,48 (19.765,48). Η ανέγερση των κτισμάτων έχει γίνει, δυνάμει της, με αριθμό .../10-1-2001 άδειας οικοδομής (ανέγερσης νέας εμπορικής αποθήκης), όπως αναθεωρήθηκε σύμφωνα

με τη, με αριθμό .../15-4- 2002, άδεια οικοδομής και 2) τρεις ιδιοκτησίες στο Δήμο Πειραιά και συγκεκριμένα: 1) Ένα οικόπεδο με την οικοδομή που υπάρχει σ' αυτό, το οποίο βρίσκεται στον Πειραιά, στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Πειραιά, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης Πειραιά, κοντά στο Γαλλικό Μνήμα, στο με αριθμό είκοσι πέντε (.....) Οικοδομικό Τετράγωνο, με πρόσωπο στην οδό ....., στην οποία φέρει τον αριθμό τρία (3), επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν εξήντα έξι και είκοσι έξι εκατοστά (166,26). Στο ως άνω οικόπεδο έχει ανεγερθεί πολυώροφο κτήριο σύμφωνα με τη με αριθμό 99/23-3-1993 άδεια ανεγέρσεως (ειδικό κτήριο -εγκαταστάσεις χονδρεμπορίου και αποθήκες), η οποία έχει εκδοθεί από τη Νομαρχία Πειραιά - Τμήμα Πολεοδομίας Δήμου Πειραιά, όπως αναθεωρήθηκε με τη, με αριθμό ...../1-6-1993, πράξη της ίδιας υπηρεσίας. Το κτίριο αυτό αποτελείται από: α) Ισόγειο όροφο συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), β) Πρώτο (Α1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), γ) Δεύτερο (Β') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), δ) Τρίτο (Γ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), ε) Τέταρτο (Δ') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατό και 0,40 (100,40) και στ) Δώμα, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τριάντα πέντε και 0,02 (35,02). Όλοι οι όροφοι επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω του κεντρικού κλιμακοστασίου και του ανελκυστήρα, έχουν πρόσοψη επί της οδού .....μέτρα δέκα και 0,60 (10,60) και πίσω όψη επί του ακαλύπτου, 2) Ένα οικόπεδο με την οικοδομή που υπάρχει σ' αυτό, το οποίο βρίσκεται στον Πειραιά, στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Πειραιά, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλης Πειραιά, κοντά στο Γαλλικό Μνήμα, στο με «αριθμό είκοσι πέντε (..) Οικοδομικό Τετράγωνο, με πρόσωπο στις παράλληλες οδούς ....., στην οποία φέρει τον αριθμό τέσσερα (4) και ....., επιφάνειας, σύμφωνα με πρόσφατη και ακριβή καταμέτρηση του, μέτρων τετραγωνικών εξακόσια σαράντα τέσσερα και τριάντα τρία εκατοστά (644,33). Στο ως άνω οικόπεδο έχει ανεγερθεί πολυώροφο κτίριο γραφείων, σύμφωνα με τη, με αριθμό .../18-5- 1999, άδεια οικοδομής, η οποία έχει εκδοθεί από τη Νομαρχία Πειραιά -Πολεοδομικό Γραφείο Δήμου Πειραιά, όπως αναθεωρήθηκε με τη, με αριθμό .../24-4-2000, πράξη της ίδιας υπηρεσίας. Το κτίριο αυτό αποτελείται από: α) Υπόγειο Β συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εξακοσίων σαράντα τεσσάρων και 0,33 (644,33), το οποίο περιλαμβάνει χώρο στάθμευσης δέκα έξι (16) θέσεων αυτοκινήτων, μηχανοστάσια των ανελκυστήρων, δύο κλιμακοστάσια, ανελκυστήρα προσώπων και ανελκυστήρα αυτοκινήτων, β) Υπόγειο Α συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εξακοσίων σαράντα τεσσάρων και 0,33 (644,33), το οποίο περιλαμβάνει χώρο στάθμευσης δέκα πέντε (15) θέσεων αυτοκινήτων, χώρους εγκαταστάσεων, δύο κλιμακοστάσια, ανελκυστήρα προσώπων και ανελκυστήρα αυτοκινήτων, γ) Ισόγειο όροφο συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450.21), που περιλαμβάνει χώρο υποδοχής και είσοδο του κτιρίου από την οδό ....., δύο κλιμακοστάσια, ανελκυστήρα προσώπων, έναν ανελκυστήρα αυτοκινήτων, χώρους υγιεινής, υποσταθμό της ΔΕΗ και οκτώ (8) θέσεις στάθμευσης με είσοδο από την οδό ...., δ) Πρώτο (Α1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής, ε) Δεύτερο (Β') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών

τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής, στ) Τρίτο (Γ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής, ζ) Τέταρτο (Δ') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής και η) Πέμπτο (Ε1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής. Όλοι οι όροφοι επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω των κλιμακοστασίων και των ανελκυστήρων, έχουν πρόσοψη επί της οδού ..... μέτρα είκοσι ένα και 0,41 (21,41) και πίσω όψη επί του ακαλύπτου, που βλέπει στην οδό ..... Ο ακάλυπτος χώρος χρησιμεύει, ως χώρος στάθμευσης και εισόδου των αυτοκινήτων από την οδό ..... και 3) Ένα οικόπεδο με την οικοδομή που υπάρχει σ' αυτό, το οποίο βρίσκεται στον Πειραιά, στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Πειραιά, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλης Πειραιά, κοντά στο Γαλλικό Μνήμα, στο με αριθμό είκοσι πέντε (.....Οικοδομικό Τετράγωνο, με πρόσωπο στη συμβολή των οδών ....., επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων ενενήντα οκτώ και πέντε εκατοστών (498,05). Στο ως άνω οικόπεδο έχει ανεγερθεί πολυώροφο κτίριο γραφείων, σύμφωνα με τη με αριθμό ...../1973 άδεια ανεγέρσεως, η οποία έχει εκδοθεί από τη Νομαρχία Αττικής -Διαμέρισμα Πειραιά, όπως αναθεωρήθηκε με τις, με αριθμούς ..../1974, .../1974 και ...../1974 πράξεις της ίδιας υπηρεσίας, καθώς και με τη, με αριθμό ...../9-10-2001, άδεια οικοδομής της Νομαρχίας Πειραιά -Πολεοδομικό Γραφείο Δήμου Πειραιά, δυνάμει της οποίας έγινε αλλαγή των όψεων με μερικές εσωτερικές επεμβάσεις και αλλαγή χρήσης από βιομηχανικό σε κτίριο γραφείων. Το κτίριο αυτό αποτελείται από: α) Ισόγειο όροφο συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), β) Πρώτο (Α1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), γ) Δεύτερο (Β1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), δ) Τρίτο (Γ1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), ε) Τέταρτο (Δ1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31) και στ) Πέμπτο (Ε1) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τριακόσιων δέκα τεσσάρων και 0,99 (314,99). Όλοι οι όροφοι επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω δύο κλιμακοστασίων και δύο ανελκυστήρων. Έχουν πρόσοψη επί της οδού ..... μέτρα είκοσι ένα και 0,85 (21,85), επί της οδού ..... μέτρα εννέα και 0,86 (9,86) και επί της οδού .....μέτρα δέκα οκτώ (18). Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι τα ανωτέρω ακίνητα μεταβιβάστηκαν, κατά κυριότητα, λόγω πώλησης, στην ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «.....» δυνάμει των υπ' αριθ. ....../24-12-2009 και ...../31-12-2009 συμβολαίων της Συμβολαιογράφου Αθηνών ....., που μεταγράφηκαν νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Θήβας (στον τόμο ..... και με αριθμό ....) και Πειραιώς (στον τόμο ..... και με αριθμό .....), αντί τιμήματος 25.000.000 ευρώ το πρώτο, η αντικειμενική αξία του οποίου σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο προαναφερθέν συμβόλαιο ανέρχονταν στο ποσό 6.009.802,85 και 10.500.000 ευρώ το

δεύτερο, η αντικειμενική αξία του οποίου σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο προαναφερθέν συμβόλαιο ανέρχονταν στο ποσό 3.808.829,29 ευρώ, ενώ στη συνέχεια εκμισθώθηκαν από την αγοράστρια στην δεύτερη των καθ' ων (πτωχή) με σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, δυνάμει των υπ' αριθ. ....../24-12-2009 και ....../31-12-2009 συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης της ίδιας ως άνω συμβολαιογράφου. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η περιουσία της δεύτερης των καθ' ων - πτωχής, σε κάθε περίπτωση, ακόμη και με τον υπολογισμό της αξίας των κινητών περιουσιακών στοιχείων της δεν υπερβαίνει το ποσό των 1.500.000 ευρώ, στο οποίο δεν συμπεριλαμβάνονται οι απαιτήσεις της πτωχής για επιστροφή ΦΠΑ από την Δ.Ο.Υ. Μεγάλων επιχειρήσεων, συνολικού ποσού 2.087.154,94 και συνεπώς, δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των πιστωτών, το υψος των απαιτήσεων των οποίων, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 509/2014 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, ανέρχονται στο ποσό των 83.056522,78 ευρώ.

Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι η αντισυμβαλλόμενη αγοράστρια των ακινήτων και πρώτη των καθ' ων αποτελούσε εταιρεία του ομίλου της ....., η οποία από την 27-2-2008 είχε αποκτήσει το 55,79 % του μετοχικού κεφαλαίου της πτωχής, το οποίο στη συνέχεια και συγκεκριμένα στις 23-9-2009, το μεταβίβασε στην θυγατρική της ..... με έδρα την Ολλανδία, η οποία συμμετέχοντας στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της δεύτερης των καθ' ων (πτωχής) έφθασε να κατέχει το 91,35% του μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας, το οποίο κατόπιν, στις 21-12-2009, μεταβίβασε προς την εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «.....», με έδρα την Κύπρο, συμφερόντων και του Διευθύνοντα Συμβούλου της δεύτερης των καθ' ων ..... Από τα ανωτέρω σε συνδυασμό με το γεγονός ότι το τίμημα των ανωτέρω εκποιήσεων χρησιμοποιήθηκε για την προνομιακή εξόφληση ορισμένων μόνο πιστωτών της και συγκεκριμένα της ..... (αποπληρωμή οφειλών ύψους ευρώ 8.238.144,77 περίπου), της ..... (αποπληρωμή οφειλών από δύο εξασφαλισμένα δάνεια του άρθρου 44 Ν. 1892/1990, για συνολικό ποσό των ευρώ 2.054.717,88 περίπου), της εταιρίας με την επωνυμία «.....» (αποπληρωμή οφειλών ύψους ευρώ 8.238.144,77 περίπου), της ..... (αποπληρωμή οφειλών ύψους ευρώ 2.400.000,00 περίπου), αποδεικνύεται τόσο ο δόλος της πτωχεύσασας και δεύτερης των καθ' ων, όσο και η γνώση της αντισυμβαλλομένης της και πρώτης των καθ' ων, καθώς επίσης και η βλάβη των λοιπών πιστωτών, συνιστάμενη στον περιορισμό της υπέγγυας πτωχευτικής περιουσίας της πτωχής και δεύτερης των καθ' ων. Επισημαίνεται, ότι η αποπληρωμή των οφειλών της δεύτερης των καθ' ων προς το Ελληνικό Δημόσιο και Ασφαλιστικά Ταμεία έγινε, καθ' ομολογία των καθ' ων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση των ανωτέρω μεταβιβάσεων. Οι καθ' ων με τις ένδικες προτάσεις τους ισχυρίστηκαν ότι οι συγκεκριμένες συναλλαγές εμπίπτουν στις εξαιρούμενες και μη ανακλητές πράξεις, δεδομένου ότι η ίδια κατέβαλε άμεσα ισοδύναμη αντιπαροχή σε μετρητά. Ο ισχυρισμός αυτός καίτοι νόμιμος, στηριζόμενος στη διάταξη του άρθρου 45 περ. δ' του ΠτΚ, τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος στην ουσία του, διότι αφενός μεν καθ' ομολογία της πρώτης των καθ' ων καλύφθηκε από επιταγές μεταχρονολογημένες, αφετέρου η όλη ενέργεια (πώληση των επιδίκων ακινήτων) οδήγησε σε μείωση της περιουσίας της οφειλέτριας πτωχής εις βάρος των πτωχευτικών πιστωτών και προς ζημία των τελευταίων. Συνεπώς, κατά τα ανωτέρω οριζόμενα, θα πρέπει η κρινόμενη αίτηση να γίνει δεκτή, όπως και οι πρόσθετες υπέρ του αιτούντος παρεμβάσεις, να ανακληθούν οι ανωτέρω αναφερόμενες δικαιοπραξίες, που περιλαμβάνονται στο υπ' αριθ. ....../24-12-2009 συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου

Αθηνών ..... , που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Θήβας (στον τόμο ....και με αριθμό ....) και το ...../31-12-2009 συμβόλαιο της ίδιας ως άνω Συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πειραιώς (στον τόμο ..... και με αριθμό ....) και να υποχρεωθεί η πρώτη των καθ' ων να επαναμεταβιβάσει την ψιλή κυριότητα των ανωτέρω περιγραφομένων ακινήτων. Τέλος πρέπει η πρώτη και η δεύτερη των καθ' ων η αίτηση να καταδικαστούν στη δικαστική δαπάνη του αιτούντος και των προσθέτως παρεμβαλλόντων (176 και 182§1 του ΚΠολΔ), όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό της παρούσας απόφασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδίκων την ένδικη αίτηση και τις δύο πρόσθετες παρεμβάσεις.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την αίτηση και τις πρόσθετες παρεμβάσεις, ως προς τον τρίτο των καθ' ων.

ΔΕΧΕΤΑΙ την αίτηση και τις πρόσθετες παρεμβάσεις, ως προς τις πρώτη και δεύτερη των καθ' ων.

ΑΝΑΚΑΛΕΙ τις δικαιοπραξίες, που περιλαμβάνονται στο υπ' αριθ. ..../24-12-2009 συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου Αθηνών ..... , που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Θήβας (στον τόμο ..... και με αριθμό ....) και το ...../31-12-2009 συμβόλαιο της ίδιας ως άνω Συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πειραιώς (στον τόμο ....και με αριθμό ....).

ΥΠΟΧΡΕΩΝΕΙ την πρώτη των καθ' ων να επαναμεταβιβάσει στην πτωχευτική περιουσία της πτωχέυσασας εταιρίας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....», η οποία εδρεύει στον Πειραιά (.....), νομίμως εκπροσωπούμενης, την κυριότητα : 1) ενός αγροτεμαχίου, που βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια του Δημοτικού Διαμερίσματος Υπάτου του Δήμου Θηβαίων Βοιωτίας, εκτός σχεδίου, εκτός οικισμού, αλλά εντός του υπό εκπόνηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, στη θέση «Λειβάδι» με πρόσωπο στον παράδρομο της Εθνικής Οδού ..... , επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν εξήντα οκτώ χιλιάδες ογδόντα οκτώ (168.088,00). Επί του αγροτεμαχίου αυτού υφίστανται σήμερα τα εξής κτίσματα: α) εμπορική αποθήκη, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών δέκα επτά χιλιάδων εννιακοσίων τεσσάρων και 0,10 (17,904,10), β) γραφεία ημιώροφου, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών χιλίων εξήντα τριών και 0,79 (1.063,79), γ) πλυντήρια, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών πεντακοσίων δέκα τεσσάρων και 0,50 (514,50), δ) αντλία καυσίμων, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τριάντα οκτώ και 0,32 (38,32), ε) κεντρική είσοδο, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών σαράντα δύο και 0,35 (42,35), στ) γραφεία οδηγών, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν τριάντα οκτώ και 0,18 (138,18) και ζ) φυλάκιο, επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εξήντα τεσσάρων και 0,24 (64,24). Η επιφάνεια των ως άνω κτισμάτων είναι συνολικά μέτρα τετραγωνικά δέκα εννέα χιλιάδες επτακόσια εξήντα πέντε και 0,48 (19.765,48). Η

ανέγερση των κτισμάτων έχει γίνει, δυνάμει της, με αριθμό ...../10-1-2001 άδειας οικοδομής (ανέγερσης νέας εμπορικής αποθήκης), όπως αναθεωρήθηκε σύμφωνα με τη, με αριθμό ...../15-4-2002, άδεια οικοδομής και 2) τριών ιδιοκτησιών στο Δήμο Πειραιά και συγκεκριμένα: 1) Ενός οικοπέδου με την οικοδομή που υπάρχει σ' αυτό, το οποίο βρίσκεται στον Πειραιά, στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Πειραιά, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης Πειραιά, κοντά στο Γαλλικό Μνήμα, στο με αριθμό είκοσι πέντε (.....) Οικοδομικό Τετράγωνο, με πρόσωπο στην οδό .... .., στην οποία φέρει τον αριθμό τρία (3), επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν εξήντα έξι και είκοσι έξι εκατοστά (166,26). Στο ως άνω οικόπεδο έχει ανεγερθεί πολυώροφο κτίριο σύμφωνα με τη με αριθμό ...../23-3-1993 άδεια ανεγέρσεως (ειδικό κτίριο -εγκαταστάσεις χονδρεμπορίου και αποθήκες), η οποία έχει εκδοθεί από τη Νομαρχία Πειραιά - Τμήμα Πολεοδομίας Δήμου Πειραιά, όπως αναθεωρήθηκε με τη, με αριθμό ...../1-6- 1993, πράξη της ίδιας υπηρεσίας. Το κτίριο αυτό αποτελείται από: α) Ισόγειο όροφο συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), β) Πρώτο (Α') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), γ) Δεύτερο (Β') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78(115,78), δ) Τρίτο (Γ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατόν δέκα πέντε και 0,78 (115,78), ε) Τέταρτο (Δ') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εκατό και 0,40 (100,40) και στ) Δώμα, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τριάντα πέντε και 0,02 (35,02). Όλοι οι όροφοι επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω του κεντρικού κλιμακοστασίου και του ανελκυστήρα, έχουν πρόσοψη επί της οδού .....μέτρα δέκα και 0,60 (10,60) και πίσω όψη επί του ακαλύπτου, 2) Ενός οικοπέδου με την οικοδομή που υπάρχει σ' αυτό, το οποίο βρίσκεται στον Πειραιά, στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Πειραιά, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλης Πειραιά, κοντά στο Γαλλικό Μνήμα, στο με «αριθμό είκοσι πέντε (....) Οικοδομικό Τετράγωνο, με πρόσωπο στις παράλληλες οδούς .... .., στην οποία φέρει τον αριθμό τέσσερα (4) και .....επιφάνειας, σύμφωνα με πρόσφατη και ακριβή καταμέτρηση του, μέτρων τετραγωνικών εξακόσια σαράντα τέσσερα και τριάντα τρία εκατοστά (644,33). Στο ως άνω οικόπεδο έχει ανεγερθεί πολυώροφο κτίριο γραφείων, σύμφωνα με τη, με αριθμό .../18-5-1999, άδεια οικοδομής, η οποία έχει εκδοθεί από τη Νομαρχία Πειραιά -Πολεοδομικό Γραφείο Δήμου Πειραιά, όπως αναθεωρήθηκε με τη, με αριθμό .../24-4-2000, πράξη της ίδιας υπηρεσίας. Το κτίριο αυτό αποτελείται από: α) Υπόγειο Β συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εξακοσίων σαράντα τεσσάρων και 0,33 (644,33), το οποίο περιλαμβάνει χώρο στάθμευσης δέκα έξι (16) θέσεων αυτοκινήτων, μηχανοστάσια των ανελκυστήρων, δύο κλιμακοστάσια, ανελκυστήρα προσώπων και ανελκυστήρα αυτοκινήτων, β) Υπόγειο Α συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών εξακοσίων σαράντα τεσσάρων και 0,33 (644,33), το οποίο περιλαμβάνει χώρο στάθμευσης δέκα πέντε (15) θέσεων αυτοκινήτων, χώρους εγκαταστάσεων, δύο κλιμακοστάσια, ανελκυστήρα προσώπων και ανελκυστήρα αυτοκινήτων, γ) Ισόγειο όροφο συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450.21), που περιλαμβάνει χώρο υποδοχής και είσοδο του κτηρίου από την οδό ....., δύο κλιμακοστάσια, ανελκυστήρα προσώπων, έναν ανελκυστήρα αυτοκινήτων, χώρους υγιεινής, υποσταθμό της ΔΕΗ και οκτώ (8) θέσεις στάθμευσης με είσοδο από την οδό ....., δ) Πρώτο (ΑΙ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών- τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που

περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής, ε) Δεύτερο (B') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής, στ) Τρίτο (Γ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής, ζ) Τέταρτο (Δ') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής και η) Πέμπτο (E') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων πενήντα και 0,21 (450,21) με χρήση γραφείων, που περιλαμβάνει δύο κλιμακοστάσια, δύο ανελκυστήρες προσώπων και χώρους υγιεινής. Όλοι οι όροφοι επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω των κλιμακοστασίων και των ανελκυστήρων, έχουν πρόσοψη επί της οδού ..... μέτρα είκοσι ένα και 0,41 (21,41) και πίσω όψη επί του ακαλύπτου που βλέπει στην οδό ..... Ο ακάλυπτος χώρος χρησιμεύει, ως χώρος στάθμευσης και εισόδου των αυτοκινήτων από την οδό .....και 3) Ενός οικοπέδου με την οικοδομή που υπάρχει σ' αυτό, το οποίο βρίσκεται στον Πειραιά, στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Πειραιά, εντός του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλης Πειραιά, κοντά στο Γαλλικό Μνήμα, στο με αριθμό είκοσι πέντε (.....) Οικοδομικό Τετράγωνο, με πρόσωπο στη συμβολή των οδών ....., επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων ενενήντα οκτώ και πέντε εκατοστών (498,05). Στο ως άνω οικόπεδο έχει ανεγερθεί πολυώροφο κτίριο γραφείων, σύμφωνα με τη με αριθμό ...../...../1973 άδεια ανεγέρσεως, η οποία έχει εκδοθεί από τη Νομαρχία Αττικής -Διαμέρισμα Πειραιά, όπως αναθεωρήθηκε με τις, με αριθμούς .../1974, .../1974 και .....8/1974, πράξεις της ίδιας υπηρεσίας, καθώς και με τη, με αριθμό ...../9-10-2001, άδειας οικοδομής της Νομαρχίας Πειραιά Πολυεδαμικό Γραφείο Δήμου Πειραιά, δυνάμει της οποίας έγινε αλλαγή των όψεων με μερικές εσωτερικές επεμβάσεις και αλλαγή χρήσης από βιομηχανικό σε κτίριο γραφείων. Το κτίριο αυτό αποτελείται από: α) Ισόγειο όροφο συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), β) Πρώτο (ΑΙ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), γ) Δεύτερο (ΒΙ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31) δ) Τρίτο (ΓΙ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31), ε) Τέταρτο (Δ') πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τετρακοσίων τριάντα τριών και 0,31 (433,31) και στ) Πέμπτο (ΕΙ) πάνω από το ισόγειο όροφο, συνολικής επιφάνειας μέτρων τετραγωνικών τριακόσιων δέκα τεσσάρων και 0,99 (314,99). Όλοι οι όροφοι επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω δύο κλιμακοστασίων και δύο ανελκυστήρων. Έχουν πρόσοψη επί της οδού ..... μέτρα είκοσι ένα και 0,85 (21,85), επί της οδού ..... μέτρα εννέα και 0,86 (9,86) και επί της οδού ..... μέτρα δέκα οκτώ (18).

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τις πρώτη και δεύτερη των καθ' ων στα δικαστικά έξοδα αφενός του αιτούντος, τα οποία ορίζει στο ποσό των τετρακοσίων πενήντα (450) ευρώ και αφετέρου των προσθέτως παρεμβαινόντων, τα οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων πενήντα (350,00) αναφορικά με καθεμία από τις δύο πρόσθετες παρεμβάσεις.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στον Πειραιά, στις 16-7-2015.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ σε έκτακτη, δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στον Πειραιά, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους, στις 7-9-2015. Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

2395/2014 ΣΤΕ (633493)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Αναίρεση. Από την κήρυξη της παύσης των εργασιών της πτώχευσης, η πτώχευση σε αδράνεια και ο πτωχός νομιμοποιείται πλέον να παρίσταται επί δικαστηρίου χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου. Ο υπογράφων δικηγόρος νομιμοποιήθηκε με ειδικό πληρεξούσιο των συνεκκαθαριστών και όχι των συνδίκων, χωρίς να προκύπτει ότι εκπροσωπούσαν νομίμως της εταιρεία λόγω παύσης των εργασιών της πτώχευσης. Απορρίπτεται η αναίρεση ως απαράδεκτη (επικυρώνει την αριθμ. 1158/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών). Όμοια με την υπ΄ αριθ. 2396/2014 απόφαση ΣτΕ.

Αριθμός 2395/2014

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Β΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 5 Φεβρουαρίου 2014 με την εξής σύνθεση: Ε. Γαλανού, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση του Προέδρου του

Τμήματος, που είχε κώλυμα, Α.-Γ. Βώρος, Ε. Νίκα, Σύμβουλοι, Ι. Δημητρακόπουλος, Γ. Φλίγγου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Κ. Κεχρολόγου.

Για να δικάσει την από 14 Απριλίου 2009 αίτηση:

της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης με την επωνυμία ".....", που εδρεύει στην Αθήνα (Λεωφ. .... αρ. ....,) και τελεί σε πτώχευση, η οποία δεν παρέστη, αλλά ο δικηγόρος που υπογράφει την αίτηση νομιμοποιήθηκε με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με τον Δημήτριο Φαρμάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή η αναιρεσείουσα εταιρεία επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 1158/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Παρέδρου Ι. Δημητρακόπουλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

(αφού μελετήσαμε τα άρθρα και καταλήξαμε σχετικά με το Νόμο)

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 1069103-04/2009 ειδικά γραμμάτια παράβολου, σειράς Α').

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η αναίρεση της 1158/2008 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία, αφού απορρίφθηκε έφεση της ήδη αναιρεσείουσας εταιρείας και έγινε εν μέρει δεκτή έφεση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της 12262/2004 απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, προσδιορίστηκαν τα καθαρά κέρδη της, κατά την ένδικη περίοδο (25.7.1995 έως 31.12.1996), στο ποσό των 880.410,86 ευρώ, κατά μεταρρύθμιση της πρωτόδικης απόφασης, με την οποία είχε γίνει εν μέρει δεκτή προσφυγή της αναιρεσείουσας κατά της 4/2000 πράξης προσδιορισμού αποτελεσμάτων του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ ΙΗ' Αθηνών οικονομικού έτους 1997 και είχαν προσδιορισθεί τα καθαρά κέρδη της σε 550.256,78 ευρώ.

3. Επειδή, η αναιρεσείουσα εταιρεία δήλωσε στο δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης, όπως, άλλωστε και στα δικόγραφα της ως άνω προσφυγής και της ως άνω έφεσής της, ότι τελεί σε πτώχευση.

4. Επειδή, το άρθρο 2 παρ. 1 του ήδη καταργηθέντος με το άρθρο 181 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007, Α' 153/10.7.2007) α.ν. 635/1937, ο οποίος είναι

εφαρμοστέος εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας, σύμφωνα με το άρθρο 182 αυτού, εφαρμόζεται επί των διαδικασιών που αρχίζουν μετά την έναρξη της ισχύος του, ορίζει ότι «Από της πρωίας της ημέρας της επ’ ακροατηρίω δημοσιεύσεως της αποφάσεως της κηρυττούσης την πτώχευσιν, ο πτωχέυσας στερείται αυτοδικαίως της διοικήσεως της πτωχευτικής περιουσίας». Εξάλλου, κατά το ήδη καταργηθέν με το άρθρο 181 του ν. 3588/2007 άρθρο 534 του Εμπορικού Νόμου (β.δ. της 19 Απριλίου / 1 Μαΐου 1835), που εφαρμόζεται εν προκειμένω για τον ίδιο ως άνω λόγο, «Από της κηρύξεως της πτωχεύσεως πάσα κατά του πτωχέυσαντος αγωγή αφορώσα την κινητήν ή ακίνητον αυτού περιουσίαν, παν μέτρον εκτελέσεως, είτε επί των κινητών είτε επί των ακινήτων αυτού, εξακολουθούσιν ή επιχειρούνται κατά μόνον των συνδίκων. Δύναται όμως το δικαστήριον να δεχθή κατά το δοκούν αυτώ την παρέμβασιν του πτωχέυσαντος», στο δε επίσης καταργηθέν με το άρθρο 181 του ν. 3588/2007 άρθρο 637 του Εμπορικού Νόμου ορίζεται ότι «Εάν αι εργασίαι της πτωχεύσεως δεν δύναται να εξακολουθήσωσι δι’ έλλειψιν περιουσίας, το δικαστήριον δύναται, επί τη εκθέσει του εισηγητού και ακουσθέντων των συνδίκων, να κηρύξη και εξ επαγγέλματος την παύσιν των εργασιών της πτωχεύσεως. Εν τιαούτη περιπτώσει οι πιστωταί αναλαμβάνουσιν την ενάσκησιν των ατομικών αυτών δικαιωμάτων κατά τε του προσώπου και της περιουσίας του πτωχέυσαντος [...]».

5. Επειδή, από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων καθώς και εκείνων των άρθρων 63 και 64 (παρ. 1 και 2) του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985), που εφαρμόζονται αναλόγως στην ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαδικασία δυνάμει του άρθρου 40 του π.δ. 18/1989 (Α’ 8), από την κήρυξη της πτωχεύσεως μέχρι την παύση των εργασιών της, ο πτωχέυσας, στις δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία, παύει καταρχήν να νομιμοποιείται ενεργητικώς και παθητικώς, εκπροσωπείται δε από τον σύνδικο (πρβλ. ΣτΕ 1375/2013 Ολομ., 2021/2010 κ.ά.), υπό την επιφύλαξη της εξαίρεσης που προβλέπει το άρθρο 63 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., προς αποτροπή επικείμενου κινδύνου (ιδίως, συνεπεία προβλεπόμενης στο νόμο ανατρεπτικής προθεσμίας), λόγω αδράνειας ή αδυναμίας του συνδίκου να ενεργήσει δικαστικώς (πρβλ. ΑΠ 360/2013). Περαιτέρω, από τις ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 534 και 637 του Εμπορικού Νόμου συνάγεται ότι από την κήρυξη της παύσης των εργασιών της πτώχευσης λόγω έλλειψης ενεργητικής περιουσίας, εξακολουθεί μεν να υπάρχει η πτώχευση, τελεί, όμως, σε αδράνεια, κατά τη διάρκεια της οποίας παύει το λειτούργημα του συνδίκου, καθώς και η διαχείριση από αυτόν της πτωχευτικής περιουσίας, την οποία αναλαμβάνει ο πτωχός, ο οποίος νομιμοποιείται πλέον να ασκεί τα δικαιώματά του τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά και να παρίσταται επί δικαστηρίου προσωπικώς χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου (βλ. ΣτΕ 1375/2013 Ολομ., με παραπομπές στη νομολογία).

6. Επειδή, εν προκειμένω, το δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης υπογράφεται από το ..... ως πληρεξούσιο δικηγόρο της αιτούσας, χωρίς να φέρεται και ως σύνδικος αυτής. Εξάλλου, ναι μεν το (κατατεθέν στο Δικαστήριο την 5.2.2014) από 3.2.2014 ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς τον ως άνω δικηγόρο αφορά και στην υπό κρίση αίτηση, αλλά πρόκειται για πληρεξουσιότητα χορηγηθείσα από τον ..... και τον ..... υπό την μνημονευόμενη σε αυτό ιδιότητά τους ως συνεκκαθαριστών (και όχι ως συνδίκων) της αιτούσας. Εξάλλου, η αιτούσα, η οποία δεν παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, δεν έχει προβάλει και, δη, τεκμηριωμένα, ότι,

κατά τον κρίσιμο χρόνο της άσκησης της παρούσας αίτησης (βλ. ΣτΕ 1375/2013 Ολομ.), τα προαναφερόμενα πρόσωπα την εκπροσωπούσαν νομίμως, συνεπεία της παύσης των εργασιών της πτώχευσης. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και ενόψει όσων κρίθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, ο υπογράφων την αίτηση δικηγόρος δεν νομιμοποιήθηκε με έναν από τους τρόπους που προβλέπονται στο άρθρο 27 του π.δ. 18/1989, όπως το άρθρο αυτό ισχύει. Συνεπώς, σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στον αιτούντα τη δικαστική δαπάνη του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα την 10 Φεβρουαρίου 2014 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 26ης Ιουνίου 2014.

Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας Ε. Γαλανού Κ. Κεχρολόγου

Ν.Σ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

144/2014 ΕΦ ΠΕΙΡ (653151)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Πτώχευση. Παύση εργασιών πτώχευσης. Αδυναμία εξακολούθησης των εργασιών της πτώχευσης υφίσταται και στην περίπτωση που ελλείπουν περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, που μπορούν σε εύλογο χρονικό διάστημα να μετατραπούν σε χρήμα και σε ποσότητα που να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες συνέχισης της διαδικασίας. Συνέχιση των εργασιών νοείται όχι η κάλυψη των αναγκαίων για το επόμενο στάδιο της διαδικασίας, αλλά η αποδεδειγμένη πρόβλεψη επάρκειας των

χρημάτων μέχρι την περάτωση των εργασιών της πτώχευσης. Κλήση του συνδίκου. Η υπόθεση δικάζεται και αν δεν παραστεί ο σύνδικος αν έχει κλητευθεί νόμιμα. Εφεση του πτωχού κατά της απόφασεως που κήρυξε παύση των εργασιών της πτωχεύσεως και κήρυξη του πτωχού ως μη συγγνωστού για τον λόγο ότι υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία του στο σπίτι τα οποία μπορούν να πωληθούν και ότι αναγκάστηκε να μεταναστεύει στην Αυστραλία λόγω των τοκογλύφων. Η έφεση είναι νόμιμη ακόμα και αν δεν παραστάθηκε πρωτόδικα. Δεν αποδείχθηκαν οι ανωτέρω ισχυρισμοί. Ούτε αναφέρει την αξία των περιουσιακών στοιχείων. Ο εκκαλών δεν ισχυρίζεται ούτε αποδεικνύει ότι υπάρχουν αρκετά χρήματα μέχρι την περάτωση της πτωχεύσεως. Απορρίπτει έφεση.

Αριθμός 144/2014

ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές, Γεωργία Σωτηροπούλου, Πρόεδρο Εφετών, Ιωάννη Χρονόπουλο, Αντιγόνη Τζελέπη - Εισηγήτρια, Εφέτες, και από τη Γραμματέα Γεωργία Λογοθέτη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 21 Νοεμβρίου 2013 για να δικάσει την υπόθεση του

ΕΚΚΑΛΟΥΝΤΟΣ : ..... , κατοίκου Αυστραλίας, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο Γεώργιο Παναγόπουλο.

Με την υπ' αριθ. 3992/2011 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς, ο εκκαλών ..... κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως και το παραπάνω Δικαστήριο, με την υπ' αριθ. 4836/2012 απόφασή του, δεχθέν την από 17-07-2012 και με αριθ. Β.Π. 4473/2012 έκθεση της Εισηγήτριας της πτώχευσης, κήρυξε την παύση των εργασιών της πτώχευσης και τον πτωχέυσαντα και ήδη εκκαλούντα μη συγγνωστό.

Την υπ' αριθ. 4836/2012 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς προσέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ο εκκαλών ..... , με την από 17-09-2013 και με αριθ. εκθ. καταθ. 775/2013 έφεση, της οποίας δικάσιμος ορίστηκε αυτή που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας.

Η υπόθεση εκφωνήθηκε με τη σειρά της από το οικείο πινάκιο και συζητήθηκε.

Ο πληρεξούσιος δικηγόρος του εκκαλούντος αφού έλαβε το λόγο από την Πρόεδρο, αναφέρθηκε στις έγγραφες προτάσεις που κατέθεσε.

ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΑΙ ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Κατά της απόφασης που κήρυξε την παύση των εργασιών της πτώχευσης για έλλειψη περιουσίας και κήρυξη του πτωχέυσαντος ως μη συγγνωστού, η οποία εκδίδεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 44 § 1 ΕισΝ ΚΠολΔ), παραδεκτά ασκείται έφεση από τον πτωχέυσαντα, αδιαφόρως αν κλήθηκε και παραστάθηκε ή όχι στην πρωτοβάθμια δίκη, διότι ο πτωχέυσας έχει την ιδιότητα του διαδικού ακόμη και αν δεν παρέστη (ΕΑ 3691/2008 ΕλΔνη 2010 σελ. 258, ΕΑ 6043/2002 ΕλΔ 44.856, ΕφΛαρ 238/2002 Επισκ. ΕμπΔ 2002.1058 και ΕΑ 9593/1998 ΕλΔ 41.187). Απαραίτητη προϋπόθεση για να προβεί το δικαστήριο της πτώχευσης στην κήρυξη της παύσης των εργασιών της πτώχευσης λόγω έλλειψης περιουσίας και να αποφανθεί αν ο πτωχέυσας είναι ή δεν είναι συγγνωστός, είναι η προηγούμενη ακρόαση του συνδίκου, ο οποίος κλητεύεται προς τούτο, και σε περίπτωση μη εμφάνισης του, δεν δημιουργείται κώλυμα προόδου της διαδικασίας, αν η κλήτευση αυτή είναι νομότυπη (ΑΠ 1081/2004 ΔΕΕ 2005.302, ΕΘες.2074/2010 Επισκ.Εμπ.Δ 2010 σελ. 1199, ΕΑ 3691/2008 ΕλΔνη 2010 σελ.218). Μετά από αυτά, η κρινόμενη έφεση κατά της υπ` αριθ. 4836/2012 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς, που δίκασε κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθ. 741 επ. ΚΠολΔ), με την οποία κηρύχθηκε η παύση των εργασιών της πτώχευσης του εκκαλούντος λόγω έλλειψης της αναγκαίας περιουσίας για τη συνέχιση των εργασιών της πτώχευσης και αποφάνθηκε ότι αυτός είναι μη συγγνωστός, πρέπει, να γίνει τυπικά δεκτή, εφόσον από τα έγγραφα που υπάρχουν στη δικογραφία δεν προκύπτει επίδοση της εκκαλούμενης απόφασης στον εκκαλούντα (άρθρα 55 ΠτΚ, 495 επ., 511 επ., 518 παρ. 1, 761 ΚΠολΔ), και να ερευνηθεί η βασιμότητα των λόγων της, ερήμην του συνδίκου, ο οποίος κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα να παραστεί κατά την παρούσα συζήτηση (βλ. την υπ` αριθ. 5611β/18-10-2013 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών Καλλιρρόης Καζατζοπούλου).

II. Σύμφωνα με το άρθρο 166 του ν. 3588/2007 (ΠτΚ), αν οι εργασίες της πτώχευσης δεν μπορούν να εξακολουθήσουν, λόγω έλλειψης των αναγκαίων χρημάτων ή ευχερώς ρευστοποιήσιμης περιουσίας, το πτωχευτικό δικαστήριο, μετά από έκθεση του εισηγητή και αφού ακούσει τον σύνδικο και την επιτροπή πιστωτών, μπορεί, μετά από αίτηση του οφειλέτη, πιστωτή ή του συνδίκου ή και αυτεπαγγέλτως, να κηρύξει την παύση των εργασιών της πτωχέυσεως. Σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη, αδυναμία εξακολούθησης των εργασιών της πτώχευσης υφίσταται και στην περίπτωση που ελλείπουν περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, που μπορούν χωρίς δυσκολία να ρευστοποιηθούν, δηλαδή στοιχεία που μπορούν σε εύλογο χρονικό διάστημα να μετατραπούν σε χρήμα και σε ποσότητα που να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες συνέχισης της διαδικασίας. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι ως εξακολούθηση των εργασιών νοείται όχι η κάλυψη των αναγκαίων για το επόμενο στάδιο της διαδικασίας, αλλά η αποδεδειγμένη πρόβλεψη επάρκειας των χρημάτων μέχρι την περάτωση των εργασιών της πτώχευσης με σχέδιο αναδιοργάνωσης ή με ένωση πιστωτών μέσα σε εύλογο προσδιορισμένο χρονικό διάστημα, ενόψει των ιδιαίτερων περιστάσεων ή της ιδιομορφίας κάθε πτώχευσης. Στην περίπτωση που περατώνεται η πτώχευση με παύση των εργασιών της, αίρεται η πτωχευτική απαλλοτρίωση και ο οφειλέτης αναλαμβάνει τη διοίκηση της περιουσίας του. Οι πιστωτές αναλαμβάνουν τα ατομικά καταδιωκτικά

μέτρα και παύει το λειτούργημα του συνδίκου, καθώς και του εισηγητή. Τα αποτελέσματα αυτά επέρχονται μετά πάροδο μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης περί παύσης των εργασιών της πτωχεύσεως. Δηλαδή, η επέλευση των αποτελεσμάτων αυτών δεν είναι οριστική, εφόσον η απόφαση για την κήρυξη της παύσης των εργασιών της πτώχευσης μπορεί να ανατραπεί λόγω άσκησης των κατά το άρθρο 55 του ως άνω νόμου ενδίκων μέσων. (Βλ. Δ. Κοτσίρη, Πτωχευτικό Δίκαιο, έκδοση έβδομη, παρ. 529, 530, 531).

III. Στην προκείμενη περίπτωση, από τα έγγραφα που υπάρχουν στη δικογραφία αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Με την υπ` αριθ. 3992/2011 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς ο εκκαλών κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση του δεχθέν την έκθεσης της Εισηγήτριας της πτώχευσης κήρυξε την παύση των εργασιών της πτώχευσης και τον πτωχέυσαντα και ήδη εκκαλούντα μη συγγνωστό. Ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι υπάρχει περιουσία και συγκεκριμένα αναφέρει στο δικόγραφο της έφεσης του το με αρ. κυκλ. .... αυτοκίνητο - ψυγείο εργοστασίου κατασκευής MERCEDES, καθώς και ηλεκτρικό μηχάνημα καθαρισμού και απολέπισης ψαριών και μηχανή χτυπήματος χταποδιών, για τα οποία υποστηρίζει ότι ευρίσκονται σε χώρο οικίας του στην οδό ..... αρ. .. στη περιοχή Καματερό στη Σαλαμίνα. Όμως, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προκύπτει η ύπαρξη των αναφερόμενων παραπάνω περιουσιακών στοιχείων, των οποίων εξάλλου την αξία δεν προσδιορίζει. Εξάλλου, ουδεμία αναφορά γίνεται για τα αναγκαία χρήματα για τη συνέχιση των εργασιών της πτώχευσης, στοιχείο που συμβάλλει στη γενικότερη θεώρηση της ύπαρξης ενεργητικού της πτώχευσης, όπως αναφέρθηκε στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Περαιτέρω, με τον δεύτερο λόγο της έφεσης του ο εκκαλών αιτιάται ότι θα έπρεπε να κριθεί ως συγγνωστός, διότι ουδέποτε είχε σκοπό να αποκρύψει την περιουσία του αλλά αντίθετα να την διαφυλάξει. Επίσης ότι λόγω της δεινής οικονομικής του κατάστασης, αλλά και των αφόρητων πιέσεων από κυκλώματα τοκογλύφων αναγκάστηκε στις 28-10-2011 να μεταναστεύσει στην Αυστραλία, όπου και ζει μέχρι σήμερα, χωρίς πάλι για τον ισχυρισμό αυτό να προσκομίζεται οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο, ώστε να παραμένει πάλι αυτός αναπόδεικτος. Στο σημείο αυτό, πρέπει, να λεχθεί ότι όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 759 ΚΠολΔ, στην εκούσια δικαιοδοσία ισχύει η ελεύθερη απόδειξη και το δικαστήριο με απόκλιση μόνο ως προς την αυτοψία και την πραγματογνωμοσύνη, δεν δεσμεύεται από αποδεικτικούς κανόνες και δεν υποχρεούται να εκδώσει μη οριστική απόφαση που να διατάσσει αποδείξεις, αλλά σχηματίζει πεποίθηση από τα έγγραφα που προσκομίζονται (βλ. σχετ. ΑΠ 11/2003 Α` Δημοσίευση Νόμος, ΑΠ 1260/2002 ΝοΒ 2003.1020 και ΕφΠατρ 5/2003 ΑΧΑΝΟΜ 2004.195). Κατόπιν τούτου, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που δέχθηκε τα ανωτέρω και κήρυξε με την εκκαλούμενη απόφαση την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως και τον εκκαλούντα μη συγγνωστό, πρόεβη σε ορθή εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και εκτίμηση των αποδείξεων και, ως εκ τούτου, οι σχετικοί λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν ως κατ` ουσία αβάσιμοι. Συνακόλουθα πρέπει να απορριφθεί η υπό κρίση έφεση στο σύνολό της ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα. Ελλείψει σχετικού αιτήματος δεν αποφαίνεται το Δικαστήριο για τα δικαστικά έξοδα (άρθρα 191 παρ. 2 και 591 παρ. 1 ΚΠολΔ). Τέλος, κατ` εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 495 παρ. 4 ΚΠολΔ, όπως, αυτή προστέθηκε με το άρθρο 12 παρ. 2 του νόμου 4055/2012 και ισχύει από 2-4-2012, ενόψει της ήττας του

εκκαλούντος πρέπει το κατατεθέν από αυτόν παράβολο να εισαχθεί στο Δημόσιο Ταμείο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δικάζει την από 17-9-2013 και με αρ. καταθ. 775/2013 έφεση κατά της με αρ. 4836/2013 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς (εκουσία δικαιοδοσία).

Δέχεται τυπικά την έφεση.

Απορρίπτει αυτήν κατ' ουσίαν.

Διατάσσει την εισαγωγή του παραβόλου, που κατέθεσε ο εκκαλών στο Δημόσιο Ταμείο.

Κρίθηκε, αποφασίσθηκε στον Πειραιά στις 20 Φεβρουαρίου 2014 και δημοσιεύθηκε στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση, στις 20 Φεβρουαρίου 2014, χωρίς την παρουσία του εκκαλούντος και του πληρεξουσίου δικηγόρου του.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

P.K.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

1376/2013 ΣΤΕ (ΟΛΟΜ) (599973)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Πτώχευση. Από την κήρυξη της πτωχεύσεως, ο πτωχεύσας, στις δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία, δεν νομιμοποιείται ενεργητικά και παθητικά, εκπροσωπείται δε από τον σύνδικο. Η ρύθμιση αυτή δεν αντίκειται στα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Αντίθετη μειοψηφία. Από την κήρυξη της παύσεως των εργασιών της πτωχεύσεως λόγω ελλείψεως ενεργητικής περιουσίας, ο πτωχός παρίσταται επί δικαστηρίου προσωπικά χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου. Κρίσιμος ο χρόνος ασκήσεως της εφέσεως και όχι ο χρόνος της συζητήσεως αυτής στο ακροατήριο. Πότε συνεχίζεται νομίμως από τον πτωχό δίκη που ανοίχθηκε πριν από την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως. Αντίθετη μειοψηφία. Ορθά απορρίφθηκε ως απαράδεκτη η έφεση. Απορρίπτεται η αναίρεση (επικυρώνει την υπ' αριθμ. 458/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου

Θεσσαλονίκης). Η αίτηση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια κατόπιν της υπ' αριθμ. 400/2012 αποφάσεως του ΣτΕ.

Αριθμός 1376/2013

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 21 Σεπτεμβρίου 2012, με την εξής σύνθεση: Κ. Μενουδάκος, Πρόεδρος, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Ν. Ρόζος, Ν. Μαρκουλάκης, Γ. Παπαγεωργίου, Ιω. Μαντζουράνης, Αικ. Χριστοφορίδου, Δ. Σκαλτσούνης, Α.-Γ. Βώρος, Γ. Ποταμιάς, Ευ. Νίκα, Ευθ. Αντωνόπουλος, Γ. Τσιμέκας, Π. Καρλή, Φ. Ντζίμας, Σπ. Χρυσικοπούλου, Δ. Κυριλλόπουλος, Εμμ. Κουσιουρής, Όλ. Ζύγουρα, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Κουσούλης, Κ. Φιλοπούλου, Κ. Πισπιρίγκος, Αντ. Χλαμπέα, Δ. Μακρής, Τ. Κόμβου, Β. Αναγνωστοπούλου-Σαρρή, Σύμβουλοι, Δ. Εμμανουηλίδης, Χρ. Σιταρά, Δ. Βανδώρος, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Δ. Μακρής και Β. Αναγνωστοπούλου-Σαρρή καθώς και η Πάρεδρος Χρ. Σιταρά μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Μ. Παπασαράντη.

Για να δικάσει την από 9 Ιουνίου 2008 αίτηση:

του ..... , κατοίκου Γιαννιτσών Ν. Πέλλας (.... .....), ο οποίος δεν παρέστη,

κατά του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με τον Θεόδωρο Ψυχογιό, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους.

Η πιο πάνω αίτηση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθμό. 400/2012 αποφάσεως του Β' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να επιλύσει η Ολομέλεια το ζήτημα που αναφέρεται στην απόφαση.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρέσεων επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμό. 458/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία επέχει θέση εισηγήσεως, από τον εισηγητή, Σύμβουλο Εμμ. Κουσιουρή.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου

και

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (951185, 1887334-8, 2889455-7/08 ειδικά γραμμάτια παραβόλου, σειράς Α΄).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 458/2008 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, με την οποία απορρίφθηκε ως απαράδεκτη έφεση του αναιρεσιόντος κατά της 208/2005 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Βέροιας, για το λόγο ότι αυτός, ως πτωχός, δεν νομιμοποιείτο ενεργητικώς, διαρκούσης της πτωχεύσεως και πριν από την παύση εργασιών αυτής, να ασκήσει ένδικα μέσα. Με την πρωτόδικη απόφαση είχε απορριφθεί προσφυγή του ίδιου κατά της 39/28.3.2002 πράξεως του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Γιαννιτσών, με την οποία είχε επιβληθεί σε βάρος του πρόστιμο ύψους 11.898 ευρώ για έκδοση εικονικού φορολογικού στοιχείου κατά τη διαχειριστική περίοδο έτους 2000.

3. Επειδή, η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου με την απόφαση 400/2012 του Β΄ Τμήματος, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 περ. α΄ και 5 του π.δ. 18/1989, προς επίλυση των ζητημάτων: α) Αν οι διατάξεις του Κ.Δ.Δ., σύμφωνα με τις οποίες ο πτωχέυσας, στις δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία, παύει καταρχήν να νομιμοποιείται ενεργητικώς και παθητικώς, εκπροσωπείται δε εφεξής από τον σύνδικο, δυνάμενος μόνο κατ' εξαίρεση να ασκήσει ένδικα βοηθήματα και μέσα υπό τους όρους του άρθρου 24 παρ. 4 του ΚΔΔ, παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας και αντίκεινται στα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και β) Αν παραδεκτώς ασκείται ένδικο μέσο από πτωχεύσαντα και πριν την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως, εφόσον ο χρόνος συζητήσεώς του τοποθετείται μετά την κήρυξη της παύσεως, οπότε ο πτωχέυσας αναλαμβάνει τη διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας.

4. Επειδή, όπως προκύπτει από τα αποδεικτικά επιδόσεως του Αρχιφύλακα ..... , με ημερομηνία 10.4.2010, αντίγραφα της ως άνω παραπεμπτικής αποφάσεως του Β΄ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και της από 28.3.2012 πράξεως του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας περί ορισμού δικασίμου της αιτήσεως αυτής στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου επεδόθησαν νομοτύπως στον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσιόντος Α. Μπανιώτη. Υπό τα δεδομένα αυτά, νομίμως συζητήθηκε η υπόθεση ενώπιον της Ολομελείας κατά την παρούσα δικάσιμο χωρίς να παρίσταται κατ' αυτήν ο αναιρεσιών, η δε κρινόμενη αίτηση, η οποία και κατά τα λοιπά ασκείται παραδεκτώς, είναι τύποις δεκτή και περαιτέρω εξεταστέα.

5. Επειδή, στο άρθρο 26 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας (Κ.Φ.Δ., ν. 4125/1960, Α΄ 202, π.δ. 331/1985, Α΄ 116) οριζόταν ότι ο πτωχός, κατά τη διάρκεια της πτώχευσης, μπορεί να ασκεί και ο ίδιος ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων προσφυγή και τα ένδικα μέσα που συγχωρούνται κατά της επί της προσφυγής εκδιδόμενης

απόφασης, καθώς επίσης και να παρίσταται κατά την εκδίκασή τους. Εξάλλου, στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ., ν. 2717/1999, Α' 97) ορίζεται στο άρθρο 23 ότι «Ικανότητα να είναι διάδικοι έχουν, εκτός από τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, οι ενώσεις προσώπων καθώς και οι ομάδες περιουσίας», στο άρθρο 24 ότι: «1. Ικανότητα να αποφασίζει για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων έχει το φυσικό πρόσωπο το οποίο: α) έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, ή β) έχει περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα, αλλά μόνο ως προς τις διαδικαστικές πράξεις που αφορούν τη ρύθμιση σχέσεων για τις οποίες θεωρείται ικανό. 2. [...] 3. Αν το πρόσωπο δεν έχει δικανική ικανότητα, για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων αποφασίζει ο νόμιμος αντιπρόσωπός του. 4. Κατ' εξαίρεση, για να αποτραπεί τυχόν επικείμενος κίνδυνος, επιτρέπεται και σε μη ικανό πρόσωπο να αποφασίζει για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων ύστερα από άδεια του προέδρου του συμβουλίου ή του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο ενώπιον του οποίου πρόκειται να εισαχθεί ή εκκρεμεί η υπόθεση», στο δε άρθρο 64 παρ. 1 ότι «Προσφυγή μπορεί να ασκήσει εκείνος: α) ο οποίος έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώδες έννομο συμφέρον, ή β) στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου», στο άρθρο 93 παρ. 1 ότι «Δικαίωμα να ασκήσουν έφεση έχουν οι κατά την πρωτόδικη δίκη διάδικοι, εφόσον έχουν έννομο προς τούτο συμφέρον», και στο άρθρο 285 παρ. 1 ότι «Από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη η οποία αναφέρεται σε θέμα ρυθμιζόμενο απ' αυτόν». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του ήδη καταργηθέντος με το άρθρο 181 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007, Α' 153/10.7.2007) α.ν. 635/1937, ο οποίος είναι εφαρμοστέος εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας, σύμφωνα με το άρθρο 182 αυτού, εφαρμόζεται επί των διαδικασιών που αρχίζουν μετά την έναρξη της ισχύος του, «Από της πρωίας της ημέρας της επ' ακροατηρίω δημοσιεύσεως της αποφάσεως της κηρυττούσης την πτώχευσιν, ο πτωχεύσας στερείται αυτοδικαίως της διοικήσεως της πτωχευτικής περιουσίας». Τέλος, κατά το ήδη καταργηθέν με το άρθρο 181 του ν. 3588/2007 άρθρο 534 του Εμπορικού Νόμου (β.δ. της 19 Απριλίου / 1 Μαΐου 1835), που εφαρμόζεται εν προκειμένω για τον ίδιο ως άνω λόγο, «Από της κηρύξεως της πτωχεύσεως πάσα κατά του πτωχεύσαντος αγωγή αφορώσα την κινητήν ή ακίνητον αυτού περιουσίαν, παν μέτρον εκτελέσεως, είτε επί των κινητών είτε επί των ακινήτων αυτού, εξακολουθούσιν ή επιχειρούνται κατά μόνον των συνδίκων. Δύναται όμως το δικαστήριο να δεχθή κατά το δοκούν αυτώ την παρέμβασιν του πτωχεύσαντος» στο δε επίσης καταργηθέν με το άρθρο 181 του ν. 3588/2007 άρθρο 637 του Εμπορικού Νόμου ορίζονταν τα εξής: «Εάν αι εργασίαι της πτωχεύσεως δεν δύναται να εξακολουθήσωσι δι' έλλειψιν περιουσίας, το δικαστήριο δύναται, επί τη εκθέσει του εισηγητού και ακουσθέντων των συνδίκων, να κηρύξη και εξ επαγγέλματος την παύσιν των εργασιών της πτωχεύσεως. Εν τιαύτη περιπτώσει οι πιστωταί αναλαμβάνουσιν την ενάσκησιν των ατομικών αυτών δικαιωμάτων κατά τε του προσώπου και της περιουσίας του πτωχεύσαντος [...]».

6. Επειδή, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η ικανότητα διενέργειας διαδικαστικών πράξεων και γενικώς της παραστάσεως επί δικαστηρίου ιδίω ονόματι, συναρτάται προς τη δικαιοπρακτική ικανότητα του φυσικού προσώπου, όπως αυτή ρυθμίζεται από τις οικείες διατάξεις του αστικού και εμπορικού δικαίου. Ειδικότερα, ως προς τη δικανική ικανότητα του πτωχού έχουν εφαρμογή οι οικείες ειδικές διατάξεις του άρθρου 534 του Εμπορικού Νόμου,

όπως άλλωστε ρητά αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση σχετικά με το άρθρο 24 του Κώδικα τούτου, σύμφωνα με την οποία «Ως προς τη δικανική ικανότητα του πτωχού, η Επιτροπή δεν υιοθέτησε ρύθμιση αντίστοιχη με εκείνη του άρθρου 26 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας. Προκρίθηκε δε η εκδοχή να σιωπήσει συναφώς ο Κώδικας, ώστε να έχουν, ως προς τη δικανική ικανότητα του πτωχού, εφαρμογή οι οικείες ειδικές διατάξεις του άρθρου 534 του Εμπορικού Νόμου». Και ναι μεν κατά τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 534 του Εμπορικού Νόμου, η υποκατάσταση του συνδίκου στη δικονομική θέση του πτωχέυσαντος περιορίζεται στην παθητική νομιμοποίηση για την εκδίκαση των αγωγών και γενικότερα των αιτήσεων δικαστικής προστασίας των πτωχευτικών πιστωτών, όμως για την ταυτότητα του νομοθετικού λόγου που συνίσταται στην ανάγκη να εξασφαλίζεται η σύννομη διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας, να αποτρέπεται η καταδολίευση των δανειστών και να αποκλειστεί το ενδεχόμενο εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, η υποκατάσταση αυτή ισχύει ανάλογα και για την ενεργητική νομιμοποίηση, κατά τρόπο ώστε να νομιμοποιείται ο σύνδικος, ως μη δικαιούχος ή μη υπόχρεος διάδικος, αντί του πτωχέυσαντος (πρβλ ΣτΕ 3199/2011, 2021/2010, 3371-2/2004, 590/1989, πρβλ και ΑΠ 350, 432/1965, 83/1966, 916/1996, 177/1998, 1458, 1781/2001). Συνεπώς, μετά την έναρξη ισχύος του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, και σε αντίθεση προς τα ρητώς οριζόμενα στον Κ.Φ.Δ. για αντίστοιχες περιπτώσεις, από την κήρυξη της πτωχέυσεως μέχρι την παύση των εργασιών της, ο πτωχέυσας, στις δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία, παύει καταρχήν να νομιμοποιείται ενεργητικώς και παθητικώς, εκπροσωπείται δε από τον σύνδικο δυνάμενος μόνο κατ' εξαίρεση να ασκήσει ένδικα βοηθήματα και μέσα υπό τους όρους του άρθρου 24 παρ. 4 του ΚΔΔ, δηλαδή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, λόγω της αδράνειας ή της αδυναμίας του συνδίκου της πτωχέυσεως να ενεργήσει δικαστικώς (πρβλ ΣτΕ 2021/2010, Α.Π. 498/1997), όπως τούτο διαπιστώνεται από το δικαστή που χορηγεί τη σχετική άδεια στον πτωχό. Κατά τη γνώμη όμως των Συμβούλων Α.-Γ. Βώρου και Γ. Ποταμιά, η στέρηση ή ο περιορισμός του ατομικού δικαιώματος δικαστικής προστασίας, που θεσπίζεται για κάθε άτομο ως συνταγματικός κανόνας αμέσου εφαρμογής με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, προϋποθέτει συγκεκριμένη διάταξη νόμου η οποία πρέπει να σέβεται και την αρχή της αναλογικότητας που κατοχυρώνεται με το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος. Ο κανόνας αυτός ισχύει και για την δικανική ικανότητα διαδίκου, την ικανότητά του δηλαδή να αποφασίζει μόνος του την διενέργεια διαδικαστικών πράξεων. Ειδικότερα, ενόψει της διατάξεως του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντ/τος, η διάταξη του άρθρου 534 του ΕΝ, σύμφωνα με την οποία η δικανική ικανότητα του πτωχού περιορίζεται μόνον ως προς την παθητική του νομιμοποίηση στην πολιτική δίκη, δεν είναι επιτρεπτό να εφαρμοσθεί κατ' ανάλογη ερμηνεία στη διοικητική δίκη κατά τρόπο ώστε ο πτωχός να στερείται του δικαιώματος να ασκήσει τα προβλεπόμενα από τον ΚΔιοικΔ ένδικα βοηθήματα και μέσα. Αντίθετα, επιβάλλεται εν προκειμένω σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία της μεταβατικής διατάξεως του άρθρου 285 παρ. 1 του ΚΔιοικΔ, κατά την οποία από την έναρξη ισχύος του Κώδικα καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αναφέρεται σε θέμα ρυθμιζόμενο από τον Κώδικα, ώστε να θεωρηθεί ότι δεν έχει καταργηθεί η διάταξη του άρθρου 26 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4125/1960) κατά την οποία ο πτωχός, κατά τη διάρκεια της πτώχευσης, μπορεί να ασκήσει και ο ίδιος ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων προσφυγή και τα ένδικα μέσα που συγχωρούνται κατά της σχετικής απόφασης, καθώς επίσης και να παραστεί σε αυτά και ότι, συνεπώς, διατηρείται το αναγνωριζόμενο από την εν λόγω διάταξη δικονομικό δικαίωμα, εφόσον

το ζήτημα αυτό δεν ρυθμίζεται ειδικώς με τον ΚΔιοικΔ.

7. Επειδή, στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι "καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως ο νόμος ορίζει" και στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 53/1974 (Α' 256) ορίζεται ότι "παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και ανεπιλήπτου δικαστηρίου [...]". Από την ανωτέρω συνταγματική διάταξη προκύπτει ότι ο κοινός νομοθέτης μπορεί να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις για το έγκυρο της ασκήσεως των ενδίκων μέσων και την πρόοδο της δίκης, για να είναι όμως συνταγματικώς ανεκτά τα θεσπιζόμενα αυτά μέτρα πρέπει να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων και την απονομή της δικαιοσύνης και να μην υπερβαίνουν το όριο πέραν του οποίου τα μέτρα αυτά ισοδυναμούν με κατάλυση άμεση ή έμμεση του ατομικού δικαιώματος που προστατεύεται με την παραπάνω συνταγματική διάταξη (ΑΕΔ 33/1995, ΣτΕ 1583/2010 Ολ., 647/2004 Ολ., 193/2009 7μ., 2531/2005 7μ., 3409/2010). Εξάλλου, σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά από το ΕΔΔΑ, το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο δεν είναι απόλυτο, αλλά από τη φύση του υπόκειται σε περιορισμούς (βλ. Ashingdane κατά Ην. Βασιλείου, παρ. 57), οι οποίοι όμως, δεν επιτρέπεται να περιορίζουν την πρόσβαση κατά τέτοιο τρόπο ή σε τέτοιο βαθμό ώστε να επηρεάζεται η ουσία του δικαιώματος (πρβλ υπόθεση Ιερές Μονές κατά Ελλάδος της 9.12.1994). Δεν είναι δε συμβατοί με το άρθρο 6 παρ. 1 περιορισμοί που δεν επιδιώκουν θεμιτό σκοπό, ή που δεν βρίσκονται σε εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ επιδιωκόμενου σκοπού και χρησιμοποιούμενων μέσων (βλ. Levages Prestation Services κατά Γαλλίας, παρ. 40, Luordo κατά Ιταλίας, παρ. 85). Ενόψει των ανωτέρω, η προαναφερόμενη ρύθμιση, κατά την οποία, χωρίς να θίγεται ο πυρήνας του δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας του πτωχεύσαντος περιορίζεται η δικανική ικανότητά του για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ήτοι για να δύναται να επιμεληθεί ο σύνδικος του συνόλου των σχετικών υποθέσεων με σκοπό την καλύτερη λειτουργία του θεσμού της πτωχεύσεως (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ Χρήστος Κανέας κατά Ελλάδας, αριθ. 19809/02, απόφαση της 9.12.2004, κ.ά.), δεν αντίκειται στα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και δεν παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου μάλιστα, ότι εν προκειμένω, δεν προβάλλεται κατά τρόπο συγκεκριμένο αδράνεια του συνδίκου κατά τη διάρκεια της αφαιρέσεως από τον πτωχό της διοικήσεως της πτωχευτικής περιουσίας από 15.9.2004 έως 6.12.2007 (πρβλ και Α.Π. 1781/2001 και ΕΔΔΑ Ολ. Luordo κατά Ιταλίας).

Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Γ. Παπαγεωργίου, Α.-Γ. Βώρος και Γ. Ποταμιάς, οι οποίοι διατύπωσαν την εξής γνώμη: Με την εφαρμοστέα εν προκειμένω ρύθμιση του άρθρου 534 του Εμπορικού Νόμου, όπως αυτό ερμηνεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη, στερείται ο πτωχός της δυνατότητας να ασκεί, συντρεχόντως, έστω, προς τον σύνδικο, ένδικα βοηθήματα ή μέσα που αφορούν στην πτωχευτική περιουσία, με μόνη εξαίρεση την περίπτωση αποτροπής επικειμένου κινδύνου, καθιερούται δε, κατά τούτο, δικονομική υποκατάσταση του πτωχού από τον σύνδικο. Η στέρηση, όμως, της δυνατότητας του ίδιου του πτωχού, εκ παραλλήλου προς την παρεχομένη στον σύνδικο σχετική

δυνατότητα, να απευθυνθεί, κατά τρόπο άμεσο και ανεξάρτητο, στο δικαστήριο για υποθέσεις που αφορούν στην πτωχευτική περιουσία, μη εξομοιούμενη προς την στέρηση απλώς της δυνατότητας παραστάσεως αυτού στο δικαστήριο επί ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων τα οποία επιτρεπτός άσκησε (πρβλ απόφαση ΕΔΔΑ της 9.12.2004 επί του παραδεκτού της προσφυγής ... κατά Ελλάδος), και η πλήρης δικονομική υποκατάσταση αυτού από άλλο πρόσωπο στην άσκηση των εν λόγω ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων δεν συνιστούν απλό περιορισμό του καθιερουμένου με τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α. δικαιώματος αποτελεσματικής ενδίκου προστασίας, αλλά προσβολή αυτού τούτου του πυρήνα του εν λόγω ατομικού δικαιώματος και, ειδικότερα, της βασικότερης εκφάνσεώς του, την οποία συνιστά η «πρόσβαση σε δικαστήριο», την προσβολή δε αυτή δεν αίρει η πρόβλεψη δυνατότητας ασκήσεως παρεμβάσεως, την οποία, κατά το άρθρο 534 του Εμπορικού Νόμου, δύναται να δεχθεί το δικαστήριο «κατά το δοκούν» (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 27.8.1991 .. κατά Ελλάδος, σκ. 64 και 65). Αλλά, ακόμη και ως απλός περιορισμός του εν λόγω ατομικού δικαιώματος θεωρούμενη, η ανωτέρω ρύθμιση παραβιάζει, πάντως, την, κατά το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος, αρχή της αναλογικότητας, διότι η προβλεπόμενη με τη ρύθμιση αυτή αδυναμία του πτωχού να ασκεί ο ίδιος, έστω και συντρεχόντως προς τον σύνδικο, ένδικα βοηθήματα και μέσα για υποθέσεις που αφορούν στην πτωχευτική περιουσία δεν αποτελεί πρόσφορο ούτε, πάντως, αναγκαίο μέσο για την εξυπηρέτηση των, θαλπομένων από την εν γένει πτωχευτική νομοθεσία, γενικότερου συμφέροντος σκοπών της προστασίας των συμφερόντων των πιστωτών και της καλής λειτουργίας του θεσμού της πτωχεύσεως, αφού κανένας από τους σκοπούς αυτούς δεν παραβιάζεται από την αναγνώριση, συντρεχόντως προς την αντίστοιχη δυνατότητα του συνδίκου, αμέσου και ανεξαρτήτου δικαιώματος του πτωχού να ασκεί ένδικα βοηθήματα και μέσα επί υποθέσεων που αφορούν στην πτωχευτική περιουσία, ώστε να είναι επιβεβλημένη η στέρηση από τον πτωχό του εν λόγω δικαιώματος για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω σκοπών. Η αναγνώριση, άλλωστε, του δικαιώματος τούτου στον πτωχό θα διευκόλυνε, μετά την κήρυξη της πτωχεύσεως, την επαύξηση της πτωχευτικής περιουσίας, προς όφελος και των πτωχευτικών πιστωτών.

8. Επειδή, περαιτέρω, από τις ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 534, 637 και 638 του Εμπορικού Νόμου συνάγεται ότι από την κήρυξη της παύσεως των εργασιών της πτωχεύσεως λόγω ελλείψεως ενεργητικής περιουσίας, εξακολουθεί μεν να υπάρχει η πτώχευση, τελεί, όμως, σε αδράνεια, κατά τη διάρκεια της οποίας παύει το λειτουργήμα του συνδίκου, καθώς και η διαχείριση από αυτόν της πτωχευτικής περιουσίας, την οποία αναλαμβάνει ο πτωχός, ο οποίος νομιμοποιείται πλέον να ασκεί τα δικαιώματά του τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά και να παρίσταται επί δικαστηρίου προσωπικώς χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου (ΣτΕ 1042, 398/2002, 708/1981 πρβλ και Α.Π. 395/1980 Ολ., 1781/1983, 609/1986, 535/1998 κ.ά.). Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 και 139 Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), όπως η τελευταία προστέθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 3226/2004 (Α-24) προβλέπεται μόνο η θεραπεία τυπικών παραλείψεων, όπως εκείνες που αφορούν την πληρεξουσιότητα, ενώ στο άρθρο 67 του Κ.Πολ.Δικ. ορίζεται ότι: «Αν υπάρχουν ελλείψεις σχετικά με την ικανότητα των διαδίκων για δικαστική παράσταση με το δικό τους όνομα ή σχετικά με τη νόμιμη εκπροσώπησή τους [...], εφόσον μπορούν να συμπληρωθούν, το δικαστήριο αναβάλλει την πρόοδο της δίκης και ορίζει προθεσμία για τη συμπλήρωση των

ελλείψεων [...]».

9. Επειδή, στην περίπτωση ασκήσεως ενδίκου μέσου από τον πτωχεύσαντα, κρίσιμο χρονικό σημείο για να κριθεί η κατά νόμο δικανική ικανότητά του είναι ο χρόνος διενέργειας της σχετικής διαδικαστικής πράξεως, ήτοι, εν προκειμένω, ο χρόνος ασκήσεως της εφέσεως, και όχι ο χρόνος της συζητήσεως αυτής στο ακροατήριο. Η αδυναμία δε κατά το νόμο ασκήσεως του ενδίκου μέσου από πτωχεύσαντα δεν μπορεί να καλυφθεί εάν μετά την άσκηση και πριν από τη συζήτηση του ενδίκου μέσου μεσολάβησε παύση των εργασιών της πτωχεύσεως, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από τις παρατεθείσες διατάξεις του Κ.Δ.Δ. ούτε από άλλη διάταξη θεραπεία του απαράδεκτου αυτής με την παράσταση του πτωχεύσαντος κατά τη συζήτηση της εφέσεως μετά την παύση των εργασιών, η δε διάταξη του άρθρ. 67 του Κ.Πολ.Δικ. δεν έχει πάντως ανάλογη εφαρμογή στην περίπτωση αυτή διότι εφαρμόζεται, κατ' άρθρο 40 του π.δ. 18/1989 (Α-8) μόνο στη διαδικασία της αιτήσεως ακυρώσεως. Αλλωστε, η στέρηση από το νόμο της δυνατότητας ασκήσεως από τον πτωχεύσαντα ενδίκου μέσου σχετικού με την πτωχευτική περιουσία, όπως και η επιβαλλόμενη σ' αυτόν απαγόρευση να διαχειρίζεται και να διαθέτει την περιουσία αυτή, τίθενται από τον νομοθέτη προς το γενικό συμφέρον και έχουν ως σκοπό την πληρωμή των πιστωτών της πτωχεύσεως, ο σκοπός δε αυτός εξακολουθεί να ισχύει για τα ήδη ασκηθέντα παρά τον νόμο (άρθρο 537 ΕμπΝ) από τον πτωχεύσαντα ένδικα μέσα και μετά την τυχόν παύση των εργασιών της πτωχεύσεως. Αντίθετη εκδοχή, σύμφωνα με την οποία είναι δυνατή η θεραπεία του αρχικώς ακύρου δικογράφου αν κατά το χρόνο συζητήσεως της εφέσεως έχει επέλθει παύση των εργασιών της πτωχεύσεως, θα είχε ως αποτέλεσμα να καταστεί απαράδεκτη ως δεύτερη, η τυχόν, σε χρόνο μεταγενέστερο της εφέσεως του πτωχού, αλλά πριν από την παύση των εργασιών, άσκηση εμπρόθεσμης εφέσεως από τον σύνδικο (ΣτΕ 3728/1989, 3598-99/2001, 3600-1/2001, 2983- 4/2001 κ.ά.), θα προκαλείτο δε αβεβαιότητα και ανασφάλεια δικαίου για τα συμφέροντα της πτωχεύσεως, αλλά και τις συναλλαγές γενικότερα, αφού ο πτωχός θα νομιμοποιούταν ενεργητικώς για υποθέσεις της πτωχευτικής του περιουσίας, της οποίας όμως δεν έχει την εξουσία της διαχειρίσεως το χρόνο ασκήσεως της εφέσεως. Νομίμως, συνεπώς, συνεχίζεται από τον πτωχό δίκη που ανοίχθηκε πριν από την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το σχετικό ένδικο μέσο έχει ασκήσει εγκύρως ο σύνδικος της πτωχεύσεως, ή έχει ασκηθεί από τον ίδιο τον πτωχό υπό τους όρους του άρθρου 24 παρ. 4 του Κ.Δ.Δ. προκειμένου να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Γ. Παπαγεωργίου, Α.-Γ. Βώρος και Γ. Ποταμιάς οι οποίοι διατύπωσαν την εξής γνώμη: Υπό την εκδοχή ότι η εφαρμοστέα εν προκειμένω ρύθμιση του άρθρου 534 του Εμπορικού Νόμου, όπως αυτό ερμηνεύθηκε, δεν θίγει υπερκείμενης ισχύος διατάξεις, και μάλιστα ο πτωχός, κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας στερείται της ικανότητας να ασκεί ένδικα βοηθήματα ή μέσα για υποθέσεις που αφορούν στην πτωχευτική περιουσία, εκπροσωπούμενος από το σύνδικο, η έλλειψη όμως αυτή νομίμως θεραπεύεται εάν ο πτωχός συνεχίσει τη δίκη και παραστεί στο ακροατήριο μετά την επελθούσα εν τω μεταξύ παύση των εργασιών της πτωχεύσεως, δηλαδή σε χρόνο κατά τον οποίο έχει αναλάβει πλήρως τα δικαιώματά του καθώς και τη διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας. Και τούτο, διότι η παράσταση του πτωχού στο ακροατήριο με δικηγόρο καθ' ον χρόνο έχει ανακτήσει τη δικανική του ικανότητα συνιστά εκ των υστέρων έγκριση των προγενεστέρων διαδικαστικών πράξεων. Η αντίθετη εκδοχή, κατά

την οποία η έλλειψη δικανικής ικανότητας κατά το χρόνο άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου δεν μπορεί να αναπληρωθεί ούτε να καλυφθεί ειδικώς στην περίπτωση της ανάκτησης αυτής κατά το χρόνο συζήτησής του, θα οδηγούσε σε καταστρατήγηση του δικαιώματος αποτελεσματικής ενδίκου προστασίας και μάλιστα σε προσβολή αυτού τούτου του πυρήνα του εν λόγω ατομικού δικαιώματος το οποίο κατοχυρούται από τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α. και εν πάση περιπτώσει θα συνιστούσε περιορισμό του εν λόγω δικαιώματος, ο οποίος θα αντέκειτο και στην κατά το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας.

10. Επειδή, εν προκειμένω, το δικάσαν διοικητικό εφετείο, ερμηνεύοντας τις διατάξεις των άρθρ. 24 παρ. 1 και 64 παρ. 1 του ΚΔΔ, 534 του ΕμπΝ και 2 παρ. 1 του α.ν. 635/1937, δέχθηκε ότι «ο πτωχός, μετά την ισχύ του ΚΔΔ, στερείται της δυνατότητας να ασκεί ένδικα βοηθήματα και μέσα ιδίω ονόματι, δεδομένου ότι εφαρμόζεται πλέον η διάταξη του άρθρου 534 του ΕμπΝ, δυνάμει της οποίας μετά την κήρυξη της πτωχεύσεως μόνος νομιμοποιούμενος τόσο ενεργητικώς όσο και παθητικώς στις σχετικές δίκες τυγχάνει ο σύνδικος της πτωχεύσεως». Ειδικότερα, κατά τα γενόμενα δεκτά με την προσβαλλόμενη απόφαση, «με την 65/564.7/15.9.2004 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Γιαννιτσών ο εκκαλών [ήδη αναιρεσείων] κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, ενώ με την 127/1717/6.12.2007 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου κηρύχθηκε η παύση των εργασιών της πτωχεύσεως λόγω έλλειψης της αναγκαίας παρουσίας για την εξακολούθηση των εργασιών της. Η ... έφεση ασκήθηκε από τον εκκαλούντα [ήδη αναιρεσείοντα] στις 16.9.2005, δηλ. διαρκούσης της πτωχεύσεως (πριν κηρυχθεί η παύση των εργασιών της με την ανωτέρω δικαστική απόφαση)». Με τα δεδομένα αυτά, το δικάσαν εφετείο έκρινε ότι «εφόσον ο εκκαλών [ήδη αναιρεσείων] κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως σε χρόνο προγενέστερο της ασκήσεως της κρινόμενης εφέσεως ... δεν νομιμοποιείτο ενεργητικώς, διαρκούσης της πτωχεύσεως, να ασκήσει την υπό κρίση έφεση, την οποία μπορούσε να ασκήσει μόνο ο σύνδικος της πτωχεύσεως» και απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη. Η κρίση αυτή είναι νόμιμη, σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά σε προηγούμενες σκέψεις, πρέπει δε να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι αναιρέσεως, με τους οποίους υποστηρίζεται το αντίθετο. Κατά την μειοψηφήσασα, όμως, γνώμη, που εκτίθεται σε προηγούμενες σκέψεις, η κρίση αυτή της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι νόμιμη και θα έπρεπε αυτή να αναιρεθεί και να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση.

11. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη και να επιβληθεί στον αναιρεσείοντα η δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται, ενόψει του ότι το Δημόσιο παρέστη και κατά την συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον του Β΄ Τμήματος του Δικαστηρίου, στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (460+460=920) ευρώ.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στον αναιρεσείοντα την δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται

σε εννιακόσια είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 8 Οκτωβρίου 2012 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 5ης Απριλίου 2013.

Ο Πρόεδρος Η Γραμματέας

Κ. Μενουδάκος Μ. Παπασαράντη

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

206/2013 ΕΦ ΠΕΙΡ (623806)

(ΔΕΕ 2013/787, ΕΕΜΠΔ 2013/953) Αίτηση πτώχευσης. Προϋποθέσεις. Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να έχουν άμεσα επιτυγχανόμενη αξία εκκαθάρισης με βάση όχι την ονομαστική, αλλά την αξία που θα μπορούσαν να πετύχουν στην αγορά για την εξυπηρέτηση του σκοπού της πτώχευσης. Έξοδα διαδικασίας. Περιεχόμενο αυτών. Στη περίπτωση ανεπάρκειας της περιουσίας για τη συνέχιση των εργασιών της πτώχευσης θα τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθ. 166 ΠτωχΚ για τη παύση των εργασιών της πτώχευσης. Έννοια «παύσης πληρωμών». Κρίσιμος χρόνος αυτής είναι εκείνος κήρυξης της πτώχευσης. Πτωχευτική ικανότητα ανώνυμης εταιρείας (ΑΕ). Σφάλμα του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου που απέρριψε την ένδικη αίτηση ως ουσιαστικά αβάσιμη για τον λόγο ότι δεν αποδείχθηκε παύση των πληρωμών. Απόρριψη της αίτησης λόγω ανεπάρκειας της περιουσίας της αιτούσας να καλύψει τα έξοδα της διαδικασίας.

Εφετείο Πειραιώς 206/2013

Πρόεδρος: Γ. Σωτηροπούλου Εισηγήτρια: Μ. Βασδέκη Δικηγόρος: Γ. Σιμωνενάτου

Από τις διατάξεις των αρ. 2, 3 και 5 του ν. 3588/2007 (ΠτωχΚ), προκύπτει ότι για την

κήρυξη της πτώχευσης απαιτούνται δυο κυρίως ουσιαστικές προϋποθέσεις: (α) η πτωχευτική ικανότητα εκείνου, του οποίου ζητείται η πτώχευση και (β) η παύση των πληρωμών των ληξιπρόθεσμων χρεών κατά τρόπο γενικό και μόνιμο. Περαιτέρω, με την παρ. 2 του αρ. 6 ΠτωχΚ, στην οποία ορίζεται ότι η αίτηση πτώχευσης απορρίπτεται, έστω και αν συντρέχουν οι υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις για την κήρυξη της, εφόσον αποδεικνύεται ότι η περιουσία του οφειλέτη δεν θα επαρκέσει για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας, τέθηκε μια νέα, ουσιαστικά αρνητική, προϋπόθεση για την κήρυξη της πτώχευσης, που δεν υπήρχε στο προηγούμενο πτωχευτικό δίκαιο.

Από τις διατάξεις των αρ. 2, 3 και 5 του ν. 3588/2007 (ΠτωχΚ), προκύπτει ότι για την κήρυξη της πτώχευσης απαιτούνται δύο κυρίως ουσιαστικές προϋποθέσεις: α) η πτωχευτική ικανότητα εκείνου, του οποίου ζητείται η πτώχευση και β) η παύση των πληρωμών των ληξιπροθέσμων χρεών κατά τρόπο γενικό και μόνιμο. Η πτωχευτική ικανότητα της ανώνυμης εταιρίας βασίζεται στο τυπικό σύστημα, κατά το οποίο ο νόμος προσδίδει σ' αυτή την εμπορική ιδιότητα και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση (αρ. 1 του ν. 2190/1920). Ως παύση πληρωμών νοείται ο κλονισμός της εμπορικής πίστης του εμπόρου, που επήλθε από τη μη εκπλήρωση ληξιπροθέσμων υποχρεώσεων του, δηλαδή των εκκαθαρισμένων και άμεσα απαιτητών εμπορικών ή μη χρεών, η οποία (μη πληρωμή) προδίδει μόνιμη πραγματική αδυναμία για τη συνέχιση της εμπορίας του, μπορεί δε να συναχθεί, κατά τις περιστάσεις και από τη μη πληρωμή ενός μόνο χρέους, τέτοιας όμως σημασίας και σπουδαιότητας ώστε να εμφανίζει τα πιο πάνω στοιχεία της μονιμότητας και γενικότητας. Η παύση των πληρωμών πρέπει να υφίσταται κατά το χρόνο που κηρύσσεται η πτώχευση. Ως τέτοιος χρόνος πρέπει να θεωρείται αυτός της συζήτησης στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος της δημοσίευσης της πρωτόδικης απόφασης. Εξάλλου, η διάταξη του αρ. 5 παρ. 2 του ΠτωχΚ, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4013/2011, επιβάλλει υποχρέωση στον οφειλέτη έμπορο να υποβάλλει σε περίπτωση παύσης πληρωμών αίτηση για την κήρυξή του σε πτώχευση μέσα σε προθεσμία 30 ημερών, ενώ η διάταξη του αρ. 96 παρ. 2 του ίδιου νόμου επιβάλλει όπως επί νομικών προσώπων η άνω αίτηση υποβάλλεται από το όργανο της διοίκησης και στη σχετική δίκη να καλούνται όλα τα μέλη της. Περαιτέρω, με την παρ. 2 του αρ. 6 ΠτωχΚ, στην οποία ορίζεται ότι η αίτηση πτώχευσης απορρίπτεται, έστω και αν συντρέχουν οι υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις για την κήρυξή της, εφόσον αποδεικνύεται ότι η περιουσία του οφειλέτη δεν θα επαρκέσει για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας, τέθηκε μία νέα, ουσιαστικά αρνητική, προϋπόθεση για την κήρυξη της πτώχευσης, που δεν υπήρχε στο προηγούμενο πτωχευτικό δίκαιο. Η έλλειψη περιουσίας ικανής να εξασφαλίσει την πρόοδο των εργασιών, της πτώχευσης καθιερώνεται ως λόγος απόρριψης της αίτησης από οποιονδήποτε και αν υποβλήθηκε. Η ανεπάρκεια αφορά την περιουσία του οφειλέτη ως σύνολο των υπαρχόντων και μελλοντικά ρευστοποιήσιμων περιουσιακών αξιών (ενεργητικό). Για την εφαρμογή της διάταξης σημασία έχει το ρευστοποιήσιμο των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη άμεσα και χωρίς μακροχρόνιες διαδικασίες ή άδειες. Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να έχουν άμεσα επιτυγχανόμενη αξία εκκαθάρισης με βάση όχι την ονομαστική, αλλά την αξία που θα μπορούσαν να πετύχουν στην αγορά για την εξυπηρέτηση του σκοπού της πτώχευσης. Η απόρριψη δικαιολογείται μόνον εάν η άμεσα ρευστοποιήσιμη περιουσία του οφειλέτη δεν επαρκεί για την κάλυψη

των εξόδων της διαδικασίας. Ως έξοδα διαδικασίας θεωρούνται τα πάσης φύσεως δικαστικά έξοδα για την όλη πτωχευτική διαδικασία και όχι για ορισμένο τμήμα αυτής, αμοιβές συνδίκου, πραγματογνωμόνων, δαπάνες για τα μέλη της επιτροπής πιστωτών, έξοδα προσκλήσεων, δημοσιεύσεων κ.λπ. Εάν υπάρχει περιουσία για τη διαδικασία και κηρυχθεί η πτώχευση, αλλά τελικά δεν επαρκεί για τη συνέχιση των εργασιών της, θα τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του αρ. 166 ΠτωχΚ για την παύση των εργασιών της πτώχευσης (ΕφΠειρ 467/2010 ΔΕΕ 2010, 915, ΕφΑΘ 4514/2010 ΔΕΕ 2010, 195, ΕφΑΘ 4514/2010 ΔΕΕ 2011, 195, βλ. και Πτωχευτικό Δίκαιο Λ. Κοτσίρης, έκδ. 2008, σελ. 178 επ.). [...]

Από την επανεκτίμηση της ένορκης κατάθεσης του μάρτυρα που εξετάστηκε στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και από όλα τα νομίμως επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: [...] Η αδρανοποίηση της δραστηριότητας της αιτούσας οφείλεται όχι σε πρόσκαιρη οικονομική στενότητα ή παροδική αρρυθμία στις πληρωμές της, αλλά σε ταμειακή δυσχέρεια και έλλειψη ρευστότητας να αντιμετωπίσει τις άμεσα απαιτητές εμπορικές υποχρεώσεις της και τα ληξιπρόθεσμα χρέη της, η οποία είναι μόνιμη και γενική και υποδηλώνει παύση των πληρωμών της, με συνέπεια να συντρέχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις, υποκειμενικές και αντικειμενικές, για την κήρυξη της σε κατάσταση πτώχευσης. Εσφαλε, επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκρινε διαφορετικά και απέρριψε την αίτηση ως κατ' ουσίαν αβάσιμη για το λόγο ότι δεν αποδείχθηκε παύση των πληρωμών, όπως βάσιμα υποστηρίζει η αιτούσα με το σχετικό μοναδικό λόγο της έφεσης της. Περαιτέρω, όμως δεν αποδείχθηκε ότι η αιτούσα εταιρία διαθέτει περιουσία ικανή να καλύψει τα έξοδα της πτωχευτικής διαδικασίας. Ειδικότερα, ούτε από την κατάθεση του μάρτυρα που εξετάστηκε ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ούτε από κάποιο άλλο αποδεικτικό στοιχείο προέκυψε από ποια συγκεκριμένα πράγματα απαρτίζεται ο επικαλούμενος ως περιουσία, γενικά και αόριστα, εξοπλισμός (γραφεία, κομπιούτερ κ.λπ.), σε ποια κατάσταση βρίσκονται αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή εάν είναι παλαιά ή καινούργια, εάν φυλάσσονται σε ασφαλή χώρο, δεδομένου ότι η αιτούσα έπαυσε να λειτουργεί και έχει αποχωρήσει από το μίσθιο κατάστημα, προκειμένου να κριθεί η πραγματική εμπορική τους αξία και αν είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα και υπάρχει αγοραστικό ενδιαφέρον για την εκποίηση τους, ώστε να καλυφθούν τα πάσης φύσεως έξοδα της πτωχευτικής διαδικασίας. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει κατά παραδοχή του λόγου έφεσης να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο προς κατ' ουσίαν εκδίκαση (αρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ) και να απορριφθεί η ένδικη αίτηση πτώχευσης λόγω ανεπάρκειας περιουσίας της αιτούσας να καλύψει τα έξοδα της διαδικασίας (αρ. 6 παρ. 2 ΠτωχΚ), διατασσομένων των δημοσιεύσεων που ορίζονται στην ίδια διάταξη του ΠτωχΚ (αρ. 6 παρ. 2).

Ν.Σ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

1045/2010 ΑΠ (ΠΟΙΝ) (528811)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΠΟΙΝΧΡ 2011/284) Καταδολίευση δανειστών και δόλια χρεοκοπία. Όταν υφίσταται ταυτότητα πράξεως δεν συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή κατηγορίας η καταδίκη για δόλια χρεοκοπία εκείνου που διώχθηκε για καταδολίευση δανειστών. Ο κατηγορούμενος οφειλέτης τυγχάνων, με πρόθεση ματαίωσε ολικά την ικανοποίηση του δανειστή του, απαλλοτριώνοντας χωρίς ισότιμο και αξιόχρεο αντάλλαγμα περιουσιακά του στοιχεία. Σκόπιμη μείωση του ενεργητικού της περιουσίας του καθόσον βρισκόταν ήδη σε κατάσταση παύσεως πληρωμών, στερώντας από τους πιστωτές του οριστικά το δικαίωμα να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους. Το ποινικό δικαστήριο επιτρεπώς, από το ενώπιον του αποδεικτικό υλικό, μπορεί να ορίσει διαφορετικό χρόνο παύσεως των πληρωμών εκείνου που όρισε το πολιτικό δικαστήριο. Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη. (Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της υπ΄ αριθμ. 1070/ 2009 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Πατρών.)

Αριθμός 1045/2010 ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Ε` Ποινικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Κωνσταντίνο Κούκλη, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Χαράλαμπο Δημάδη, Βιολέττα Κυτέα, Γεώργιο Αδαμόπουλο-Εισηγητή και Αικατερίνη Βασιλακοπούλου-Κατσαβριά, Αρεοπαγίτες. Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 23 Απριλίου 2010, με την παρουσία της Αντεισαγγελέως του Αρείου Πάγου Ευτέρπης Κουτζαμάνη (γιατί κωλύεται ο Εισαγγελέας) και της Γραμματέως Ευδοκίας Φραγκίδη, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσειόντος - κατηγορουμένου Χ, που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αναστάσιο Τελώνη, περί αναίρεσεως της 1070/2009 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Πατρών.

Με πολιτικώς ενάγουσα την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία "... ΕΠΕ", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία δεν εκπροσωπήθηκε στο ακροατήριο.

Το Τριμελές Εφετείο (Πλημμελημάτων) Πατρών, με την ως άνω απόφασή του διέταξε

όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ` αυτή και ο αναιρεσείων - κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 22 Ιανουαρίου 2010 αίτηση του αναιρεσέως καθώς και στο από 7 Απριλίου 2010 δικόγραφο προσθέτων λόγων, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 159/10.

Αφού άκουσε Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσειόντος, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και την Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να γίνει δεκτή η προκείμενη αίτηση αναίρεσης. ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 397 παρ. 1 ΠΚ, ο οφειλέτης που με πρόθεση ματαιώνει ολικά ή εν μέρει την ικανοποίηση του δανειστή του, βλάπτοντας καταστρέφοντας ή καθιστώντας χωρίς αξία, αποκρύπτοντας ή απαλλοτριώνοντας χωρίς ισότιμο και αξιόχρεο αντάλλαγμα οποιοδήποτε περιουσιακό του στοιχείο, κατασκευάζοντας ψεύτικα χρέη ή ψεύτικες δικαιπραξίες τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών ή με χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν υπόκειται σε βαρύτερη ποινή σύμφωνα με άλλη διάταξη. Κατά δε το άρθρο 398 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται ο υπαίτιος δόλιας χρεοκοπίας κατά τους όρους του εμπορικού νόμου.... Εξάλλου, κατά το άρθρο 684 του Εμπ. Νόμου, κηρύσσεται δόλιος χρεοκόπος και τιμωρείται κατά τους ορισμούς του ποινικού νόμου, πας πτωχέυσας έμπορος όστις...ήθελε υπεξαιρέσει ή αποκρύψει μέρος του ενεργητικού του. Από τις άνω διατάξεις και την ερμηνεία αυτών προκύπτει ότι μεταξύ των εγκλημάτων της καταδολίευσης δανειστών και της δόλιας χρεοκοπίας υφίσταται όχι αληθινή κατ` ιδέαν συρροή αλλά φαινόμενη τοιαύτη (συρροή νόμων).

Η προσθήκη στο άρθρο 397 ΠΚ της ρήτρας της επικουρικότητας διαπλάσσει τοιαύτη ρητής επικουρικότητας αποκλείουσα συρροή αυτής προς άλλη ποινική διάταξη που προστατεύει το ίδιο έννομο αγαθό και που προβλέπει αυστηρότερη ποινή. Έτσι, η διάταξη του άρθρου 397 είναι επικουρική έναντι εκείνης του άρθρου 398 ΠΚ, η οποία αναφέρεται στην προστασία του ίδιου με την πρώτη εννόμου αγαθού της περιουσίας πλην προβλέπει βαρύτερη από εκείνη ποινή. Ενεργητικό υποκείμενο στην παράβαση του άρθρου 397 ΠΚ μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε οφειλέτης έμπορος ή όχι, αλλά, αν είναι έμπορος, που διατελεί σε κατάσταση πτώχευσης υπό την έννοια της παύσης των πληρωμών έστω και αν δεν έχει εκδοθεί απόφαση κηρύσσουντα την πτώχευση, τότε οι πράξεις που αποτελούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος της καταδολίευσης δανειστών λαμβάνουν το χαρακτήρα της κατ` άρθρο 684 Εμπ.Ν. δόλιας χρεοκοπίας και τιμωρούνται κατά το άρθρο 398 ΠΚ. Βάσει λοιπόν του ερμηνευτικού κανόνα *primarius derogat legi subridiariae* αποκλείεται η αληθής κατ` ιδέαν συρροή μεταξύ των παραπάνω εγκλημάτων.

Υφίσταται επομένως σε τέτοια περίπτωση ένα μόνο έγκλημα (υπεξαίρεση από τον πτωχέυσαντα του ενεργητικού της περιουσίας του), που προβλέπεται από δύο διατάξεις του ΠΚ (397, 398) μεταξύ των οποίων, βάσει της άνω ερμηνευτικής αρχής, αποκλειστική εφαρμογή έχει η διάταξη 398 ΠΚ. Όταν λοιπόν υφίσταται ταυτότητα πράξεως δεν συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή κατηγορίας η καταδίκη για δόλια χρεοκοπία εκείνου που διώχθηκε για καταδολίευση δανειστών.

Περαιτέρω, μεταβολή της κατηγορίας, που συνεπάγεται κατά το άρθρο 171 παρ. 1β`

ΚΠΔ, απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο και καθιερώνει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α' του ίδιου Κώδικα αναιρετικό λόγο, συνεπεία της μη τήρησης των διατάξεων των άρθρων 27 και 43 ΚΠΔ, οι οποίες καθορίζουν την κίνηση της ποινικής δίωξης από τον Εισαγγελέα, υπάρχει όταν η πράξη για την οποία επήλθε η καταδίκη του κατηγορουμένου είναι ουσιωδώς διαφορετική από εκείνη για την οποία ασκήθηκε η ποινική δίωξη και παραπέμφθηκε αυτός σε δίκη, κατά χρόνο τόπο και λοιπές ιστορικές περιστάσεις που θεμελιώνουν το έγκλημα, για το οποίο η κατηγορία, και όχι όταν, κατ' άρθρο 371 παρ. 3 ΚΠΔ, προσδιορίζονται με περισσότερη ακρίβεια τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία ή υπό τα αυτά περιστατικά δίδεται ο ορθός νομικός χαρακτηρισμός της ίδιας πράξης.

Στην προκειμένη περίπτωση κατά του αναιρεσείοντος ασκήθηκε ποινική δίωξη για καταδολίευση δανειστών και του απαγγέλθηκε κατηγορία με τα εξής περιστατικά: Κατηγορείται ως υπαίτιος του ότι στην ... στις 26-06-2002 τέλεσε την ακόλουθη πράξη οφειλέτης τυγχάνων, με πρόθεση ματαίωσε ολικά την ικανοποίηση του δανειστή του, απαλλοτριώνοντας χωρίς ισότιμο και αξιόχρεο αντάλλαγμα περιουσιακά του στοιχεία. Συγκεκριμένα, ο κατηγορούμενος, ενώ γνώριζε ότι όφειλε στην, εδρεύουσα στην ..., εγκαλούσα εταιρία με την επωνυμία "... ΕΠΕ", που εκπροσωπείται νόμιμα από τον νόμιμο εκπρόσωπο και διαχειριστή της ..., το ποσό των 102.148,38 ευρώ, ο ίδιος (ο κατηγορούμενος) α)δυνάμει του υπ' αρ. ... συμβολαίου γονικής παροχής της συμβολαιογράφου Πατρών Πηνελόπης Κωνσταντίνου Τσούνη, μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής, στον δεύτερο κατηγορούμενο ..., κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή τα πεντακόσια χιλιοστά (500/1000) ενός ενιαίου οικοπέδου επιφανείας 300,50 τ.μ., κειμένου στη θέση ... των ..., που αντιστοιχούσαν σε κάθετη ιδιοκτησία επιφανείας 150,25 τ.μ., επί της οποίας υπήρχε διώροφη μονοκατοικία επιφανείας 149,88 τ.μ. με υπόγειο επιφανείας 40,00 τ.μ., της οποίας (μονοκατοικίας) το ισόγειο ήταν επιφανείας 89,80 τ.μ. και ο πρώτος όροφος ήταν επιφανείας 60,08 τ.μ., και β)δυνάμει του υπ' αρ. ... συμβολαίου γονικής παροχής της συμβολαιογράφου Πατρών Πηνελόπης Κωνσταντίνου Τσούνη, μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής, στην τρίτη κατηγορουμένη ..., κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή το υπό στοιχεία ΓΙΩΤΑ ΕΝΑ (Π) διαμέρισμα του ισογείου ορόφου πολυκατοικίας κειμένης στην περιοχή ... στη θέση ..., επί των οδών ... και ..., επιφανείας (του διαμερίσματος) 23,73 τ.μ. Ο κατηγορούμενος προέβη στις ανωτέρω απαλλοτριώσεις των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων του, χωρίς να λάβει οιοδήποτε αντάλλαγμα, με σκοπό να ματαιώσει, και πράγματι ματαίωσε, την ικανοποίηση της παραπάνω εγκαλούσας-δανείστριας του, αφού ο ίδιος (ο κατηγορούμενος) πολύ καλά γνώριζε, ότι η εναπομείνασα σ' αυτόν περιουσία, δεν επαρκούσε για την ικανοποίηση της απαίτησης της πιο πάνω εγκαλούσας.

Ακολούθως με την υπ' αριθ. 1738/2006 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Πατρών ο αναιρεσείων κηρύχτηκε ένοχος, κατά μεταβολή της κατηγορίας, για δόλια χρεοκοπία. Κατόπιν δε εφέσεως του, η οποία περιείχε ειδικό λόγο για ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη 1070/2009 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πατρών με την οποία ο αναιρεσείων κηρύχτηκε και πάλι ένοχος, κατ' επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, για δόλια χρεοκοπία με το ακόλουθο σκεπτικό: Ο πρώτος κατηγορούμενος-εκκαλών Χ όντας έμπορος, στην ... στις 26.6.2002, ενώ όφειλε στην εδρεύουσα στην ... εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία "...

ΕΠΕ" το ποσό των 102.148,38 ευρώ προερχόμενο από τρεις μεταχρονολογημένες επιταγές που είχε εκδώσει στις 20.5, 20.6 και 19.6.2002 με αναγραφόμενη ημερομηνία εκδόσεως για τις δύο την 20.7.2002 και 20.8.2002 για τις οποίες εκδόθηκε εις βάρος του στις 3.7.2002 η επιταγή πληρωμής με αρ. 23/3.7.2002, αυτός στις 26.6.2002 δολίως υπεξείρεσε μέρος του ενεργητικού του και συγκεκριμένα μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής α) με το ... συμβόλαιο της συμ/φου Πατρών Πηνελόπης Τσούνη στον δεύτερο κατηγορούμενο ... (υιό του) κατά πλήρη κυριότητα τα 500/1000 ενός ενιαίου οικοπέδου 300,50 τ.μ. που βρίσκεται στη θέση ... των ... που αντιστοιχούσαν σε κάθετη ιδιοκτησία επιφάνειας 150,25 τ.μ. επί της οποίας υπήρχε διώροφη μονοκατοικία επιφάνειας 149,88 τ.μ. με υπόγειο επιφάνειας 40 τ.μ., ισόγειο επιφάνειας 89,80 τ.μ. και πρώτο όροφο 60,08 τ.μ. και β) με το ... συμβόλαιο της ίδιας πιο πάνω συμ/φου στην Τρίτη κατηγορούμενη ... (θυγατέρα του) κατά πλήρη κυριότητα το υπό στοιχεία ΓΩΤΑ-ΕΝΑ διαμέρισμα του ισογείου ορόφου πολυκατοικίας στην περιοχή ... στη θέση ... επί των οδών .. και ... επιφάνειας (του διαμερίσματος) 23,73 τ.μ. Ο κατηγορούμενος αυτός μεταβιβάζοντας τα παραπάνω περιουσιακά του στοιχεία στα δύο τέκνα του, χωρίς να λάβει αντάλλαγμα, σκοπίμως μείωσε το ενεργητικό της περιουσίας του καθόσον βρισκόταν ήδη σε κατάσταση παύσεως πληρωμών, γεγονός που γνώριζε αφού ο ίδιος λίγες μέρες αργότερα, δηλαδή στις 9.7.2002, προέβη σε δήλωση αναστολής των πληρωμών του ενώπιον της Γραμματέως του Πρωτοδικείου Πατρών, με βάση την οποία (δήλωση) εκδόθηκε η 947/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών που όρισε χρόνο παύσεως πληρωμών την 9.7.2002, στέρησε από τους πιστωτές του οριστικά το δικαίωμα να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους και συγκεκριμένα, πράγματι ματαίωσε την ικανοποίηση της εγκαλούσας - δανείστριας του διότι η εναπομείνουσα σε αυτόν περιουσία δεν αρκούσε για να ικανοποιήσει την προαναφερθείσα απαίτηση της από 102.148,38 ευρώ.

Επομένως ο 1ος κατηγορούμενος, κατ' επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, πρέπει να κηρυχθεί ένοχος δόλιας χρεοκοπίας (άρθρο 398 ΠΚ, 684 Εμπ.Ν.), όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό της παρούσας. Από την αντιπαραβολή των πραγματικών περιστατικών που διαλαμβάνονται στο άνω κλητήριο θέσπισμα και στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ταυτότητα της πράξεως όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά και ως εκ τούτου ορθώς προέβη η προσβαλλόμενη απόφαση σε μεταβολή της κατηγορίας από την καταδολίευση δανειστών σε δόλια χρεοκοπία αφού τα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό πραγματικά περιστατικά είναι τα αυτά με εκείνα που διαλαμβάνονται στο θέσπισμα τούτο και έτσι ορθώς το Δικαστήριο της ουσίας, μεταβάλλοντας επιτρεπτός την κατηγορία, προσέδωσε στα περιστατικά αυτά τον ορθό χαρακτηρισμό της πράξεως ως τοιαύτης της δόλιας χρεοκοπίας.

Συνεπώς, δεν επήλθε απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας λόγω ανεπίτρεπτης μεταβολής της κατηγορίας και ο περί του αντιθέτου πρόσθετος λόγος αναίρεσης εκ του άρθρου 510 παρ. 1 στοιχ. Α` ΚΠΔ είναι αβάσιμος. Περαιτέρω, οι αιτιάσεις ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει την απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, διότι δεν εκθέτει τα πραγματικά εκείνα περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία και οδήγησαν το δικαστήριο της ουσίας στην κρίση ότι ο αναιρεσείων στις 26-06-2002, που μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής στα τέκνα του τα περιουσιακά του στοιχεία, τελούσε ήδη σε

κατάσταση παύσης των πληρωμών, ούτε αιτιολόγησε το διαφορετικό χρόνο παύσης των πληρωμών (26-06- 2002) από εκείνο που καθόρισε το Πολυμελές Πρωτοδικείο που τον κήρυξε σε πτώχευση δηλαδή την 09-07-2002, είναι απορριπτέες η πρώτη τούτων ως απαράδεκτη αφού ανάγεται στην ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας η δε δεύτερη ως αβάσιμη καθόσον το ποινικό δικαστήριο επιτρεπτός, από το ενώπιον του αποδεικτικό υλικό, μπορεί να ορίσει διαφορετικό χρόνο πάυσεως των πληρωμών εκείνου που όρισε το πολιτικό δικαστήριο. Όθεν και οι λοιποί λόγοι αναίρεσης εκ του άρθρου 510 παρ. 1, Δ` και Ε` του ΚΠΔ είναι αβάσιμοι. Επομένως, η αίτηση και οι επ` αυτής πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης πρέπει να απορριφθούν και επιβληθούν στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ. 1 ΚΠΔ). ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την υπ` αριθ. 2/ 22-01-2010 αίτηση και τους επ` αυτής από 07-04- 2010 πρόσθετους λόγους του Χ, για αναίρεση της 1070/ 2009 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Πατρών.

Και

Επιβάλλει στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια είκοσι (220) ευρώ. Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 30 Απριλίου 2010. Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 20 Μαΐου 2010.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

5806/2004 ΕΦ ΑΘ (391347)

(ΔΕΕ 2005/178, ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2004/781) Ανώνυμη εταιρεία. Λύση με την κήρυξή της σε πτώχευση. Αρμοδιότητες των οργάνων της εταιρείας ως προς τη μεταπτωχευτική και την εξωπτωχευτική περιουσία. Περάτωση της πτώχευσης με πτωχευτικό συμβιβασμό και εκκαθάριση. Η εταιρεία δεν αναβιώνει εκτός εάν ληφθεί σχετική απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

ΕφΑθ 5806/2004

Πρόεδρος Β. Ρήγας, Πρόεδρος Εφετών Εισηγητής Ν. Δαύρος, Εφέτης Δικηγόροι Κ. Γεωργιάδου, Κ. Καούσια

II. Η αιτούσα, ήδη εκκαλούσα, εδρεύουσα στη Λευκωσία Κύπρου, εταιρία με την επωνυμία "CDS -LTD", με την από 12.1.2004 και υπ' αριθμό εκθέσεως καταθέσεως δικογράφου 521/22.1.2004 αίτησή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ισχυρίστηκε, κατά τα ουσιώδη στοιχεία της, τα εξής: Η ίδια τυγχάνει πιστώτρια της καθής, ενταύθα εδρεύουσας, ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Κ. -Ανώνυμη Εταιρία Ξενοδοχειακών και Τουριστικών Επιχειρήσεων", η οποία λύθηκε διά της κηρύξεώς της σε κατάσταση πτωχέυσεως με την υπ' αριθ. 86/18.1.1985 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Ακολούθως, με την υπ' αριθ. 2100/1985 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, που κατέστη τελεσίδικη, επικυρώθηκε ο επιτευχθείς πτωχευτικός συμβιβασμός μεταξύ της παραπάνω πτωχέυσας και των πτωχευτικών πιστωτών της, ώστε η πτώχευση περατώθηκε. Με βάση τα πραγματικά αυτά περιστατικά και με τον πρόσθετο ισχυρισμό ότι η καθής εξακολουθεί να ευρίσκεται στο στάδιο της εκκαθαρίσεως, η αιτούσα ζήτησε να διορισθούν εκκαθαριστές, για να δυνηθεί να ασκήσει τις αξιώσεις της κατ' αυτής.

Κατά τη συζήτηση της ένδικης αιτήσεως στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, η καθής ισχυρίστηκε διά των εγγράφων προτάσεών της ότι, μετά την τελεσίδικη επικύρωση του πτωχευτικού συμβιβασμού, συγκλήθηκε νόμιμα η γενική συνέλευση των μετόχων της στις 19.12.1985 και αποφάσισε την αναβιώσή της, την απόφαση δε αυτή επανέλαβε και στις 11.3.2002, υφισταμένου εντεύθεν νομότυπα εκλεγμένου διοικητικού συμβουλίου, ώστε δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις διορισμού εκκαθαριστών, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι τα αρμόδια όργανα της Νομαρχίας Αθηνών αρνούνται παρατύπως να καταχωρήσουν την περί αναβιώσεως απόφαση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών, αναγκάζοντας αυτήν να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς άρση της συναφούς εκκρεμότητας. Με βάση αυτούς τους ισχυρισμούς η καθής ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως, ενώ, με τις ίδιες προτάσεις, κατατεθείσες επ' ακροατηρίου, δήλωσε ότι ασκεί παρέμβαση, ζητώντας να αναγνωρισθεί η εγκυρότητα της περί αναβιώσεως της αποφάσεως της γενικής συνελεύσεως των μετόχων της και να υποχρεωθεί η εποπτεύουσα Αρχή (Νομαρχία Αθηνών) να καταχωρήσει την εν λόγω απόφαση στο υπ' αυτής τηρούμενο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών. Τέλος, επικουρικά, για την περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι ευρίσκεται στο στάδιο της εκκαθαρίσεως, ζήτησε να διορισθούν τα υπ' αυτής προτεινόμενα πρόσωπα ως προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, προκειμένου να συγκληθεί η γενική συνέλευση και να αποφασίσει περί της αναβιώσεώς της, εντελώς δε επικουρικά να διορισθούν τα ίδια πρόσωπα ως εκκαθαριστές.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη υπ' αριθ. 2092/2004 οριστική απόφασή του, απέρριψε την παρέμβαση ως απαράδεκτη με την αιτιολογία ότι η παρεμβαίνουσα, μη έχουσα την ιδιότητα της τρίτης αλλά της διαδίκου, δεν δικαιούται,

κατά τα άρθρα 79 και 80 ΚΠολΔ, να ασκήσει παρέμβαση. Περαιτέρω απέρριψε και την αίτηση ως μη νόμιμη με την αιτιολογία ότι, κατ' άρθρο 47α παρ. 3 Ν. 2190/1920, από τις συνέπειες της λύσεως της ανώνυμης εταιρίας συνεπεία πτωχεύσεως εξαιρείται η είσοδος της στο στάδιο της εκκαθάρισεως του κοινού εταιρικού δικαίου, δεδομένου ότι ακολουθείται αναγκαστικά η πτωχευτική διαδικασία, μετά την περάτωση της οποίας, επερχόμενης και διά της τελεσίδικης επικυρώσεως του πτωχευτικού συμβιβασμού, όπως εν προκειμένω, ακολουθεί, σε περίπτωση μη λήψεως αποφάσεως περί αναβιώσεως, η εκκαθάριση του κοινού εταιρικού δικαίου, που πραγματοποιείται από τα υφιστάμενα όργανα της εταιρίας και όχι από διοριζόμενους υπό του Δικαστηρίου εκκαθαριστές.

Κατά της εν λόγω αποφάσεως παραπονούνται ήδη οι διάδικοι με τις κρινόμενες έφεση και αντέφεση, με τις οποίες, αποδίδοντας στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ζητούν την εξαφάνισή της προς το σκοπό παραδοχής της αιτήσεως (η εκκαλούσα) και των διατυπωθέντων με την παρέμβαση αιτημάτων (η αντεκκαλούσα).

III. (α') Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 47α παρ.1 στοιχ.α, 3 και 4 Ν 2190/1920, η ανώνυμη εταιρία λύεται διά της κηρύξεώς της σε κατάσταση πτωχεύσεως, αλλ' από τις συνέπειες της λύσεως εξαιρείται η είσοδος της στο στάδιο της εκκαθάρισεως του κοινού εταιρικού δικαίου, δεδομένου ότι η πτωχευτική περιουσία εκκαθαρίζεται με την αναγκαστικού δικαίου διαδικασία της πτωχεύσεως. Η εξωπτωχευτική περιουσία, που εκφεύγει της πτωχευτικής απαλλοτριώσεως, καθώς και η μεταπτωχευτική τοιαύτη, υπόκειται στη διαχείριση των οργάνων της πτωχεύσασας (και λυθείσας) ανώνυμης εταιρίας, που είναι το διοικητικό της συμβούλιο και η γενική συνέλευση των μετόχων της. Η υπόσταση των οργάνων αυτών δεν έχει παύσει με την κήρυξη της πτωχεύσεως, αλλ' αντίθετα αυτά εξακολουθούν υφιστάμενα και ασκούν τις εξουσίες, που ειδικά παρέχονται από το νόμο (διατύπωση αντιρρήσεων κατά τη διαδικασία της επαληθεύσεως των πιστώσεων, συναίνεση ή μη για την υπό του συνδίκου εκποίηση πτωχευτικών πραγμάτων, υποβολή προτάσεων προς επίτευξη πτωχευτικού συμβιβασμού κ.λπ.). Τα ίδια αυτά όργανα, σε περίπτωση τελεσίδικης επικυρώσεως πτωχευτικού συμβιβασμού και περατώσεως δι αυτού του τρόπου της πτωχεύσεως (άρθρο 612 ΕμπΝ), αναλαμβάνουν τη διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας, όχι βεβαίως προς το σκοπό συνεχίσεως της εταιρικής δραστηριότητας, αφού η εταιρία έχει λυθεί και δεν αναβιώνει αυτόματα, αλλά προς το σκοπό εκκαθάρισεως σύμφωνα με την προβλεπόμενη από το κοινό εταιρικό δίκαιο διαδικασία, εκτός αν ληφθεί νομότυπη απόφαση της γενικής συνελεύσεως των μετόχων, εγκρινόμενη αρμοδίως από την εποπτεύουσα Αρχή, περί αναβιώσεως της εταιρίας, οπότε αυτή συνεχίζει τη λειτουργία της (βλ. σχετικώς: Λεβαντή "Ανώνυμες Εταιρίες", έκδοση 1997, τόμος Β , σελ. 196 επ., Πασσιά, "Το Δίκαιον της Ανωνύμου Εταιρίας", έκδοση 1969, τόμος Β , παρ. 708 και 722, ΝΣΚ Ολ 139/1980 ΕΕμπΔΑΒ , σελ. 157, ΕφΑθ 3747/1986 ΑρμΜΒ ,142).

(β') Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 79 και 80 ΚΠολΔ, βασική προϋπόθεση για να ασκήσει κάποιος παρέμβαση (κύρια ή πρόσθετη) σε εκκρεμή δίκη είναι η ιδιότητα τούτου ως τρίτου, να μην έχει δηλαδή αυτός προσλάβει την ιδιότητα του διαδίκου στην αρχική δίκη (βλ. Β. Βαθρακοκοίλη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας υπό το άρθρο 79 αριθ. 5 Και υπό το άρθρο 80 αριθ. 13, ΑΠ 957/1985 ΕΕΝ 1986 σελ. 347, ΑΠ 1243/1976

ΝοΒ 25 σελ. 736). Εξ άλλου, οσάκις τρίτος επιδιώκει με παρέμβασή του στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας την παραδοχή αυτοτελούς αιτήσεώς του και την παροχή δικαστικής προστασίας δι' αναγνώρισεως ιδίων αξιώσεών του, πρόκειται περί κυρίας παρεμβάσεως και αυτή είναι απαράδεκτη, αν ασκείται διά των προτάσεων και όχι κατ' άρθρο 752 παρ. 1 ΚΠολΔ με ιδιαίτερο δικόγραφο (ΕφΑθ 7640/1979 Δίκη 11 σελ. 470).

IV. Εν όψει όλων αυτών, η υπό το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα παρέμβαση της καθής είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, προεχόντως διότι ασκείται παρ' αυτής, που έχει την ιδιότητα της διαδίκου στην κύρια δίκη και όχι της τρίτης, ανεξαρτήτως του ότι, ακόμη και αν συνέτρεχε η εν λόγω προϋπόθεση, λόγω του χαρακτήρα της ως κύριας παρεμβάσεως, έπρεπε να ασκηθεί με ιδιαίτερο δικόγραφο και όχι με τις προτάσεις. Εξ άλλου, αν η παραπάνω παρέμβαση ήθελε εκτιμηθεί ως ανταίτηση, είναι και πάλι απορριπτέα ως απαράδεκτη λόγω μη τηρήσεως της κατ' άρθρο 748 παρ. 3 ΚΠολΔ διαδικασίας. Τέλος, η ένδικη κύρια αίτηση είναι απορριπτέα ως μη νόμιμη, αφού, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, μετά την τελεσίδικη επικύρωση του πτωχευτικού συμβιβασμού και σε περίπτωση μη λήψεως (νομότυπης) αποφάσεως της γενικής συνελεύσεως των μετόχων περί αναβιώσεως της καθής ανώνυμης εταιρίας, για την εκκαθάριση αυτής κατά την προβλεπόμενη από το κοινό εταιρικό δίκαιο διαδικασία αρμόδια είναι τα καταστατικά της όργανα, που αναλαμβάνουν τη διαχείριση της περιουσίας της γι' αυτό το σκοπό.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επομένως, το οποίο, διά της εκκαλουμένης υπ' αριθ. 2092/2004 οριστικής αποφάσεώς του, απέρριψε την αίτηση και την παρέμβαση της καθής με τις αυτές, ως άνω, κατά κύριο λόγο, αιτιολογίες, αποφάνθηκε ορθώς και ουδόλως έσφαλε ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου. Πάντα τα περί του αντιθέτου υποστηριζόμενα με το συνολικό περιεχόμενο της εφέσεως της αιτούσας και της αντεφέσεως της καθής ελέγχονται ως αβάσιμα κατά νόμο και είναι απορριπτέα, όπως και τα κρινόμενα δικόγραφα στο σύνολό τους, ενώ, λόγω της κατ' ίσα μέρη υπαιτιότητας των διαδίκων για τη διεξαγωγή της προκειμένης δευτεροβάθμιας δίκης, πρέπει να συμψηφισθούν εξ ολοκλήρου τα δικαστικά έξοδα του παρόντος δευτέρου βαθμού δικαιοδοσίας (άρθρο 746 ΚΠολΔ).

**ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ
(INTRASOFT INTERNATIONAL)**

2649/2006 ΜΠΡ ΡΟΔ (436765)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Πτώχευση. Αποκατάσταση πτωχού. Αρνητική προϋπόθεση. Ανυπαρξία καταδίκης του πτωχού για δόλια χρεωκοπία, εκτός αν προηγήθηκε ποινική αποκατάσταση (άρθρο 66 ΠΚ). Δικονομία Πολιτική. Ασφαλιστικά μέτρα. Προϋποθέσεις παραδεκτού. Απαράδεκτη η συζήτηση, αν δεν επικαλείται ο αιτών δημοσίευση περίληψης της αίτησης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων και δεν προσκομίζει πιστοποιητικό από την αρμόδια εισαγγελία για το αδίκημα της χρεωκοπίας.

Αριθμός απόφασης 2649/2006

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ

Συγκροτούμενο από τον Δικαστή Σεραφείμ Ντότσικα, Πρόεδρο Πρωτοδικών.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του στις 3 Ιουλίου 2006, χωρίς τη σύμπραξη Γραμματέα, για να δικάσει την υπ' αριθμ. 1906/2006 αίτηση μεταξύ των διαδίκων:

Του αιτούντος: Ν.Γ., κατοίκου Ρόδου, ο οποίος παραστάθηκε στο Δικαστήριο μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Κωνσταντίνου Σάββεντα.

Προς τον η κοινοποίηση: Οριστικό σύνδικο της πτώχευσης ..... , κάτοικο Ρόδου.

Ο αιτών με την από 31-05-2006 και με αριθμό εκθ. καταθ. 1906/2006 αίτηση του ζήτησε να γίνουν δεκτά τα αναφερόμενα στο αιτητικό της.

Για τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής ορίσθηκε δικάσιμος η παραπάνω αναφερόμενη.

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ο πληρεξούσιος δικηγόρος του αιτούντος ανέπτυξε και προφορικά τους ισχυρισμούς του, αναφέρθηκε στις έγγραφες προτάσεις του και ζήτησε να γίνουν δεκτές.

αφου μελετησε τη δικογραφια

σκέφτηκε συμφωνα με το νομο

Κατά το άρθρο 34 του α.ν. 635/37 οι λόγοι για τους οποίους αποκαθίσταται ο έμπορος που πτώχευσε είναι περιοριστικά οι ακόλουθοι: Α) η πάροδος δεκαετίας από την κήρυξη της πτώχευσης (ατελής ή χρονική αποκατάσταση). Η πτωχευτική αποκατάσταση για το

λόγο αυτό αφορά φυσικά μόνον πρόσωπα. Β) η δικαστική επικύρωση του πτωχευτικού συμβιβασμού (πλήρης αποκατάσταση) και Γ) η ικανοποίηση των πτωχευτικών πιστωτών κατά το κεφάλαιο και τους μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης τόκους (επίσης πλήρης αποκατάσταση). Στην περίπτωση αυτή

επίσης περατώνεται και η διαδικασία της πτώχευσης. Η εξόφληση πρέπει να προαποδεικνύεται με την προσκόμιση κατά τη συζήτηση της αιτήσεως αποκατάστασης των εξοφλητικών αποδείξεων (άρθρο 14 περ. γ του α.ν. 635/37). Η

πτωχευτική αποκατάσταση έχει αρνητική προϋπόθεση την ανυπαρξία καταδίκης του πτωχού για δόλια χρεοκοπία (άρθρο 15 παρ.1 του ίδιου α.ν.), εκτός αν προηγήθηκε ποινική αποκατάσταση (άρθρο 66 ΠΚ). Επομένως, αν έχει προηγηθεί καταδίκη του πτωχού για δόλια χρεοκοπία το δικαστήριο οφείλει να απορρίψει το

σχετικό αίτημα (σχ. ΜΠρΑΘ 18669/86, ΕΕμπΔ 1988, 513). Περαιτέρω, στη κρίση του Δικαστηρίου απόκειται η πτωχευτική αποκατάσταση του πτωχού που έχει καταδικασθεί ή διώκεται για απλή χρεοκοπία, όπως και η αποκατάσταση του πτωχού που διώκεται για δόλια χρεοκοπία αλλά δεν παραπέμπεται στο αρμόδιο Τριμελές Πλημμελειοδικείο με αμετάκλητο βούλευμα (άρθρο 15 παρ. 2 και 3 του ίδιου α.ν.). Όταν όμως ο πτωχός παραπέμπεται να δικαστεί στο αρμόδιο Τριμελές

Πλημμελειοδικείο για δόλια χρεοκοπία με αμετάκλητο βούλευμα, το πολιτικό δικαστήριο οφείλει να αναβάλει την έκδοση της απόφασης μέχρι να αποφανθεί το αρμόδιο ποινικό. Τέλος, η αποκατάσταση του πτωχού που δεν καταδικάσθηκε ούτε διώκεται για χρεοκοπία, απλή ή δόλια, είναι υποχρεωτική (σχ. Ν. Ρόκα, Στοιχεία πτωχευτικού δικαίου, έκδ. 1994, σελ. 60 επ., Μιχ. Πάτση, Το /δίκαιο της πτώχευσης, έκδ. 1999, σελ. 117 επ.). Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ίδιου ως άνω α.ν. α) η αποκατάσταση ορίζεται με απόφαση ύστερα από αίτηση του πτωχού ή σε περίπτωση θανάτου του ύστερα από αίτηση κάποιου από τους κληρονόμους του, β) το δικαστήριο ορίζει δικάσιμο και διατάσσει τη δημοσίευση στο Δελτίο του Ταμείου Συντάξεως Νομικών περίληψης της αίτησης και της δικάσιμου, η οποία καθορίζεται τριάντα (30) ημέρες μετά τη δημοσίευση στο Δελτίο, γ) με την επιμέλεια του αιτούντος κλητεύεται ο τυχόν υπάρχων σύνδικος της πτώχευσης και 5) η απόφαση του δικαστηρίου που κηρύσσει την αποκατάσταση δημοσιεύεται στο Δελτίο του ΤΣΝ.

Στη προκειμένη περίπτωση ο αιτών με την υπό κρίση αίτηση του ισχυρίζεται ότι με την 335/1987 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου κατόπιν δηλώσεως του παύσεως των πληρωμών κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως ζητεί δε την αποκατάσταση του, επικαλούμενος ότι από την κήρυξη της πτωχεύσεως ήδη έχει παρέλθει χρονικό διάστημα μείζον της δεκαετίας και την πλήρη εξόφληση των οφειλών προς τη μοναδική πτωχευτική πιστώτρια ΔΟΥ Ρόδου. Η αίτηση παραδεκτός εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον αυτού του καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδίου Δικαστηρίου κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 686 επ. ΚΠολΔ), πλην όμως η συζήτηση της πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη, καθόσον δεν προκύπτει, αλλ' ούτε και ο αιτών επί καλείται, ότι περίληψη της άνω υπό κρίση

αιτήσεως δημοσιεύθηκε στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών,

ενόψει του ότι σύμφωνα με τα προεκτεθέντα η εν λόγω δημοσίευση συνιστά προϋπόθεση του παραδεκτού της συζητήσεως αυτής. Εξάλλου, και πέραν τούτου, ο αιτών δεν προσκόμισε, αν και επικαλείται στο σημείωμα του, σχετικό πιστοποιητικό από την αρμόδια εισαγγελία, από την οποία να προκύπτει η ποινική του κατάσταση εν αναφορά με το αδίκημα της χρεοκοπίας, καθόσον, επίσης σύμφωνα με τη προεκτεθείσα νομική σκέψη, από αυτήν δύναται να προκύψει

η υποχρέωση ή δυνητική ευχέρεια του Δικαστηρίου να κηρύξει ή μη την πτωχευτική αποκατάσταση του αιτούντος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δικάζει, επί της αιτήσεως.

Κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση αυτής.

Κρίθηκε, αποφασίσθηκε και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση την 31 Ιουλίου 2006, απόντων των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους δικηγόρων.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

P.K.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

413/2014 ΠΠΡ ΠΑΤΡ (640733)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) Πτώχευση. Διαχρονικό δίκαιο. Παύση εργασιών της πτωχεύσεως ομόρρυθμης εταιρείας και κήρυξη των ομόρρυθμων εταίρων μη συγγνωστών. Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 542 και 637 του ΕμπΝ σε όλες τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νέου Πτωχ. Κωδ. διαδικασίες .

ΑΠΟΦΑΣΗ 413/2014

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Αποτελούμενο από τους Δικαστές Αθηνά Μπεςσή, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Μιχαήλ Τσέφα, Πρωτοδίκη, και Κωνσταντίνο Ρήγα, Πάρεδρο - Εισηγητή (επειδή κωλύονται οι τακτικοί δικαστές), και από τη Γραμματέα Αγγελική Ρουμελιώτη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στην Πάτρα την 1η Απριλίου 2014, για να δικάσει την υπόθεση με αντικείμενο την κήρυξη αφενός της παύσεως των εργασιών της πτωχεύσεως της εδρεύουσας στην Πάτρα ομόρρυθμης εταιρείας υπό την επωνυμία «..... ....» και των συμπτωχευσάντων εταίρων της, ... του .. και... ..., κατοίκων Πατρών, και αφετέρου των προδιαληφθέντων συμπτωχευσάντων ομόρρυθμων εταίρων ως μη συγγνωστών. Η ένδικη υπόθεση εισάγεται μέσω της υπ' αριθμόν 31/28-2-2014 εκθέσεως του Εισηγητή της πτωχεύσεως της προειρημένης εταιρείας, Πρωτοδίκη Πατρών Λουκά Σελιάχα, η οποία έκθεση κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό εκθέσεως καταθέσεως δικογράφου 767/14-3- 2014, προσδιορίστηκε για την παρούσα δικάσιμο και ενεγράφη οίκοθεν στο σχετικό πινακίο με αριθμό 4, οπότε εκφωνήθηκε και συζητήθηκε με τη σειρά του πινακίου δίχως την παρουσία των διαδίκων.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ο Εισηγητής της πτωχεύσεως της ομόρρυθμης εταιρείας υπό την επωνυμία «.... ....» εισηγείται δια της υπ' αριθμόν 31/28-2-2014 εκθέσεώς του αφενός να παύσουν οι εργασίες της κηρυχθείσας δυνάμει της υπ' αριθμόν 187/20-3-1996 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών πτωχεύσεως της προαναφερθείσας εταιρείας και των συμπτωχευσάντων εταίρων της, ... του ..... και ....., ένεκα ελλείψεως της αναγκαίας ως προς την εξακολούθηση των εργασιών της πτωχεύσεώς τους περιουσίας αυτών και αφετέρου να κηρυχθούν οι προδιαληφθέντες συμπτωχεύσαντες ομόρρυθμοι εταίροι ως μη συγγνωστοί. Η ένδικη έκθεση παραδεκτώς και αρμοδίως φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, προκειμένου να εκδικασθεί κατά την προσήκουσα διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας (ά. 182§§1, 2 του Πτωχευτικού Κώδικα, ΠτΚ, Ν. 3588/2007, 44 ΕισΝΚΠολΔ και 741 επ. ΚΠολΔ). Είναι επιπροσθέτως νόμιμη, ερειδόμενη στις διατάξεις των άρθρων 542 και 637 ΕμπΝ, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν και να εφαρμόζονται επί των εκκρεμών κατά την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα την 16-9- 2007 διαδικασιών, μη εφαρμοζομένων των σχετικών

ρυθμίσεων του Πτωχευτικού Κώδικα, που διέπουν τις επακολουθούσες την προειρημένη έναρξη της ισχύος του διαδικασίες, ενώ η απόφαση της κηρύξεως της ανωτέρω πτωχεύσεως δημοσιεύθηκε την 20-3-1996, ήτοι πριν από τη θέσπιση και την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα (ά. 180 και 182 ΠτΚ). Πρέπει επομένως η υπό κρίση έκθεση να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, ερήμην τόσο της συνδίκου, Δικηγόρου Πατρών Τζένης Κύρκου, η οποία διορίσθηκε με την υπ' αριθμόν 858/28-6-2011 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού σε αντικατάσταση του αρχικού συνδίκου, Δικηγόρου Πατρών Παναγιώτη Μίχου, όσο και των ως άνω πτωχών, που δεν εμφανίσθηκαν στην παρούσα δικάσιμο, μολονότι η σύνδικος και οι πτωχοί κλητεύθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως (ά. 748§§ 3,4, 741, 229, 122 επ. και 754 § 2 ΚΠολΔ, βλ. τα από 28-3-2014 αποδεικτικά επιδόσεως του Επιμελητή Δικαστηρίων του Πρωτοδικείου Πατρών Νικολάου Λειβαδά).

Από την εκτίμηση του συνόλου των περιεχόμενων στο φάκελο της δικογραφίας εγγράφων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το από 24-2-2014 υπόμνημα της συνδίκου, Δικηγόρου Πατρών Τζένης Κύρκου, αποδεικνύεται ότι οι εργασίες της πτωχεύσεως της ομόρρυθμης εταιρείας υπό την επωνυμία «.....» και των αυτοθρόως συμπτωχευσάντων εταίρων της, ... του ..... και ... . του ....., η οποία έχει κηρυχθεί μέσω της υπ' αριθμόν 187/20-3-1996 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, δεν μπορούν να εξακολουθήσουν εξαιτίας της ελλείψεως ευχερώς ρευστοποιήσιμου ενεργητικού της περιουσίας των εν λόγω πτωχών και της εντεύθεν αδυναμίας εξευρέσεως των αναγκαίων χρημάτων για τη συνέχιση των εργασιών της πτωχεύσεως. Οι συμπτωχεύσαντες εταίροι της προαναφερθείσας ομόρρυθμης εταιρείας πρέπει εξάλλου να κηρυχθούν ως μη συγγνωστοί (βλ. συναφώς ΕφΛαρ 89/2013, ΕΕμπΔ 2013, 958). Πρέπει συνεπώς η ένδικη έκθεση του Εισηγητή της πτωχεύσεως της προδιαληφθείσας ομόρρυθμης εταιρείας και των συμπτωχευσάντων εταίρων της να γίνει δεκτή και κατ' ουσίαν.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΕΧΕΤΑΙ την υπ' αριθμόν 31/28-2-2014 έκθεση του Εισηγητή της πτωχεύσεως της ομόρρυθμης εταιρείας υπό την επωνυμία «.....» και των συμπτωχευσάντων εταίρων της, ... του ..... και ..... του ....., η οποία κηρύχθηκε δυνάμει της υπ' αριθμόν 187/20-3-1996 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών.

ΚΗΡΥΣΣΕΙ την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως της προειρημένης εταιρείας και των προαναφερθέντων συμπτωχευσάντων ομόρρυθμων εταίρων της.

ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ ότι οι ως άνω συμπτωχεύσαντες ομόρρυθμοι εταίροι είναι μη συγγνωστοί.

Κρίθηκε, αποφασίσθηκε στην Πάτρα την..... και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στην Πάτρα, την....., χωρίς την παρουσία των διαδίκων.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Π.Β.

Μέγεθος Γραμμάτων

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRASOFT INTERNATIONAL)

3387/2013 ΠΠΡ ΠΕΙΡ (630679)

(Δ/ΝΗ 2014/250) Πτώχευση. Παύση των εργασιών της πτώχευσης για τους λόγους που ορίζονται στο άρθρο 166 του ΠτωχΚ από το δικαστήριο, ακόμα και αν δεν υπάρχει σύνδικος για να ακουστεί. Αποτελέσματα της περάτωσης της πτώχευσης. Πότε ο πτωχός μπορεί να μην κηρυχθεί συγγνωστός.

ΠΠρΠειρ 3387/2013

Πρόεδρος: Ευτέρπη Καραχάλιου. Εισηγήτρια: Αικατερίνη Συμεωνίδου, Πάρεδρος.

Σύμφωνα με το άρθρο 166 § 1 του ν. 3588/2007 (ΠτωχΚ), αν οι εργασίες της πτωχεύσεως δεν μπορούν να εξακολουθήσουν λόγω έλλειψης των αναγκαίων χρημάτων ή ευχερώς ρευστοποιήσιμης περιουσίας, το πτωχευτικό δικαστήριο, μετά από έκθεση του εισηγητή και αφού ακούσει τον σύνδικο και την επιτροπή πιστωτών, μπορεί, μετά από αίτηση του οφειλέτη, του πιστωτή ή του συνδίκου ή και αυτεπαγγέλτως, να κηρύξει την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως. Ως έλλειψη περιουσίας που δικαιολογεί την παύση των εργασιών της πτώχευσης νοείται όχι η έλλειψη ενεργητικού, αλλά η έλλειψη ή η αδυναμία εξεύρεσης των αναγκαίων για τη συνέχιση των εργασιών χρημάτων, ως τέτοια δε θεωρούνται τα έξοδα για την εξακολούθηση των εργασιών και συγκεκριμένα τα δικαστικά έξοδα, ήτοι τα έξοδα ανακοινώσεων, δημοσιεύσεων καθώς και η προσωρινή αντιμισθία του συνδίκου (ΕφΑΘ 3691/2008 ΤΝΠ-Νόμος). Περαιτέρω, ο Εισηγητής μπορεί να προτείνει την παύση των εργασιών της πτώχευσης, αφού ακούσει τον σύνδικο και αν αυτός αντιλέγει, ενώ το Δικαστήριο μπορεί να κηρύξει την παύση των εργασιών της πτώχευσης κι αν ακόμη δεν υπάρχει σύνδικος για να ακουστεί, ειδικότερα στην περίπτωση που οι διοριζόμενοι διαδοχικά σύνδικοι αποποιούνται τον διορισμό τους. Και τούτο διότι, στις περιπτώσεις των πτωχεύσεων χωρίς ενεργητικό, στις οποίες οι σύνδικοι συνήθως αποποιούνται το διορισμό τους, δεν θα υπήρχε δυνατότητα παύσης των εργασιών τους (ΕφΑΘ 6771/1998 ΤΝΠ-Νόμος, ΕφΘεσ 704/95 ΤΝΠ-

Νόμος). Δυνάμει δε της § 2 του ιδίου άρθρου, στην περίπτωση της § 1 περατώνεται η πτώχευση, αίρεται η πτωχευτική απαλλοτρίωση και ο οφειλέτης αναλαμβάνει τη διοίκηση της περιουσίας του. Οι πιστωτές αναλαμβάνουν τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα και παύει το λειτούργημα του συνδίκου, καθώς και του εισηγητή. Τα αποτελέσματα αυτά επέρχονται μετά πάροδο μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης της § 1. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 167 § 1 του ΠτωχΚ, το πτωχευτικό δικαστήριο, εκτιμώντας τα αίτια και τις συνθήκες της πτωχεύσεως, αποφαινεται ότι ο οφειλέτης είναι συγγνωστός, αν αυτός είναι καλής πίστεως και η πτώχευση δεν οφείλεται σε δόλιες ενέργειες του. Δεν μπορούν να κηρυχθούν συγγνωστοί αυτοί που καταδικάστηκαν για κάποια από τις πράξεις χρεοκοπίας των άρθρων 171 και 172 ή για κάποια από τις κακουρηγματικές πράξεις της κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης ή πλαστογραφίας του Ποινικού Κώδικα. Αν υπάρχει εκκρεμής ποινική δίωξη για κάποια από αυτές τις πράξεις, το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί να αναβάλει την απόφαση του μέχρι την αμετάκλητη περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Η απόφαση ανακαλείται αν επέλθει μεταβολή των πραγμάτων που να δικαιολογεί την ανάκληση. Σύμφωνα με την § 3 του ιδίου άρθρου, αν η πτώχευση περατώθηκε με απόφαση που κηρύσσει την παύση των εργασιών της, κατά την § 1 του άρθρου 166, με την ίδια απόφαση το πτωχευτικό δικαστήριο, εξετάζοντας τις συνθήκες της πτώχευσης και αφού ακούσει και τον σύνδικο και την επιτροπή πιστωτών, μπορεί να αποφανθεί ότι ο οφειλέτης είναι συγγνωστός (ΕφΘεσ 2074/2010 ΤΝΠ-Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, η Εισηγήτρια της πτωχεύσεως της Γ.Σ., η οποία (πτώχευση) κηρύχθηκε με την υπ` αριθ. 237/12.1.2011 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, εισηγείται με την υπό κρίσιν αίτηση του να παύσουν οι εργασίες της πτώχευσης λόγω έλλειψης της αναγκαίας περιουσίας για τη συνέχιση των εργασιών της και να κηρυχθεί η πτωχή μη συγγνωστή. Η έκθεση αρμοδίως εισάγεται να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρα 54 του ν. 3588/2007 και 741 επ. ΚΠολΔ), είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 166 και 167 του ν. 3588/2007. Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική βασιμότητα της. Να σημειωθεί δε, ότι ήδη ο τελευταίος σύνδικος της εν λόγω πτώχευσης, Δ.Χ. με την από 17.4.2013 δήλωση του αποποιήθηκε του σχετικού διορισμού του, ο οποίος έγινε με την με αριθμό 2073/11.4.2013 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού και επομένως δεν κλητεύθηκε προκειμένου να εμφανισθεί κατά τη συζήτηση της παρούσας.

Από την εκτίμηση των εγγράφων που περιέχονται στον φάκελο της πτώχευσης προκύπτει ότι οι εργασίες της δεν μπορούν να συνεχιστούν λόγω έλλειψης της αναγκαίας περιουσίας ήτοι των αναγκαίων χρημάτων. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί η παύση των εργασιών της. Εξάλλου, το Δικαστήριο με βάση τα ίδια έγγραφα κρίνει ότι η πτωχή δεν είναι συγγνωστή, αφού δεν υφίστανται ιδιαίτεροι λόγοι που να δικαιολογούν το συγγνωστό αυτής (ΕφΘεσ 1655/1997 Αρμ 51.1350, ΕφΠειρ 17/1997 ΔΕΕ 1997. 291, ΕφΑΘ 7839/1996 ΔΕΕ 1997. 599). Να σημειωθεί δε, ότι δεν απαιτείται η ακρόαση του συνδίκου της πτώχευσης αυτής για το εν λόγω θέμα, καθώς ήδη ο τελευταίος σύνδικος, με την από 17.4.2013 δήλωση του αποποιήθηκε του σχετικού διορισμού του, ο οποίος έγινε με την με αριθμό 2073/11.4.2013 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, κατόπιν αποποίησης του αρχικώς διορισθέντος συνδίκου και όσων ακολούθησαν. Συνεπώς η

έκθεση της Εισηγήτριας πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν.

Ν.Σ.